

1	שלה
98	קרח

פרשת שלח לך אנשים	
<p>וידבר יי אל משה לאמר שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען וגו' (&) רבי חייא פתח (איוב לח יב) המימך צוית בקר ידעת השחר מקומו¹ שחר כתיב ה"א² אתרחקא משחר³ מ"ט אלא א"ר חייא בשעתא דנטי ערב⁴ ושמשא⁵ נטי למיעל כדין אתחלש תוקפיה כדין שלטא שמאלא⁶ ואשתכח⁷ דינא בעלמא ואתפשט (לעילא)⁷ וכדין בעי ב"נ לצלאה ולכונא רעותא⁸ (ס"א לצלאה דישכח רעותא⁹) קמי מאריה¹⁰</p>	<p>"וידבר ה' אל משה לאמר שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען וגו'", רבי חייא פתח "המימך צוית בוקר ידעת השחר מקומו", כתוב ה"א התרחקה משחר, למה. אלא אמר רבי חייא, בשעה שנוטה הערב והשמש נוטה להיכנס, אז נחלש כחו, אז שולט השמאל ונמצא דין בעולם ומתפשט (למעלה). ואז צריך האדם להתפלל ולכוון רצון (להתפלל שימצא רצון) לפני רבונו.</p>
<p>דאמר רבי ייסא כד נטי שמשא¹¹ ואתחלש כדין אתפתח חד פתיחו בשמשא¹² ואתכניש חיליה ושמאלא שליט ויצחק כרי בירא תחותיה¹³ כיון דעאל</p>	<p>שאמר רבי ייסא, כשנוטה השמש ונחלש, אז נפתח פתח אחד בשמש ומתכנס כחו, והשמאל שולט, ויצחק כורה באר תחתיו. כיון שנכנס הלילה,</p>

¹ הַמִּמֶּיךָ צִיַּתְּ קָרַיְ עַיְ הַ חַרְ {קרי - הַ חַרְ} מְקוּמוֹ. פ' ידעת השחר, הודעת לה מקומה שהוא שחר וזהו מקומו של אות ה', ואז נכנסת במקומה שהוא השחר ואתכלילת בגויה. ומה שלא היה כן בכל הלילה דאות ה' נתרחה מן שחר שהוא מקומה, וזוהי כוונת רבי חייא בפתיחה זו, והתירוצ' הוא כדמסיים ואזיל אלא שהקדים סודות אחרים כדרך המדרש (מ"מ).

² מלכות (מ"מ).

³ חסד, ולכן בלילה שהיא שעת הדין מתרחק אות ה' מן שחר, ובבקר שהוא שעת הרחמים חזרה ה' למקומה לשחר שהוא החסד (מ"מ).

⁴ שהשמש נעשית חלושה להאיר בתוקפא כמו ביום ממש (דרך אמת). יובן בהקדים מש"כ בשעה"כ & שבק"ש דשחרית נכנסים ו"ק דגדלות דאימא בז"א, ובהעמידה נכנסים עוד וכו' ונמצא כי יש הארה גדולה בעולם ונתבטלו כל הדינים, אמנם אחר התפילה בימי הגלות מסתלקים המוחין ועומדים בסוד אור מקיף על רישא דז"א, ונשאר רשימו של המוחין בתוך ז"א ומחמת הרשימו של המוחין שנשאר בתוכו נשאר בגדלותו עד כי ינטו צללי ערב, והא כאשר מתמלא הז"א מש"ך ופ"ר דינים שהם גבורות ללא מיתוק, והוא מש"כ כדין שלטא שמאלא (מ"מ).

⁵ היינו אור אבא שבז"א (רמ"ז).

⁶ ו"ק דאמא (רמ"ז).

⁷ שאז הוא זיווג ישראל ולא, וזה זווג נוטה לגבורה, וזה מתפשט לעילא, שלא היא למעלה מהחזה (רמ"ז). היינו כאשר יש דין, אז גם החסדים מסכימים לזה (מ"מ).

⁸ ר"ל צריך לכוין השורש שלהם דהיינו ג"ר בהדיהו (ניצוצי אורות ח"א יב ע"א).

⁹ כמש"כ באד"ר קכט ע"א שרעוא דרעוין אתגליא בצלותא דתתאי (רמ"ז), שם רק מוזכר לגבי תפילת מנחה דשבת, וצ"ע.

¹⁰ כדי שלא ישלוט בו הדין (מ"מ).

¹¹ למערב שהוא הבריאה ששם יורדים המוחין בלילה (רמ"ז). כל שהאור מתמעט הדין מתחיל לגדול, שאור הוא חסד וכל התפשטות מצד החסד, והתכנסות ומיעוט מצד הגבורה (יהל אור).

¹² נוטה למערב, שמזרח ומערב הם סוד חיים ומות אור ישר ואור חוזר (יהל אור).

¹³ נפתח חלון למעלה והאור יוצא משם מעט מעט והוא כניסת הכח (יהל אור).

כיון שהארות שיש בז"א הם דינים ללא מיתוק אז גם ההארה הנמשכת אל המוחין דנוק' היא הארה ללא מיתוק, והם מתפשטים בכל ספירותיה וכללות נכלל ביסוד שלה, והוא הבריאה, וזה נתקן על ידי המוחין שנכנסים לז"א במנחה (מ"מ).

אלו הב' אברהם ויצחק כרו הבאר, והוא כנגד חו"ג, והם ב' תפילות. אבל יעקב ישב על הבאר לבד כמ"ש בסוף פרשת חיי שרה (יהל אור).

<p>ליליא¹⁴ פתקא¹⁵ דקוטפא¹⁶ באחמתיה¹⁷ שכיה¹⁸ וכמה חבילין¹⁹ טריקן (אזדריקון) אתפשטוי בעלמא וכלהו שטאן בערבוביא²⁰ ואזלי וחייבאן בנפשן דרשיעיא²¹ (ס"א דבני נשא)¹ ומודעין לון מלין מנהון כדיבן ומנהון קשומ²² ומאן דאשתכח בינייהו²³ אתייהיב לון רשו לחבלא וכלהו בני עלמא ניימין (ואתכנשו)²⁴ וטעמין טעמא דמותא²⁴ והא אוקימנא</p>	<p>השערופתק? של (הכריתה והגבורות) והדבקה מצוי באוצרו, וכמה קבוצות מחבלים מזיקים (נזרקים) מתפשטים בעולם, וכולם משוטטים בערבוביה, והולכים וצוחקים בנפשות הרשעים (של בני אדם), ומודיעים להם דברים, מהם כוזבים ומהם אמת. ומי שנמצא ביניהם, נתנה לו רשות לחבל, וכל בני העולם ישנים (והתכנסו) וטועמים טעם מות, והרי בארנו.</p>
<p>ת"ח כד אתער רוח צפון²⁵ כדין אתקבלא כנסת ישראל בשמאלא²⁶ (ואתחברו כחדא)²⁷ ושריא בדרועא באתרהא²⁸ וקב"ה אתי לאשתעשעא עם צדיקיא²⁹</p>	<p>בא וראה, כשמתעוררת רוח צפון, אז מתקבלת כנסת ישראל בשמאל (ומתחברים כאחד) ושורה בזרוע במקומה, והקדוש ברוך הוא בא</p>

¹⁴ אז דין הגמור חושך והולך ומתגבר החשך עד חצי הלילה, ומשם ואילך מתמעט החושך ומתעורר הרחמים (יהל אור).

¹⁵ פתק וכתב הכריתה והכליון בתוקף הדין (דרך אמת). שטר (מ"מ).

¹⁶ גבורות כמ"כ בזהר על & וקטפת מלילות לשון כריתה שהגבורות פוסקים דינים על בני אדם (מ"מ). ר"ל באמה של הגבורה עליונה שכיה ומצוי והיינו מסוד עטרת ולמטה שנקראת אמ"ה בעולם הבריאה וכמ"ש בעל הפרדס שער אבי"ע עיי"ש * (דרך אמת).

¹⁷ הוא יסוד דנוק' ששם נגמרו כולם ליכנס (מ"מ).

¹⁸ עי' לעיל קמט ע"ב; וע' לקמן קנד ע"ב: נסיעת השמש מחצות לילה הוא כעין הדגלים, ולכן אחר חצות דגל מזרח, וקודם חצות היום דגל דרום כי הכל כנ"ל, ואחר חצות דגל מערב, וקודם חצות לילה דגל צפון ולכן אז באחמתא כו' (יהל אור).

¹⁹ מלאכי חבלה (אור יקר). מחנות הקלי' (מ"מ).

²⁰ כי הם משברי כלים אותיות בערבוביא ו אור הוא בסדר, משא"כ בחשך (יהל אור).

²¹ בדמות נשים לטמאם בקרי (מ"מ), שמצערין אותם בחלומות, עי' לעיל כה ע"א (יהל אור).

²² רק לזמן קרוב אבל לצדיקים מראים להם חלומות לזמן רחוק (מ"מ).

²³ שהולך יחידי בלילה (מ"מ וגר"א).

²⁴ שבק"ש דערבית מחזירים המוחין דגדלות דו"ק דאימא בז"א ועוד בעמידה, וכל זה לפי שעה אבל אח"כ לא נשאר אפילו הרשימו של המוחין לכן בלילה היא עת הדורמיטא והשינה, וכל מי שיש בו נשמת חיים חוזר לשורשו ונשמות הרשעים אינם מניחים אותם הקלי' לעלות למעלה ולכן משוטטים בעולם הזה (מ"מ).

²⁵ פי' ה"ג דאימא מתוקים הבאים למלכות בחצות (מ"מ), ד' רוחות מנשבות בד' עתות כמ"ש בז"ח בראשית יג יד (מדרש הנעלם יג ע"ב) ואמר שם: ת"ר כשמתחיל רוח צפון לנשב כל השמים וכל הרקיעין וחיות הקודם ואופנים וכל צבא השמים כולם מזדעזעים ומתחלחלים ופוצחים רינה ושבח למי שאמר והיה הועלם וכו' וזה בחצות הלילה והוא כי רוח צפון ממונה על השיר ובלילה שירו עמי שיר דלויים (יהל אור).

²⁶ שהמלוכת מקבלת אותם הגבורות שעל ידם נתקן בית רחם דידה בחצות הלילה. (מ"מ). ועי' שעה"כ ר"ה דרוש ח': והענין הוא כי הנה נודע טעם דבוקם אב"א הוא לפי שאחורים של זו"ן הם דינין לפי שהם שמו' אלקים וכדי שלא יתדבקו החיצונים בהם נתדבקו הם אב"א, ובעלות רצון המאציל להחזירם פב"פ הוצרך להפיל על ז"א תרדמה וע"י תרדמה זו ננסר' כל הדינין אשר באחורי ז"א וניתנין אל הנקבה ובמקום הדינין שבאחורי הזכר באים במקומו חסדים בסוד ויסגור בשר תחתונה ואז יהיה ז"א כולו חסדים ונוק' כולה דינין ועי"כ אין להם דבקות יחד בסוד אב"א ויפרדו איש מעל אחיו ואח"כ יתבסמו הדינין שבנקבה וזה נק' חיבוק השמאל ואח"כ יחבקנה בימין ואח"כ יחזירנה פב"פ עמו לצורך הזווג וכו'.

²⁷ היינו יעקב ולאח (מ"מ). ליתן לה גבורות שהן דילה וזה מש"כ ושריא בדרועא באתרא, ואח"כ ביום מקבלת ממנו חסדים והוא שמאלו תחת לראשי בלילה ואח"כ ביום וימיני תחבקני (יהל אור).

²⁸ היינו זרוע שמאל דז"א (מ"מ).

²⁹ השעשוע היא במ"ן דילה שהן הצדיקים ואז הוא הזמן שהם הגבורות ממותקות מרוח צפון (יהל אור).

<p>דבגנתא דעדן³⁰ וכדין כל מאן דיתער למלעי באורייתא בההוא שעתא הא אשתתף בהדה³¹ בגין דהיא (יתבת) וכל אכלוסין דילה משבחן למלכא עלאה³² וכל אינון דאשתכחו³³ (נ"א דאשתתפו בהדה) "א בתושבתא דאורייתא כלהו כתיבין בבני היכלא ואקרון בשמהון³⁴ ואלין רשימין ביממא³⁵</p>	<p>להשתעשע עם הצדיקים שבגן עדן, ואז כל מי שמתעורר לעסוק בתורה, באותה שעה משתתף יחד אתה, משום שהיא (יושבת), וכל אוכלוסיה משבחים למלך העליון, וכל אלו שנמצאים (שהשתתפו אתה) בתשבחות התורה, כולם כתובים בבני היכל, ונקראים בשמותם, ואלה רשומים ביום.</p>
<p>ת"ה שמא הדא קדישא אית בגלופי אתוון דהוא שלטא מפלגו ליליא³⁶ ואילך³⁷ ואינון אתוון³⁸ ם דמנצפך כליל לון³⁹ ם אוקמוה (ישעיה טו) לסרבה המשרה⁴⁰</p>	<p>בא וראה שם קדוש אחד יש באותיות חקוקות שהוא שולט מחצות הלילה ואילך, והן אותיות ם' של מנצפ"ך, כולל אותם ם, פרשוה</p>

³⁰ רחל שיורדת לבריאה להשתמעשע בתורת הצדיקים (מ"מ), עי' שעה"פ איכה: חדשים לבקרים רבה אמונך - ר"ת רחל, כי היא נוקבא דזעיר, הנקראת רחל, אשר היא מתעברת בכל לילה, מן נשמת הצדיקים, ובבקר ילדתם חדשים כנודע:

³¹ כמ"ש היושבת בגנים חברים כו' דהיא יושבת בגנים וכל חברים דילך מקשיבים לקולך לזמרא בהדך לכן השמיעני (יהל אור). ועי' זהר ח"א עז ע"ב: בההיא שעתא [בחצות] אתער שלהובא חד מסטר צפון ובטש בארבע סטרי עלמא ונחית ומטי בין גדפי דתרנגולא ואתער ההוא שלהובא ביה וקרי, ולית מאן דאתער, בר אינון זכאי קשוט דקיימי, ואתערי באורייתא, וכדין קב"ה וכל אינון צדיקייא דבגו גנתא דעדן ציייתי לקליהון, כמה דאת אמר (שיר ח יג) היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיע, ועי' ב"ב עה ע"א: אמר רבה א"ר יוחנן עתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים מבשרו של לויתן שנאמר יכרו עליו חברים ואין כרה אלא סעודה שנאמר ויכרה להם כרה גדולה ויאכלו וישתו ואין חברים אלא תלמידי חכמים שנאמר היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני והשאר מחלקין אותו ועושין בו סחורה בשוקי ירושלים שנאמר יחצוהו בין כנענים ואין כנענים אלא תגרים.

³² ש"מ ברחל מדבר שמשורת היא ונערוותיה (מ"מ).

³³ כמ"ש ובהיכלו כולו אומר כבוד, שכולם בתוכו האומרים כבוד, למעך יזמרך כבוד וכו' (יהל אור). עי' זבחים קטז ע"א.

³⁴ שהקב"ה מזכירם בשם כמ"ש אליעזר בני אומר (מ"מ).

³⁵ כמ"ש (חגיגה דף יב ע"ב) אמר ריש לקיש כל העוסק בתורה בלילה הקדוש ברוך הוא מושך עליו חוט של חסד ביום שנאמר יומם יצוה ה' חסדו ומה טעם יומם יצוה ה' חסדו משום ובלילה שירה עמי. פי' בלילה הוא מתעורר מ"ן ולכן ביום יורד אליו ממנה מ"ד, ואחר חוט כי החסד עצמו גנוז ולא אתשכח אלא חוטא מיניה (יהל אור).

³⁶ מורה על עולם הביראה, והוא סוד הנהגת הבינה שבה סוד אותיות מנצפ"ך ומורה על סוד ג"ע מנוחת הנשמות (אור יקר).

³⁷ להבין משל ומליצה במאמר זה צריך אתה לדעת כי אותיות מנצפ"ך הם בגבורות הבינה וכנזכר אצלינו. והנה אמר שמאותיות מנצפ"ך יוצא שם כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה (נ"א: כל"ך שאפ"ה ייעצ"ה) והסברה הא' היא עיקר. וכך סדר יציאתם מ"ן ומנצפ"ך גימ' כל"ך ואותיות סע"פ אחריהם וז"ש תלת מהאי סטרא דהיינו כל"ך וארבע מהאי סטרא דהיינו סעפ"ך. ואמר שהנה אותיות מנצפ"ך עם היות שהם ה' אותיות כולם בסוד הבינה שהיא ה' ם' סתומה בסוד בינה כי תחלה בינה נקרא נ' בסוד נ' שערים שבה וז"ש נ' אסתים להאי ולהאי. ואח"כ יסוד אבא שהוא י' דשמה קדישא בה בצדה ואז נעשית מ' פתוחה שהיא צורת נ' ויוד דבוק בה כזה מ' ואח"כ כשילדה ז"א שהוא ו' אז נמשך מו' זה הנה פתוחה מצד מטה להשפיע בז"א והוא כזה מ, וכשחרב בית המקדש נסתם מכל וכל ונעשית ם סתומה כדי שלא ינקו החיצונים. ונשאר עכשיו צפ"ך ממנצפ"ך והם מרוזמים באותיות יא"ע וצ"ה שהוא גימ' עם האותיות והכולל כמנין צפ"ך. גם הנה הך' כבר נרמזה באותיות כל"ך ואמנם הפ' נרמזה בע' דיא"ע וצ"ה והצ' בצ' דיא"ע וצ"ה. נשאר ה' וא' שהם רמז על זכר ונקבה שהם סוד מ"ן כמ"ש לקמן. והנה בשם זה יש י"ג אותיות והנה כל"ך סעפ"ה שהם ב' שמות הם תרי לאתר חד וחד למ"ן דמנצפ"ך שהם גבורות ממותקות ויא"ע וצ"ה לאתר חד שהם צפ"ך דמנצפ"ך שאינם ממותקות כלל (זהר הרקיע).

³⁸ עי' גרסת הגר"א השמות אמת שיוצאים מאלו הפסוקים אבל הש' נתחלף בס'.

³⁹ כל אותיות השם [כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה] כלותות באותיות מנצפ"ך כיצד: כל"ך ל' מ"ם נ"ן ס"ע פ"ף צ"ץ. וכל"ך מובן ולא צריכים להסביר (אור יקר). הכל כלולים במ' ונ' שחסרין כאן מאותיות מנצפ"ך, וגם משלימין בשאר אותיות אותן (יהל אור).

<p>נ' הוה⁴¹ יד אסתים להאי ולהאי⁴² כדין כתרין כלילין⁴³ הוא ו' (נ"א י') דשמא קדישא⁴⁴ אתקין ליה וסתים מבועהא בתר דאולידת⁴⁵ פתיחא הות" בחד רישא"י דפתחא</p>	<p>לסרבה המשרה. נ' היתה סתומה לזה ולזה, ואז כתרים כלולים הוא ו' [י'] של השם הקדוש, התקינו אותה וסתם מבועיה. אחר שילדה פתוחה היתה, בראש אחד של הפתח.</p>
<p>כד אתהריב בי מקדשא אסתים מבועין מכל סטריין (ס"א את דא כליל אתוון) ואכלילי" אתוון אחרן ואינון שבעה תלת מהאי סטרא וארבע מהאי סטרא כל"ך וסימן (שיה"ש ד ז) כלך יפה רעיתי ומום אין בך</p>	<p>כשחרב בית המקדש נסתמו המבועים מכל הצדדים, (אות זו כוללת אותיות) ונכללו אותיות אחרות, והן שבע, שלש מצד זה וארבע מצד זה, כל"ך וסימן "כלך יפה רעיתי ומום אין בך".</p>
<p>ין דכר ונוקבא כליל כחדא דא כליל תלת מכאן ותלת מכאן ואינון שית ואוקימנא באלין תריין אתוון ס"כ ין אתכללו תריסר אתוון סליק מנייהו תרי חד לאתר חד וחד לאתר חד</p>	<p>ין זכר ונקבה כלולים כאחד, זה כולל שלש מכאן ושלש מכאן, והם שש, ובארנו בשתי אותיות אלה ס' ין נכללו שתיים עשרה אותיות, הסר מהן שתיים, אחת למקום אחד, ואחת למקום אחד.</p>
<p>כל"ך סעפ"ה⁴⁶ יאע"וצה⁴⁷ הכי אתגליפו אתוון ורזא דא בכי תצא למלחמה קרא דכתיב (דברים כב כג) כי יהיה נערה בתולה נער כתיב בתר דאסתלק ליליא וצפרא נהיר כדין ה' סלקא ואתכלילת בנהורא עלאה וכדין ידעת השחר מקומו דידעכ"א (דודאי) שחר מקומו דה"א ואתכלילת בגויה⁴⁸</p>	<p>כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה, כך נחקקו האותיות, וסוד זה ב[פרשת] כי תצא למלחמה, בפסוק שכתוב "כי יהיה נערה בתולה", נער כתוב, אחר שהסתלק הלילה והבוקר מאיר, אז ה' עולה ונכללת באור עליון, ואז ידעת השחר מקומו, שידע (שודאי) שחר מקומו של ה"א ונכלל בתוכו.</p>
<p>ת"ח משה הוה שמשא ובעא לאעלאה</p>	<p>בא וראה, משה היה השמש ורצה</p>

⁴⁰ היינו סוד הבינה ובה סוד בית דבריא נקודה בהיכליה שכאשר נמאר בשיה"ש כלך יפה רעיתי הרעיה הנזכרת היא הבינה והחכמה בתוכה משבחת (אור יקר). היתה מ"ם פתוחה ונסתמה ועניינה הבינה (אור יקר). כמ"ש פסחים נו ע"א [אמר רבי שמעון בן לקיש ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין ונסתלקה ממנו שכינה] שבקש כו' ונסתמה, ור"ל דהוה המ"ם פתוח ונסתמה בחורבן בית המקדש (יהל אור).

⁴¹ מ' התחלתו נר"ן כפופה והיא נוקבא כמ"ש בסוף פרשת בהעלותך, והנה היא גן נעול מעיין חתום ואסתיתמת פתחה כמ"ש בתיקונים ריש תיקון ה' (יהל אור).

⁴² ר"ל למעלה ולמטה והוא בו' דאסתים לה בו"ק דסחיר לה דהיא נקודה הפנימית וכן כאן בנו"ן דסתים לה ו' ונעשית מ"ם (יהל אור)

⁴³ היינו הם' כלולה מב' ואתיות נ' ו' (יהל אור).

⁴⁴ ר"ל שסותם פתחה בזיווג ומתעברת ממנו והולד סותם הפתח בעיבור והוא ג"כ הו' זרעא דיליה, וזהו בתרין כלילן שאות מ' מורה על העיבור שכוללת ב' גופין אלא שעובר ירך אמו לכן כלילא באות אחת (יהל אור).

⁴⁵ שנפתח הם' למטה ונהיה מ' והוא הלידה שהולד יוצא למטה ומ"מ שורש הולד נשאר בה כידוע בסוד עלמא דדיירין ביה שתיין ריבוא (יהל אור).

⁴⁶ פע"ח תיקון חצות פרק ג גורס שעפ"ה אבל תוקן שם לסעפ"ה

⁴⁷ עי' גרסת הגר"א השמות אמת שיוצאים מאלו הפסוקים אבל הש' נתחלף בס'.

ת"ח טמא קדישא אית כו' צריך להגיה אותם שלשה שמות כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה (שער מאמרי רשב"י).

⁴⁸ עתה מפרש והולך הפסוק שלח לך שמשא לא יכול ליכנס לארץ שהיא לא היתה יכולה לפעול פעולתה בימיו כי הוא מדת יום שמשא ולכן היו אוכלים המן משמים ואין פעולה לארץ כמ"ש וישבות המן ממחרת הפסח ויאכלו מעבור הארץ מתלא כו' וז"ש משה (יהל אור).

<p>לארעא א"ל קב"ה משה כד אתי נהורא דשמשא אתכליל סיהרא</p>	<p>להיכנס לארץ, אמר לו הקדוש ברוך הוא, משה כשבא אור השמש, נכללת הלבנה</p>
<p>קנז/א</p>	
<p>בנוויה⁴⁹ השתא דאנת שמשא היך יקומון כחדא שמשא וסיהרא לא נהיר סיהרא אלא בשעתא דאתכניש שמשא אבל השתא לית אנתכניש יכיל אי תבעי למנדע מנה⁵⁰ שלח לך אנשים לגרמך בגין למנדע⁵¹</p>	<p>בתוכו, כעת שאתה שמש, איך יקומו כאחד שמש ולבנה, הלבנה אינה מאירה אלא בשעה שהשמש מתכנסת, אבל כעת אינך יכול. אם תרצה לדעת ממנה, שלח לך אנשים, לעצמך כדי לדעת.</p>
<p>ת"ח משה אי תימא דהוא לא ידע דלא ייעול לארעא בזמנא דא⁵² לאו הכי אלא ידע⁵³ והוה בעי למנדע מנה עד לא יסתלק ושלח לאלין מאללי כיון דלא אתיבו מלה בדקא יאות לא שלח זמנא אחרא עד דקב"ה אחזי ליה דכתיב (&) עלה אל הר העברים הוה וראה את הארץ וכתיב (&) ויראהו יי את כל הארץ ולא דא בלחודוי אלא כל אינון דזמינין למיקם בכל דרא ודרא כלהו אחזי ליה למשה ואתמר ואוקמוה חברייא⁵⁴</p>	<p>בא וראה, משה אם תאמר שהוא לא ידע שלא יכנס לארץ בזמן זה, לא כך, אלא ידע ורצה לדעת ממנה עד שלא יסתלק, ושלח את המרגלים הללו. כיון שלא השיבו דבר כראוי, לא שלח פעם אחרת, עד שהקדוש ברוך הוא הראה לו שכתוב "עלה אל הר העברים הוה וראה את הארץ", וכתוב "ויראהו ה' את כל הארץ", ולא זה בלבדו אלא כל אלו שעתידים לעמוד בכל דור ודור, כולם הראה למשה ונתבאר ופרשוה החברים (ספרי וזאת הברכה טז).</p>
<p>כיון דשארני משה למשלח מה אמר לון (&) היש בה עץ וכי מה הוא דקאמר ואי תימא דלא ידע אלא (לקמן יימא מלה אבל הכא) הכיכ: אמר משה אם יש בה עץ הא ידענא דאנא איעול לתמן מאי עץ דא אילנא דחיי⁵⁵ ותמן לא הוה אלא בגנע</p>	<p>כיון שהתחיל משה לשלח, מה אמר להם "היש בה עץ", וכי מהו שאמר, ואם תאמר שלא ידע אלא (לפנינו יאמר דבר אבל כאן) כך אמר משה "אם יש בה עץ", הרי ידעתי שאני אכנס לשם. איזה עץ, זה עץ החיים,</p>

⁴⁹ ר"ל נהורא דילה וכמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁵⁰ לידע כמו שבקשה ואראה אותה שבקש לידע כל עניינה שהוא ענין גדול כמו ידיעת התורה שגבול' וכל עניינה הן ענייני תורה בת מלך פנימה והקב"ה העתיר לבקשתו ויראהו ה' את כל הארץ כו' וכמו שמפרש והולך ששם היה קרוב ועתה במדבר פארן אל היה יכול לראותה א"ל ה' שישלח למנדע מינה (יהל אור).

⁵¹ השליחות לא היה אלא למנדע מינה (יהל אור), ולא להתחבר אליה. לזה היתה כל הפתיחה כנ"ל וע"י יהושע שהוא פני לבנה סיהרא היתה הנהגתה והנחילם הוא את הארץ וע"י ויאכלו מעבור הארץ דשבת המן נהורא דשמשא (יהל אור). לא בשביל ישראל ואף שישראל אמרו נשלחה אנשים לפנינו מ"מ רצון ה' לא היה אלא בשבילו דבקשתם היה שלא כהוגן כמ"כ בספרי שם & שמשא הוכיחם ע"ז משל כו' נותו אתה לי לנסיון א"ל ה' וברש"י שם (יהל אור).

⁵² עי' לעיל קנה ע"ב: ת"ח דהכא ידע משה וכו' ואע"ג שכתוב יען אשר לא האמנתם וכו' וכתוב כן בד' מקומות [דברים א' לז: גם בי התאנף ה' בגללכם לאמר גם אתה לא תבא שם, ושם לב נב, כי מנגד תראה את הארץ ושמה לא תבוא אל הארץ אשר אני נתן לבני ישראל]. הענין כי ברצונו של ה' היה להגדיל פני סיהרא שיהא אור הלבנה כאור החכמה ויכולים שניהם להאיר. וזה היתה כוונת משה שיכנס לארץ להאיר לארץ שהיא הסיהרא שתהיה בשלמותה כמו שהיתה וכו' (יהל אור).

⁵³ ידע בודאי שלא יכנס (מ"מ).

⁵⁴ עי' הערה בסוף הספר.

⁵⁵ ז"א (מ"מ). ובזה יודע כי הארץ וישראל יתנהגו בעץ החיים, ויכולים להתנהג בשמשא וסיהרא כנ"ל, דאע"ג דכבר ידע שלא יכנס, מ"מ אם היה בה עץ, יכולים הם להתקן כנ"ל. ובזה יודע דרגא

<p>דארעא⁵⁶ אמר אם יש בה עין דא אנא איעול לתמן ואי לא לאו אנא יכיל למיעל</p>	<p>ושם לא היה בגן עדן שבארץ. אמר אם יש בה עין זה, אני אכנס לשם, ואם לא, לא אוכל אני להכנס.</p>
<p>אמר רבי חייא כתיב (&) וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת מאן עצים הכא ומאן הוא דא אלא דא צלפחד והוה דייק על אלין אילנין הי מנייהו רב על אחרא ולא חשש ליקרא דמאריה ואחלף שבת לשבת הה"ד (&) כי בחטאו מת בחטא ו' מת</p>	<p>אמר רבי חייא כתוב "וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת", איזה עצים כאן, ומה הוא זה. אלא זה צלפחד, והיה מדקדק על העצים הללו, איזה גדול מהאחר, ולא חשש לכבוד רבונו, והחליף שבת לשבת, זהו שכתוב "כי בחטאו מת", בחטא ו' מת.</p>
<p>(ורוא דכלא ודאי מקושש עצים) בגין כך הוה דיניה סתים ולא אתפרש דיניה כדינין אחרנין בגין דמלה דא בעי בחשאי וסתים ולא גלייא וע"ד לא אתמר באתגלייא וקב"ה עבד יקר ליקריה</p>	<p>(וסוד הכל ודאי מקושש עצים), בגלל זה היה דינו סתום, ולא התפרש דינו, כדינים אחרים, משום שדבר זה צריך בחשאי ונסתר, ולא גלוי, ועל זה לא נאמר בגלוי, והקדוש ברוך הוא עשה כבוד לכבודו.</p>
<p>רבי יוסי אמר שאר עצים⁵⁷ בהדי שבת הוה מקושש וקביל עונשא לפום שעתא ואתכפר חוביה וע"ד אתקשי משה בדינא דבנתא דלא ידע אי אתכפר למהוי לבנתיה חולק ואחסנא אי לאו כיון דדכר שמיה (דצלפחד) קב"ה דכתיב (&) כן בנות צלפחד דוברות אתידע דהא אתכפר חוביה</p>	<p>רבי יוסי אמר שאר העצים יחד עם שבת היה מקושש, וקבל עונש לפי שעה, והתכפר חטאו, ועל זה התקשה משה בדין הבנות, שלא ידע אם התכפר להיות לבנותיו חלק ונחלה אם לא, כיון שהקדוש ברוך הוא הזכיר שמו [של צלפחד], שכתוב כן בנות צלפחד דוברות נודע שהתכפר חטאו.</p>
<p>ת"ח ב' אילנין אינון חד לעילא וחד לתתא בדא חיין ובדא מותא מאן דאחלף לון גרים ליה מותא בהאי עלמא ולית ליה</p>	<p>בא וראה שני עצים הם, אחד למעלה ואחד למטה, בזה חיים ובזה מות, מי שמחליפם גורם לו מות בעולם הזה ואין לו חלק לעולם הבא,</p>

דילהון האיך ישיבו להם תשובה, שאף שאמר לו הקב"ה, מ"מ ידוע שכל דבריו הם על תנאי, רגע אדבר כו' ונחמתי, לכך שלח אותם, ושלח ביהושע נהירו דשמשא כמש"ל (יהל אור).
⁵⁶ דארץ בכללו הוא מלכות ובה ע"ס כוללת הכל והנה ג' נקודין בה כמ"ש בפרשת תצוה קפד ע"ב בסוד חולם שורק חירק ג' נקודין דכוללין כל אורייתא כמש"ש והוא הפה והטבור ונקודת ציון שבה כסדר ג' נקודין הנ"ל ובמקום אלו הג' הנקבה מתגלת כידוע בסוד שם של י"ב, והכל בקו האמצעי שכולל ב' הקצוות חו"ג, ולכן נכלל שם ז"ל והוה בדעת בג"ר בת"ת בג' אמצעים ביסוד בג' אחרונות והנה ציון נקודת חירק כנ"ל וכל א"י סובב אותה ונק' שם אדנ"י י' נקודת ציון בת עין הר הבית וכל בית המקדש נ' גופא דשכינתא ירושלים ד' צדק ילין בה א"י כולה א' וג"ע הוא טבורא, נקודת שורק, דשם הוא ו' ונקודה בתוכו, והיא שוה, ושם עלמין שקילין כחדא, ולכן עץ החיים נטוע בתוכה, שאין שם שטן, ולא פגע רע, והוא נהירו דאמא לבא שם. וע"ל קס"א א' ועתה יגדל נא כו' ת"ח כד ברא כו' ויהיב ליה חיליה ותוקפא באמצעיתא דגופא דתמן שריא לבא דהוא תוקפא כו'. והפה שהוא מחבר הראש עם הגוף, הוא נקודה טמירא דג"ע, מקום הדעת, דהוא הקשר כידוע. ואילולי חטא אדם הראשון והעגל, היה עץ החיים גם בארץ קבוע, אלא שהטיל זוהמא ובא כו', דאדם שבק עץ החיים, ובעובדא תליא, כמש"ל פ' קדושים פ"ו ב' ת"ח כתיב ומעץ הדעת כו' והא אתמר דשני פקודוי דמלכא ואחלף עץ חיים דביה אשתלים כלא וביה תליא מהמנותא ואתדבק באתר אחרא והא תנינן בכולא בעי ב"נ לאחזאה עובדא כו'. ואמר בפ' בראשית ל"ה ב' ויצו ה' אלקים הא כו' מאן דנטיל לה בלחודוי מיית דהא סמא דמותא נטיל בגין דאיהו מפריש ליה מן חין ועל דא כי ביום אכלך ממנו מות תמות בגין דקא פריש נטיען כו' א"ל דפריש ברית כו' דהוא עץ החיים. וכ"ה כמתן תורה, חזרו לעץ החיים, והיה חירות ממ"ה ומכולא, וחזרו בעגל לחטא אדה"ר, כמ"ש בס"פ תשא קצ"ד א' ומשה יקח את האוהל כו' בקדמיתא חבורתא וזווגא לסיהרא בשמשא דלא יעדון השתא כו' ות"ח כד חב אדם באילנא כו' וגרם פגימו לאפרשא אתתא מבעלה וקאים חובה דפגימו דא עד דקיימו ישראל בטורא דסיני כו' כיון דחבו כו' עש"ב. וז"ש א"ר חייא כתיב וימצאו כו' ואחלף כו' (יהל אור).
⁵⁷ ע' שרים (רח"ו).

<p>חולקא בההוא עלמא וע"ד אמר שלמה (&) דבש מצאת אכול דייך וגו'.</p>	<p>ועל זה אמר שלמה "דבש מצאת אכול דייך וגו'".</p>
<p>ארון ותורה בחד קיימי תורה עקרא ארון ביתא וע"ד ארן חסר בלא וא"ו בכל אתר ארן הברית ארן העדות בכל אתר אהרן דרועא ימינא בר בחד דכתיב (&) כל פקודי הלויים אשר פקד משה ואהרן נקוד לעילא</p>	<p>ארון ותורה באחד עומדים, תורה העיקר, הארון הבית, ועל זה ארן חסר בלי וא"ו בכל מקום, ארן הברית ארן העדת בכל מקום. אהרן זרוע ימין פרט לאחד שכתוב "כל פקודי הלויים אשר פקד משה ואהרן" נקוד למעלה.</p>
<p>א"ר יצחק משה אילנא דחיי נקט וע"ד בעא למנדע אי הוה שכיח בארעא אי לאו ובג"כ אמר היש בה עין אם אין (&) והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ דהא אילנא דחיי אתחמד לכלא ואינן לא אייתאו אלא ענבים ורמונים ותאנים באילנא אחרא תליין ואחידין⁵⁸</p>	<p>אמר רבי יצחק, משה נקט עץ החיים, ולכן רצה לדעת אם היה מצוי בארץ אם לא, ומשום זה אמר "היש בה עין אם אין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ", שהרי עץ החיים נחמד לכל, והם לא הביאו אלא ענבים ורמונים ותאנים, באילן אחר תלויים ואחוזים.</p>
<p>ת"ח שלח לך אנשים (&) בנינך רבי יהודה פתח (משלי כח &) כצנת שלג ביום קציר ציר נאמן לשולחיו ונפש אדוניו ישיב כצנת שלג ביום קציר דאהני לגופא ולנפשא</p>	<p>בא וראה "שלח לך אנשים" בשבילך, רבי יהודה פתח "כצנת שלג ביום קציר ציר נאמן לשולחיו ונפש אדוניו ישיב", כצנת שלג ביום קציר שמהנה את הגוף ואת הנפש.</p>
<p>ציר נאמן לשולחיו אלו כלב ופנחס דהוו שליחי מהימני לגבי יהושע ונפש אדוניו ישיב דאהדרו שכינתא לדיירא בהו בישראל ולא אסתלקא מנייהו</p>	<p>"ציר נאמן לשולחיו" אלו כלב ופנחס שהיו שליחים נאמנים ליהושע, ונפש אדוניו ישיב, שהחזירו שכינה לדור בהם בישראל ולא הסתלקה מהם.</p>
<p>ואלין דשדר משה גרימו בכייה לדרין בתראין וגרימו לאסתלקא מישראל כמה אלף ורבבן וגרימו לסלקא שכינתא מארעא מבינייהו דישראל אינן דשדר יהושע ונפש אדוניו ישיב</p>	<p>ואלו ששלח משה, גרמו בכיה לדורות אחרונים, וגרמו להסתלק מישראל כמה אלפים ורבבות, וגרמו לסלק שכינה מהארץ מבין ישראל, אותם ששלח יהושע ונפש אדוניו ישיב.</p>
<p>רבי חזקיה ור' ייסא הוו אזלי בארחה אמר רבי ייסא לר' חזקיה חמינא באפך דהרהורא אית בגוונך אמר ליה הא ודאי האי קרא אסתכלנא ביה כיון דאמר שלמה (&) כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד להם וגו' ותנינן דכל מלוי דשלמה מלכא בלהו סתימין מדרגין דחכמתא אי הכי האי קרא אית ביה לאסתכלא דהא פתחא לאינן דלאו בני</p>	<p>רבי חזקיה ורבי ייסא היו הולכים בדרך, אמר רבי ייסא לרבי חזקיה, אני רואה בפניך שבתוכך יש הרהור, אמר לו הרי ודאי, בפסוק זה הסתכלתי בו, כיון שאמר שלמה "כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה מקרה אחד להם וגו'", ושנינו שכל דברי שלמה המלך כולם נסתרים, מדרגות החכמה, אם כך בפסוק זה יש להסתכל, שהרי נמצא בו פתח לאותם שאינם בני</p>
<p>קנז/ב</p>	

⁵⁸ כי מינים אלו בנוקבא (רח"ו).

<p>מהימנותא אשתכח ביה א"ל ודאי הכי הוא⁵⁹ ואית ביהידי למנדע⁶⁰ ולאסתכלא</p>	<p>האמונה. אמר לו ודאי כך זה, ויש בו לדעת ולהסתכל.</p>
<p>אדהכי חמו חד ב"נ דהוה אתי⁶¹ שאל לון מייא דהוה צחי⁶² והוה לאי בתוקפא דשמשא אמרו ליה מאן את אמר לון יודאי אנא ואנא לאי וצחינא אמרו לעית באורייתא אמר לון עד דאנא עמכון⁶³ במלין אסלק להאי טורא ותמן אסב מייא ואשתי אפיך רבי ייסא חד זפירא מלי מייז ויהב ליה בתר דשתה אמר נסלק⁶⁴ עמך למייא סליקו לטורא ואשתכחו חד חוטא דמייא דקיך ומלי קטפורה חד</p>	<p>בין כך ראו אדם א' שהיה בא ובקש מהם מים שהיה צמא ועיף מחוזק השמש. אמרו לו, מי אתה. אמר להם, יהודי אני, ואני עיף וצמא. אמרו עסקת בתורה. אמר להם עד שאני אתכם בדברים אעלה להר הזה, ושם אקח מים ואשתה. רבי ייסא הוציא כלי אחד מלא מים ונתן לו, אחר ששתה אמר נעלה אתך למים. עלה להר ונמצאו חוט מים דקיך, ומלאו נאד אחד.</p>
<p>יתבו אמר לון ההוא ב"נ השתא שאילו דהא אנא אשתדלנא באורייתא על ידוי דחד ברי דאנא עיילית ליה לבי רב ובגיניה רווחנא באורייתא</p>	<p>ישבו, אמר להם אותו האדם כעת תשאלו, שהרי אני השתדלתי בתורה על ידי בני אחד, שאני הכנסתיו לבית רב, ובגללו הרווחתי בתורה.</p>
<p>אמר רבי חזיקה אי על ידא דברך טב הוא אבל מלה דאנן ביה אנא חמינא דלאתר אחרא⁶⁵ בעי לאסתלקא אמר ההוא ב"נ אימא מלך דלזמנין באפרקסתא דענייא תשכח מרגניתא</p>	<p>אמר רבי חזיקה אם על ידי בנך טוב הוא, אבל הדבר שאנו בו, אני רואה שלמקום אחר רוצה לעלות. אמר אותו האדם, אמור דברך, שלפעמים בתרמיל העני תמצא מרגלית.</p>
<p>א"ל האי קרא דאמר שלמה סח ליה אמר ליה וכי (נ"א כמה) במהי אתון⁶⁶ פירשן משאר בני נשא דלא ידעי אמרו ליה ובמה⁶⁷ אמר לון על דא אמר שלמה⁶⁸ האי קרא ולא אמר האי מגרמיה כשאר אינון מלין אלא אהדר אינון מלין דטפשיאי עלמא דאמרי כך</p>	<p>אמר לו, פסוק זה שאמר שלמה סח לו, אמר לו וכי (כמו) במה אתם נפרדים משאר בני אדם שלא יודעים. אמרו לו ובמה, אמר להם על זה אמר שלמה פסוק זה, ולא אמר זה מעצמו, כשאר אותם דברים, אלא חזר על אותם דברים של טפשי העולם שאומרים כך.</p>
<p>ומאי אמרי (&) כי מקרה האדם ומקרה</p>	<p>ומה אומרים, "כי מקרה האדם ומקרה הבהמה וגו'", טפשים שלא</p>

⁵⁹ ר"ל שודאי אמת שיש כאן פתחון פה למינים, דעל מה דתנינן דכל מלוי דשלמא לא היה צריך להסכמתו (יהל אור).

⁶⁰ ר"ל שצריך למנדע האי קרא על אמתתו, אם קדם לו ידיעה, ואם לאו צריך לאסתכלא ביה (יהל אור).

⁶¹ רבי חגי היה כדמסיק. ומשום דמסיים בענין המרגלים מביא ענין זה בכאן (רמ"ז).

⁶² אמר כל זה מפני שאחד מהדברים המופתים למכחישי ההשגחה הוא בראותם כי שוה האדם לבהמה במקרי העולם רעב וצמאון וזולתם, ולכן שאלוהו מי הוא, אולי גוי היה שאין מותרם מן הבהמה, ובאומרו להם שהיה יהודי וצמא, כדי שלא יאריכו עמו בדברים לעכבו ממצוא מים, חזרו ושאלוהו אם היה למדן, כי היה רצונם לתת לו המים שהיה בידם, ואילו היה עם הארץ שמא לא יתנום לו, על דרך מה שאמר רבי, אוי לי שנתתי פתי לעם הארץ. ועוד אפשר שרצו לרמוז שאילו היה תלמיד חכם לא יבוא לידי אותו צער, כי השגחת ה' על לומדי תורה לשמה (רמ"ז).

⁶³ דמחמת נחיצותו לשתות, בקש מהם דיכול ליעול בהר, וכוונתו שלא ליהנות מתורה (יהל אור).

⁶⁴ שהוא ידע מקום מים שם (יהל אור).

⁶⁵ לישאל לאחר, ור"ל רשבי"י (יהל אור).

⁶⁶ ר"ל כמה פרושים אתם מעמי הארץ, שאין אתם יודעים את שיחתם ומדרגתם כלל (יהל אור).

⁶⁷ ר"ל היאך אתה מכיר בנו (יהל אור).

⁶⁸ ר"ל על אותן ע"ה כמשי"ו (יהל אור).

<p>הבהמה וגו' טפשאי דלא ידעי ולא מסתכלן בהכמתא אמרי דהאי עלמא אזיל במקרה וקב"ה לא אשגח עלייהו אלא מקרה האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד וגו'</p>	<p>יודעים ולא מתבוננים בחכמה אומרים שהעולם הזה הולך במקרה, והקדוש ברוך הוא לא משגיח עליהם, אלא "מקרה האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד וגו'".</p>
<p>וכד שלמה אסתכל באלין טפשאין דקאמרי דא קרא לון בהמה דאינון עבדין גרמיייהו בהמה ממש⁶⁹ בגין דאמרי מלין אלין ומנלן קרא דעליה⁷⁰ אוכה דכתיב (&) אמרתי אני בלבי על דברת בני האדם לברם⁷¹ האלהים ולראות שהם⁷² בהמה המה להם אמרתי אני בלבי והשיבנא בהאי לאסתכלא על מה על דברת בני האדם על ההוא מלה דטפשותא דאינון אמרי לברם האלהים בלחודייהו ולא יתחברון בהדי בני נשא אחרינן דאית לון מהימנותא ולראות שהם בהמה המה להם ולראות בהו אינון בני מהימנותא שהם בהמה ממש ודעתייהו כבעירא</p>	<p>וכששלמה הסתכל בטפשים הללו שאומרים את זה, קרא להם בהמה, שהם עושים עצמם בהמה ממש, משום שאומרים דברים אלו. ומנין לנו, הפסוק שעליו מוכיח, שכתוב "אמרתי אני בלבי על דברת בני האדם לברם האלהים ולראות שהם בהמה המה להם", אמרתי אני בלבי, וחשבתי בזה להסתכל על מה, על דברת בני האדם, על אותו דבר טפשות שהם אומרים, לברם האלהים, לבדם ולא יתחברו יחד עם בני אדם אחרים, שיש להם אמונה, "ולראות שהם בהמה המה להם", ולראות בהם אותם בני אמונה שהם בהמה ממש, ודעתם כבהמה.</p>
<p>המה להם בלחודייהו ולא לאעלאה לבני מהימנותא בדעתא דטפשותא דא וע"ד המה להם ולא לאחרנין ומה דעתא דלהון כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד לכלם וגו' תיפח רוחיהון דאינון בעירי אינון טפשא⁷³ אינון מחוסרי מהימנותא ווי לון ווי לנפשייהו טב להו דלא ייתון לעלמא</p>	<p>"המה להם", בלבדם ולא להכניס את בני האמונה בדעת וטפשות זו, ועל כך המה להם ולא לאחרים. ומה דעתם, כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד לכלם וגו', תפח רוחם שהם בהמות והם טפשים או מחסרי אמונה, אוי להם אוי לנפשם, טוב להם שלא יבואו לעולם.</p>

⁶⁹ כמ"ש למטה ודעתייהו כבעירא. ועי' סוף תיקו"ז תיקון מ"ה ותיקון מ"ו (יהל אור).

⁷⁰ פסוק שלמעלה מזה (יהל אור).

⁷¹ שהבדלים והנהיגם בלחודייהו (יהל אור).

⁷² ור"ל להראות. ור"ל שאמרתי להראות אותן לבני מהימנותא, שהם בהמות, כדי שלא יתערבו בהן וילמדו מעשיהם. וז"ש "המה להם ולא לאחרא". ואמר "ולא לאעלאה לבני מהימנותא" כו' (יהל אור).

⁷³ אמר ג' דרגין שחסרין נר"ן מלמטה למעל'. בהמה ידוע. ודעת, התורה, ידוע. ומהמנותא נק' הכסא, כמ"ש בריש היכלות, ושם אמונת ישראל. ונגד ג' דברים כי מקרה כו' ומקרה כו' ומקרה אדם ובהמה, יצירה ועשייה, ומקרה אחד שכוללם בבריאה, שותף הג' דכולל ג"ר. והן ג' אלקים הידועים בבניה. וזו"נ ג' עלמין הנ"ל. והוא הנהגת הטבע, אבל הכל אלקים שופטים והשגחה, כי אין אדם נוקף כו' (חולין ז ע"ב), ואפי' ציפרא קלא לית מתציד כו' (ירושלמי שביעית פ"ט סוף ה"א), אלא שהטבע הוא השליח, כי נגזר על זה להעשיר וזה להעני, שולח השליח שזה יאבד וזה ימצא, ואין עושה נס שיברא ממון, ומזה יפרח הממון לשמים, וזהו הטבע והוא ד"מ שמלך יושב בבית מלכותו ורואה מרחוק את כל אדם בצד א', ובהמה בצד אחר, והוא שולח לאדם מזונותיו חטים ע"י תחבולות, ע"י גלגלים וחבלים ושאר הדברים עד שמגיע אליו. וכן לבהמה שעורין. והם אינן רואין רק הסיבה הקרובה להם, וסוברים שזה הסיבה הוא מעצמו. ועוד לו רשת פרוסה להביא אותם על מקום הליכתם, וכשהגיע עתם מושך משם הרשת ונלכד בצוארו ומת. והסכל מדמה בדעתו שמקרה קרה לו וגם זה הוא ע"י טכע שמסבב לו מאכל רע, וכמ"ש (חגיגה ד ע"ב ה ע"א) דמשגרא תנורא קדחה כו'. והן הכל נסים נסתרים. ונסים נגלים נעשין ע"י שם הויה כידוע. ונגד זה אמר ג' דברים "ווי לון כו', לון לרוחא" שהוא האדם, אבל בנשמה א"א לומר ווי שהיא אינה חוטאה אלא מסתלקת מיניה, לכן אמר "טב להו כו'", כי זה כוונת הבריאה, ויהי נועם ה' כו' ומעשי ידינו כוננה כו', כמ"ש בריש רות ע"ש (יהל אור).

<p>ומה אתיב לון שלמה על דא קרא אבתריה ואמר ומי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ מי יודע באינן טפשי דלא ידעי ביקרא דמלכא עלאה ולא מסתכלי באורייתא רוח בני האדם העולה היא למעלה לאתר עלאה לאתר⁷⁴ יקר לאתר קדישא לאתזנא⁷⁵ מנהירו עלאה מנהירו⁷⁶ דמלכא קדישא⁷⁷ למהוי צרורא בצרורא דחיי⁷⁸ ואשתכחת קמי מלכא קדישא⁷⁹ עולה תמימה ודא הוא העולה היא למעלה</p>	<p>ומה השיבם שלמה, על זה הפסוק אחריו ואמר, "ומי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ", מי יודע באותם טפשים שלא יודעים בכבוד המלך העליון, ולא מסתכלים בתורה, רוח בני האדם העולה היא למעלה למקום עליון, למקום נכבד, למקום קדוש, להזון מאור עליון מאור המלך הקדוש, להיות צרור בצרור החיים, ונמצא לפני המלך הקדוש עולה תמימה, וזוהי העולה היא למעלה.</p>
<p>ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ ולאוי לההוא אתר דהוה כלב⁸⁰ דכתיב ביה (&) בצלם אלהים עשה את האדם וכתוב (&) נר יי נשמת אדם</p>	<p>ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ, ולא לאותו מקום שהיה כל אדם שכתוב בו "בצלם אלהים עשה את האדם", וכתוב "נר ה' נשמת אדם".</p>
<p>היך אמרי אינן טפשי דלאו מבני מהימנותא ורוח אחד לכל (&) תיפה רוחיהו⁸¹ עלייהו כתיב (&) יהיו כמוץ לפני רוח⁸² ומלאך יי דוחה אלן ישתארון בגיהנם לאינן דרגין תתאין ולא יסתלקון לדרי דרין</p>	<p>איך אומרים אותם טפשים שאינם מבני האמונה ורוח אחד לכל, תפח רוחם, עליהם כתוב "יהיו כמוץ לפני רוח ומלאך ה' דוחה" אלה ישארו בגיהנם לאותן דרגות תחתונות, ולא יעלו לדורי דורות.</p>
<p>עליהו כתיב (&) יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי את יי הללויה</p>	<p>עליהם כתוב "יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את ה' הללויה".</p>
<p>אתו רבי חזקיה ורבי ייסא ונשקו רישיה אמרו ומה כל כך הוה עמך ולא ידענא זכאה האי שעתא דאערענא בכך</p>	<p>באו רבי חזקיה ורבי ייסא ונשקו ראשו, אמרו ומה כל זה היה אתך ולא ידענו, אשרי השעה הזו שפגשנו אותך.</p>
<p>קנח/א</p>	
<p>תו אמר וכי על דא בלהודוי תוה שלמה</p>	<p>עוד אמר, וכי על זה בלבד תמה</p>

⁷⁴ ג' דרגין דבי"ע מלמעלה למטה על נר"ן (יהל אור).

⁷⁵ ג' לשונות אלו נגד נר"ן דבי"ע (רח"ו). מג' דאצילות דמקננין בהם ג"כ כסדר הנ"ל (יהל אור).

⁷⁶ בינה (רח"ו).

⁷⁷ ז"א (רח"ו).

⁷⁸ מלכות צרור החיים (רח"ו).

⁷⁹ הוא דבר אחר ופי' אחר, דהיא עולה תמימה כו'. ונגד אלו ב' פירושים אמר ודאי היא העולה העולה היא למעלה (יהל אור).

⁸⁰ ור"ל בהמה ממש ולסיים אבל ב"נ דכתיב כו' האיך אמרי כו' (יהל אור).

⁸¹ שיש להם רוח האדם, ויהי' כבהמה כמו דאינן אמרי (יהל אור).

⁸² ר"ל ההוא רוח דכולל כל רוחות. ומלאך ה' הוא נשמתא מזלא כידוע, והוא דוחה, דלא סליק לטינרא עילאה. והנפש נכרתה, שבה הכרת, כמ"ש ונכרתה כו', והוא ירדתה לאבדון כמ"ש והאבדתי את כו', וכמ"ש בז"ח רות דמשם לא סליק. וז"ש "אלין ישתארון כו' עלייהו כתיב" כו'. וז"ש "ברכי נפשי" כו'. ואמר חטאים ורשעים נגד הגוף והנפש, דאיהי שתופא דגופא, ונגד זה אמר ברכי נפשי כו' וכל קרבי כמ"ש בפ' ויקהל (קצט ע"ב) בעוד דנפשי בגופא יחדיו כו'. וכן אמר בסדום רעים וחטאים לה' מאד, ד' דרגין הנ"ל, מאד הוא נשמתא דשם ובכל מאדך, ובכל לבבך הוא הרוח דבי' (יהל אור).

<p>והא באתר אחרא אמר כגוונא דא</p>	<p>שלמה, והרי במקום אחר אמר כדוגמא זה.</p>
<p>פתח ואמר (&) זה רע בכל אשר נעשה תחת השמש זה רע ודאי⁸³ מאי זה רע דא הוא מאן דאושיד זרעא בריקניא וחביל אורחוי בגין דהאי לאו מדוריה בקב"ה ולא יהא ליה חולקא בעלמא דאתי הה"ד (&) כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע על דא אמר זה רע דלא יהא ליה מדורא לעילא</p>	<p>פתח ואמר "זה רע בכל אשר נעשה תחת השמש", זה רע ודאי. מהו זה רע, זהו מי ששופך זרע בריקנות ומחבל דרכיו, משום שזה אין מדורו בקדוש ברוך הוא, ולא יהיה לו חלק לעולם הבא. זהו שכתוב "כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע", על זה אמר זה רע, שלא יהיה לו מדור למעלה.</p>
<p>כי מקרה⁸⁴ אחד לכל וגם לב⁸⁵ בני האדם מלא רע (&) (בגין דא) והוללות בלבבם בחייהם (&) שטותא תקיע בלביהו ואינון מחוסרי מהימנותא ולית לון חולקא בקב"ה⁸⁶ ובאינון בני מהימנותא לאו בעלמא דין ולא בעלמא דאתי הה"ד (&) ואחריו אל המתים⁸⁷</p>	<p>"כי מקרה אחד לכל וגם לב בני האדם מלא רע (משום זה) והוללות בלבבם בחייהם" שטות תקועה בלבם, והם מחוסרי אמונה, ואין להם חלק בקדוש ברוך הוא ובאותם בני אמונה, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, זהו שכתוב ואחריו אל המתים.</p>
<p>ת"ח קב"ה אזהר לבני עלמא ואמר (&) ובהרת בחיים למען תחיה (בהאי⁸⁸ עלמא ובעלמא דאתי) וחיין דההוא עלמא נינהו</p>	<p>בא וראה, הקדוש ברוך הוא מזהיר לבני העולם ואמר "ובחרת בחיים למען תחיה" [בעולם הזה ובעולם הבא], והחיים של אותו עולם הם.</p>
<p>אינון דחייבין⁸⁹ מחוסרי מהימנותא מאי קא אמרי כי מי אשר יבחר וגו' (&) אע"ג דיבחר⁹⁰ בר נש בהאי עלמא (ס"א בההוא עלמא) כמה דאמר לאו הוא כלום⁹¹ דהא מסירא דא בידנא (&) אל כל החיים יש בטחון ומסירא דא בידיהו⁹² (&) כי לכלב חי הוא טוב מן האריה המת היך יהא לן חיין בההוא עלמא וע"ד זה רע ודאי דלא ידורון במלכא עלאה ולא יהא לון חולקא ביה</p>	<p>אותם רשעים מחסרי אמונה מה אומרים? "כי מי אשר יבחר וגו'", אף על גב שיבחר אדם בזה העולם [באותו עולם], כמו שאמר לא כלום הוא, שהרי מסור זה בידינו אל כל החיים יש בטחון ומסור הוא בידינו, כי לכלב חי הוא טוב מן האריה המת, איך יהיה לנו חיים באותו עולם, ועל כן זה רע ודאי, שלא ידורו במלך העליון, ולא יהיה להם בו חלק.</p>

⁸³ ור"ל זהו הרע בכל אשר כו' הגרוע שבכל ב"א והרע שבהן. ואמר מאי זה רע כו'. ר"ל דקראו רע להורות דל"ל כו' (יהל אור).

⁸⁴ ר"ל דהוא אומר כן (יהל אור).

⁸⁵ שנמשכין שאר כ"א אחריו (יהל אור).

⁸⁶ דכתיב מלא רע (יהל אור).

⁸⁷ ר"ל שהולכין אחריו, אחר הרע שממנו למדו. ואמר לא בעלמא הדין כו'. כמ"ש (ברכות י"ח) החיים כו' שאפי' במיתתן כו' ורשעים אפי' כו' (יהל אור).

⁸⁸ ר"ל דב"פ אמר חיים כאן, ומפ"ו וחיין דההוא עלמא נינהו. ר"ל דרישא בחיים דעוה"ב הוא, ורצונו בזה לפרש הקרא דכאן כי מי כו', דלעה"ב הוא כמש"ו (יהל אור).

⁸⁹ ר"ל כ"ז הפסוק כי כו' הכל מאמרם (יהל אור).

⁹⁰ דריש הכתיב, ור"ל אע"ג שיבחר האדם בחיים כמו שאמר הקב"ה. וז"ש כמה דאמר (יהל אור).

⁹¹ ר"ל מ"מ הם אינון נבחרין לחיים שם, כי אין חיים אלא בעוה"ז. וז"ש יבחר בלשון פעול, וז"ש למעלה וחיין דההוא עלמא, לא כמו שהם אומרים (יהל אור).

⁹² ודבריהם הוא. וכמש"ו היאך יהא לן הכל מדבריהם (יהל אור).

<p>ואע"ג דכל הני⁹³ קראי תשכח סמיכין להברייתא במלין אחרנין אבל ודאי שלמה קא אתא לגלאה על אינון חייבין מחוסרי מהימנותא דלית לון חולקא בקב"ה בעלמא דין ובעלמא דאתי</p>	<p>ואף על גב שכל הפסוקים הללו תמצא סמוכין לחברים בדברים אחרים, אבל ודאי שלמה בא לגלות על אותם רשעים מחסרי אמונה שאין להם חלק בקדוש ברוך הוא, בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>א"ל תבעי דנתחבר בהדך ותזיל בהדן אמר להו אי עבידנא הכי אורייתא יקרי עלי כסיל ולא עוד אלא דאתחייבנא בנפשאי אמרו ליה למה אמר לון דהא שליחא אנא ושדרו לי בשליחותא ושלמה מלכא אמר (&) מקצה רגלים חמס שותה שולח דברים ביד כסיל</p>	<p>אמר לו רוצה שנתחבר אתך ותלך אתנו. אמר להם אם אעשה כך התורה תקרא עלי כסיל, ולא עוד אלא שאתחייב בנפשי. אמרו לו למה. אמר להם שהרי אני שליח ושלחוני בשליחות, ושלמה המלך אמר "מקצה רגלים חמס שותה שולח דברים ביד כסיל".</p>
<p>ת"ח מרגלים⁹⁴ על דלא אשתכחו בני מהימנותא ושלוחי מהימנותא אתחייבו בנפשיהו בעלמא דין⁹⁵ ובעלמא דאתי נשק לון ואזל ליה</p>	<p>בא וראה המרגלים על שלא נמצאו בני האמונה ושלוחי אמונה, התחייבו בנפשם בעולם הזה ובעולם הבא. נשקם והלך לו.</p>
<p>אזלו רבי חזקיה ור' ייסא עד דהוו אזלו פגעו באינון בני נשא שאילו ר' חזקיה ורבי ייסא עליה אמרו מה שמיה דההוא ב"נ אמרו ר' חגי הוא וחברא דבין חברייא הוא ושדרו ליה חברייא דבבל למנדע מלין מר' שמעון בן יוחאי ושאר חברייא</p>	<p>הלכו רבי חזקיה ורבי ייסא, עד שהיו הולכים פגעו באותם בני אדם. שאלו את רבי חזקיה ורבי ייסא עליו, אמרו מה שמו של אותו אדם. אמרו רבי חגי הוא, וחבר בין החברים הוא, ושלחוהו החברים מבבל לדעת דברים מרבי שמעון בן יוחאי ושאר החברים.</p>
<p>א"ר ייסא ודאי דא הוא ר' חגי דכל יומיו לא בעא לאחזאה גרמיה במה דידע ועל דא אמר לן דהא בריה זכה ליה באורייתא בגין דאמר קרא (&) ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו ודאי שליחא מהימנא איהו (וזכאה הוא שליחא מהימנא) וזכאה איהו מאן⁹⁶ דשדר מלוי בידא דשליחא מהימנא⁹⁷</p>	<p>אמר רבי ייסא ודאי, זהו רבי חגי שכל ימיו לא רצה להראות עצמו במה שידע, ועל זה אמר לנו, שהרי בנו זכה לו בתורה, משום שאמר הפסוק "ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו", ודאי שליח נאמן הוא, (ואשריו הוא שליח נאמן) ואשריו מי ששלח דבריו בידי שליח נאמן.</p>
<p>ת"ח אליעזר עבד אברהם מבני כנען הוה כד"א (&) כנען בידו מאזני מרמה וכנען</p>	<p>בא וראה, אליעזר עבד אברהם מבני כנען היה, כמו שנאמר "כנען</p>

⁹³ ר"ל שדרשו בע"א, ורצונו מ"ש (שבת ל') אנת שלמה לא דיך כו'. וז"ש אבל ודאי שלמה כו'. ר"ל שאינם דברי עצמו אלא דבריהם כנ"ל (יהל אור).

⁹⁴ השתא מפ' מ"ש למעלה ולא עוד כו' (יהל אור).

⁹⁵ כמ"ש (סנהדרין קח.) מרגלים כו' שנא' וימותו כו' (יהל אור).

⁹⁶ פי' אשרי. ואמר וזכאה מאן כו'. כמש"ל קנ"ז א' ונפש אדוניו ישיב כו'. מבני כנען הוה וכנען כתיב כנען בידו מאזני מרמה וכתוב עליה כו'. כצ"ל. כנען בידו. הוא היפך מציר נאמן, וכמ"ש (פסחים ק"ג ע"ב) חמשה דברים כו' ואל תדברו אמת. ור"ל בזה לפי שהוציא עצמו מהם יצא מקללתן. וז"ש וכנען כתיב כו' (יהל אור).

⁹⁷ ת"ח אליעזר עבד אברהם מבני כנען הוה, כד"א (הושע יב, ח) כנען בידו מאזני מרמה, וכנען כתיב עליה (בראשית ט, כה) ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו, ובגין דהוה שליחא מהימנא מה כתיב ביה, (שם כד, לא) בא ברוך יי', ברוך יי' ממש. ועל דא אכתיב הכי באורייתא, בגין דנפק מההוא קללה ואתברך, ולא די ליה דנפיק מינה אלא דאתברך בשמיה דקב"ה, ואוליפנא דאתא מלאך ואעיל מלה דא בפומיה דלבן (רמ"ז).

<p>כתיב עליה (&) ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו ובגין דהוה שליחא מהימנא מה כתיב ביה (&) בא ברוך יי ברוך יי ממש⁹⁸ ועל דא אכתיב הכי באורייתא בגין דנפק מההיא קללה ואתברך ולא די ליה דנפיק מנה אלא דאתברך בשמיה דקב"ה ואוליפנא⁹⁹ דאתא מלאך ואעיל מלה דא בפומיה דלבן</p>	<p>בידו מאזני מרמה", ועל כנען כתוב "ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו", ומשום שהיה שליח נאמן, מה כתוב בו "בא ברוך ה'", ברוך ה' ממש, ועל זה נכתב כך בתורה, משום שיצא מאותה קללה והתברך. ולא די לו שיצא ממנה, אלא שהתברך בשם הקדוש ברוך הוא, ולמדנו שבא מלאך והכניס דבר זה בפי לבן.</p>
<p>וישלח אותם משה וגו' (&) כלם אנשים בלהו זכאין הוו ורישי דישראל הוו¹⁰⁰ אבל אינון דברו לגרמיהו¹⁰¹ עיטא בישא אמאי נטלי עיטא דא אלא אמרו אי ייעלון¹⁰² ישראל לארעא נתעבר אנן מלמהוי רישין וימני משהל רישין אחרנין דהא אנן זכינן¹⁰³ במדברא למהוי רישין אבל בארעא לא נזכי¹⁰⁴ ועל דנטלי¹⁰⁵ עיטא בישא לגרמיהו מיתו אינון וכל אינון דנטלן מלייהו</p>	<p>"וישלח אותם משה וגו' כולם אנשים", כולם צדיקים היו, וראשי ישראל היו, אבל הם לקחו לעצמם עצה רעה. מדוע נטלו עצה זו, אלא אמרו אם יכנסו ישראל לארץ, יעבירו אותנו מלהיות ראשים, וימנה משה ראשים אחרים, שהרי אנו זכינו במדבר להיות ראשים, אבל בארץ לא נזכה. ועל שלקחו עצה רעה לעצמם מתו הם וכל אותם שלקחו דבריהם.</p>
<p>קנח/ב</p>	

⁹⁸ ר"ל שנתברך מהשם. ואע"ג שהם אמרו זה, ומנ"ל דהכי איתא שהם כווננו האמת, לכן אמר וע"ד אכתיב כו' בגין כו'. ר"ל לכן נכתב להורות דנפק מההוא כו'. ואמר ולא די ליה כו'. שלשני דברים זכה, והן ג' דזכה לאתברך בשמי' הנ"ל, ראה כמה זכה (יהל אור).
⁹⁹ עתה מפ' שגם דבריהם היה ע"י השם כמו בבלעם (יהל אור).

¹⁰⁰ יכוין לשתי מעלות רמות שהיה בהם, האחת שהיו מושרשים בניצוצות ההארות היוצאות מיסוד אבא, וז"ש כולהו זכאין, והפסוק קראם אנשים לרמוז שהם מבחי' זכרים, והשניה מ"ש שנתערבו בהם י"ב שבטים, וז"ש ורישי דישראל, וכמו שדקדק הרב זלה"ה שלכן לא נאמר במ"ש בנשיאים שהוזכרו במדבר (א, טז) ראשי אלפי ישראל, אלא ראשי בני ישראל שהם השבטים, ולזה אמר ורישי דישראל (רמ"ז). כמ"ש אנשים ראשי כו' (יהל אור).

¹⁰¹ דוק אומר לגרמיהו, שרומז מ"ש הרב שכאשר נתייעצו להרע מיד פרחו מהם ניצוצי השבטים, שנאמר (יג, כו) וילכו ויבואו, שהלכו להם ניצוצי נשמות השבטים, וזהו וילכו, והם נשאו לבדם, והיינו לגרמיהו, בעצתם הנבערה שהיתה אומרם, אי ייעלון ישראל לארעא וכו' והענין מובן במ"ש באוצרות חיים, שדור דעה היו מבחינת דור המדבר אבל רחל שהיא ארץ ישראל היתה אז אב"א זולת בשבתות, ומזווג זה של השבתות יצאו הנכנסים לארץ, ועיין מ"ש באוצרות חיים. ואמנם נדקדק דברי האוצרות חיים וז"ל, לא היה אפשר לרחל להתקן אז ע"י אלו המרגלים בלבד, ע"כ. דוק מינה שאם היו נכנסים כולם יוצאי מצרים ובאי הארץ היתה רחל נתקנת אפילו שדור המדבר היה קיים, אבל מפני החטא נתבטלה אותה ההארה של דור המדבר. והנה המרגלים חשבו שבין כך ובין כך הם ירדו ממעלתם, שאפילו תתוקן רחל הלא היא עקרת הבית, ובאי הארץ שהם מבחינתה יהיו המעולים וכל שכן אם תבטל דור המדבר, ולכן נטלו עצה רעה לעצמם והוציאו שם רע על תיקון רחל, כגון שהיא נבנית מגבורות אי' שהם קשים ולכן אוקידת עלמא בשלהובא, ואוכלת יושביה היא, ושהקליפות העזות נאחזות בה, ושלכן אין להם להסתכן בתיקונה ומוטב להם לחיות במדבר (רמ"ז). ר"ל למה עשו זה אלא שעשו זה בשביל עצמם שיראו כו', וכמו בירבעם, וז"ש לגרמיהו בשביל שחשו לכבוד עצמם נתקלקלו, וכמ"ש (סנהדרין קא ע"ב) בירבעם גסות הרוח כו' (יהל אור).

¹⁰² כ' הרח"ו כי הם מעלמא דדכורא וכנ"ל קנ"ז א'. וז"ש אנשים. וכוונת הקב"ה שיתקנו הארץ בדרגא זו וכמש"ש (יהל אור).

¹⁰³ פי' משום דארץ ישראל היא סוד רחל, ודור המדבר היו מלאה אשת יעקב כנזכר באוצרות חיים (רמ"ז).

¹⁰⁴ כי הם מעלמא דדכורא והארץ בסוד הנקבה (רח"ו).
¹⁰⁵ לכבוד עצמם כנ"ל. ור"ל שלכן לא יראה האדם כבוד עצמו לעולם (יהל אור).

<p>אלה שמות האנשים אשר שלח משה וגו' (&) אמר רבי יצחק משה אסתכל¹⁰⁶ וידע דלא יצלחן בארתייהו כדין צלי עליה דיהושע כדין כלב הוה בדוחקא אמר מה אעביד הא יהושע אזיל בסייעתא עלאה דמשה דשרר ביה נהירו דסיהרא¹⁰⁷ והוא אנהיר עליה בצלותיה בנין דאיהו שמשא</p>	<p>"אלה שמות האנשים אשר שלח משה וגו'", אמר רבי יצחק, משה הסתכל וידע שלא יצליחו בדרכיהם, ואז התפלל על יהושע, ואז כלב היה בדוחק ואמר, מה אעשה, הרי יהושע הולך בסיוע עליון של משה, ששלח בו אור הלבנה, והוא האיר עליו בתפלתו, משום שהוא שמש.</p>
<p>מה עבד כלב¹⁰⁸ אשתמיט מנייהו ואתי לגבי קברייא דאבהן¹⁰⁹ וצלי תמן צלותיה א"ר יהודה ארח¹¹⁰ אחרא נטיל ועקים שבילין ומטא על קברי דאבהן ואסתכן בגרמיה דהא כתיב (&) ושם אחימן ששי ותלמי ילידי הענק אבל מאן¹¹¹ דאיהו בדוחקא לא אסתכל מדי כך כלב בגין דהוה בדוחקא לא אסתכל מדי ואתא לצלאה על קברי אברהן לאשתזבא מעיטא דא</p>	<p>מה עשה כלב, נשמט מהם ובא לקברי האבות והתפלל שם תפלתו. אמר רבי יהודה, דרך אחר לקח, ועיקם שבילים והגיע על קברי האבות, והסתכן בעצמו, שהרי כתוב "ושם אחימן וששי ותלמי ילידי הענק", אבל מי שהוא בדחק, לא מסתכל על דבר, כך כלב משום שהיה בדוחק, לא הסתכל על דבר, ובא להתפלל על קברי האבות להינצל מעצה זו.</p>
<p>ויקרא משה להושע בן נון יהושע (&) רבי יצחק¹¹² אמר וכי הושע קראה קרא והא כתיב (&) ויאמר משה אל יהושע (&) ויהושע בן נון נער (&) ויחלוש יהושע אלא א"ל משה יה יושיעך מנייהו¹¹³</p>	<p>"ויקרא משה להושע בן נון יהושע", רבי יצחק אמר, וכי הושע קראו הפסוק, והרי כתוב "ויאמר משה אל יהושע" "יהושע בן נון נער" "ויחלוש יהושע", אלא אמר לו משה, יה יושיעך מהם.</p>
<p>רבי אבא¹¹⁴ אמר כיון דשרדיה¹¹⁵ למיעל לתמן אצטריך למהוי שלים ובמה בשכינתא דעד ההיא¹¹⁶ שעתא נער אקרי¹¹⁷ כמה דאוקימנא ובההיא שעתא קשיר ליה משה בהדה ואע"ג דאשכחן יהושע</p>	<p>רבי אבא אמר כיון ששלחו להיכנס לשם, הצטרך להיות שלם, ובמה בשכינה, שעד אותה שעה נקרא נער כמו שבארנו, ובאותה שעה קשרו משה אליה, ואף על גב שמצאנו יהושע בתחלה, הפסוק קראו כך, על</p>

¹⁰⁶ ברה"ק (יהל אור).

¹⁰⁷ ר"ל דנהירו דילה הוא משמשא. וז"ש והוא אנהיר כו'. והענין כי ג' יק"ו הוא בשמשא כידוע ובזה מאיר, ונהיר בזה ג"כ לסיהרא, וז"ש (סוטה לד ע"ב) "ה יושיעך, וצלותיה עצמו וא"ו. והנה מוחין דסיהרא חו"ב, ודעתה קלה עד דאנהיר לה בעלה שהוא בזיווגא מ"ד, הדעת, וידע. וז"ש דשרר כו' והוא כו' (יהל אור).

¹⁰⁸ ג"כ לאתנהרא מאבהן ג' (יהל אור).

¹⁰⁹ כי כלב היתה בו נשמת אליעזר עבד אברהם ולכך הלך לחברון לומר לאאע"ה כשם שמשא התפלל על יהושע תלמידו גם אתה תתפלל עלי שאני תלמידך (רח"ו).

¹¹⁰ ר"ל ז"ש ויבא עד כו' (יהל אור).

¹¹¹ שבצרתו אינו יודע שום דבר, כך איהו לא ידע מנהון. וז"ש מדי ול"ק למדי. ולכן לא התפלל ג"כ להנצל מהענקים שלא ידע מהם (יהל אור).

¹¹² סיים מאמרו כאן, לא שקרא לו שם, אלא התפלל עליו ויקרא לה' בתפלה. ומ"ש להושע, ודאי שגם הושע היה נקרא כמ"ש למטה אפרים כו' הוא והושע כו' אבל גם יהושע היה נקרא מקדם כנ"ל (יהל אור).

¹¹³ יושיעך מנייהו ל' להושע בשביל הושע שקרא בתפלה "ה יושיעך (רח"ו).

¹¹⁴ ר"ל שם ממש (יהל אור).

¹¹⁵ ר"ל לזכות לארץ, וכמ"ש למעלה שאלו היו צריכין לאמשכא לשכינה תמן חולקיה לארץ (יהל אור).

¹¹⁶ ד' דיהושע י' דשרי, שכינתא, כמ"ש בפ"ג דספד"צ (יהל אור).

¹¹⁷ מט"ט (רח"ו).

<p>בקדמיתא קרא קרייה הכי על ההוא דזמין למקרייה אמר משה ודאי לא אצטרך דא¹¹⁸ למיעל תמן אלא בשכינתא והכי אתחזי</p>	<p>אותו עתיד להקרא אמר משה, ודאי זה לא צריך להיכנס לשם אלא בשכינה, וכך ראוי.</p>
<p>היש בה עץ אם אין וגו' (&) רבי חייא אמר וכי¹¹⁹ לא הוה ידע משה דאית בה כמה אילנין משניין דא מן דא והא הוא שבה לה לישראל בכמה זמנין והוא אסתפק בדא והא קב"ה קאמר ליה למשה בקדמיתא דהיא (&) ארץ זבת חלב ודבש אמר</p>	<p>"היש בה עץ אם אין וגו'", רבי חייא אמר, וכי לא היה יודע משה שיש בה כמה עצים משונים זה מזה, והרי הוא שבח אותה לישראל כמה פעמים, והוא הסתפק בזה, והרי הקדוש ברוך הוא אמר למשה בתחלה שהיא ארץ זבת חלב ודבש.</p>
<p>רבי יוסי הא אתערזו חברייא דכתיב (&) איש היה בארץ עוץ איוב שמו אמר רבי שמעון רמו להם רמיזא דחכמתא¹²⁰ על מה דשאלו בקדמיתא דכתיב (&) היש יי בקרבנו אם אין אמר תמן תחמון אי היא אתחזיא להאי או להאי</p>	<p>אמר רבי יוסי, בזה התעוררו החברים, שכתוב "איש היה בארץ עוץ איוב שמו". אמר רבי שמעון רמו להם רמז חכמה על מה ששאלו בתחלה, שכתוב "היש ה' בקרבנו אם אין", אמר שם תראו אם היא ראויה לזה או לזה.</p>
<p>אמר לון אי תחמון דאיבא דארעא כשאר ארעי דעלמא יש בה עץ אילנא דחיי ולא¹²¹ מאתר עלאה יתיר ואי תחמון¹²² דאיבא דארעא יתיר ומשנייא מכל אתר דעלמא תנדעון דהא מעתיקא קדישא קא נגיד¹²³ ואתמשך ההוא שנוייא עלאה מכל אתרי דעלמא ובדא תנדעון היש¹²⁴ בה עץ אם איין</p>	<p>אמר להם אם תראו שפרי הארץ כשאר ארצות העולם, יש בה עץ, עץ החיים, ולא ממקום יותר עליון. ואם תראו שפרי הארץ יתר ומשונה מכל מקום בעולם, תדעו שהרי מהעתיק הקדוש שופע ונמשך אותו שנוי עליון מכל מקומות העולם, ובזה תדעו היש בה עץ אם אין.</p>

¹¹⁸ שאפרים הוא חולקא דילה, כמש"ל קי"ט ב' ונסע כו', והוא כל דגל דרחל והוא במערב, שכינה במערב, וכמש"ש. ואינון ב' כלב ויהושע הן סוד אני והו, ראש ו"ק דידיה ודידה, והכל בשכינה, כפולים ששה וששה. ואלין נמלטו, והן הכוללים הכל. ודילה הוא אפרים ועמש"ש. וז"ש והכי אתחזי. יו"ד זה היא חכמת שלמה, שנער משמש לה (יהל אור).

¹¹⁹ וסיום המאמר של ר' חייא הוא למעלה קנ"ז א', אלא שיחזר כאן לסיים דברי ר"י ור' שמעון (יהל אור).

¹²⁰ בני ישראל התאוו תאוה לדעת מה הפרש יש בין ז"א כשהוא מתנהג ברחמים גמורים לאריך אפין ומה בין רחמים אלו לרחמים אלו והיו רוצים לצרף זה בלבבם ובשכלם שישתנה שכלם להבין בגדולות ובנפלאות על ידי א"א וע"י ז"א ובזה ידעו כי אין בקרבם זמ"ש לצרפא בלבהון וכיוצא בזה אמרו בפ' שלח בדף קנ"ח ע"ב וכו' ואפשר שבמעיהון ממש היו רוצים השיניי שיהיה להם עונג נפלא באכילתם דומה לעדן עליון ואז ידעו כי אין שהוא א"א בקרבם. ומשה אמר להם שבפרי הארץ יראו השינוי ויכירו כדאיתא התם (שער מאמרי רשב"י כו ע"ד). הנסים נגלים דיציאת מצרים אשר עי"ז הנה נתפרסם אלהותו ית"ש וכו' לא היו בגילוי אור דמ"ה וב"ן שהם זר"ן אלא רק בגילוי אור דא"א וכמ"ש בספד"צ ספ"ד על הנס דקריעת ים סוף וכן כל הניסים כולם שנעשה אז עמהם וגם ביאתן לארץ היה הכל ג"כ רק בהנהגת א"א וכמ"ש בזוה"ק פ' בשלח (סד ע"ב) בפסוק היש ה' בקרבנו אם אין וכן בפ' שלח (קנח ע"ב) וכו' ואור הא"א הנה הוא האור דהע"ב וס"ג ומשם הוא כל הנסים נגלים (כללים ח"ב קלה ע"ג).

¹²¹ כמו היש ה' בקרבנו שכאן הוא ההשגה והוא היפוך מדברי ר' חייא הנ"ל קנ"ז א' (יהל אור).

¹²² דשם הוא למעלה מהנהגת העולם ע"פ הטבע בז' תחתונות (יהל אור).

¹²³ והיה כ"ז שלא באתערותא דלתתא כלל, כי לא היו אז ישראל כדאי לזה, וכמ"ש (יחזקאל טז ז) ואת עירום ועריה, הללו עובדי עבו"ז והללו כו' וכמ"ש בזוה"ק (פ' תרומה קע ע"ב), אלא שהיה כ"ז רק מסוד ברית אבות, וכמ"ש (שמות ו ה) ואזכור את בריתי (דע"ה ח"ב קלד ע"ד).

¹²⁴ ר"ל בזה דמ"ש היש כו', לא קאי על הראי' אלא על הידיעה דבדא כו' (יהל אור).

<p>ודא בעיתון בקדמיתא (דבמעכוון בעיתון)¹²⁵ למנדע דא דכתיב (&) היש יי בקרבנו בקרבנו דייקא או אם אין¹²⁵ וע"ד והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ (&) למנדע שנוי"א דיליה</p>	<p>וזה צריכים אתם בתחלה (שבמעכם רציתם) לדעת זה, שכתוב "היש ה' בקרבנו", בקרבנו דווקא, או אם אין, ועל זה "והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ" לדעת שנוי שלו.</p>
<p>והימים ימי¹²⁶ בכורי ענבים (&) והימים מאי קא מיירי דהא ואז בכורי ענבים סני ליה אלא והימים אינון דאשתמודען כלהו הו מתחברן בההוא זמנא בההוא אילנא דחטא ביה אדם הראשון כמה דתנינן ענבים היו ועל דא והימים אינון דאשתמודען ימי בכורי ענבים דייקא</p>	<p>"והימים ימי בכורי ענבים", והימים מה בא לומר, שהרי ואז בכורי ענבים מספיק לו, אלא והימים, אותם הנודעים כולם היו מתחברים באותו זמן, באותו עץ שחטא בו אדם הראשון, כמו ששנינו ענבים היו, ועל זה "והימים", אותם הידועים, "ימי בכורי ענבים" דווקא.</p>
<p>ויעלו בנגב ויבא עד חברון (&) ויבאו מבעי ליה אלא אמר רבי יוסי כלב הוא דאתא לצלאה על קברי אבהתא אמר כלב יהושע הא ברכיה משה בסיועא עלאה קדישא¹²⁷ ויכיל לאשתובא מנייהו ואנא מה אעביד</p>	<p>"ויעלו בנגב ויבא עד חברון", היה צריך להיות ויבאו, אלא אמר רבי יוסי, כלב הוא שבא להתפלל על קברי האבות. אמר כלב, יהושע הרי ברכו משה בסיוע עליון קדוש, ויכול להנצל מהם, ואני מה אעשה.</p>
<p>אימלך למבעי בעותא על קברי אבהתא בגין דישתזיב מרזחון (ס"א מעיטא בישא) דשאר מאללין רבי יצחק אמר מאן דהוה רשים¹²⁸ מכלהו דא עאל בנוויה דביה תליא בלא</p>	<p>נמלך לבקש בקשה על קברי האבות כדי שינצל מסודותיהם (מעצה רעה) של שאר מרגלים. רבי יצחק אמר, מי שהיה רשום מכולם זה נכנס בו, שבו תלוי הכל.</p>
<p>ות"ח מאן¹²⁹ הוא משאר אחרי דיכול לאעלא תמן דהא כתיב (&) ושם אחימן ששי ותלמי ומדחילו דלהון מאן יכיל לאעלאה</p>	<p>ובא וראה, מי הוא משאר אחרים שיכול להיכנס לשם, שהרי כתוב ושם אחימן ששי ותלמי, ומפחדם מי יכול להיכנס</p>
<p>קנט/א</p>	
<p>במערתא אלא שכנתא עאלת תמן בכלב לבשרא לאבהן דהא מטא זמנא לאעלא בנייהו לארעא דאומי לון קב"ה ודא הוא (&) ויבא עד חברון¹³⁰</p>	<p>במערה, אלא השכינה נכנסה שם עם כלב, לבשר לאבות שהרי הגיע זמן להכניס בניהם לארץ, שנשבע להם הקדוש ברוך הוא, וזהו "ויבא עד חברון".</p>

¹²⁵ עי' אריכות בדע"ה ח"ב דרוש ה ענף ד' סימן ג'.

¹²⁶ דימים הן ר"ק, כי ששת כו', והו מתחברין ימים ימי. ולכן אשתלחו ו' דכלב, ו' דיהושע, כנ"ל י"ב. ובכורים הן עטרא דחסד, בכור לכהן, וזהו בכורי ענבים, והיה עת התקון דנטלא מדכורא. ואמר ענבים, דא"י הוא גופא כמ"ש בז"ח ריש ש"ה (סא ע"א) ת"ת דילה מתחבר בת"ת דיליה, דכלילין ר"ו (יהל אור).

¹²⁷ בסיועא נהירו דמשה. כנ"ל (יהל אור).

¹²⁸ ר"ל דכתיב ויבא, ול"ק מאן, אלא המיוחד מכולן, ראש לכולן, וכולל כולן וז"ש דביה כו' (יהל אור).

¹²⁹ ר"ל דמסתמא הוא כלב דביה שכנתא, הפעם אודה, רגלא רביעא' דכרסייא. וז"ש אלא שכנתא (יהל אור).

¹³⁰ ר"ל חברון דאתחברא באבהתא, כמ"ש קרית הארבע, רגלא רביעא, דשם ג' אבהן, ועתה אתחברת בהדייהו (יהל אור).

<p>תאנא אחימן¹³¹ ששי ותלמי מומאן נפקו זרעא הוו מאינן נפילין דאפיל לון קב"ה בארעא ואולידו מבנת ארעא ומנייהו נפקו גיברי עלמא כמה דכתיב (&) המה הנבורים אשר מעולם אנשי השם אשר מעולם דשמישי (נ"א מדאתברי) לב עלמא¹³² משתכחי אנשי השם אחימן¹³³ ששי ותלמי</p>	<p>למדנו, אחימן ששי ותלמי, ממי יצאו. זרע היו מאותם נפילים שהפילים הקדוש ברוך הוא בארץ, והולידו מבנות הארץ, ומהם יצאו גבורי עולם, כמו שכתוב "המה הגיבורים אשר מעולם אנשי השם" אשר מעולם ששמשו (משנברא) העולם, נמצאו אנשי השם אחימן ששי ותלמי.</p>
<p>ויבאו עד נחל אשכול וגו' (&) רבי יהודה פתח (&) כה¹³⁴ אמר האל יי' בורא השמים ונוטיהם וגו' כמה אית¹³⁵ להו לבני נשא לאסתכלא בפולחנא דקב"ה כמה אית להו לאסתכלא במלי דאורייתא דכל מאן¹³⁶ דאשתדל באורייתא כאילו מקרב כל קורבנין דעלמא לקמי קב"ה ולא עוד¹³⁷ אלא דקב"ה מכפר ליה על כל חובוי ומתקנין ליה¹³⁸ כמה כורסיין לעלמא דאתי (חסר)</p>	<p>"ויבאו עד נחל אשכול וגו'", רבי יהודה פתח "כה אמר האל ה' בורא השמים ונוטיהם וגו'", כמה יש להם לבני אדם להתבונן בעבודת הקדוש ברוך הוא, כמה יש להם להתבונן בדברי תורה, שכל מי שעוסק בתורה כאלו מקריב כל קרבנות העולם לפני הקדוש ברוך הוא, ולא עוד אלא שהקדוש ברוך הוא מכפר לו על כל חטאיו, ומתקנים לו כמה כסאות לעולם הבא.</p>
<p>ר' יהודה הוה אזיל¹³⁹ בארחא בהדי ר' אבא שאל ליה אמר מלה חד בעינא לשאלא כיון דידע קב"ה דומין ב"נ למחטי קמיה ולמגור עליה מיתה אמאי ברא ליה דהא אורייתא הוה תרי אלפיין שנין עד לא איברי עלמא וכתיב בה באורייתא (&) אדם כי ימות באהל (&) איש¹⁴⁰ כי ימות וימת ויחי פלוני וימת מאי קבעי קב"ה לב"נ בהאי עלמא דאפי' אי אשתדל באורייתא יממא</p>	<p>רבי יהודה היה הולך בדרך יחד עם רבי אבא, שאל אותו ואמר, דבר אחד אני רוצה לשאול, כיון שידע הקדוש ברוך הוא שעתיד האדם לחטוא לפניו ולגזור עליו מיתה, מדוע בראו, שהרי התורה היתה אלפיים שנים עד שלא נברא העולם, וכתוב בה בתורה "אדם כי ימות באהל" איש כי ימות, וימת ויחי פלוני וימת, מה רצה הקדוש ברוך הוא לאדם בעולם הזה, שאפילו אם יעסוק בתורה יומם ולילה ימות,</p>

¹³¹ להרות על מה שאמר בתחלה דהא כתיב ושם כו' ומדחילו כו' (יהל אור).

¹³² ר"ל דמעיקרא הוו שמשין לעולם דלעילא, משרתי עליון (יהל אור).

¹³³ ר"ל דאנשי השם קאי עליהו, על מ"ש גבורים אשר מעולם, שנולדו מאותן אשר מעולם, וקא' זה כנ"ל, ונקראו אנשי השם, שהיו מפורסמין בשמותם אחימן כו', כי כל הנודע בשמו הוא הפלג' גדולה בעניינו, ידעתיך בשם, וכן קראי מועד אנשי שם: אחימן כו'. כ' הרמ"ז ז"ס נפל אש"ת (תהלים נח ט), ר"ת דילהון. ונ"ל ז"ש (שם) בל חזו שמש, בהרי חשך. ועל אלו ארבע היו ד' הנ"ל, אבהן וכלב (יהל אור).

¹³⁴ ענין הפתיחה משום דמסיים ר' יהודה הוה אזיל בארחא כו', ומפ"ו ג' דרגין דאדם, נר"ן, שניתן נשמה ורוח לגופא, דאיהו שתופא לנפשא, והוא בפסוק הזה נותן נשמה כו' לעם כו' הוא הגוף. וטעם כל המאמר כאן כמ"ש למטה (יהל אור).

¹³⁵ ב' דרגין תורה ומצות, נגד ב' דרגין דקרא (יהל אור).

¹³⁶ כמ"ש (סוף מנחות) מאי דכתיב זאת התורה לעולה כו' (יהל אור).

¹³⁷ כמ"ש (ברכות ה.) כל העוסק כו' שנאמר בחסד ואמת כו' (יהל אור).

¹³⁸ ר"ל כמ"ש למטה בתלת עלמין כו' בריש ירחי כו' (יהל אור).

¹³⁹ אמר זה כאן שקשה ג"כ בפ' אחר שידע השי"ת. ולכן על פ' זה ויבאו שכאן התחיל עצתם (יהל אור).

¹⁴⁰ ר"ל בין אדם בין איש, וכמש"ו כטוב כחוטא, וכמ"ש (תהלים מט) שמעו זאת כו', גם בני אדם גם כו', אח לא כו', וגם כתיב וימת כו' בצדיקים ורשעים, דכבר אתגזר ע"כ זה (יהל אור).

<p>וליליא ימות ואי לא אשתדל באורייתא ימות כלא בחד ארחא בר פרישותא¹⁴¹ דההוא עלמא כד"א (&) כטוב כחוטא</p>	<p>ואם לא יעסוק בתורה ימות, הכל בדרך אחד, פרט לפרישות אותו עולם כמו שנאמר כטוב כחוטא.</p>
<p>א"ל אורחוי דמארך¹⁴² וגורי דמארך¹⁴³ מה לך למטרח בהו מה דאית לך רשו למנדע ולאסתכלא שאיל ודלית לך רשו למנדע כתיב (&) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך דאורחוי דקב"ה וסתרינן גניזין עלאינ דהוא סתים וגניז לית לן לשאלא</p>	<p>אמר לו, דרכי רבונך וגזרות רבונך מה לך לטרוח בהם, מה שיש לך רשות לדעת ולהסתכל שאל, ומה שאין לך רשות לדעת, כתוב "אל תתן את פיך לחטיא את בשרך", שדרכי הקדוש ברוך הוא וסתרינו גנוזים עליונים, שהוא נסתר וגנוז, אין לנו לשאול.</p>
<p>א"ל אי הכי¹⁴⁴ הא אורייתא כלא סתים וגניז דהא היא שמא קדישא עלאה הוי ומאן דמתעסק באורייתא כאלו אתעסק בשמיה קדישא ואי הכי לית לן לשאלא ולאסתכלא</p>	<p>אמר לו אם כן, הרי התורה כולה נסתרת וגנוזה, שהרי היא שם קדוש עליון, ומי שמתעסק בתורה כאלו התעסק בשמו הקדוש, ואם כך אין לנו לשאול ולהתבונן.</p>
<p>א"ל אורייתא¹⁴⁵ כלא סתים וגלייא ושמיה קדישא סתים וגלייא¹⁴⁶ וכתיב (&) הנסתרות לה' אלהינו והנגלות לנו ולבנינו הנגלות לנו דאית רשו לשאלא ולעינא ולאסתכלא בהו ולמנדע בהו אבל הנסתרות ליי' אלהינו דיליה אינון וליה אתחזיין דמאן יכיל למנדע¹⁴⁷ ולא תדבקא דעתוי סתימא וכ"ש למשאל</p>	<p>אמר לו כל התורה נסתרת וגלויה, ושמו הקדוש נסתר וגלוי, וכתוב "הנסתרות לה' אלהינו והנגלות לנו ולבנינו", הנגלות לנו שיש רשות לשאול ולעיין ולהתבונן בהם ולדעת בהם, אבל הנסתרות לה' אלהינו, שלו הם, ולו נראים, שמי יכול לדעת ולהתדבק בדעתו הנסתרת, וכל שכן לשאול.</p>
<p>ת"ח לית רשו¹⁴⁸ לבני עלמא למימר מלין סתימין ולפרשא לון בר בוצינא קדישא</p>	<p>בא וראה, אין רשות לבני העולם לומר דברים נסתרים ולפרשם, פרט לנר הקדוש רבי שמעון, שהרי הקדוש</p>

¹⁴¹ ר"ל העה"ב ול"ל לירד בעה"ז לסבול צער המיתה. והשיב לו לקמן שלולי חטא אדה"ר היה המיתה דקרא התפשטות לבד, וההתפשטות הזה צריך לו, שהוא בצלם כו' כמש"ש (יהל אור).
¹⁴² הוא הדעת (יהל אור).

¹⁴³ הוא חר"ב, וע' בפ' משפטים קכ"ג א'. אלא שאורחוי הוא דעת המתפשט בארחין ושבילין, וע"ל בא"ר קל"ו א'. ואלין הן נסתרות (יהל אור).
¹⁴⁴ ר"ל שלא יעסקו בנסתר כלל (יהל אור).

¹⁴⁵ ר"ל הנסתרות לה' אלקינו הן חר"ב, ג"ר, שהן לה' אלקינו, ואין לנו כלל לחקור, והנסתר שלנו הוא וה' בהיכל קדשו, שהוא סוד גופא ונפשא, כמ"ש בריש תיקון כ"ב נגלה ונסתר (יהל אור).
¹⁴⁶ המ"ה שהוא ז"א, הנה הוא ג"כ נעלם, לעלם כתיב, כי כל התפשטותו הנה הוא רק מבפנים מגבול האזניים דא"ק עד גבול שבולת הזקן דא"ק מבפנים, והוא אור יותר גדול, כי עיקר האור הנה הוא נשאר מבפנים והוא המ"ה שהוא יותר עיקרי מהב"ן, וכל גילוי הנה הוא רק ע"י הב"ן, אבל הוא עצמו הוא מתעלם. סתים וגליא, ר"ל ע"י הב"ן וכמ"ש בספד"צ רפ"ד (כט ע"ב) ובזוה"ק פ' נשא (קמו ע"ב ושם [ח"ג] עג ע"א קנט ע"א רפט ע"א) (כללים ח"ב יט ע"ב), הוא בעצמו סתים ומתגלה ע"י אדנ"י, וה' בהיכל קדשו (חבקוק ב כ) כנודע (תיקו"ז לג ע"ב). ולכן הנה הוה השם מ"ה הגם שהוא מלגו וכמ"ש אליהו זל"ט (תיקו"ז יט ע"א) מלגו איהו יר"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו ארח אצילות, ר"ל שהוא פנימיות כל האצילות וכל האצילות מתנהג עליו, והרי הוא רק בפנימיותו, ועכ"ז הנה נקרא הוא שם המפורש כנודע (תיקו"ז ח ע"א), והוא משום כי הרי הוא מתגלה ע"י אדנ"י וכמ"ש הגר"א באד"א (דפוה"ח פ' תשא בסוד מסוה משה שמות לד לג). משא"כ השם ס"ג הוא נקרא בשם שמא סתים כמ"ש בתיקונים (ריש תיקון י"ג כח ע"ב ע"ש בהגר"א (כח ע"ג), וכנודע ג"כ שהזר"ן הם הנגלים והגר"ר הם נסתרות (תיקו"ז יט ע"א) (כללים ח"ב לא ע"ג), הוא סתים מצד המשכתו והתפשטותו מבחי' א"ס והוא גלייא מצד התפשטותו בהגילוי דשם אלהי"ם (כללים ח"ב קכו ע"ד)

¹⁴⁷ כמ"ש מחשבה דב"נ סתימא כו' (יהל אור).
¹⁴⁸ ר"ל אפי' הנסתר שלנו (יהל אור).

<p>ר"ש דהא קב"ה אסתכם על ידוי ובגין דדרא דילה רשימא הוא לעילא ותתא¹⁴⁹ וע"ד מלין אתמרו באתגלייא על ידוי¹⁵⁰ ולא יהא דרא כדרא דאיהו שארי בגויה עד דייתי מלכא משיחא</p>	<p>ברוך הוא הסכים על ידו, ומשום שדורו רשום למעלה ולמטה, ועל זה דברים נאמרים בגלוי על ידו, ולא יהיה דור כדור שהוא שרוי בתוכו עד שיבא מלך המשיח.</p>
<p>אבל ת"ח¹⁵¹ כתיב (&) ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו (ובכלל הוא כעין דוגמא שלמעלה, בא וראה) סוד הדבר, שלשה עולמות יש לקדוש ברוך הוא שהוא נסתר בתוכם, עולם ראשון, אותו עליון נסתר הכל, שלא מסתכל בו ולא נודע בו פרט לו שהוא גנוז בתוכו.</p>	<p>אבל בא וראה, כתוב "ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו" (ובכלל הוא כעין דוגמא שלמעלה, בא וראה) סוד הדבר, שלשה עולמות יש לקדוש ברוך הוא שהוא נסתר בתוכם, עולם ראשון, אותו עליון נסתר הכל, שלא מסתכל בו ולא נודע בו פרט לו שהוא גנוז בתוכו.</p>
<p>עלמא תניינא¹⁵⁴ דאיהו קשיר¹⁵⁵ בההוא דלעילא ודא הוא דקב"ה אשתמודע מניה כמה דכתיב (&) פתחו לי שערי צדק זה השער ליי' ודא הוא עלמא תניינא</p>	<p>עולם שני שהוא קשור באותו שלמעלה, וזהו שהקדוש ברוך הוא נודע ממנו, כמו שכתוב "פתחו לי שערי צדק זה השער לה'" וזהו עולם שני.</p>
<p>עלמא תליתאה¹⁵⁶ ההוא עלמא תתאה מנייהו דאשתכח ביה¹⁵⁷ פרודא ודא הוא עלמא דמלאכי עלאי שריין בגויה וקודשא בריך הוא אשתכח ביה ולא אשתכח אשתכח ביה השתא כד בעאן לאסתכלא ולמנדע ליה אסתלק מנייהו ולא אתחזי עד דכלהו שאלי איה מקום כבודו ברוך כבוד יי' ממקומו (&) והאי הוא עלמא דלא אשתכח ביה תדירא</p>	<p>עולם שלישי אותו עולם תחתון מהם, שנמצא בו פרוד, וזהו עולם שמלאכים עליונים שורים בתוכו, והקדוש ברוך הוא נמצא בו ולא נמצא, נמצא בו כעת כשרוצים להסתכל ולדעת אותו, מסתלק מהם ולא נראה עד שכולם שואלים איה מקום כבודו, ברוך כבוד ה' ממקומו, וזהו עולם שלא נמצא בו תמיד.</p>

¹⁴⁹ בשמים ובארץ שהן נגד ב' הנ"ל. וז"ש וע"ד כו' (יהל אור).

¹⁵⁰ כל דברי הרשב"י הם באתגלייא ולא בחידות, וכמו שנאמר במרע"ה (במדבר יב ח) פה אל פה אדבר בו, וכמ"ש בזוהר (אחרי מות דף עט ע"א ופ' שלח קנט ע"א ובאד"ר קלב ע"ב ובכ"מ) (ביאורים ח"א ג ע"ג).

¹⁵¹ ר"ל להוציאך חלק א"א וכנ"ל, ולכן צריך להברא בזה העולם בצלם כו' (יהל אור).

¹⁵² הנה הם ד' עולמות אבי"ע אלא שעולם עשיה הוא נקרא הבל וריק וקליפה נגד אב"י שהם טוב (רח"ו). הן אב"י, ג"פ קדוש, ונגד הרביעי מלא כל כו', ששם כבודו, אות הרביעי, דהיא אחידא באדם, וע"י אשתמודע. והאדם כל נר"נ שלו שוכנים בעולם הרביעי, והוא חלוק לג' נגדן וכמש"ו (יהל אור).

¹⁵³ אצילות (רח"ו). עולם האצילות אינו מושג רק לו לעצמו ית"ש וא"כ הרי אינו נופל החקירה שם כלל לחקור בזה מה שהם ואיך שהם. וכן אמר האריז"ל מפורש בשער הקדמות (דף ה ע"א, ע"ח שער עגולים ויושר סוף ענף ד) ע"ש שאמר מפורש שהם אורות דקים בתכלית הרוחניות בלי שום תפיסה בהם כלל, וכמו שאמר הכתוב (דברים ד טו) כי לא ראיתם כל תמונה כו' (ביאורים ח"א ג ע"ב). נקרא כל האצילות בשם רשות היחיד, כי הוא רשותו ומקומו דיחידו של עולם ב"ה. והתייחד הוא ית"ש עם כל האצילות כולו עד שנעשית חד ממש עמו, והוה כל האצילות כולו אלהות גמור על ידו, ר"ל ע"י יחודו בהם (דע"ה ח"א עז ע"ג).

¹⁵⁴ בריאה (רח"ו).

¹⁵⁵ כידוע בסוד ההיכלות ויחוד שמע ובשכמ"ו (יהל אור).

¹⁵⁶ יצירה (רח"ו).

¹⁵⁷ ומשם יפרד כו'. ומ"מ יש יחוד באנפי אדם. וז"ש דאשתכח ביה (יהל אור).

כדוגמא זה "בצלם אלהים עשה את האדם" אז יש	כגוונא דא ¹⁵⁸ (&) בצלם אלהים עשה את האדם כדין אית
לו שלשה עולמות.	קנט/ב ליה תלת עלמין
עולם ראשון, העולם הזה שנקרא עולם הפרוד, והאדם נמצא בו, ולא נמצא כשרוצים להסתכל בו, מסתלק מהם ולא נראה.	עלמא קדמאה האי עלמא דאקרי עלמא דפירודא וב"נ אשתכח ביה ¹⁵⁹ ולא אשתכח כד בעאן לאסתכלא ביה אסתלק מנייהו ולא אתחוי
עולם שני, עולם שהוא קשור באותו עולם עליון, וזהו גן עדן שבארץ, שזהו קשור בעולם עליון אחר, ומזה נודע ומתידע עולם אחר.	עלמא תניינא עלמא דאיהו קשיר בההוא עלמא עלאה ודא הוא ג"ע די בארעא דדא הוא קשיר בעלמא אחרא עלאה ומהאי אתידע ואשתמודע עלמא אחרא
עולם שלישי עולם עליון טמיר גנוז ונסתר, שאין מי שידע אותו, כמו שכתוב "עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו", והכל כדוגמא עליונה (ראשון שאמרתי ובאמת) שכתוב "בצלם אלהים עשה את האדם".	עלמא תליתאה עלמא עלאה טמירא גניז וסתים דלית מאן דידע ליה כמה דכתיב (&) עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו וכלא כגוונא עלאה (קדמאה דאמינא ובקשוט) דכתיב (&) בצלם אלהים עשה את האדם ¹⁶⁰
(בא וראה ודאי) על זה כתוב "בנים אתם לה' אלהיכם וגו'", כמו שפרשוה, ואלו הם בצלם אלהים, ואלו יורשים ירושה עליונה כדוגמא שלו, ועל זה מזהרים בתורה "לא תתגודדו ולא תשימו קרחה", שהרי לא נאבד, והרי מצוי בעולמות טובים עליונים, ומכובדים להיות שמחים כשמסתלק (צדיק) מהעולם הזה.	(ת"ח ודאי) על דא כתיב (&) בנים אתם ליי' אלהיכם ¹⁶¹ וגו' כמה דאוקמוה ואלין אינון בצלם אלהים ואלין ירתין ירותא עלאה כגוונא דיליה וע"ד אזהר באורייתא (&) לא תתגודדו ולא תשימו קרחה דהא לא אתעביד ¹⁶² והא שכיח בעלמין טבין עלאין ויקירן להוון חרין כד אסתלק (צדיקא) מהאי עלמא
ובא וראה, אלמלא לא חטא אדם לא יטעם טעם המות בעולם הזה בזמן שיכנס לעולמות אחרים. אבל משום שחטא, טועם טעם המות עד שלא יכנס לאותם עולמות, ומתפשטת	ות"ח אלמלי לא חב אדם לא יטעם טעמא דמותא בהאי עלמא בזמנא דעייל לעלמין אחרנין אבל בגין דחב טעם טעמא דמותא עד לא ייעול לאינון עלמין ואתפשט

¹⁵⁸ והן על נר"ן, בשמים ואויר וארץ כמ"ש במ"א, והכל בזה העולם. וכידוע שאות הרביעי כלולה מג' אותיות הראשונות, ופן רביעי דילה כליל כל הג', והוא הגוף, אופן א' בארץ. וכן העולם רביעי הזה הוא גופני (יהל אור).

¹⁵⁹ דל"ל קיומא כמ"ש בפ' בראשית (יט ע"א ע"ב) בסוד השינה. ואח"כ במית' אמר כד בעאן כו'. וכן למעלה בעלמא תליתאה אמר אלו ב' דרגין אשתכח ביה כו' אשתכח ביה השתא כו', דההשתכחות עצמו אינו בעצם, כמו האדם בעוה"ז, ואח"כ אשתכח כו' (יהל אור).

¹⁶⁰ וב"פ כתיב בצלם, וכאן פעם ג' עשה (יהל אור).

¹⁶¹ אורו ית"ש ממש השוכן בתוך הפנימיות דעולמות ב"ע בבחי' נשמה לנשמה (וכמ"ש ברע"מ פ' בהר קט ע"ב), ומזה האור מתפשט ונמשך כל התורה כולה אשר בה נברא ונוצר ונעשה כל העולמות ב"ע, וכן מתקיימים ומתנהגים רק על ידה. והוא הנשמה לנשמה דאורייתא שאמרו בזוה"ק בהעלותך (דף קנב ע"א) וכן מזה האור הוא שורש נשמת כלל ישראל, וכמ"ש באד"ר (דף קמא ע"ב) ויפח באפיו נשמת חיים כו' בגין לאשתלפא ולעיילא ביה סתים דסתימא עלאה עד סופא דכל סתימין נשמתא דכל חיי דעיילא ותתא תליין מההיא נשמתא ומתקיימי בה כו' ע"ש. ולכן נאמר (דברים יד א) בנים אתם לה' אלקיכם, וכמ"ש בפ' ויחי (דף רמ"ה ע"א) ופ' שלח (דף קנט ע"ב) (הקדו"ש יב ע"ד).

¹⁶² צ"ל דהא לא אתאביד (לש"ו).

<p>רוחא מהאי גופא ואשאר ליה בהאי עלמא ורוחא אסתחיא בנהר דינור לקבלא עונשא</p>	<p>הרוח מגוף זה, ומשאירו בעולם הזה, והרוח מתרחצת בנהר דינור לקבל עונשה.</p>
<p>ולבתר עיילא לג"ע דבארעא ואזדמנא ליה מאנא אחרא דנהורא כהאי פרצופא דגופא דהאי עלמא ממש ואתלבש ואתתקן ביה ותמן הוא מדורא דיליה תדיר ואתקשר¹⁶³ בריש ירחי ושבתו בנשמתא וסליק ואתעטר לעילא לעילא¹⁶⁴ הה"ד (&) והיה מדי חדש בחדשו וגו' מדי חדש בחדשו אמאי¹⁶⁵ אלא רזא¹⁶⁶ דמלה בגין חדתותי דסיהרא דאתעטרא (עטרוי) לאנהרא מן שמשא בההוא זמנא וכן מדי שבת בשבתו מדי שבת דא¹⁶⁷ סיהרא בשבתו¹⁶⁸ דא שמשא דנהורא אתיא לה מן תמן ועל דא כלא חד מלה¹⁶⁹</p>	<p>ואחר כך נכנסת לגן עדן שבארץ, ומזדמן לה כלי אור אחר כפרצוף זה של הגוף של העולם הזה ממש, ומתלבשת ונתקנת בו, ושם הוא מדורה תמיד, ונקשרת בראשי חדשים ושבתות בנשמה, ועולה ומתעטרת למעלה למעלה, זהו שכתוב "והיה מדי חדש בחדשו וגו'". למה "מדי חדש בחדשו", אלא סוד הדבר, בגלל התחדשות הלבנה שמתעטרת (עטרות) להאיר מהשמש, באותו זמן וכן מדי שבת בשבתו, מדי שבת זו הלבנה, בשבתו זה השמש שהאור בא לה, משם ועל זה הכל דבר אחד.</p>
<p>ודא הוא ברירא דמלה בר להייביא¹⁷⁰ דכתיב (&) בהו מיתה לכלהו עלמין כרת מכלהו עלמין ואשתציין מכלא כד לא עיילי בתשובה אמר רבי יהודה בריך רחמנא דשאיילנא ורווחנא מלין אלין וקאימנא עליהו</p>	<p>וזה ברור הדבר, פרט לרשעים שכתוב בהם מיתה לכל העולמות, כרת מכל העולמות, ומשמדים מהכל, כשלא נכנסים בתשובה. אמר רבי יהודה ברוך הרחמן ששאלתי והרווחתי דברים הללו ועמדתי עליהם.</p>
<p>אמר ר' שמעון מפרשתא דא אוליפנא רזא דחכמתא ואשתמעו מנה רזין עלאין ויקירין ת"ח¹⁷¹ קב"ה משבח באורייתא ואמר אזילו באורחי אשתדלו בפולחני והא אנא מעייל לכוון לעלמין¹⁷² טבין לעלמין עלאין בני נשא דלא ידעי לא מהימנילי ולא מסתכלי</p>	<p>אמר רבי שמעון, מפרשה זו למדנו סוד חכמה, ונשמעים ממנה סודות עליונים ונכבדים. בא וראה, הקדוש ברוך הוא משבח בתורה ואומר "לכו בדרכי", השתדלו בעבודתי, והריני מכניסכם לעולמות טובים, לעולמות עליונים, בני אדם שלא יודעים לא מאמינים ולא מסתכלים.</p>

¹⁶³ דוגמת עלמא תניינא הנ"ל, דאמר שם דקב"ה אשתמודע מניה, ואמר שם דאיהו קשיר כו' (יהל אור).
¹⁶⁴ דנשמה כולל ג"ר. ושם העטרין. וזהו בערבות שכולל ג"ר בנשמתא, דרגא ראשונה. ולעילא כו', הוא ב' דרגין שעליה כנ"ל (יהל אור).
¹⁶⁵ ר"ל מהו שאמר בחדשו (יהל אור).
¹⁶⁶ ר"ל שמקבל מחדשו משמשא, דמתמן היא מתחלשא (יהל אור).
¹⁶⁷ שכ' שכמוה מעלי שבתא ושבתא כמ"ש בפ' בראשית (ה ע"ב) (יהל אור).
¹⁶⁸ ר"ל בשבת ו', וכן בחדשו. והחילוק בין חדש לשבת, דבחדש ל"ל חידושא רק לסיהרא, דלכן אין חדש לשמש, ולכן ניתן לנשים (ערש"י מגילה כב:) ושבת היא לשניהם, יום ולילה, ועיקרו ליום, שלכן נאמר הכל יום, ואין לילה שם, שנכללת ביום. ובשניהם סליקו לרוחא לעילא, אלא דשבת גם לנשמתא. והדרוש הזה סובב על קוטב מ"ש בסבא פ' משפטים ולקמן ובמ"ה פ' לך דרוחא נוקבא ונשמתא דכורא, שמשא וסיהרא. והן בב' ג"ע שבארץ ושמים (יהל אור).
¹⁶⁹ ר"ל מדי חדש ומדי שבת (יהל אור).
¹⁷⁰ ר"ל מיתה הנ"ל הוא הסתלקות כנ"ל. ולחייביא כו'. והוא כמ"ש בתיקונים (תיקון ס"ז קיג ע"ב) אדם כי ימות אדם בליעל כו' ע"ש (יהל אור).
¹⁷¹ וזהו שלח לך כו', שילכו בתורה לחפור (יהל אור).
¹⁷² הן ב' עולמות עלאין הנ"ל דרותא ונשמתא, וכן אמר למטה (יהל אור).

<p>קב"ה אמר אזילו אלילו ההוא¹⁷³ עלמא טבא ההוא עלמא עלאה דכסופא אינון אמרי איך ניכול לאללא ליה ולמנדע כל האי מה כתיב¹⁷⁴ (&) עלו זה בנגב אשתדלו באורייתא ותחמון דהא היא קימא¹⁷⁵ קמיכו ומנה תנדעון¹⁷⁶ ליה וראיתם את הארץ מה היא וגו' (&) תחמון מנה ההוא עלמא דהא ירותא¹⁷⁷ דאחסנא דאנא עייל לכו בה</p>	<p>אומר הקדוש ברוך הוא, לכו תרגלו אותו עולם טוב, אותו עולם עליון של כסופים. הם אומרים איך נוכל לרגל אותו ולדעת כל זה. מה כתוב "עלו זה בנגב", השתדלו בתורה וטראו, שהרי היא עומדת לפניכם, וממונה תדעו אותו, "וראיתם את הארץ מה היא וגו'", תראו ממנה אותו עולם, שהרי ירושה של חלק שאני מכניסכם בה.</p>
<p>ואת העם היושב עליה אינון צדיקיא דבגנתא דעדן דקיימן שורין¹⁷⁸ שורין ביקרא עלאה בדרגין עלאין החזק הוא חרפה בה (&) תחמו אי זכו לכל האי כד אתקפו על יצריהון ותברו ליה אי לא או כד¹⁷⁹ אתקפו באורייתא למלעי בה יממא וליליא או אי ארפו ידיהו מנה וזכו לכל האי המעמ¹⁸⁰ הוא אם רב אי סניאין אינון דאשתדלו בפולחני ואתקפו באורייתא בגין דזכו לכל האי אי לא</p>	<p>"ואת העם היושב עליה", אותם צדיקים שבגן עדן, שעומדים שורות שורות בכבוד עליון בדרגות עליונות. "החזק הוא הרפה בה", תראו אם זכו לכל זה, כשהתגברו על יצרם ושרוהו, אם לא או, כשהתחזקו בתורה לעסוק בה יומם ולילה, או אם הרפו ידיהם ממנה, וזכו לכל זה. "המעט הוא אם רב", אם רבים אלו, שהשתדלו בעבודתי והתחזקו בתורה, משום שזכו לכל זה אם לא.</p>
<p>ומה הארץ השמנה היא אם רזה (&) מדאורייתא תנדעון מה הארץ מה ההוא עלמא אי אסני טיבו עלאה ליתבהא או אי אזעיר מנה כלום היש בה עץ אם אין האית בה אילנא דחיי¹⁸¹ לעלם ולעלמי עלמין או אי צרורא דחיי¹⁸² אשתכח בגווה אם לא</p>	<p>"ומה הארץ השמנה היא אם רזה", מהתורה תדעו מה הארץ, מה אותו עולם, אם מרבה טובה עליונה ליושביה, או אם ממעיט ממנו כלום, "היש בה עץ אם אין", היש בה עץ החיים לעולם ולעולמי עולמים, או</p>

¹⁷³ וזוכין להם בתורה ובמצות. וז"ש אזילו באורחי כו' (יהל אור).

¹⁷⁴ דתורה מימינו כו'. וכמ"ש בפ' יתרו (יהל אור).

¹⁷⁵ ר"ל ז"ש עלו זה. וכמ"ש לא בשמים כו' כי קרוב כו' (יהל אור).

¹⁷⁶ ר"ל כמ"ש בנגב, משם ועליתם את ההר, שהוא עוה"ב, כמ"ש צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה בגיהנם, וכ"ה בפשטו, וכמ"ש לקמן (קסג ע"א) הכל בטורא, וכן א"י ובהמ"ק. וגיהנם בשאול, ארץ תחתית (יהל אור).

¹⁷⁷ כי היא הארץ אשר נשבע לאבותינו לתת לנו, ארץ החיים (יהל אור).

¹⁷⁸ אמר ג', נגד ג' תיבות העם היושב עלי', והן ג'. שעומדים בין השורות, וזהו שורין שורין. דבגו יושבים בבתיים כ"א במדורו, וזהו 'היושב'. ובג"ע דלעילא, 'עליה'. והוא כמ"ש גם צפור ואלין דקיימין מצאה בית ודדור כו'. וע"ל פרשת בלק קצו ע"ב (יהל אור).

¹⁷⁹ דריש ב' דברים בתורה ומצות, נגד ב' עלמין הנ"ל, שג' דברים צריכין חזוק נגד ג' עלמין הנ"ל (יהל אור).

¹⁸⁰ שמא תאמרו שקשה ליכנס לה אם לא אחד בדור וכיוצא (יהל אור).

¹⁸¹ ז"א (רח"ו).

¹⁸² יסוד (רח"ו). דריש מעץ ב' דברים, זו"נ, דהיא צרירא דחיי, כמ"ל קנ"ז ב', וע"ל צ' ב' צור תעודה דא תורה שבע"פ בגין דתמן אתצר צרורא דחיי, ושם צ"ב א' דלת גנתא צרורא דחייא. ועמ"ש בליקוטים שם בארוכה. והנה עץ קאי על שניהם, כמ"ש בפ' בראשית י"ח ב' עץ פרי עושה כו' כמה דעץ פרי כו' דנוק' עץ פרי. ודריש עץ, עץ וצרור החיים. וגם דחיים, חיי מלכא הוא מ"ם וי"ן דירית זו"נ, כמ"ש בפ' שמיני ל"ט א' ועוד דין מסט' כו' וסטרא כו', והן נגד תורה ומצות כנ"ל. ושניהם חיים, חמרא וחיי (שבת סז ע"ב), מים חיים, אל חי, ואלקים חיים, ב' מוחין, חיי כו'. שנגד אל כו' יש אל אחר כו', ולכן מנסכין אלו הב' לע"ז, וב' אלו הן ב' דעשו ושמעאל, כמ"ש בז"ח רות (עה ע"א), והוא מ"ש לאחר לא אתן ותהלתי כו' לשון רבים, אלקים אחרים, ע' אומין כמ"ש בריש [זו"ח] רות, והוא הכל בע"ה טו"ר בח"ק, אבל בעה"ח גמלתהו טוב כו' ימי חייה, ושם שניהם חיים. וז"ש אילנא כו' וצרירא כו', בקש שלום כו' (יהל אור).

	שצורר החיים נמצא בתוכה אם לא.
קס/א ¹⁸³	
ויעלו בנגב ויבא עד חברון (&) ויעלו בנגב בני אדם נכנסים לתוכה בנגב בלב עצל, כמי שעוסק בחנם ביבש שחושב שאין בה שטר, רואה שעושר העולם הזה אבד בגללה, חושב שהוא הכל בנגב כמו שנאמר "חרבו המים" ומתרגמים נגיבו.	ויעלו בנגב ויבא עד חברון" ויעלו בנגב, בני אדם נכנסים לתוכה בנגב בלב עצל, כמי שעוסק בחנם ביבש שחושב שאין בה שטר, רואה שעושר העולם הזה אבד בגללה, חושב שהוא הכל בנגב כמו שנאמר "חרבו המים" ומתרגמים נגיבו.
לבתר ויבא ¹⁸⁶ עד חברון עד דאתי ¹⁸⁷ לאתחברא בה קארי ושאיני בה (&) ושם אחימן ששי ותלמי תמן חמי פליגין ¹⁸⁸ סגיאין טמא וטהור אסור ומותר (נ"א כשר ופסול) עונשין ואגריין	אחר כך "ויבא עד חברון" עד שבא להתחבר בה, קורא ושונה בה. "ושם אחימן ששי ותלמי", שם רואה פלוגים רבים, טמא וטהור אסור ומותר [כשר ופסול] עונשים ושכרים.
אלין ¹⁸⁹ אורייתא ילידי הענקלה דאתילידו מסטרא דגבורה וחברון שבע שנים נבנתה (&) אלין אינון שבעין אנפין דאורייתא שבעין פנים אית לה לכל סטרא עשרה ¹⁹⁰ וחברון דא אורייתא מאן דאשתדל בה ¹⁹¹ אקרי חבר	אלה אותם דרכי התורה, דקדוקי התורה. "ילידי הענק", שנולדו מצד הגבורה. "וחברון שבע שנים נבנתה" אלה אותם שבעים פנים של התורה, שבעים פנים יש לה, לכל צד עשר, וחברון זו התורה, מי שעוסק בה, נקרא חבר.
לפני צוען מצרים ¹⁹² לוי (&) תנינין ¹⁹² אורייתא אית לקבל אורייתא והיינו תורה שבכתב ותורה שבע"פ והאי (מל') חברון מתורה שבכתב נפקת ¹⁹³ כד"א (&) אמור לחכמה אהותי את	" לפני צוען מצרים", שנינו יש תורה מול תורה, והיינו תורה שבכתב ותורה שבעל פה, וזה (מלכות) חברון מתורה שבכתב יוצאת, כמו שנאמר "אמור לחכמה אחותי את".
והאי נבנתה שבע שנין ¹⁹⁴ דבג"כ אקרי בת שבע ¹⁹⁵ לפני צוען מצרים כד"א (&)	"וזו נבנתה שבע שנים" שבגלל זה נקראת בת שבע. "לפני צוען מצרים"

183

¹⁸⁴ אע"ג דלמעלה (קנט ע"ב) אמר ג"כ עלו כו', הוא כמ"ש (פסחים נ ע"ב) לעולם יעסוק כו'. ודרש כאן דעל התורה שנקרא נגב, כתיב ויבא עד חברון כמש"ו (יהל אור).

¹⁸⁵ בב' אנפין בעה"ב וגם עוה"ז, וזהו שמסיים חשיב דכלא הוא כו'. ועתה מפרש הלשון נגב, כד"א חרבו כו' (יהל אור).

¹⁸⁶ כמ"ש (ויקרא רבה פב ס"א) אלף נכנסין כו' אחד כו'. וז"ש ויבא. וז"ש קארי ושנה כו'. שהוא אחד מעשרה הנ"ל, וכלב לבד א' מהן (יהל אור).

¹⁸⁷ עד חברון דרש (יהל אור).
¹⁸⁸ ר"ל דברים חלוקים כמש"ו, כי אלו היו חציים ממלאכים וחציים מב"א, וזהו טמא וטהור כו'. וחשיב ג' חלוקים נגדן (יהל אור).

¹⁸⁹ ר"ל ילידי. והוא כמ"ש בר"מ גבורים מסטרא דתורה שבע"פ, דתמן עוקר הרים. והוא לדקדק בדקדוקי התורה, ובלי"ג מדות שהתורה כו', שהן ארחי אורייתא. ודריש ילידי לשון רבים, על אלו ב', וענק גבורה, כמ"ש המה הגבורים, ועמש"ל קנ"ט ע"א (יהל אור).

¹⁹⁰ והן ששים גבורים סביב, והיא היכל הקדש באמצע, עשר דידה, ו' סחיר לה, והן גבורים כנ"ל (יהל אור).

¹⁹¹ כנ"ל, דמתחבר בה (יהל אור).

¹⁹² ור"ל כאן על תורה שבע"פ דמתחברת בתורה שבכתב, וכמש"ו כד"א אמור כו' (יהל אור).

¹⁹³ מלכות יצאה מז"א (רח"ו).

¹⁹⁴ נגד ז' תתאין דדכורא (רח"ו).

כמו שנאמר "ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם מצרים".	ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם ומכל חכמת מצרים
"ויבאו עד נחל אשכול", אלה אותם דברי אגדה, דרשה שתלויים מצד האמונה. "ויכרתו משם זמורה וגו'", לומדים משם ראשי פרקים, ראשי דברים.	ויבאו עד ¹⁹⁶ נחל אשכול (&) אלין אינון מלי אגדה דרשה דתליין ¹⁹⁷ מסטרא דמהימנותא ¹⁹⁸ ויכרתו משם זמורה וגו' (&) אולפיין מתמוין ¹⁹⁹ ראשי פרקיין ²⁰⁰ ראשי מליין
אותם שבני האמונה שמחים בדברים, ומתברכים דברים בתוכם, ומסתכלים שורש אחד ועיקר אחד, ולא נמצא בהם פירוד, אותם שלא נמצאים בני אמונה, ולא לומדים תורה לשמה, שמים את האמונה	אינון לבני ²⁰¹ מהימנותא חדאן במליין ²⁰² ומתברכין ²⁰³ מליין בנוייהו ומסתכלין שרשא חד ²⁰⁴ ועקרא חד ולא אשתכח בהו פרודא אינון דלא ²⁰⁵ משתכחי בני מהימנותא ולא אולפי אורייתא לשמה שוין ליה

¹⁹⁵ דשבע שנים בנו אותה, דג"ר א', ועבז"ח ריש ש"ה (סב ע"א). וזהו מתורה שבכתב נפקת, ותורה שבכתב נקראת שבע שנים, אמא, ושם היא לפני מצרים, דלא סליקן לתמו, ושם ותרב כו'. ותורה שבכתב הוא חכמה, ועבפ' ויקהל ר' ע"א, ומשם נקראת חכמה, אחותי בת אבי כו', ומשם ותרב כו', כמ"ש בתיקונים (תיקון ס"ד קיא ע"א), אלא דחו"ב לא מתפרשין, וזהו תורה שבכתב כמ"ש (פרשת ויקהל) (יהל אור).

¹⁹⁶ דמשם הלכו לאגדה כמ"ש. וכמ"ש יין זו אגדה, וע' בספרי פ' האזינו ודם ענב תשתה כו'. ואמר נחל. כמ"ש והנהר הרביעי הוא פרת, וכל עלמא מסולמוי דפרת (בכורות נה ע"א) (יהל אור).

¹⁹⁷ כמו ענבים באשכול, אשכול הכופר דודי לי, ובלימוד זה כל המהימנותא (יהל אור).

¹⁹⁸ ר"ל ת"ת, ששם סוד רזין והגדה, ונק' מהימנותא, כידוע בסוד ארץ חטה כו', שגפן ת"ת, תאינה ורימון נ"ה. וז"ש כד"א אל יתן למוט רגלך ומן הרמונים ומן התאנים כלא כו'. ושם שליטת הס"א. ושם ענפיין פרודות, משא"כ בת"ת. ואינהו שוויין ת"ת בפרודא, (חו"ג) שבו מחוברים, שעל שמם נקרא מהימנותא כידוע, וכל המחלוקת מצד החו"ג, שהן סותרין, וז"ס שמאי והלל, וב"ש וב"ה, אבל (ת"ת) עושה שלום, ואלו ואלו דברי כו', והכל א' כמ"ש (חגיגה דף ג:): אל אחד אמרן כו', והכל הולך אל מקום אחד (יהל אור).

¹⁹⁹ ר"ל דלכך כתיב אחד. ונגד זמורה ואשכול, אמר אגדה ודרשה, דאחוזים זה

בזה כמותם. וכן אמר ר"פ ראשי מליין (יהל אור). וז"ש למטה הה"ד וישאווהו

כו', משום דל"ק קרא זה למעלה (יהל אור).

²⁰⁰ אין דורשין בעריות בשלשה ולא במעשה בראשית בשנים ולא במרכבה ביחיד אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו (חגיגה יא ע"ב), תני רבי חייא אבל מוסרין לו ראשי פרקים אמר רבי זירא אין מוסרין ראשי פרקים אלא לאב בית דין ולכל מי שלבו דואג בקרבו (שם יג ע"א). ועי' שעה"ק ו ע"א: לא נעמיק מאד בחקירתה, אבל נכתוב בה ראשי פרקים, כמצייץ מן החרכים, בלי הסתכלות אל הדברים העמוקים. והמשכיל על דבר זה, ימצא טוב טעם ודעת, אם ישית אליו לבו.

²⁰¹ שיהושע וכלב כרתוה (יהל אור).

²⁰² כמ"ש אשכול, יין שמשמח כו' (יהל אור).

²⁰³ שלכן נאמר נחל כנ"ל, פרת (יהל אור).

²⁰⁴ ר"ל ז"ש אחד, ונגד זמורה ואשכול אמר שרשא (יהל אור).

²⁰⁵ אח"כ שנתנו למרגלים לישא. וז"ש וישאווהו במוט כו'. כשנשאו אז במוט

בשנים (יהל אור). שדומה לו שהמאמרים סותרים זא"ז (יהל אור).

<p>למהימנותא בפרודא הה"ד (&) וישאיהו במוט בשנים בפרודא מהו במוט כד"א (&) אל²⁰⁶ יתן למוט רגלך</p>	<p>בפירוד, זהו שכתוב "וישאהו במוט בשנים", בפרוד, מהו במוט, כמו שנאמר "אל יתן למוט רגלך".</p>
<p>ומן הרמונים²⁰⁷ ומן התאנים כלא שוין²⁰⁸ להני מילי לסטרא אחרא לסטרא דמינאי לסטרא דפורדא הה"ד (&) וישבו מתור הארץ וישבו תיבין לסטרא בישא ותיבין מארהא דקשוט אמרי מאי אכפת לן</p>	<p>"ומן הרמונים ומן התאנים", הכל שוים לדברים, אלה לצד אחר, לצד המינים, לצד הפרוד. זהו שכתוב "וישבו מתור הארץ" וישבו, שבים לצד הרע, ושבים מדרך האמת, אומרים מה אכפת לנו.</p>
<p>עד יומא לא חמינא טב לעלמא אעמלנא בה ביתא ריקם יתיבנא בקלנא דעמא ולהוא עלמא מאן יוכי ומאן ייעול לגוויה טב לן דלא אטרחנא כולי האי (&) ויספרו לו ויאמרו וגו' הא אעמלנא ולאניא בגין למנדע חולקא דההוא עלמא וגם זבת חלב ודבש היא (&) טב הוא ההוא עלמא עלאה כמה דידענא באורייתא אבל מאן יכיל למזכי ביה</p>	<p>"עד היום", לא ראינו טוב לעולם, עמלנו בה, הבית ריק ישבנו בקלון בעם, ולאותו עולם מי יזכה ומי יכנס לתוכו, טוב לנו שלא טרחנו כל זה, "ויספרו לו ויאמרו וגו'", הרי עמלנו ועיפנו בשביל לדעת, חלק אותו עולם, וגם "זבת חלב ודבש", היא טוב, הוא אותו עולם עליון, כמו שידענו בתורה, אבל מי יכול לזכות בו.</p>
<p>אפס כי עז העם (&) תקיף הוא דלא יחשיב כל עלמא כלל בגין דיהא ליה עותרא סגיא לאשתדלא ביה מאן הוא דיזכי בה ודאי</p>	<p>"אפס כי עז העם", תקיף הוא שלא יחשיב כל העולם כלל, משום שיהיה לו עושר רב לעסוק בו, מי הוא שיזכה בה ודאי.</p>
<p>אפס כי עז העם היושב בארץ מאן דבעי למזכי בה בעי למהוי תקיף בעותרא כד"א (&) ועשיר יענה עזות</p>	<p>"אפס כי עז העם היושב בארץ", מי שרוצה לזכות בה צריך להיות חזק בעושר, כמו שנאמר "ועשיר יענה עזות".</p>
<p>והערים גדולות בצורות בתין מליין כל טובא דלא יחסרון מכלא ועם כל דא וגם ילידי הענק ראינו שם (&) בעי גופא תקיף גיבר כארי (דישתכח תמן תדירא) בגין</p>	<p>"והערים גדולות בצורות בתים מלאים כל טוב", שלא יחסרו מהכל, ועם כל זה "וגם ילדי הענק ראינו שם", צריך גוף חזק, גיבור כארי</p>

²⁰⁶ שמתמוטט ממהימנותא כנ"ל (יהל אור).

²⁰⁷ אבל יהושע וכלב רק במקום יחודא באשכול כנ"ל (יהל אור).

²⁰⁸ ג' דברים נגד אלו ג' הפירות כסדר מלמטה למעלה. והענין, כי מקומם ידוע, ושם אחיות ס"א כמ"ש בתיקו"ז תיקון נ"ו (קג ע"ב) בארוכה, ודימינא קשה יותר, כמ"ש בתז"ח (י ע"ב) קל וחומר ועמש"ש. וכן מינים קשה יותר כמ"ש (ר"ה דף יז ע"א) אבל המינים כו'. ולסטרא דפירודא במקום היחוד כנ"ל, ועמ"ש בליקוטים בארוכה. וז"ש למעלה למוט רגלך דשם כנ"ל (יהל אור).

<p>דהיא מתשת חיליה דב"נ לאשתדלא בההוא איסור והתר טמא וטהור כשר ופסול מאן ייכול לזכאה בה</p>	<p>(שימצא שם תמיד) משום שהיא מתשת כחו של אדם, לעסוק באותו איסור והתיר, טמא וטהור, כשר ופסול, מי יכול לזכות בה.</p>
<p>ועוד עמלק יושב בארץ הנגב (&) אי יימא בר נש דאפילו בכל דאי זכי עמלק יושב בארץ הנגב הא יצרא בישא קטיגורא מקטרגא דבר נש דישתכח תדיר בגופא (&) והחתי והאמורי וגו' כמה מקטרגי משתכחי תמן (בגין) דלא יכיל בר נש למיעל בההוא עלמא כלל מאן יזכי ליה ומאן ייעול בגויה במלין אלין</p>	<p>ועוד "עמלק יושב בארץ הנגב", אם יאמר אדם שאפילו שיזכה לכל זה, "עמלק יושב בארץ הנגב", הרי יצר הרע הקטגור מקטרג על האדם, שנמצא תמיד בגוף "והחתי והאמרי וגו'", כמה מקטרגים נמצאים שם, (כדי) שלא יכול האדם להיכנס לאותו עולם כלל. מי יזכה בו, ומי יכנס לתוכו בדברים הללו.</p>
<p>ויניאו את לב בני ישראל (&) בגין דאפיקו שום ביש עלה כד"א (&) ויוציאו את דבת הארץ אינון בני מהימנותא מאי קא אמרי אם חפץ בנו יי' ונתנה לנו כיון דישתדל בר נש ברעותא דלבא לגבי קב"ה לא בעי מנן אלא לבא ויסתמרון ההוא רשימא קדישא דכתיב (&) ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ</p>	<p>"ויניאו את לב בני ישראל", משום שהוציאו שם רע עליה, כמו שנאמר "ויוציאו דבת הארץ". אותם בני האמונה מה אומרים "אם חפץ בנו ה' [וגו'] ונתנה לנו", כיון שיעסק אדם ברצון הלב לפני הקדוש ברוך הוא, לא צריך ממנו אלא הלב, וישמרו אותו רושם קדוש, שכתוב "ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ".</p>
<p>קס/ב²⁰⁹</p>	
<p>אבל אך ביי' אל תמרדו (&) בעי דלא ימרדון באורייתא דאורייתא לא בעי עותרא ולא מאני דכספא ודהבא ואתם אל תיראו את עם הארץ (&) דהא גופא תבירא אי ישתדל באורייתא ישכח אסוותא בכלא הה"ד (&) רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך וכתוב (&) ולכל בשרו מרפא וכל אינון מקטרגי אינון מכרזאן ואמרי פנו אתר לפלנייא עבדא דמלכא</p>	<p>אבל "אך בה' אל תמרדו" צריך שלא תמרדו בתורה, שהתורה לא צריכה עושר ולא כלי כסף וזהב, "ואתם אל תיראו את עם הארץ", שהרי גוף שבור, אם יעסוק בתורה ימצא רפואה בכל, זהו שכתוב "רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך", וכתוב "ולכל בשרו מרפא", וכל אותם מקטרגים הם מכריזים ואומרים, פנו מקום לפלוני עבד המלך.</p>
<p>בגין כך (&) אל תיראו כי לחמנו הם אינון בגרמייהו מזומנן מזוני בכל יומא לאינון דמשתדלי באורייתא כד"א (&) ואת העורבים צויתי לכלכך וכתוב (&) והעורבים²¹⁰ מביאים לו לחם ובשר סר צלם מעליהם מאן צלם דא תוקפא דדינא קשיא</p>	<p>בגלל זה "אל תיראו כי לחמנו הם", הם בעצמם מזמינים מזונות בכל יום לכל אותם שעוסקים בתורה, כמו שנאמר "ואת העורבים צויתי לכלכלך", וכתוב "והעורבים מביאים לו לחם ובשר סר צלם מעליהם", מהו צלם, זה תוקף הדין הקשה.</p>
<p>מאי טעמא אעדי משום דיי' אתנו אל תיראום (&) כלא אעדיאו בגין אורייתא זכאה חולקהון דאינון דמשתדלי באורייתא לשמה דהא מתקשרי בקב"ה ממש ואקרון אחים ורעים הה"ד (&) למען אחי ורעי</p>	<p>למה סר, משום שה' אתנו, אל תיראום, הכל זו בגלל התורה, אשרי חלק אותם שעוסקים בתורה לשמה, שהרי מתקשרים בקדוש ברוך הוא ממש, ונקראים אחים ורעים, זהו</p>

²¹⁰ עורבים כמשמעו דהיינו עוף טמא (רח"ו).

<p>אדברה נא שלום בך</p>	<p>שכתוב "למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך".</p>
<p>ויבאו עד נחל אשכול וגו' (&) רבי אבא אמר כרתו ההוא אשכול אתו לסלקא ליה לא יכילו אתו לנמלא ליה לא יכילו אתו כלב ויהושע נמלו ליה וסליקו ליה ואזדקף על ידיהו הה"ד (&) וישאווהו במוט בשנים בשנים באינן שנים יחידן</p>	<p>"ויבאו עד נחל אשכול וגו'", רבי אבא אמר, כרתו אותו אשכול, באו להרימו לא יכלו, באו לקחתו לא יכלו, באו כלב ויהושע ולקחוהו והעלוהו, נזקף על ידם, זהו שכתוב "וישאהו במוט בשנים", בשנים באותם שנים יחידים.</p>
<p>זמורה מאי קא בעאן אלא אשכול הוה תלייא ביה ובעוד דהוה מתחבר באתריה אקרי זמורה לבתר קרייה מוט דכתיב וישאווהו במוט ההוא דאשתמודע ההוא דכרתו</p>	<p>זמורה מה רצו, אלא אשכול היה תלוי בה, ובעוד שהיה מחובר במקומו נקרא זמורה, אחר כך קראו מוט, שכתוב "וישאהו במוט" אותו הנודע, אותו שכרתו.</p>
<p>מכאן ידעו יהושע וכלב דאינן אתחזיין למיעל לארעא ולמהוי לון בה חלק ואחסנא עד דהוו אתיין אמלכו עלייהו כלהו קאים כלב באיבא אמר איבא איבא אי בנינך אנן מתקטלין מה אנן בחולקך מיד קליל גרמיה ויהבו לון</p>	<p>מכאן ידעו יהושע וכלב שהם ראויים להיכנס לארץ ולהיות להם בה חלק ונחלה, עד שבאו נמלכו עליהם כולם, עמד כלב בפרי, אמר פרי פרי אם בגללך אנו נהרגים מה אנו בחלקך, מיד עשה עצמו קל ונתן להם.</p>
<p>ר' אלעזר אמר לא יהבו לאחרי דהא כתיב וישאווהו במוט וכתיב בשנים ובכלהו לא הוו שנים כוותיהו ומכאן אוליק יהושע לבתר דכתיב (&) וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים אנשים מרגלים והני שנים הא אוקמוה קדמאי וכד מטו לגבייהו דישראל יהבו לון ואינן אשתארו ועבדו גרמיהו שיריים</p>	<p>רבי אלעזר אמר לא נתנו לאחרים, שהרי כתוב "וישאהו במוט", וכתוב "בשנים", ובכלם לא היו שנים כמותם, ומכאן למד יהושע אחר כך, שכתוב "וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים אנשים מרגלים", ושנים אלה הרי פרשוה הקדמונים, וכשהגיעו אל ישראל נתנו להם, והם נשארו, ועשו עצמם כשיריים.</p>
<p>ר' יצחק אמר כד הוו מטאן לגבייהו דאינן ענקים הוו שוויין ההוא חוטרא דמשה קמיהו ואשתזיבו ומנלן דההוא חוטרא יהיב לון הה"ד (&) ויאמר אליהם עלו זה בנגב כתיב הכא עלו זה וכתיב התם (&) ואת המטה הזה וגו' ובגיניה אשתזיבו דאי תימא הני ענקיאי שבקי לון אלא אתו לנסבא לון והוו שוויין לקמיהו ההוא חוטרא ומשתזיבי (ס"א ומשתמטי) מקמיהו רבי יהודא אמר מסורת שמא קדישא מסר לון משה ובגיניה אשתזיבו מנייהו</p>	<p>רבי יצחק אמר, כשהיו מגיעים לאותם ענקים, היו שמים אותו מטה של משה לפניהם ונצלו, ומנין לנו שאותו מטה נתן להם, זהו שכתוב "ויאמר אלהם עלו זה בנגב", כתוב כאן עלו זה, וכתוב שם "ואת המטה הזה וגו'" ובגללו נצלו, שאם תאמר שהענקים הללו עזבו אותם, אלא באו לקחתם, והיו שמים מולם אותו מטה ונצולים (ובורחים) מלפניהם. רבי יהודה אמר, מסורת שם הקדוש מסר להם משה, ובגללו נצלו מהם.</p>
<p>רבי חייא אמר תלת שמהן אקרונ נפילים ענקים רפאים וכלהו אורכי יומי נפילין אקרונ בקדמיתא לבתר כד אתחברון בבנת בני נשא ואולידו מנייהו אקרונ ענקים לבתר דהוו אזלי ושטאן בהאי עלמא ומתרפיין מההוא דלעילא אקרונ רפאים</p>	<p>רבי חייא אמר שלשה שמות נקראו, נפילים ענקים רפאים, וכולם האריכו ימים. נפילים נקראו בתחלה, אחר כך כשהתחברו בבנות בני האדם והולידו מהם נקראו ענקים, אחר כך שהיו הולכים ומשוטטים בעולם הזה</p>

	<p>ומתרפים מאותו שלמעלה נקראו רפאים.</p>
<p>אמר ר' יהודה והא כתיב (&) הרפאים יחוללו (&) רפאים יחשבו אף הם כענקים א"ל הכי הוא בגין דענקים אתו מהאי סטרא ומהאי סטרא ואתיאשו יתיר בארעא כגוונא דא רפאים ומנייהו נפקי והוו אורכי יומי וכד מתחלשי אתחלש פלגות גופא ופלגות קאים</p>	<p>אמר רבי יהודה, והרי כתוב "הרפאים יחוללו", רפאים יחשבו אף הם כענקים, אמר לו כך הוא, משום שענקים באו מצד זה ומצד זה והתחזקו יותר בארץ, כדוגמא זה רפאים, ומהם יצאו והיו מאריכים ימים, וכשנחלשים נחלש חצי גוף וחצי עומד.</p>
<p>כיון דפלגות גופא הוה מית הוו נסבי עשבא מעשבי ברא ושדיין לפומייהו ומיתו ובגין דאינון בעאן לקטלא גרמייהו אקרונ רפאים אמר ר' יצחק שדיין גרמייהו בימא רבא וטבען ומתין הה"ד (&) הרפאים יחוללו מתחת מים ושוכניהם</p>	<p>כיון שחצי הגוף היה מת, היו לוקחים עשב מעשבי השדה וזורקים לפיהם ומתים. ומשום שהם רצו להרוג עצמם, נקראו רפאים. אמר רבי יצחק, זורקים עצמם לים הגדול וטובעים ומתים, זהו שכתוב "הרפאים יחוללו מתחת מים ושוכניהם".</p>
<p>ר' שמעון אמר אלמלא הוו עיילין ישראל לארעא בסימנא (נ"א באומנא)</p>	<p>רבי שמעון אמר אלמלא היו נכנסים ישראל לארץ בסימן (באומנות)</p>
<p>קס"א/א²¹¹</p>	
<p>דלישנא בישא לא הוה קאים עלמא רגעא חד מאן אומנא דלישנא בישא נחש ורוא דמלה מדאתא נחש על חוה אטיל בה זוהמא</p>	<p>לשון הרע לא היה העולם עומד רגע אחד, מי אומן של לשון הרע, הנחש. וסוד הדבר, משבא הנחש על חוה הטיל בה זוהמא.</p>
<p>אמר ר' שמעון ועל כלא מחל קב"ה בר מן לישנא בישא בגין דכתיב (&) אשר אמרו ללשונו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו</p>	<p>אמר רבי שמעון, ועל הכל מוחל הקדוש ברוך הוא פרט ללשון הרע, משום שכתוב "אשר אמרו ללשונו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו".</p>
<p>ת"ח כמה עבד ההוא לישנא בישא גזר על אבהתנא דלא ייעול לארעא ומיתו אינון דאמרו ואתגזר בכיה לדרי דרין (כ"ש הכא דאפיקו לישנא בישא על כלא) כביכול כיון דאפיקו על ארעא קדישא כאילו אפיקו עליה בגין כך קני קב"ה על דא (כלומר קני לשמיה) וקאימו ישראל כלהו לאשתצאה מעלמא אלמלא בעותיה דמשה</p>	<p>בא וראה, כמה עשה אותו לשון הרע, גזר על אבותינו שלא יכנסו לארץ, ומתו אלה שאמרו, ונגזרה בכיה לדורי דורות. (כל שכן כאן שהוציא לשון הרע על הכל) כביכול כיון שהוציאו על הארץ הקדושה, כאילו הוציאו עליו, בגלל זה קנא הקדוש ברוך הוא על זה, (כלומר קנא לשמו) ועמדו ישראל כולם להשמד מהעולם אלמלא תפלת משה.</p>
<p>ויספרו לו ויאמרו וגו' (&) אמר רבי חייא מ"ש הכא ויספרו ולא כתיב ויגידו או ויאמרו אלא כל חד אוליק מלה בלחודוי ויגידו בכל אתר רמוז קא רמזי בחכמתא והא אתמר ויאמר אמירה בעלמא ויאמרו</p>	<p>"ויספרו לו ויאמרו וגו'", אמר רבי חייא מה שונה כאן ויספרו ולא כתוב ויגידו או ויאמרו, אלא כל אחד מלמד דבר לבדו. ויגידו בכל מקום רמז הוא רומז בחכמה, והרי נתבאר. ויאמר אמירה בעלמא. ויאמרו הרהור הלב.</p>

<p>הרהורא דלבא ויאמרו תפקידתא והא אוקימנא בכמה אתר ויספרו פרישותא דמלה בכל אתר</p>	<p>ויאמרו [מלשון] פקדון והרי בארנו בכמה מקומות. ויספרו פירוש הדבר בכל מקום.</p>
<p>באנו אל הארץ (&) הלכנו מבעי ליה אלא באנו עאלנא לתמן לההיא ארעא דהוית משבחה בכל יומא והוית אמרת דלית דכוותה וגם זבת חלב ודבש היא (&) רבי יצחק אמר מאן דבעי למימר כדיבא אמר מלה דקשוט בקדמיתא בגין דיהמנו ליה כדבוי</p>	<p>"באנו אל הארץ" היה צריך להיות הלכנו, אלא באנו נכנסנו לשם, לאותה ארץ שהיית משבחה בכל יום, והיית אומר שאין כמותה, "וגם זבת חלב ודבש היא", רבי יצחק אמר, מי שרוצה לומר כזב אומר דבר אמת בהתחלה כדי שיאמינו לו כזביו.</p>
<p>רבי חייא אמר (אלא) הכי אמרו עאלנא לההיא ארעא דהוית משבחה לה כל יומא ואמרת דלית דכותה (וגם זבת חלב ודבש היא) וארימת שבחא על כלא</p>	<p>רבי חייא אמר (אלא) כך אמרו, נכנסנו לאותה ארץ שהיית משבחה כל יום, ואמרת שאין כמוה (וגם זבת חלב ודבש היא), והרמת שבחה על הכל.</p>
<p>ולאו הכי דהא זה פריה אתכלא חד מאינון זעירין קטפו אמרו אי לדא אחסין קב"ה לישראל וסבלו כל אינון עקתיין וליאותין הא בארעא דמצרים אית אתכלין ואיבין דארעא יתיר על חד תרין</p>	<p>ולא כך, שהרי זה פריה, אשכול אחד מאותם קטנים קטפו, אמרו אם לזה הוריש הקדוש ברוך הוא את ישראל וסבלו כל אותן צרות ועיפות, הרי בארץ מצרים יש אשכולות ופירות הארץ יותר על אחד שנים.</p>
<p>אפס כי עז העם (&) אורחיה דעלמא דאינון גברין מניחי קרבא יתבין לבד לאסתמרא ארחין והכא אפילו אינון בני מתא תקיפין גבורין והערים בצורות דאפילו כל מלכין דעלמא יתכנשו עליהו לא יעבדון בהו פנימותא</p>	<p>"אפס כי עז העם", דרך העולם שאותם גבורים לוחמי הקרב יושבים בחוץ לשמור הדרכים, וכאן אפילו אותם בני העיר תקיפים גבורים, והערים בצורות, שאפילו כל מלכי העולם יתכנסו עליהם, לא יעשו בהם פגם.</p>
<p>א"ר יוסי כל מה דאמרי בלישנא בישא אמרו וקשיא מכלהו דכתיב (&) עמלק יושב בארץ הנגב לבר נש דנשכיה חויה כד בעאן לאגזמא ליה אמרי הא חויה הכא</p>	<p>אמר רבי יוסי, כל מה שאמרו בלשון הרע אמרו, והקשה מהכל שכתוב "עמלק יושב בארץ הנגב", (משל) לבן אדם שנשכו נחש, כשרוצים להפחיד אותו, אומרים הנה נחש כאן.</p>
<p>ר' אבא אמר ודאי דא קשיא מכל מה דאמרי כלומר ההוא דאגח קרבא בכלא הא הכא זמין ובאן אתר בארץ הנגב דהא הוא אתר לאעלאה ביה מיד (&) ותשא כל העדה ויתנו את קולם קביעו בכיה לדורות לעלמין בההוא ליליא</p>	<p>רבי אבא אמר, ודאי זה קשה מכל מה שאמרו, כלומר אותו שלוחם קרב בכל, הרי כאן זמין, ובאיזה מקום, בארץ הנגב, שהרי הוא המקום להיכנס בו, מיד "ותשא כל העדה ויתנו את קולם", קבעו בכיה לדורות לעולמים באותו לילה.</p>
<p>א"ר יוסי עיטא נסיבו על כלא לאפקא שום ביש מאי על כלא על ארעא ועל קב"ה א"ר יצחק על ארעא תינח על קב"ה מנין א"ל משמע דכתיב (&) אפס כי עז העם מאן יכיל בהו כי עז העם דייקא וכתוב עמלק יושב בארץ הנגב כדין גרמו כל האי כמה</p>	<p>אמר רבי יוסי, עצה לקחו על הכל להוציא שם רע, מה זה על הכל, על הארץ ועל הקדוש ברוך הוא, אמר רבי יצחק על הארץ בסדר, על הקדוש ברוך הוא מנין? אמר לו ממשמע שכתוב "אפס כי עז העם" מי יכול להם, כי עז העם דווקא, וכתוב "עמלק</p>

<p>דאתמר ובעא קב"ה לשיצאה לון מן עלמא הה"ד (&) ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו וגו'</p>	<p>יושב בארץ הנגב", ואז גרמו כל זה כמו שנתבאר, ורצה הקדוש ברוך הוא להשמידם מהעולם, זהו שכתוב "ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו וגו'".</p>
<p>ועתה יגדל נא כח יי' (&) ר' אחא²¹² ור' יוסי אמרי זכאי אינון ישראל מעמין עכו"ם דעלמא דקב"ה אתרעי בהו ואתכני בהו ואתפאר בהו דהא עלמא לא אברי אלא בגנייהון דישראל דישתדלון באורייתא בנין דחד בחד אתקשרן וישראל לתתא בהאי עלמא אינון קיומא דיליה וקיומא דכל שאר עמין אימתיב זמן דעבדי רעותא דמאריהון</p>	<p>"ועתה יגדל נא כח ה'", רבי אחא ורבי יוסי אמרו, אשריהם ישראל מעמים עובדי כוכבים ומזלות של העולם, שהקדוש ברוך הוא רוצה בהם והתכנה בהם והתפאר בהם, שהרי העולם לא נברא אלא בשביל ישראל שיעסקו בתורה, משום שאחד באחד התקשרו, וישראל למטה בעולם הזה הם קיומו וקיום של כל שאר העמים, אימתי, בזמן שעושים רצון רבונם.</p>
<p>ת"ח כד ברא קב"ה בר נש בעלמא אתקין ליה כגוונא עלאה (יקירא) ויהב ליה חיליה ותוקפיה באמצעייתא דגופא דתמן שריא לבא דהוא תוקפא (ומזונא) דכל גופא ומתמן אתון כל גופא (וכל אינון שייפי דגופא מתמן אתונו) והא לבא אחיד</p>	<p>בא וראה, כשברא הקדוש ברוך הוא אדם בעולם, התקינו כדוגמא עליונה (מכובדת) ונתן לו כחו ותקפו באמצע הגוף, ששם שורה הלב שהוא חזק (ומזון) כל הגוף, ומשם נזון כל הגוף (וכל אותם איברים שבגוף משם נזונו) והרי הלב אחוז</p>
<p>קסא/ב²¹³</p>	
<p>ואתקף באתר עלאה דלעילא דאיהו מוהא דרישא דשאר ליעילא (ואחיד ביה) ודא אתקשר בדא</p>	<p>ומתחזק במקום עליון שלמעלה, שהוא מח הראש ששורה למעלה, (ואחוז בו) וזה נקשר בזה.</p>
<p>ובגוונא דדא אתקין קב"ה עלמא ועבד (ליה) חד גופא ואתקין שייפי דגופא סהרניה דלבא ולבא שארי באמצעייתא דכל גופא וכל אינון שייפין אתונו מההוא לבא דהוא תוקפא דכלא וכלא ביה תליין וההוא לבא אתקשר ואתאחד במוהא עלאה דשריא לעילא</p>	<p>ובדוגמא זו התקין הקדוש ברוך הוא העולם, ועשה (אותו) גוף אחד, והתקין אברי הגוף סביב הלב, והלב שורה באמצע כל הגוף, וכל אותם איברים נזונים מאותו לב שהוא חוזק הכל, והכל תלויים בו, ואותו לב נקשר ונאחז במח העליון ששורה למעלה.</p>
<p>ת"ח כד ברא קב"ה עלמא אשרא (ס"א אסדר) לימא דאוקינוס דאסחר כל ישובא דעלמא וישובא דכל שבעין אומין כלא אסחר לירושלם וירושלם באמצעייתא דכל ישובא שריא והיא אסחרא להר הבית והר הבית אסחר לעזרות דישראל ואינון עזרות סחרן ללשכת הגזית דתמן סנהדרי גדולה יתבין ותנינן לית ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלחודייהו</p>	<p>בא וראה כשברא הקדוש ברוך הוא העולם השרה (סדר) את ים האוקינוס סביב ישוב כל העולם, וישוב כל שבעים האומות כולם סביב לירושלים, וירושלים שורה באמצע כל הישוב, והיא מסובבת להר הבית, והר הבית סביב עזרות ישראל, ואותן עזרות סובבות ללשכת הגזית, ששם יושבים סנהדרין גדולה, ושנינו שאין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד לבדם.</p>

²¹² עי' אור יקר ח"ד 211, וצ"ע למה הובא שם

213

<p>ולשכת הגזית סביב המזבח, והמזבח סביב בית האולם, והאולם להיכל, וההיכל לבית קדש הקדשים ששם שורה השכינה וכפורת וכרובים וארון.</p>	<p>ולשכת הגזית סביב המזבח, והמזבח סביב בית האולם, והאולם להיכל, וההיכל לבית קדש הקדשים ששם שורה השכינה וכפורת וכרובים וארון.</p>
<p>והכא הוא לבא דכל ארעא ועלמא ומהכא אתזנו כל אינון אתרי דישובא דאינון שייפי דגופא ולבא דא אתזן²¹⁵ ממוחא דרישא ואתאחיד דא בדא הה"ד (&) מכון לשבתך פעלת יי כנוונא דא לעילא לעילא ואיהו ברזא דמלכא עלאה ברזא יקירא סתימאה ימא עלאה לקביל דא דאית ימא לעילא מן ימא וימא מן ימא</p>	<p>וכאן הוא הלב של כל הארץ והעולם, ומכאן נזונו כל אותם מקומות הישוב שהם אברי הגוף, ולב זה נזון ממח הראש, ונאחז זה בזה, זהו שכתוב "מכון לשבתך פעלת ה'" כדוגמא זה למעלה למעלה, והוא בסוד המלך העליון, בסוד נכבד נסתר. הים העליון כנגד זה, שיש ים למעלה מן הים, וים מן ים.</p>
<p>ת"ח נהר דינור אסחר לכמה משריין מקבליה שבעין סטריין גליפין משבעה דליקין ואינון סחרן לאינון שמש²¹⁶ דלנו מנייהו ואינון סחרין²¹⁷ לארבע רתיכין ואינון סחרן לההיא קרתא²¹⁸ קדישא דרביעא עלייהו²¹⁹</p>	<p>בא וראה נהר דינור סובב לכמה מחנות, כנגדו שבעים צדדים חקוקים משבע דלקות, והם סובבים לאותם שמשים שלתוכם, ואלה סובבים לארבע מרכבות, ואלו סובבים לאותה עיר קדושה שרובצת עליהם.</p>
<p>ותאנא תמן עזרות לנו מעזרות ולית ישיבה בעזרה דתמן אלא למלכיהון דבית דוד בלחודייהו ותמן משתכחי ויתבי וסנהדרי גדולה משתכחי תמן בלשכת הגזית וההוא בי דינא עלייהו דמשמש לאתר דמשמש ודינא אתיהיב מתמן לקדישין עליונין עד דמטא לאתר דאקרי²²⁰ קדש הקדשים דביה כלא ותמן הוא לבא²²¹ שרייא ודא אתון מן מוחא דלעילא ואתאחיד דא בדא</p>	<p>ולמדנו שם עזרות לפני מעזרות, ואין ישיבה בעזרה של שם אלא למלכי בית דוד לבדם, ושם נמצאים ויושבים, וסנהדרין גדולה נמצאים שם בלשכת הגזית, ואותו בית דין עליהם, שמשמש למקום שמשמש, והדין ניתן משם לקדושים עליונים, עד שמגיע למקום שנקרא קדש הקדשים שבו הכל, ושם הלב שורה, וזה נזון ממח העליון ונאחז זה בזה.</p>
<p>כנוונא דא²²² לעילא לעילא ואיהו ברזא דמלכא עלאה ברזא יקירא סתימאה עד דאשתכח דכלא אתון ממוחא עלאה סתימאה דכלא וכד יסתכלון מלי כלא אתקשר דא בדא ודא בדא</p>	<p>כדוגמא זה למעלה למעלה, והוא בסוד מלך העליון בסוד נכבד סתום, עד שנמצא שהכל נזון ממח עליון סתום של הכל, וכשיסתכלו על הדברים הכל נקשר זה בזה וזה בזה.</p>
<p>ת"ח כד אנהיר עתיקא סתימא²²³</p>	<p>בא וראה כשמאיר העתיק הסתום</p>

²¹⁴ עי' ע"ח שער ציור העולמות עשיה פרק א' שער הארת מוחין ז'ין פרק ה' שמקום המקדש נקרא אמצע היושב וזהו יסוד דנוק', דהיינו מקום קבלת שפעת הת"ת.

²¹⁵ ירולשים של מעלה המכוון כנגדה (רח"ו).

²¹⁶ ע' שרים מהז' היכלות (רח"ו).

²¹⁷ ד' חיות (רח"ו).

²¹⁸ מלכות דאצילות (רח"ו).

²¹⁹ בהיכל ק"ק הים עליהם מלמעלה (רח"ו).

²²⁰ היכל הז' דבריאה (רח"ו).

²²¹ מלכות (רח"ו).

²²² באצילות (רח"ו).

²²³ אריך (רח"ו).

<p>במוחא²²⁴ ומוחא²²⁵ אנהיר ללבא²²⁶ בדרך נעם יי' והא אוקימנא ודא הוא²²⁷ כה יי' ההוא חילא דאתי מעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין יגדל נא (&) דיתרבי ויסגי לעילא לעילא ויתנגיד ויתמשך לתתא כאשר דברת כמה דאוקמוה לאמר למילף מהכא כל דרין בתראין לעלם ולעלמי עלמין לאמר למימר לדא בשעתא דעקתא למימר דא בשעתא דרווחא ומאי הוא יי' ארך אפים וגו' (&) והא אוקימנא מלי</p>	<p>במח, והמח מאיר ללב בדרך נועם ה', והרי בארנו, וזהו "כח ה'", אותו כח שבא מהעתיק הקדוש סתום כל הסתומים, "יגדל נא" שיתרבה ויגדל למעלה למעלה וישפע וימשך למטה, "כאשר דברת", כמו שפרשוה, "לאמר", ללמד מכאן לכל הדורות האחרונים לעולם ולעולמי עולמים, "לאמר" לומר לזהואת זה בשעת צרה, לומר זה בשעת הרווחה, ומה הוא "ה' ארך אפים וגו'" והרי בארנו הדברים.</p>
<p>אמר ר' יצחק אמת אמאי סליק מכאן אמר רבי חייא אינון גרמו ליה דאסתליק מכאן דהא בשקרו דברו גרמייהו בההוא מדה דב"נ מודד בה מודדין ליה וכן שאר אחרי אסתלקו דלא יכיל משה למימרינהו בגין דאינון גרמו סלחתי כדבריך (&) כדבריך ממש והא אתערו חברייא והא אתמר</p>	<p>אמר רבי יצחק, אמת למה עולהוהסתלק מכאן. אמר רבי חייא הם גרמו שעלהושהסתלק מכאן, שהרי בשקר דברו עצמם, באותה מדה שאדם מודד בה מודדים לו. וכן שאר האחרים הסתלקו שלא יכל משה לאמרם, משום שהם גרמו, "סלחתי כדבריך" כדברך ממש, והרי התעוררו החברים, והרי נתבאר.</p>
<p>אמר המגיה כך מצאתי בהעתקות אשר לפני ומתוך הלשון נראה שחסר התחלת המאמר וגם במקומות אחרים ממנו חסר ועם כל זה לא רציתי להשמיטו מן הספר להגדיל תורה ולהאדיר</p>	
<p>דא עם דא מה דלא הוו יכלין למללא מקדמת דנא נפקו מההיא פתחא ויתבו בגנתא תחות אילנין אמרו דא לדא כיון דאנן הכא וחמינן כל דא אי נמות הכא ודאי גיעול לעלמא דאתי</p>	<p>[כאשר דברו] זה עם זה מה שלא יכלו לדבר מקדם זה, יצאו מאותו פתח וישבו בגנה תחת אילנות. אמרו זה לזה, כיון שאנו כאן וראינו כל זה, אם נמות כאן ודאי נכנס לעולם הבא.</p>
<p>יתבו שינתא נפלת עלייהו ודמכו אדהכי הא ההוא ממנא אתא</p>	<p>ישבו, שנה נפלה עליהם ונרדמו, בין כך בא אותו ממונה</p>
<p>קסב/א²²⁸²²⁹</p>	
<p>ואתער לון אמר לון קומו פוקו לגו פרדס דאברא נפקו חמו לאלין מארי מקרא דהוו אמרי בההוא קרא במדבר הזה יתמו הא באתר אהרא לא ושם ימותו הא באתר אהרא לא ודא בגופין אבל בנשמתין לא כגוונא דבני גנתא</p>	<p>והעירם, אמר להם קומו צאו לתוך פרדס שבחוץ, יצאו ראו אותם בעלי מקרא שהיו אומרים באותו פסוק "במדבר הזה יתמו", הרי במקום אחר לא, ושם ימותו, הרי במקום אחר לא, וזה בגופים אבל בנשמות לא כדוגמת בני הגן.</p>

²²⁴ חכמה (רח"ו).

²²⁵ אבא האיר לז"א (רח"ו).

²²⁶ ע"י הבינה (רח"ו).

²²⁷ בינה נק' כח ה' לפי שיונקת מאריך הנק' ה' א"נ כח ה' שפע הבא מאריך לכל הספירות (רח"ו).

²²⁸

²²⁹

<p>אמר לון ההוא ממנא פוקו נפקו בהדיה אמר לון שמעתון מדי לגו ההוא דרגא אמרו שמענא דהא חד קלא הוה אמר מאן דפסק יתפסק מאן דקצר יתקצר מאן דקצר יתארך אמר לון ידעתון מאי האי אמרו לא</p>	<p>אמר להם אותו ממונה צאו, יצאו עמו, אמר להם שמעתם דבר לתוך אותה דרגה. אמרו שמענו, שהרי קול אחד היה אומר, מי שפסק יפסק, ומי שקצר יתקצר, מי שקצר יתארך. אמר להם ידעתם מה זה, אמרו לא.</p>
<p>אמר לון חמיתון ההוא נשרא²³⁰ רברבא וההוא ינוקא דקא מלקט עשבין ר' אילעאי דנציבין הוה הוא ובריה ומטא הכא וחמא הוא וינוקא בריה מערתא דא כיון דעאלו לגו חשוך לא יכילו למסבל ומיתו</p>	<p>אמר להם ראיתם אותו נשר גדול ואותו תינוק שמלקט עשבים, זה היה רבי אילאי מנציבין הוא ובנו, והגיע לכאן וראה הוא ובנו התינוק מערה זו, כיון שנכנסו לתוך החושך, לא יכלו לסבול ומתו.</p>
<p>וההוא ינוקא בריה קיימא בכל יומא קמיה דבצלאל בשעתא דנחית ממתיבתא עלאה ואמר קמיה תלת מלין עד לא יפתח בצלאל ברזין סתימין דחכמתא דכל מלוי רזין סתימין אינון (&) דעין לא ראתה אלהים וזולתך</p>	<p>ואותו תינוק בנו עומד כל יום לפני בצלאל בשעה שיורד מהשיבה העליונה, ואומר לפניו, שלשה דברים עד שלא יפתח בצלאל בסודות סתומים של החכמה, שכל דבריו סודות סתומים הם, שעין לא ראתה אלהים וזולתך.</p>
<p>האי (מאן) דאמר מאן דפסק יתפסק מאן דפסק מלין דאורייתא על מלין בטלין יתפסקון חייהי מהאי עלמא ודיניה קיימא בההוא עלמא</p>	<p>(מי) זה שאמר, מי שפסק יפסק, מי שפוסק דברי תורה על דברים בטלים, יפסקו חייו מהעולם הזה ודינו עומד באותו עולם.</p>
<p>מאן דקצר יתקצר מאן דקצר אמן ולא מאריך ביה גו נייחא יתקצר מחיין דהאי עלמא מאן דקצר יתארך מאן דאמר אחד אצטריך לחטפא אלף ולקצרא קריאה דילה ולא יעכב בהאי את כלל ומאן דעביד דא יתארכון חייו</p>	<p>מי שקצר יתקצר, מי שקצר אמן ולא מאריך בו תוך מנוחה, יתקצר מחיי העולם הזה, מי שקצר יתארך, מי שאומר אחד צריך לחטף אלף²³¹ ולקצר קריאתה ולא יעכב באות הזאת כלל, מי שעשה כן יתארכו חייו.</p>
<p>אמרו ליה תו אמר תרין אינון וחדא אשתתף בהו ואינון תלתא וכד הוו תלתא אינון חד אמר לון אלין תרין שמהן²³¹ דשמע ישראל דאינון יי' אלהינו²³² אשתתף בהו ואיהו חותמא דגושפנקא אמת²³³ וכדומתחברן כחדא אינון חד ביחודא חדא</p>	<p>אמרו לו, עוד אמר שנים הם ואחד השתתף בהם, והם שלשה. וכשהיו שלשה הם אחד. אמר להם אלה שני שמות של שמע ישראל, שהם ה' ה', אלהינו השתתף בהם, והוא חותם הטבעת אמת, וכשמתחברים כאחד הם אחד, ביחוד אחד.</p>
<p>תו אמר תרין אינון וחד אתהדר כד שליט מאס על גדפי רוחא ושאט במאתן אלף ואתטמר אמר לון אלין תרין כרובים דהוה רכיב בהו קב"ה ומן יומא דאגניו יוסף מאחוי אגניו איהו (ס"א חד) ואשתאר חד</p>	<p>עוד אמר, שנים הם ואחד חזר, כששולט טס על כנפי הרוח ושט במאתים אלף ונסתר, אמר להם אלו שני כרובים שהיה רוכב בהם הקדוש ברוך הוא, ומיום שנגנז יוסף מאחיו, נגנז הוא (אחד) ונשאר אחד אצל</p>

²³⁰ ר' אילאי שרש נשמתו היה מפני נשר ולכך היה בצורת נשר (רח"ו).

²³¹ הם ז'ו"נ (רח"ו).

²³² אימא (רח"ו).

²³³ אה"ה פעמים אה"ה גימ' אמ"ת (רח"ו).

<p>לגבי בנימין הה"ד (&) וירכב על כרוב ויעף²³⁴ וידא על כנפי רוח ואנניז במאתן אלף עלמין ואתטמר ההוא דרכיב עליה דאינון מאתן אלף גניזין אינון דיליה בריך הוא פוקו מהכא זכאין אתון</p>	<p>בנימין, זהו שכתוב "וירכב על כרוב ויעף וידא על כנפי רוח" ונגנזו במאתים אלף עולמות, ונסתר אותו שרוכב עליו, שהם מאתים אלף גנזים, הם שלו ברוך הוא. צאו מכאן, אשריכם.</p>
<p>נפקו יהב לון ההוא ממנא וורדא (ס"א אהרא) חדא ונפקו כד נפקו אסתים פום מערתא ולא אתחזי כלל חמו ההוא נשרא דהוה נחית מההוא אילנא ועאל גו מערתא אהרא ארחו אינון בההוא וורדא ועאלו תמן אשכחו ההוא נשרא אפום מערתא</p>	<p>יצאו, נתן להם אותו ממונה שושנה (אחרת) אחת ויצאו, כשיצאו נסתם פי המערה ולא נראה כלל. ראו אותו נשר שהיה יורד מאותו עץ ונכנס למערה אחרת, הריחו הם באותה שושנה ונכנסו לשם, מצאו אותו נשר על פי המערה.</p>
<p>אמר לון עולו זכאי קשוט חברין דהא לא חמינא חדוה דחברותא מן יומא דאנא הכא אלא בכו עאלו מאטו לפרדס אהרא וההוא נשרא בהדיהו</p>	<p>אמר להם הכנסו צדיקי אמת, חברים, שהרי לא ראיתי שמחת החברותא מיום שאני כאן אלא בכם. נכנסו הגיעו לפרדס אחר, ואותו נשר עמהם.</p>
<p>כד מטו לגבי אינון מאריהון דמשנה אתהדר ההוא נשרא בדיוקנא דאדם בלבוש יקר מנהרא כוותיהו ויתיב עמהון כחדא אמר לאינון דיתבי הבו יקר למארי מתניתא דאתו הכא דהא מאריהון אחמי לון פליאן רברבן הכא</p>	<p>כשהגיעו לאותם בעלי משנה, חזר אותו נשר בדמות אדם בלבוש נכבד מאיר כמותם, ויישב אתם כאחד. אמר לאותם שיושבים, תנו כבוד לבעלי המשנה שבאו לכאן, שהרי רבונם הראה להם נפלאות גדולות כאן.</p>
<p>אמר חד מנייהו אית בכו סימנא אמרו הין אפיקו תרין ורדין וארחו בהו אמרו תיבו מארי מתיבתא תיבו זכאי קשוט אחידו בהו ויתבו בההיא שעתא אולפו תמן תלתין הלכות דלא הוו ידעי מקדמת דנא ורזין אחרנין דאורייתא</p>	<p>אמר אחד מהם, יש בכם סימן. אמרו הן. הוציאו שני שושנים והריחו בהם, אמרו שבו בעלי הישיבה, שבו צדיקי אמת, אחזו בהם. וישבו, באותה שעה למדו שם שלשים הלכות שלא ידעו מקדם, וסודות תורה אחרים.</p>
<p>אהדרו לגבי אינון מארי מקרא אשכחו דהוו אמרי (&) אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם אני אמרתי בשעתא דאקדימתון²³⁵ עשיה לשמיעה דהא אלהים אתם וגו' כיון דאמשכתון בתר יצר הרע</p>	<p>חזרו לפני אותם בעלי מקרא, ומצאו שהיו אומרים, "אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם". "אני אמרתי" בשעה שהקדמתם עשיה לשמיעה, שהרי "אלהים אתם וגו'", כיון שנמשכתם אחר יצר הרע, "אכן</p>

²³⁴ בלילה הוא מתייחד באצילות, שהוא בה"ח צירופים הראשונים, והם ה"ח אלפים עולמות אשר שט בהם על כרוב קל, שהוא סוד המלכות, כי הז'ו"ן הם סוד הכרובים, וכמ"ש ברע"מ (פנחס רנ"ה ע"ב), והמלכות היא כרוב קל, ובסוד דעתן של נשים קלה (שבת לג ע"ב) כמ"ש בזוה"ק (שלח ק"ע ע"א) וע"ש (קס"ב ע"א), ובדברי הגר"א שם (הקדו"ש מו ע"ג).

²³⁵ בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו ששים רבוא של מלאכי השרת לכל אחד ואחד מישראל וקשרו לו שני כתרים כו', והנה הם עטרין דחו"ג, מרזא דמתקלא שהוא הדעת עלאה שנמשך בהז'ו"ן בליל א' של פסח, ע"י שעלו אז באו"א עלאין, ומהם ירתו עטרין דחו"ג שהם אורא ובוצינא, ונולדו ונתגלו אלו האורות לחוץ להמשיכם בישראל, והוא עדיים וזיונם אשר זכו לזה במתן תורה, ובהן היו חיינ לעולם, בסוד חיי המלך, שהם המוחין אהיה הויה אהיה גימ' חיים וכמ"ש הגר"א בספד"צ (פרק א ג ע"א ד"ה וזיוניהון ע"ש בהגהה ג ע"א ד"ה וכמ"ש שבעה), וכן הוא בזוה"ק פקודי (רכז ע"א) כי עדיים הוה רזין דשמא קדישא דאעטר לון קב"ה ובהן היו חיינ לעולם, כמ"ש בפ' תשא (קצד ע"א) ופ' שלח (קסב ע"א ע"ב) (דע"ה ח"ב קכה ע"א).

<p>אכן כאדם תמותון וגו', מה מיתתו של אדם אחית ליה לעפרא בנין דיתמחי ההוא יצר הרע די בגויה וההוא יצר הרע איהו דמית ואתעכל²³⁶ בגויה</p>	<p>כאדם תמותון וגו', מה מיתתו של אדם מורידתו לעפר כדי שימחה אותו יצר הרע שבתוכו, ואותו יצר הרע הוא שמת ונתעכל בתוכו.</p>
<p>קסב/ב²³⁷</p>	
<p>אמר ההוא סבא דעלייהו אוף הכא כתיב (&) ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה מאי פגריכם דא יצר הרע כליל דכר ונוקבא²³⁸ חסרונין דאית בכו דיצר הרע נחית תדיר לחסרונא ולא סליק</p>	<p>אמר אותו זקן שעליהם, גם כאן כתוב "ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה", מה זה פגריכם, זה יצר הרע, הכולל זכר ונקבה, החסרונות שיש בכם, שיצר הרע יורד תמיד לחסרון ולא עולה.</p>
<p>בקדש מעלין ולא מורדין במסאבו מורדין תדיר ולא מעלין וע"ד אקרון פגריכם חסרונין דלכון כד"א (&) אשר פגרו מעבור את הנחל וגו' סופא דקרא אוכח דכתיב יפלו ולא תפלו וע"ד במדבר הזה יתמו אינון פגרים ושם ימותו בגין דרעותא דקב"ה²³⁹ לשיצאה להני פגרים מעלמא לעלם</p>	<p>בקודש מעלים ולא מורידים, בטומאה מורידים תמיד ולא מעלים, ועל זה נקראו פגריכם חסרונותיכם, כמו שנאמר "אשר פגרו מעבר את הנחל וגו'", סוף הפסוק מוכיח, שכתוב יפלו ולא תפלו, ועל כך במדבר הזה יתמו אותם פגרים ושם ימותו, משום שרצון הקדוש ברוך הוא להשמיד אותם פגרים מהעולם לעולם.</p>
<p>אמר להו רבי אילאי זכאי קשוט עולו ותחמו דהא רשו אתמסר לכו למיעל עד ההוא אתר דפרוכתא פריסא זכאה חולקבון</p>	<p>אמר להם רבי אילאי, צדיקי אמת, הכנסו וראו שהרי רשות נמסרה לכם להיכנס עד אותו מקום שפרוכת פרוסה, אשרי חלקכם.</p>
<p>קמו ועאלו גו דוכתא חדא והוו תמן מאריהון²⁴⁰ דאגדה ואנפיהון מנהרן כנהירו דשמשא אמרו מאן אלין אמר להון אלין מאריהון דאגדה חמאן בכל יומא נהירו</p>	<p>קמו ונכנסו לתוך מקום אחד, והיו שם בעלי אגדה ופניהם מאירים כאור השמש, אמרו מי אלה, אמר להם אלה בעלי אגדה, ורואים בכל יום אור התורה כראוי, עמדו ושמעו כמה</p>

²³⁶ כ"כ הרב ז"ל בטעם הקבורה (רח"ו). כאשר יוגמר כל הברורים כולם אשר גם בתחתית עולם העשייה, הנה אז יקומו כל שוכני עפר אשר גם בעוה"ז ויעלו כולם, כי כל ענין המיתה והקבורה דהאדם הרי הוא ג"כ רק בסבת הזוהמא אשר מוכרח להתבלה ולהתעכל בעפרא (דע"ה ח"ב יג ע"ד), בדבר שתערובתו קשה אשר אי אפשר לתקנו בענין אחר, ור"ל בכל הדברים כולם אשר תערובות הרע בטוב שבהם הוא חזק מאד עד שאי אפשר להפרידם זה מזה אלא רק ע"י שיתבטלו מתחילה ממציאיותם לגמרי, וזהו כל ענין אכילה בכל הדומם צומח חי, וכן ענין המיתה הנוהג בבני אדם ע"י זוה"ק (שלח קסב סע"א) (דע"ה ח"ב לו ע"א), הרע גופה לא יתוקן כלל, וכנ"ל שהזוהמא הוא היפוך הנקיות והרע הוא היפוך הטוב והתיקון, וכן הוא בזוה"ק (פ' שלח קסב סע"א) שהרע עצמו הוא יכלה ויתעכל לגמרי (דע"ה ח"ב מא ע"ד), האדם שמתתקן בעיקר תיקונו רק אחר המיתה והקבורה, שע"י נתעכל זוהמתו, וכמ"ש בפ' שלח (קסב סע"א), ואז מגיע לתיקונו אשר ע"י התורה ומעשים טובים שעשה בעוה"ז, או ע"י הדינין והעונשים דגיהנם (דע"ה ח"ב סט ע"ד).

237

²³⁸ ס"מ ונוקביה (רח"ו). במתן תורה נעשה כל גופם מצוחצחין, כצחצחא דמלאכין עלאין וכמ"ש בסוף פ' יתרו (צד ע"א), וכן אמרו בפדר"א (ס"פ מא) כי נעשו כמלאכי השרת ע"ש. והנה נפרד מהם אז הזוהמא והרע לגמרי, והיה בהם הטוב בפנ"ע והרע בפנ"ע, וע' בפ' שלח (קסב רע"ב) בסוד הכתוב (במדבר יד לב) ופגריכם אתם יפלו במדבר, שהוא על הרע שלהם אשר נפרד מהם, והיה עומד כל היצוה"ר שלהם רק מבחוס, וזהו שכתוב (תהלים פב ו) אני אמרתי אלהים אתם (דע"ה ח"ב קיב ע"א), ועי' כללים ח"א קו ע"ב.

²³⁹ מציאות הרע הוא באמת אין לו מציאות אמיתי כלל, והוא יתבטל בביטול גמור, כי העצם הרע בעצמו לא יתהפך לטוב חלילה וחלילה, אלא שיתבטל בביטול גמור (דע"ה ח"ב יט ע"א).

²⁴⁰ בעלי הקבלה (רח"ו).

<p>דאורייתא כדקא יאות קיימו ושמעו כמה מלין חדתינ באורייתא לא אתיהיב לון רשו למיעל לגוייהו</p>	<p>דברים חדשים בתורה, ולא נתנה להם רשות להיכנס לתוכם.</p>
<p>א"ל ר' אילאי עולו לדוכתא אחרא ותחמו עאלו לנו גנתא אחרא וחמו אוף הכי כראן קברין ומיד מתינ ומתהדרין חיינ בגופין מנהרן קדישינ אמרי ליה מאי האי</p>	<p>אמר להם רבי אילאי, הכנסו למקום אחר וטראו, נכנסו לתוך גינה אחרת וראו גם כאן כורים קברים, ומיד מתים וחוזרים חיים בגופות מאירים קדושים. אמרו לו, מה זה.</p>
<p>א"ל דא עבדי בכל יומא ומיד דשכבי מתעכלא הוא זוהם בישא דקבילו בקדמיתא וקיימין מיד בגופין חדתינ מנהרין באינן גופין קדישינ דקיימי על טורא דסיני²⁴¹ כגוונא דאתון חמאן קיימו כלהו על טורא דסיני בגופין בלא לכלוכא כלל</p>	<p>אמר להם, זה עושים בכל יום, ומיד ששוכבים מתעכלת אותה זוהמא רעה שקבלו בתחלה, ועומדים מיד בגופים חדשים. מאירים באותם גופים קדושים שעמדו על הר סיני כדוגמא שאתם רואים עמדו כולם על הר סיני בגופים ללא לכלוך כלל.</p>
<p>כיון דאמשיכו עלייהו יצה"ר אתהדרו בגופין אחרנין²⁴² דגופין קדמאין גופין נוכראין הה"ד (&) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב</p>	<p>כיון שהמשיכו עליהם יצר הרע, חזרו בגופים אחרים של גופים ראשונים, גופים נכריים, זהו שכתוב "ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב".</p>
<p>קלא אתער זילו אתכנשו הא אהליאב קאים על קיומיה²⁴³ וכל אינן קתדראין קמיה לשעתא פרחו כלהו ולא חמו מדי אשתארו בלחודייהו תחות אילנין דגנתא</p>	<p>קול התעורר, לכו התכנסו הרי אהליאב עומד על עמדו, וכל אותן כסאות לפניו, לשעה פרחו כולם ולא ראו דבר, נשארו לבד תחת אילנות הגינה.</p>
<p>חמו פתחא אחרא עאלו תמן חמו היכלא חדא עאלו ויטיבו תמן תרין עולימין הוו תמן זקפו עיינין וחמו חד משכנא מדקמא בכל זיני ציורין וגוונין דעלמא ועליה פרים פריסא דנהורא מנצצא דלא יכלין עיינין לאסתכלא (וכפום תרין מלין חמו גו ההוא</p>	<p>ראו פתח אחר, נכנסו לשם, ראו היכל אחד, נכנסו וישבו שם. שני בחורים היו שם, הרימו עיניים וראו משכן אחד מרוקם בכל מיני ציורים וגוונים של העולם, ועליו פרוסה פריסת אור נוצצת שלא יכולות העיניים להסתכל (וכפי שני דברים</p>

²⁴¹ עי' עמוד א' הערה בשם ספר הדע"ה ח"ב קכה ע"א. בדור המדבר וע"י משרבע"ה, והיה עומד אז שיתוקן כל העולם כולו אלו שזכו להלוחות הראשונות, והיה מתתקן העולם מאז כמו שיהיה לאחר התחייה, וכמו שכתוב (תהלים פב ו) אני אמרתי אלהים אתם, וכמ"ש בעבר"ז (דף ה ע"א) וכן בזוה"ק ח"י שרה (קלא סע"ב) ויחי (רכח ע"א), [ועי' פ' יתרו (צד ע"א) ומשפטים (קיד רע"א) ופ' שלח (קסב ע"ב)] (ביאורים ח"ב מג ע"ג).

²⁴² בשעה שהקדימו נעשה לנשמע, אז נתעטרו בהם וכמ"ש בגמרא שבת (דף פח ע"א), ואח"כ במתן תורה, נמשך בהם ממש ונתייחד בהם ונתייסד בהם אותן האורות לירושת עולם, כי הגם דכתיב (שמות לג ו) ויתנצלו בני ישראל את עדיים, הנה הוא רק מהגוף והחומר, כי ע"י מעשה העגל, הוחזר גופם לעור משכא דחויא ע' פ' שלח (קסב ע"ב, קסט ע"ב), אבל בהנשמה והפנימיות, הרי עומדים אותן הכתרים בישראל לעולם, והם תמיד ממלכת כהנים וגוי קדוש, האמרנוהו והאמירנו כי על דבר זה נכרת ברית, ולעולם זאת על ישראל (דע"ה ח"ב קכז ע"ג), והגם כי במתן תורה פסקה זוהמתן והיו כולם אז ג"כ בסוד עץ החיים וכמ"ש בזוה"ק (ס"פ יתרו צד ע"א), אך עכ"ז הנה אח"כ ע"י חטא העגל חזר הרע להתערב בהם וכמ"ש בפ' תשא (דף קצד ע"א ע"ב), ע"ש²⁴² ופ' שלח (דף קסב רע"ב) בסוד הכתוב (במדבר יד לב) ופגריכם אתם יפלו כו' ע"ש, והרי חזרו ונעשו בסוד עץ הדעת (דע"ה ח"ב קלא ע"ד). ועי' דע"ה ח"ב פג ע"א, ע"ד.

²⁴³ הוא אהליאב בן אחיסמך שותף של בצלאל בעשיית המשכן גם הוא הי' דורש סודות כמו בצלאל חבירו (זהר הרקיע).

<p>משכנא עד אתר פרוכתא פריסא דלא חמו) מתמן ולהלאה לא חמו כלום</p>	<p>ראו תוך אותו המשכן עד מקום פריסת הפרוכת שלא ראו) משם והלאה לא ראו כלום.</p>
<p>ארכינו אודנין ושמעו חד קלא דהוה אמר בצלא²⁴⁴ רביעאה איהו לנהורין עלאין יוסף רביעאה איהו גו נהורין דאדם קדמאה²⁴⁵ סליקו דלעילא חביבא דכלא עליה כתיב (&) ונסכו רביעית ההין בקדש וגו' מאן דיסתכל וחמי יסמון עיניה מאן דלא יסתכל חמי ואתפתח אילנא דתמני²⁴⁶ סרי כד כפיף יזקוף ויתקיים אי לא כפיף חויא בישא²⁴⁷ אכיל ליה</p>	<p>הרכינו אזניים ושמעו קול אחד שהיה אומר, בצלאל רביעי הוא לאורות עליונים, יוסף רביעי הוא תוך אורות אדם הראשון, עליה של מעלה חביבת הכל עליה כתוב "ונסכו רביעית ההין בקדש וגו'", מי שיסתכל ויראה יסמאו עיניו, מי שלא יסתכל יראה ויפתחו [עיניו], עץ של שמנה עשרה כשמתכופף יזקוף ויעמוד, אם לא מתכופף נחש רע יאכל אותו.</p>
<p>מאן דעאל²⁴⁸ תרין כרובין לגו רעותיה אתעביד מאן דמעייין²⁴⁹ רחיק מרעותיה²⁵⁰ קרבנא דרביא שלים לאתקבלא פסק ההוא קלא</p>	<p>מי שמכניס שני כרובים לפניו, רצונו יעשה, מי שמעיין רחוק מרצונו, קרבן התינוק שלם להתקבל, פסק אותו הקול.</p>
<p>אמרו אינון תרין עולימין סימנא אית בגוייכו אמרו הין אפיקו אינון תרין ורדין ארחו בהו אמרו תיבו עד דתשמעון תרין מלין ברוין עתיקין מגו מארי מתיבתא ויהון תדיר ברזא בגוייכו אמרו הן</p>	<p>אמרו אותם שני בחורים, סימן יש בכם, אמרו כן, הן הוציאו שני שושנים והריחו בהם, אמרו שובו עד שתשמעו שני דברים בסודות עתיקים מתוך ראשי הישיבה, ויהיו תמיד בסוד בתוכם, אמרו הן.</p>
<p>אמר רבי שמעון כל הני מלין וכל מה דחמו כתבו וכד מטו הכא הוה כתיב (&) אשמרה דרכי מחטוא בלשוני ואנא שאילנא לאבי אבא כמה הוו אינון תרין מלין ואמר לי חייד ברי אינון תרין מלין באנו עלמין וחריבו עלמין מאן דאשתמש בהו</p>	<p>אמר רבי שמעון, כל הדברים הללו וכל מה שראו כתבו, וכשהגיעו לכאן היה כתוב "אשמרה דרכי מחטוא בלשוני", ואני שאלתי לאבי, אבא כמה היו אותם שני דברים, ואמר לי חייד בני, אותם שני דברים בנו עולמות והחריבו עולמות מי שהשתמש בהם.</p>
<p>כיון דשמעו אלין תרין מלין אמרו אינון ינוקי פוקו פוקו לית לכו רשותא יתיר למשמע אפיק חד מגנייהו תפוח אחד ויהב לון ואמר ארחו בדא ארחו ביה ונפקו ומכל דחמו לא אנשו כלום נפקו</p>	<p>כיון ששמעו שני דברים אלו, אמרו אותם תינוקות, צאו צאו אין לכם רשות יותר לשמוע, הוציא אחד מהם תפוח אחד ונתן להם. ואמר הריחו בזה. הריחו בו, ויצאו. ומכל מה שראו לא שכחו כלום, יצאו.</p>
<p>הא ממנא אחרא אתא אמר לון חבריא</p>	<p>הרי ממונה אחר בא ואמר להם,</p>

²⁴⁴ כי שיעור' בגופא ד' בריתות ונמצא שהוא רביעית מן השיעור א"נ כד חשבינן גוף וברית חד נמצא יסוד רביעי לחג"ת ועוד כשהוא עולה בסוד הדעת נמצא שהוא רביעי לנהורין כח"ב ושני עיקר (רח"ו).

²⁴⁵ וזה יובן בהקדמה אחת שנקדים לך והיא כי כאשר איזו ספירה תחתונה תקבל הארה מלמעלה היא לבדה הנה תתעלה במעלה יותר מן הספירות הקודמות אליה ולפי שביוסף יש בו סוד זה לכן נקרא סליקו לעילא חביבא דכולא כו' (שער מאמרי רשב"י).

²⁴⁶ בשדרה י"ח חוליות (רח"ו).

²⁴⁷ שדרתו נעשית נחש (רח"ו).

²⁴⁸ יסוד דכורא ונוקבא פי' אחר היינו שמכניס מט"ט וסנד"ל למ"נ (רח"ו).

²⁴⁹ שמעיין בתפלתו (רח"ו).

²⁵⁰ דם מילה (רח"ו).

<p>ר' אילאי שדרני לכו תורינו ליה הכא אפום מערתא והוא ייתי ויודע לכו מלין עלאין דלא ידעתון דאיהו תבע מגו</p>	<p>חברים רבי אילאי שלחני אליכם, חכו לי כאן על פי המערה, והוא יבא ויודיע לכם דברים עליונים שלא ידעתם, שהוא תבע מתוך</p>
<p>קסג/א²⁵¹</p>	
<p>מתיבתא דיהא ליה רשו לגלאה לכו מלין נפקו בהדיה ואוריכו אפום מערתא והוון מהדרין מלי דא לדא מכל מה דחמו ואולפו תמן</p>	<p>הישיבה שיהיה לו רשות לגלות לכם דברים. יצאו אתו וחכו על פי המערה, והיו מחזירים דברים זה לזה מכל מה שראו ולמדו שם.</p>
<p>אדהכא הא ר' אילאי אתא²⁵² נהיר כשמשא א"ל אורייתא חדתא שמעתא אמר לון ודאי ורשו יהבו לי למימר לכו מלי</p>	<p>בין כך הרי רבי אילאי בא מאיר כשמש, אמר לו תורה חדשה שמעת, אמר להם בודאי, ונתנו לי רשות לומר לכם דברים.</p>
<p>אתחברא כחדא אפום מערתא ויתבו אמר לון זכאין אתון דאחמי לכון מאריכון כגוונא דעלמא דאתי והא לית לכו דחילו ואמתנו אמרו ודאי הא אתנשי מנן ארחא דבני נשא ותוהא איהו על כל מה דחמינן בהאי טורא</p>	<p>התחברו כאחד על פי המערה וישבו, אמר להם צדיקים אתם שרבונוכם הראה לכם כדוגמת העולם הבא, והרי אין לכם פחד ואימה. אמרו ודאי, הרי נשכח מאתנו דרך בני אדם, ותמיהה היא על כל מה שראינו בהר הזה.</p>
<p>אמר לון חמיתון אלין טוריא כלהו ראשי מתיבתי לעמא דא דבמדברא וזכו השתא מה דלא זכו כד הוון בחיין ואלין רישי מתיבתי כלהו בריש ירחי ושבתי ומעדייא מתכנשי לגבי טורא דאהרן כהנא ומתערי לגביה ועאלין גו מתיבתא דיליה ומתחדשן תמן בדכיו דמלא קדישא דנחית על רישיה ומשה רבו דנגיד עליה ועמיה מתחדשן כלהו בחדושין דרחימין דמלכא קדישא עד דאקרי הכא מתיבתא דרחימותא</p>	<p>אמר להם ראיתם הרים אלה, כולם ראשי ישיבות לעם הזה שבמדבר, וזכו כעת מה שלא זכו כשהיו בחיים, ואלה ראשי ישיבות כולם בראשי חדשים ושבתות ומועדים מתכנסים להר אהרן הכהן ומתעוררים אליו, ונכנסים לתוך ישיבתו ומתחדשים שם בטוהר הטל הקדוש שיורד על ראשו, ושמן משחה ששופע עליו, ועמו מתחדשים כולם בחדושים אהובים של המלך הקדוש, עד שנקרא כאן ישיבת האהבה.</p>
<p>ואיהו נטיל בכל מתיבתא בטמירו דקיק מתעפפן כנשרין גו מתיבתא דנהורא ואיהי מתיבתא דמשה וכלהו קיימי לבר ולא עאלין לגו בר אהרן בלחודוי וכפום שעתא אקרין בשמא</p>	<p>והוא לוקח בכל ישיבה בסתר דקיק, מתעופפים כנשרים לתוך ישיבת האור, והיא ישיבת משה, וכולם עומדים בחוץ ולא נכנסים פנימה, פרט לאהרן לבדו, ולפי שעה נקראים בשם.</p>
<p>ולית מאן דחמי ליה למשה דהא ההוא מסוה דאנפוי פרים קמיה ושבע ענני יקר סחרניה אהרן קאים גו פרגודא דלתתא מן משה ופרגודא פסיק ולא פסיק בגוייהו וכל רישי מתיבתי לבר מפרוכתא דפרגודא דא וכל שאר לבר מאינון עננין וכפום חדושי</p>	<p>ואין מי שיראה את משה, שהרי אותו מסוה של פניו פרוש לפניו, ושבעה ענני כבוד סביבו. אהרן עומד תוך הפרגוד שלמטה ממשה, ופרגוד פוסק ולא פוסק בתוכם, וכל ראשי הישיבות מחוץ לפרוכת הפרגוד הזה, וכל השאר מחוץ לאותם עננים, וכפי</p>

251

252 כי גוף הצדיקים נהיר בעולם הבא (רח"ו).

<p>דנהירו דאורייתא דאתנהרא הכי מנהרין אינון עננין</p>	<p>חדושי אור התורה שמאירה כך מאירים אותם עננים.</p>
<p>ואתקלישו בדקיקו דנהורא עד דאתחזי ההוא מסוה ומגו ההוא מסוה המאן נהורא דנהיר יתיר מכל נהירין דעלמא ואינון אנפי משה אנפוי לא אתחזון כלל ולית מאן רחמי לון בר ההוא נהירו דנפיק מגו ההוא מסוה בתר כל אינון עננין</p>	<p>ונהיים קלושים בדקיקות האור, עד שנראה אותו מסוה, ומתוך אותו מסוה רואים אור שמאיר יותר מכל אורות העולם, והם פני משה, פניו לא נראים כלל, ואין מי שיראה אותם פרט לאותו אור שיוצא מתוך אותו מסוה אחר כל אותם העננים.</p>
<p>משה אמר מלה סתם לאהרן ואהרן פריש לרברבי מתיבתי במה פריש בכל אינון מבועין אסתמו מניה כד מטא זמניה דיהושע והשתא איהו מהדר לון בכמה פליאן ומקורין ומבועין ונחלין דנבעין מכל מלה ומלה</p>	<p>משה אמר דבר סתום לאהרן, ואהרן מפרש לגדולי הישיבות. במה מפרש, בכל אותם מבועים שנסתמו ממנו כשהגיע זמנו של יהושע, וכעת הוא מחזיר להם בכמה פלאות ומקורות ומבועים ונחלים שנובעים מכל דבר ודבר.</p>
<p>כל נשין זכייין דהאי דרא²⁵³ אתאן למרים אוף הכא בהני זמנין וכדין סלקין כלהו כתמרות עשן גו מדברא דא וההוא יומא אקרי יומא דהלולא נשין בלילי שבתות ובלילי יומין טבין כלהו אתאן לגבי מרים וידעין אשתדלותא בידיעו דמארי עלמא זכאה דרא דא מכל דרין דעלמא נפקי ממתיבתא דמשה ופרחי לגבי²⁵⁴ מתיבתא דרקיעא ואינון דאתחזון פרחי לגבי²⁵⁵ מתיבתא עלאה על ההוא דרא כתיב (&) אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי' אלהיו</p>	<p>כל נשים צדקניות של הדור הזה באות למרים, גם כאן בזמנים הללו, ואז עולות כולן כתמורות עשן לתוך המדבר הזה. ואותו יום נקרא יום ההלולא נשים בלילי שבתות ובלילי ימים טובים, כולן באות למרים ויודעות השתדלות בידיעה של רבונו של עולם, אשרי דור זה מכל דורות העולם, יוצאים משיבת משה ופורחים לישיבת הרקיע, ואלה שנראים פורחים לישיבה העליונה על אותו דור כתוב "אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו".</p>
<p>פתח ר' אילאי ואמר (&) תמים תהיה עם יי' אלהיך מה בין תם לתמים באברהם כתיב (&) התהלך לפני והיה תמים יעקב דאשתלים יתיר כתיב ביה (&) ויעקב איש תם אמאי אקרי איש תם בגין דלא אשתאר ביה פסולת כלל דהא פריעה הוה ביה</p>	<p>פתח רבי אילאי ואמר "תמים תהיה עם ה' אלהיך", מה בין תם לתמים, באברהם כתוב "התהלך לפני והיה תמים", יעקב שהשתלם יותר כתוב בו "ויעקב איש תם", למה נקרא איש תם, משום שלא נשאר בו פסולת כלל, שהרי פריעה היתה בו.</p>
<p>במה אתפרע (ס"א פריעה הוה ביה דאתפרע) ואתדכי מההוא פסולת בגין דההוא אתר דאתקיף לפסולת דלגו אתר דפריעה שארי²⁵⁶ איהו שור דיוקנא דשמאלא דכרסיא דיליה וההוא שור אקרי שור תם דהא רתיבא דכרסיא רשימא דברית אית ביה וע"ד האי שור אקרי תם</p>	<p>במה נפרע [פריעה היתה בו שנפרע] ונטהר מאותה פסולת, משום שאותו מקום שמחזיק פסולת שלתוך מקום הפריעה שורה, הוא שור דמות השמאל של כסא שלו, ואותו שור נקרא שור תם, שהרי מרכבת הכסא רושם של ברית יש בו, ועל זה, שור זה נקרא תם, ויעקב אחוז בו בתוכו,</p>

²⁵³ עי' הערה בעמוד הקודם בשם ספר הדע"ה.

²⁵⁴ דמט"ט (רח"ו).

²⁵⁵ דקב"ה (רח"ו).

²⁵⁶ סוד הגבורות שביסוד קלי' נוגה (רח"ו).

<p>ויעקב אחיד ביה בגווייה ובהאי שור עביד פריעה ואעבר זוהמא דפסולת כלא</p>	<p>ובשור זה עושים פריעה ומעבירים זוהמת הפסלת כולה.</p>
<p>במתניתא דבצלאל כתיב (&) ויזכור אלהים את רחל בשרה כתיב פקידה וברחל כתיב זכירה אמאי בגין דזכור אתרשים ביעקב דאיהו ברית שלים כד אתעביד (ס"א אתייליד) יוסף ובמה כד נטל שור בהדיה דלא יתקיף לסטרא אחרא ובג"כ אתקרי יוסף בכור שור בכור דההוא שור</p>	<p>במשנת בצלאל כתוב "ויזכור אלהים את רחל", בשרה כתוב פקידה, וברחל כתוב זכירה, למה, משום שזכור נרשם ביעקב, שהוא ברית שלם. כשנעשה (כשנולד) יוסף, ובמה, כשנטל שור עמו שלא יתחזק לצד האחר, ומשום זה נקרא יוסף בכור שור, בכור של אותו שור</p>
<p>קסג/ב/258257</p>	
<p>דנטל יעקב (דברים לג יז) בכור שורו ודאי</p>	<p>שלקח יעקב בכור שורו ודאי.</p>
<p>וההוא שור שור תם (&) ויעקב איש תם רבון ושליט מאריה דביתא דההוא שור תם שארי בגווייה בגין דאית שור מועד בסטר ערלה פריעה וכמה גרדיני נימוסין נפקין מניה עד דרגא בתרייתא דאקרי שא"ה ההוא דאפיל ביתין דעלמא דלא דיירין בהו בני נשא וכלהו נפקי מההוא שור מועד ודא בחבורא דחמור בישא ובג"כ (&) לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו בגין דלא לאתערא להו</p>	<p>ואותו שור, שור תם, ויעקב איש תם, רבון ושולט, בעל הבית, שאותו שור תם שרוי בתוכו, משום שיש שור מועד בצד ערלה ופריעה, וכמה ממונים על החוקים יוצאים ממנו עד דרגה אחרונה שנקראת שא"ה, אותו שמפיל בתי העולם, שלא דרים בהם אנשים, וכולם יוצאים מאותו שור מועד, וזה בחבור עם חמור רע, ומשום זה "לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו" כדי לא לעורר אותם.</p>
<p>ובההוא מתיבתא דבצלאל וכן בתרין מתיבתי ויעקב איש תם בעלה דההוא תם ומאן איהו א' רזא דו'259 וכד הוו כלל דכר ונוקבא כחדא כדין נטיל כל אתוון אלין את"ם ואיהו אמ"ת (מיכה ז &) תתן אמת ליעקב260 כלל דכר ונוקבא כחדא שלימו דכלא261</p>	<p>ובאותה ישיבת בצלאל, וכן בשתי ישיבות ויעקב איש תם, בעלה של אותו תם, ומיהו א', סוד של ו"ו. וכשהיו כלל זכר ונקבה כאחד, אז נוטל כל אותיות אלה "את"ם" והוא אמ"ת "תתן אמת ליעקב", כלל זכר ונקבה כאחד, שלמות הכל.</p>
<p>אברהם לא אתפקד על פריעה262 וכד עאל עאל להאי תם ולגו דרגין דיליה דאקרון כחדא ים והיינו תמים לבתר אסתלק אברהם ועאל לגו ואתקשר עם ימינא עלאה</p>	<p>אברהם לא הצטוה על פריעה, וכשנכנס, נכנס לתם זה ולתוך דרגותיו שנקראו כאחד ים, והיינו תמים. אחר כך התעלה אברהם ונכנס פנימה ונקשר עם ימין העליון.</p>

257

258

259 זה יובן במ"ש בסתרי אותיות מכ"י בזוהר חדש כי סוד הו' גופא נכללת מדרועין דרך כלל והא' גופא בב' דרועין לזה רמז ליעקב בעלה דמלכות הנקראת תם ועם א' דידיה נקראת אמת סוד הכ"ב אתוון דא"ב (נ"א: דז"א) סוד חותם אמת (זהר הרקיע).

260 כל המציאות העיקרי והאמיתי הוא רק באצילות, ושם הוא חותמו של הקב"ה אמת, וכמ"ש בזוה"ק (שלח קס"ג ע"ב, ושם ח"ג ש"ב ע"א, וכן בפ' יתרו פ"ט ע"ב) (דע"ה ח"א נז ע"ד).

261 השכינה הקדושה אמונת ישראל כנסת ישראל, כי היא כלל ישראל כנ"ל, והיא נקראת אמונה (כמ"ש בפ' ויקרא טז ע"ב, ופ' בהר קי ע"ב, ופ' בלק קצח ע"ב) (דע"ה ח"א פא ע"א).

262 עי' רמ"ז ח"א צח ריש ע"ב.

<p>(&) תמים תהיה עם יי' אלהיך ודאי כמה דאיהו תמים כללא חדא אופי אנת תהא עמיה תמים עמיה ודאי במה אתעביד בר נש תמים דיהא ת"ם ים תם כמה דאתמר י"ם כל אינון דרגין קדישין דיליה אקרין י"ם ולא אתפרשן מניה לעלמין</p>	<p>"תמים תהיה עם ה' אלהיך", ודאי כמו שהוא תמים כלל אחד, גם אתה תהיה עמו תמים עמו ודאי. במה נעשה אדם תמים, שיהיה ת"ם ים, תם כמו שנתבאר, י"ם כל אותן דרגות קדושות שלו נקראים י"ם, ולא נפרדים ממנו לעולמים.</p>
<p>אופי אנת כגוונא דא לאעדאה מנך דרגין נוכראין ולא תקשרא בתמים למיהוי בך דרגין קדישין רוא דים ודרגא קדישא ת"ם לקבלא א' רוא דיעקב ב"נ אצטריך למהוי בכל יומא ת"ם י"ם כגוונא דא ממש</p>	<p>גם אתה כדוגמא זה, להעביר ממך דרגות נכריות, ולהתקשר בתמים, להיות בך דרגות קדושות, סוד של הים, ודרגה קדושה, ת"ם כנגד א', סוד של יעקב, אדם צריך להיות בכל יום ת"ם י"ם כדוגמא זה ממש.</p>
<p>השתא פריש מאן דפריש במתיבתא²⁶³ דסיהרא קדישא שפירא איהו בחוורו²⁶⁴ וכל גוונין מנצצין בה ומרקמן ואיהו כההוא שפירו²⁶⁵ וחורו דשמשא ממש ובההוא ימא דילה²⁶⁶ גו²⁶⁷ שבעין שנין נפקא נונא חדא²⁶⁸ ואפיק מניה גוון תכלת ואיהי נטלא גוון דא²⁶⁹ ותקינת ליה ואתחפייא לבר בהאי גוון</p>	<p>כעת פרש מה שפרש בישיבה, שהלבנה הקדושה יפה היא בלבן, וכל הגוונים נוצצים בה ומרקמים, והיא כאותו יופי ולבן השמש ממש, ובאותו הים שלה בתוך שבעים שנה, יוצא דג אחד ומוציא ממנה צבע תכלת, והיא לוקחת צבע זה ומתקינה אותו ומתחפה בחוץ בצבע הזה.</p>
<p>לאו דהאי גוון לבושא דילה דהא (&) שש וארגמן לבושה אבל חופאה דלבר האי גוון הוא כגוונא דא הוה משכנא דכוליה בשפירו מרקמא לגו ולבתר (&) ופרשו בגד כליל תכלת</p>	<p>לא שגוון זה הוא לבושה, שהרי "שש וארגמן לבושה" אבל צפוי חיצוני הוא הגוון הזה, כדוגמא זה היה המשכן, שכולו ביופי מרוקם לפנים, ואחר כך ופרשו בגד כליל תכלת.</p>
<p>מ"ט בגין דתחות ים דא אית מצולות י"ם כלל דכר ונוקבא²⁷⁰ ואית לון עינא בישא לאסתכלא וכד מסתכלין זמין לעינייהו גוון תכלא ולא יכלא עינייהו לשלטאה ואיהי אתתקנת לגו בכל גוונין מרקמן כדקא יאות מתחחמן לד' סטריין דעלמא</p>	<p>למה, משום שתחת ים זה יש מצולות י"ם, כלל של זכר ונקבה, ויש להם עין הרע להסתכל, וכשמסתכלים מזדמן לעיניהם צבע תכלת, ולא יכולה עיניהם לשלוט, והיא מתתקנת לפנים בכל צבעים מרוקמים כראוי, מתתחמים לארבעת צדדי העולם.</p>
<p>כגוונא דא ב"נ דלביש ציצית אתעביד</p>	<p>כדוגמא זה אדם שלובש ציצית,</p>

²⁶³ נוקבא דאצילות (רח"ו).

²⁶⁴ בחסדים (רח"ו). נעשה תיקון כל הבירורים רק ע"י המלכות היורדת בבריאה, והוא שם אדני שבברכת אתה גבור, ועליה נאמר (דברים ד כד) כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא, אל קנא הנ"ל סי' ג', וכמ"ש בפ' בראשית (נא ע"א) (דע"ה ח"ב סט ע"ב).

²⁶⁵ אין בה חסרון (רח"ו).

²⁶⁶ בריאה (רח"ו).

²⁶⁷ ז"ת דבריאה (רח"ו).

²⁶⁸ יסוד דבריאה (רח"ו). עי' הקדו"ש צב ע"ד.

²⁶⁹ מלכות דבריאה (רח"ו).

²⁷⁰ מצולות ים הם הז'ין דקליפה כמ"ש בזוה"ק (פ' שלח קסג ע"ב), וכן כל חיילין דס"מ נקראים כולם מצולות ים, כמ"ש בפ' בלק (קצז ע"א), והנה הם כולם מתערין ומתגברין ע"י הריח דדינים קשים היוצא מהלויתן (דע"ה ח"ב נ ע"א), מהפסולת {פט ע"א} דיסוד המים הם מצולות ים, שהם זר"ן דקליפה דיסוד המים כמ"ש בזוהר (שלח קסג ע"ב, וע' פ' בלק קצז ע"א). וכן הם ג"כ הקליפין הנקרא צלמות, שהם דר"ן צל מות כמ"ש בפ' ויצא (קס ע"ב) (דע"ה ח"ב פט ע"א).

<p>בכל יומא תמים ת"ם בד' כנפים מתקנן כדקא יאות י"ם בההוא תכלת דנונא דשבטין דרגין דימא סטרא בישא כד אסתכל בהאי בר נש לא יכיל לאבאשא ליה בעינא בישא וכדין איהו תם י"ם עם יי' אלהיו ממש בתקונא חדא איהי לעילא ואיהו לתתא</p>	<p>נעשה בכל יום תמים, ת"ם בארבע כנפים מתוקנות כראוי, י"ם, באותו תכלת של הדג של שבעים דרגות הים, צד הרע כשמסתכל באדם זה, לא יכול להזיקו בעין הרע, ואז הוא תם י"ם, עם ה' אלהיו ממש בתקון אחד, הוא למעלה והוא למטה.</p>
<p>לבתר אסתלקת איהי גו דרגין עלאין אוף הכי בר נש אסתלק איהו לבתר בתפלין גו דרגין עלאין וע"ד תמים תהיה עם יי' אלהיך עמיה ודאי ודאי בשעתא חדא ברנעא חדא איהי אתקנת לעילא וב"ג אתקן לתתא</p>	<p>אחר כך מסתלקת היא לתוך דרגות עליונות, גם כך האדם עולה הוא אחר כך בתפלין לתוך דרגות עליונות, ועל זה "תמים תהיה עם ה' אלהיך", עמו ודאי, ודאי בשעה אחת ברגע אחד היא מתקנת למעלה ואדם מתקן למטה.</p>
<p>אי"ר אילאי כל אלין דהכא כנונא דא מתקנן למהוי כל חד תמים עם יי' ועל רזא דא במדבר הזה יתמו אי תימרון דכד אתמר לביש אתמר הכי הוא ודאי דהוה לון למהוי כל חד תמים עם יי' בארעא קדישא אתר די"י שארי תמן למהוי אפיין באפיין כחדא עמיה</p>	<p>אמר רבי אילאי כל אלו של כאן, כדוגמא זה מתוקנים להיות כל אחד תמים עם ה', ועל סוד זה "במדבר הזה יתמו", אם תאמרו שכשנאמר לרע נאמר כך זה בודאי, שהיה להם להיות כל אחד תמים עם ה' בארץ הקדושה, מקום שה' שרוי שם, להיות פנים בפנים כאחד עמו.</p>
<p>והשתא כל חד הוי תמים במדברא דא לבר אתר רחיק מתמן דלא יסתכל אנפיין באנפיין בהדיה למהוי עם יי' כדקא יאות ושם ימותו כמה דחמיתון דעבדין בכל יומא</p>	<p>וכעת כל אחד היה תמים במדבר זה לחוץ, מקום רחוק, משם שלא יסתכל פנים בפנים אתו להיות עם ה' כראוי, ושם ימותו כמו שראיתם שעושים בכל יום.</p>
<p>זכאה חולקבון חברייא קדישין דזכיתון לכל האי הני תרי מערתי אחרנין דילכו דלא תשכחו כל דא תמן דאינון גו מתיבתא דמשה יתבי מרחיק וע"ד כתיב במשה (&) ענו מאד מכל</p>	<p>אשרי חלקכם חברים קדושים שזכיתם לכל זה, שתי מערות אלה אחרות שלכם, שלא תמצאו כל זה שם שהם תוך ישיבת משה, יושבים מרחוק, ועל זה כתוב במשה "עניו מאד מכל"</p>
<p>קסד/א 272271</p>	
<p>האדם ונביאה עלאה קביל לון למתיבתא דיליה מיומא דשארי למחמי כל דא עד ההיא שעתא שבעה יומין והא לא הוו מסתכלן בהאי עלמא כלום</p>	<p>האדם", ונביא עליון קבלם לישיבתו. מיום שהתיר לראות כל זה, עד אותה שעה שבעה ימים, והרי לא היו מסתכלים בעולם הזה כלום.</p>
<p>אמר לון רבי אילאי זכאין קדישין אימא לכו מלין דשמעתון ומלה קדמאה כד תנדעון מדידו דמשחתא בשמא גליפא מפרש תנדעון (ואע"ג) דבעלאל רביעאה איהו דנהורין עלאין דכתיב (&) ואמלא</p>	<p>אמר להם רבי אילאי, צדיקים קדושים אמר לכם דברים ששמעתם, ודבר ראשון כשתדעו מדידת המשחה בשם חקוק מפורש תדעו, (ואף על גב) שבצלאל הוא רביעי של אורות עליונים, שכתוב "ואמלא אותו רוח</p>

<p>אותו רוח אלהים בחכמה ובתבונה ובדעת מאן דלא אסתכל חמי ואתפתח</p>	<p>אלהים בחכמה ובתבונה ובדעת", מי שלא הסתכל רואה ונפקח.</p>
<p>מאן דלא אסתכל באינון תלת מלין טמירין מה לעילא מה לתא וכו' זמין איהו לאתפתחא באורייתא ולפקחא עיינין בה</p>	<p>מי שלא הסתכל באותם שלשה דברים טמירים מה למעלה מה למטה וכו', עתיד הוא להפקח בתורה, ולפקח בה עיניו.</p>
<p>אילנא דתמני סרי שדרתו דב"נ כד כפיף קמי מאריה יזקוף ויתקיים לתחיית מתייא אי לא כפיף במודים אתעביד חויא ולית ליה תקומה לההוא זמנא</p>	<p>עץ של שמונה עשר שְׁדָרָת, כשאדם מתכופף לפני רבונו, יזקף ויעמוד לתחיית המתים, אם לא כופף במודים נעשה נחש, ואין לו תקומה לאותו הזמן.</p>
<p>מאן דעאל בין תרין כרובים לגו מאן דעאל שיעור תרין פתחין לגו בי כנשתא אתדבק במאריה ורעותיה אתעביד מאן דמעייז בצלותיה ואסתכל בה רחיק מרעותיה דשאל</p>	<p>מי שנכנס לבין שני כרובים פנימה, מי שנכנס שיעור שני פתחים לתוך בית הכנסת, נדבק ברבונו, ורצונו נעשה. מי שמעיין בתפלתו ומסתכל בה, רחוק מרצונו, שהוא מבקש.</p>
<p>קרבנא דרביא כד קרב ב"נ בריה לבי ספרא או למילה דא קרבנא שלים לאתקבלא מכאן ולהלאה רחימין זילו</p>	<p>קרבת התינוק, כשמקריב אדם בנו לבית ספר או למילה, זה קרבן שלם להתקבל מכאן ולהלאה אהובים, לכו.</p>
<p>אלעזר ברי שפיר קאמרת כפום מה דאוליפת אבל ה"ו דאע"ג דרחל הות עקרא בההוא זימנא יעקב חכים הוה ואלמלא לא ידע יעקב דלאה אנתתיה לא קביר לה במערתא לאתחברא בהדיה בחבורא חדא ויהא קביר לה לבר מארעא</p>	<p>אלעזר בני יפה אמרת כפי מה שלמדת, אבל חס ושלוש שאף על גב שרחל היתה עקרה באותו זמן, יעקב חכם היה, ואלמלא לא ידע יעקב שלא אשתו, לא קבר אותה במערה להתחבר עמו בחבור אחד, ויקבר אותה מחוץ לארץ.</p>
<p>אבל ללאה אעיל לה גו ארעא ולרחל שוי לבר מית יעקב אתקבר בגווה בחבורא חדא כמה דעבדו כל שאר אבהן אוף הכי אדם מתה חוה בקדמיתא אתקברת תמן ותמן ידע אדם דהאי דוכתא אתחזי ליה</p>	<p>אבל את לאה הכניס לתוך הארץ, ורחל שם בחוץ. מת יעקב נקבר בתוכה, בחבור אחד. כמו שעשו כל שאר האבות, גם כן אדם מתה חוה בתחילה, וקברה שם, ושם ידע אדם שזה מקום ראוי לו.</p>
<p>מית אדם אתקבר בגווה בחבורא חדא מתה שרה אתקברת תמן וחווה המאת וחדאת לקבלה וקמת וקבלה לה</p>	<p>מת אדם נקבר בתוכה, בחבור אחד. מתה שרה נקברה שם, וחווה ראתה ושמחה לקראתה, וקמה וקבלתה.</p>
<p>שיעורא דחוה לגבי שרה שיעורא דתרין אמין ולא יתיר מת אברהם אתקבר לגבי שרה בחבורא חדא</p>	<p>שעור חוה לגבי שרה שעור של שתי אמות ולא יותר. מת אברהם נקבר ליד שרה בחבור אחד.</p>
<p>מתה רבקה אתקברת תמן ושרה המאת וקמת וקבלה לה מת יצחק אתקבר בהדה בחבורא חדא</p>	<p>מתה רבקה נקברה שם, ושרה ראתה וקמה וקבלתה. מת יצחק נקבר אֶתָּה בחבור אחד.</p>
<p>מתה לאה אתקברת תמן ורבקה המאת וקמת וקבלה לה מת יעקב אתחבר בהדה בחבורא חדא וכלהו דכר ונוקבא כחדא בחבורא חדא</p>	<p>מתה לאה נקברה שם, ורבקה ראתה וקמה וקבלתה. מת יעקב התחבר אֶתָּה בחבור אחד, וכולם זכר ונקבה כאחד בחבור אחד.</p>

<p>סדורא דלהון היך שכני נשין לגבי נשין ודכורין לגבי דכורין²⁷³ אדם ברישא חוה סמיך ליה שרה לגבי חוה אברהם סמיך לשרה יצחק סמיך לאברהם רבקה סמיך ליצחק לאה סמיך לרבקה יעקב סמיך ללאה אשתכח אדם בסטרא דא יעקב בסטרא דא רישא ודא סיפא</p>	<p>סדורם איך שוכנים, נשים ליד נשים וזכרים ליד זכרים. אדם בראש, חוה סמוכה לו. שרה ליד חוה, אברהם סמוך לשרה. יצחק סמוך לאברהם, רבקה סמוכה ליצחק. לאה סמוכה לרבקה, יעקב סמוך ללאה. נמצא אדם בצד זה ויעקב בצד זה, זה ראש וזה סוף.</p>
<p>בספרא דשלמה מלכא איהו כדקא יאות והכי הוא אדם וחוה בקדמיתא ושרה ואברהם סמיך לון יצחק ורבקה לזוית אהרא בארע מישר בשורה חדא יעקב ולאה באמצעיתא ואינון נשין לגבי נשין ודכורין לגבי דכורין ואדם וחוה שרה ואברהם יעקב ולאה רבקה ויצחק אדם בסטרא דא ויצחק בסטרא דא ויעקב באמצעיתא יצחק לגבי אבוב לאו ארע עלמא ועכ"ד יעקב אצטריך באמצעיתא</p>	<p>בספר שלמה המלך הוא כראוי, וכך זה אדם וחווה בתחלה ושרה ואברהם סמוכים להם. יצחק ורבקה לזוית אחרת בדרך ישר בשורה אחת, יעקב ולאה באמצע, ואותם נשים ליד נשים, וזכרים ליד זכרים, ואדם וחווה שרה ואברהם יעקב ולאה רבקה ויצחק, אדם בצד זה ויצחק בצד זה ויעקב באמצע. יצחק ליד אביו, לא דרך העולם, ועם כל זה יעקב צריך באמצע.</p>
<p>ובכל אינון זוגין כמה דאתקברו הכי יקומון והכי ישתכחון לאה תחדי בהדי משיח בריה דדוד דנפיק מנה לגו רחל תחדי בהדי משיח בריה דיוסף דנפיק מנה לבר מירושלם וכלא לדוכתייהו</p>	<p>ובכל הזוגות הללו כמו שנקברו כך יקומו, וכך ימצאו. לאה תשמח עם משיח בן דוד שיצא ממנה לפניו, רחל תשמח במשיח בן יוסף שיצא ממנה מחוץ לירושלים, והכל למקומותיהם.</p>
<p>אלין הכא ואלין הכא דאינון (ס"א מגדלין) מרגלאן דאבן טבא כלהו בין כלהו מגדלין אית חד מגדל דאבן טבא באמצעיתא ודא סליק לרום רקיעא ולא אתחזי השתא עד ההוא זמנא דיתגלי</p>	<p>אלה כאן ואלה כאן, שהם (מגדלים) מרגליות של אבן טובה כולם, בין כל המגדלים יש מגדל אחד של אבן טובה באמצע, וזה עולה לרום הרקיע ולא נראה כעת, עד אותו זמן שיתגלה.</p>
<p>רב מתיבתא חמא ליה וחווה רשים ביה לעילא האי קרא (&) מגדל עז שם יי' בו ירוץ צדיק ונשגב ופריש רב מתיבתא קרא דא מגדל עז דא כנסת ישראל</p>	<p>ראש הישיבה ראה אותו והיה רשום שם פסוק זה למעלה "מגדל עז שם ה' בו ירוץ צדיק" ונשגב ופרש ראש הישיבה פסוק זה, "מגדל עז" זו כנסת ישראל,</p>
<p>קסד/ב 275274</p>	

²⁷³ סוד קבורת ד' זוגות במערת המכפלה. פי' הא' הוא בצירור כזה: אדם וחווה, שרה ואברהם, יצחק ורבקה, לאה ויעקב. נמצא כי אדם הראשון הוא ראשון ויעקב הוא אחרון. והסוד שופרא דיעקב מעין שופרא דאד"הר. פי' הב' דשלמה מלכא בספרו הוא בצירור הזה: אדם וחווה, שרה ואברהם, יעקב ולאה, רבקה יצחק. נמצא כי אדם בראש ויצחק בסוף בקרן זוית אחרת כמו שצירנו ויעקב באמצע. והטעם כי אין כבוד להיות יצחק קבור עם אביו כמ"ש בסדר הראשון. ועכ"ז יעקב באמצע פי' כי גם יעקב אין ראוי לקבור עם אבי אביו ואמר שעכ"ז יותר נכון לקבור בן הבן מן הבן עצמו. או אפשר רמז שגם אמרנו הטעם משום שאין כבוד ליצחק ליקבר עם אביו זהו טעם הראשון אך עכ"ז יש סוד אחר דבלאו הכי איצטריך יעקב למיהוי באמצעותא סוד הבריח התיכון כי הוא משים שלום ומכריע וזה הוא שאמר ועכ"ד יעקב באמצעיתא. אמנם לשני הפירושים לעולם נשין לגבי נשין ודכורין לגבי דכורין (זהר הרקיע).

274

275

<p>בו ירוץ צדיק²⁷⁶ ביה רעותיה דצדיק תדיר²⁷⁷ וע"ד ונשגב ההוא²⁷⁸ מגדל דלא ינפול לעלמין כמה דהוה</p>	<p>"בו ירוץ צדיק", בו רצון הצדיק תמיד, ועל זה ונשגב אותו מגדל שלא יפול לעולמים כמו שהיה.</p>
<p>ורבי כרוספדאי²⁷⁹ חמיד לבא פריש האי קרא עד לא אסתלק ופריש שפיר מגדל עז דא תיבה וס"ת דאיהו עז לשואה ביה ולאפקא ליה מגו היכל דיוקנא²⁸⁰ דהיכל פנימאה דמניה נפקא תורה וההוא (&) מגדל שם יי' איהו ודיוקנא דיליה ואצטריך בשית דרגין</p>	<p>ורבי כרוספדאי חמוד הלב פירש פסוק זה עד שלא הסתלק, ופירש יפה, "מגדל עז" זו תבה וספר תורה, שהוא עז לשים בו ולהוציאו מתוך ההיכל, דמות היכל הפנימי, שממנו יצאה תורה, ואותו מגדל "שם ה'" הוא ודמותו, וצריך בשש דרגות.</p>
<p>בו ירוץ צדיק במאן במגדל או בס"ת אלא קרא דריש בהאי ובהאי כד דרש במגדל אצטריך צדיק דא דליהוי חזן הכנסת זכאה דקשוט ודיוקנא דצדיק עלאה</p>	<p>"בו ירוץ צדיק", במה, במגדל או בספר תורה, אלא הפסוק נדרש בזה ובזה, כשדורשים במגדל, צריך צדיק זה שיהיה חזן הכנסת, צדיק אמת, ודמות של צדיק עליון.</p>
<p>כד דריש לס"ת מאן דסליק לס"ת למקרי אורייתא אצטריך צדיק וצדיק אקרי מאן אקרי צדיק מכלהו שתיתאה דסליק מאינון שבעה</p>	<p>כשדורשים בספר תורה, מי שעולה לספר תורה לקרא בתורה, צריך צדיק, וצדיק נקרא, מי נקרא צדיק מכלם, הששי שעולה מאותם שבעה.</p>
<p>א"ר שמעון ודאי דאיהו לא סליק כל יומיו אלא שתיתאה לאינון דסלקין בו ירוץ צדיק בס"ת ירוץ דברי צדיק דא ונשגב ממאן מדחילו דמלאך המות דהא אוריך יומין ונשגב דלא יתנוק לעלמין</p>	<p>אמר רבי שמעון ודאי שהוא לא עולה כל ימיו, אלא ששי, לאותם שעולים, בו ירוץ צדיק, בספר תורה ירוץ. דברי צדיק זה, ונשגב ממה, מפחד מלאך המות, שהרי מאריך ימים ונשגב שלא ינזק לעולם.</p>
<p>בההוא מגדל דסלקא בין אינון מגדלין</p>	<p>באותו מגדל שעולה בין אותם מגדלים, קיים אור אחד בדמות ספר</p>

²⁷⁶ לשון רצון (רח"ו).

²⁷⁷ פי' הנה המלכות הנקראת היכל וצדיק שהוא היסוד ירוץ תמיד בו כי כל חפצו הוא לגבי אותו המגדל. וזהו ענין המרוצה ובזה נשגב המגדל בהיותו קשור עם היסוד בסוד קוץ הד' דאח"ד והבן זה (זהר הרקיע).

²⁷⁸ אדנ"י עסי"ב אותיות גימ' מגדל (רח"ו).

²⁷⁹ ור' כרוספדאי פי' יתיר הגם שכמעט הוא כפי' הנזכר אך אוקמוהו על קריאת ס"ת ואמר מגדול עוז המלכות שהוא מגדל של עוז שהוא הת"ת הנקרא ס"ת בסוד (תהילים כט יא) ה' עוז לעמו יתן. אך המגדל שהוא תיבת בית הכנסת העשויה כמגדל ורומזת למלכות ונותנים בו הס"ת שהוא ת"ת לחברו עם המל' ומוציאין הס"ת מן ההיכל שהיא הבינה היכל החכמה כי כן הס"ת נרמז בסוד אותיות שבבינה כי בינה היא דמינה נפקין ומוציאין אותו משם ומייחדין אותו במל' הרומזת למגדל. וזהו המגדל עז הוא הנקרא שם ה' שהוא המלכות ופי' למה נקרא שם ה' כי כמו שהשם הוא פי' הדבר בעצמו והשם מורה על פירושו כן המלכות היא דיוקנא דת"ת ובזה נרמז מציאותו ולכן נקרא שמה הויה שהוא שם בן ד' שבת"ת בסוד אדנ"י הויה שכלולין זה בזה. ועוד כשאנו קורין שם בן ד' אנו קורין אותו בשם אדנ"י וזהו שם ה' וזה המגדל שהוא התיבה צריך להיות בו ו' דרגין בסוד ו"ק המלכות שבהם מתייחדים ו"ק הת"ת שהוא הס"ת. והנה הצדיק רץ במגדול ובס"ת פי' הענין כי כשרץ במגדול היא התיבה שהוא בעת התפלה שהוא החזן הש"ץ צריך שיהיה צדיק וכשרץ בס"ת הוא בסוד היסוד כי יסוד הוא הקורא ששי לס"ת שהוא בסוד הצדיק כי הוא היסוד שהוא ששי מן הו"ק וששי לס"ת (זהר הרקיע). והוא [רשב"י] עשה ספר הזוהר, ונתגלה אליו ניצוץ נשמתו, שהוא ניצוץ משה רבנו ע"ה, ולמד עמו החיבור של הרעיא מהימנא, שנעשה אחר כך, כנזכר בפרשת פנחס "ובחבורא קדמאה". ובאותו זמן נעשה ספרא "דרבי כרוספדאי חמיד לבא" [זוהר במדבר קסד ע"ב], והוא ניצוץ הציצית של הטלית העליון, כי תרגומו של גדילים תעשה לך הוא כרוספדאין. והוא ממש סוד ניצוץ עיני זעיר (הקדמת עמק המלך).

²⁸⁰ יסוד דאימא שמשם יצא ז"א (רח"ו).

<p>קיימא נהירו חד בדיוקנא דס"ת כד אתי ההוא ציפרא נטלא ההוא מגדל מאתריה וקאים גו אמצעייתא דעזרה²⁸¹ גו גדפי דכרובים הוה (ס"א ומה דהוה) רומיה לרום שמיא מאיך ועאל תחות אינון כרובים ושורוי בין רישי כרובים</p>	<p>תורה, כשבאה אותה צפור לוקחת אותו מגדל ממקומו ועומדת תוך אמצע העזרה, תוך כנפי הכרובים היה. (ומה שהיה) רומו לרום השמים נשפל ונכנס תחת אותם כרובים וחומותיו בין ראשי הכרובים.</p>
<p>תלת²⁸² מאה פתחין תמן בפתחא דאמצעייתא קיימא נהירו דא דיוקנא דס"ת ביה זמין מלך ישראל למקרי בפרשת הקהל ודא ליהוי מלכא משיחא ולא אחרא</p>	<p>שלש מאות פתחים שם, בפתח האמצעי עומד מאור זה דמות ספר תורה, בו עתיד מלך ישראל לקרא בפרשת הקהל, וזה יהיה מלך המשיח ולא אחר.</p>
<p>ובהוה ס"ת דהוה נהירו אי חסידא קדישא זכאה איהו דמפומיה ישמעו קל נעימו דמלוי מאינון מלין סתימין דפריש באורייתא בכל ריש ירחי ושבת ומועדייא וזמנייא כד בעאן כל בני מתיבתי לסלקא לעילא לגו מתיבתא דרקיעא כלהו מתכנפי לגבי מלכא משיחא ואיהו פריש מלין ומגו מתיקו דמלוי בתיאובתא סלקין כלהו עשר מלין גניזין לך מאינון מלין דאיהו פריש ליומא דשאלתן דילך</p>	<p>ובאותו ספר תורה של אותו אור, אהה חסיד קדוש, אשרי מי שמפיו ישמעו קול נעימות של דבריו, מאותם דברים נסתרים שפרש בתורה בכל ראש חדש ושבתות ומועדים וחגים, כשרוצים כל בני הישיבה לעלות למעלה לתוך ישיבת הרקיע, כולם מתכנסים אל מלך המשיח, והוא מפרש דברים, ומתוך מתיקות דבריו בתשוקה, עולים כל עשרת הדברים גנוזים לך מאותם דברים שפרש ליום של השאלות שלך.</p>
<p>כד קיימא ההוא מגדל באמצעו דעזרה ופתחא דא פתח פתחין²⁸³ ואינון כרובין פומייהו ופרשי גדפייהו ונהירו עלאה על ההוא פתחא וההוא ס"ת פתיה ואינון כרובים פתחי ואמרי²⁸⁴ (&) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו' סגירו פתחין וס"ת אתגליל</p>	<p>כשעומד אותו מגדל באמצע העזרה, ופתח זה פותח פתחים, ואותם כרובים פיהם, ופורשים כנפיהם, ומאיר אור עליון על אותו פתח, ואותו ספר תורה נפתח, ואותם כרובים פותחים ואומרים "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'", נסגרים הפתחים וספר התורה נגלל.</p>
<p>מאן חמא נהירו דנהרא דההוא ס"ת כוליה נהורא דנהיר²⁸⁵ אתוון דיליה שלהובי דאשא מד' גונוני דאינון דעלמא עלאה כלהו בלמי ומנצעי לית מאן דיכיל למיקם בהו בר משיח</p>	<p>מי ראה אור המאיר של אותו ספר תורה, כולו אור מאיר, אותיות שלו שלהבות אש מארבעה צבעים, שהם מעולם עליון, כולם בולטים ונוצצים, אין מי שיכול לעמוד בהם, פרט למשיח.</p>
<p>סגיר פתחא דא כרובים משתככי וההוא מגדל פרח וקיימא באתריה בין שאר מגדלין בההוא פתחא דאמצעייתא אית עטרה דפו עלאה ויקירא גניזא דלא אתהוי</p>	<p>נסגר פתח זה, וכרובים שוככים, ואותו מגדל פורח ועומד במקומו בין שאר המגדלים. באותו פתח אמצעי יש עטרת פז עליונה ונכבדה גנוזה,</p>

²⁸¹ מט"ט וסנד"ל (רח"ו).

²⁸² גימ' מצפ"ץ (רח"ו).

²⁸³ מט"ט וסנד"ל (רח"ו).

²⁸⁴ יסוד דאבא (רח"ו).

²⁸⁵ מטעם זה צריך להביט בס"ת בעת הגבהתו כנז' בפע"ח (רח"ו). עד שהיו פותחין הס"ת ומראין אותו לקהל כנודע ואז היה מסתכל באותיות הס"ת ממש והיה אומר שעל ידי הסתכלות האדם מקרוב כ"כ שיוכל לקרוא האותיות היטב עי"ז נמשך אור גדול אל האדם (שעה"כ מח ע"ד).

<p>השתא גליפא ומחקקא בכל זיני אבני יקר וזמינא למהוי על רישא דמלכא משיחא</p>	<p>שלא נראית כעת גלופה וחקוקה בכל מיני אבנים מכובדות, ועתידה להיות על ראש מלך המשיח.</p>
<p>כד סליק בההוא מגדל ותרין נשרין דא מסטרא דא ודא מסטרא דא נטלי ליה בידיהו</p>	<p>כשעולה באותו מגדל ושני נשרים זה מצד זה וזה מצד זה לוקחים אותו בידיהם.</p>
<p>כד סליק מלכא משיחא מתתקנין נשרין ונטלי עטרא דא בשעתא דישרי למקרי יתפתח פתחא אחרא ומתמן תפוק ההיא יונה דשרר נח בימי טופנא דכתיב (& וישלח את היונה היונה ההיא דאשתמודעא ולא מלילו בה קדמאי ולא ידעו מה היא אלא מהכא נפקת ועבדת שליחותא</p>	<p>כשעולה מלך המשיח נתקנים הנשרים ולוקחים עטרה זו, בשעה שיתחיל לקרא יפתח פתח אחר, ומשם תצא אותה יונה ששלח נח בימי המבול, שכתוב "וישלח את היונה", היונה אותה הנודעת, ולא דברו בה הקדמונים, ולא ידעו מהי, אלא מכאן יצאה ועשתה שליחותה.</p>
<p>ובשעתא דכתיב (&) ולא יספה שוב אליו עוד לא ידע בר נש לאן אזלת והיא תבת לאתרה ואתנניזת בפתחא דא ואיהי תטול עטרה בפומהא ותשוי על רישיה דמלכא משיחא מטי ולא מטי וכדין כתיב (&) תשית לראשו עטרת פז</p>	<p>ובשעה שכתוב "ולא יספה שוב אליו עוד", לא ידע אדם לאן הלכה, והיא שבה למקומה ונגנזה בפתח זה, והיא תקח עטרה בפיה ותשים על ראש מלך המשיח, הגיע ולא הגיע, ואז כתוב "תשית לראשו עטרת פז".</p>
<p>וכיון דיקרי מלכא משיחא בס"ת יקומון תרין נשרין דא מכאן ודא מכאן ויונה מאיך ומלכא משיחא נחית ועטרה על רישיה עד דרגא בתראה ותרין נשרין פרחין לעילא על רישיה ויונה תבאת</p>	<p>וכיון שיקרא מלך המשיח בספר תורה, יקומו שני נשרים זה מכאן וזה מכאן, ויונה מתכופפת, ומלך המשיח יורד ועטרה על ראשו עד מדרגה אחרונה, ושני נשרים פורחים למעלה על ראשו, ויונה שבה</p>
<p>קסה/א²⁸⁶</p>	
<p>ועטרה בפומה ויקבלון לה אלין תרין נשרין</p>	<p>ועטרה בפיה, ויקבלו אותה שני נשרים אלו.</p>
<p>דוד מלכא זית רענן אקרי קמיה קב"ה דכתיב (&) ואני כזית רענן בבית וגו' עלה זית דא מלכא משיחא בריה דדוד ודא איהו דרמיז יונה דא ביומו דנח דכתיב (&) והנה עלה זית טרף בפיה ההוא עלה זית טרף וחטף ליקרא דיליה במה בפיה דקיימא על רישיה ומקבלא יקר מהאי יונה והאי דכתיב טרף ולא טרפה (אלא) כדכורא דא דעביד חילא ונצח במתיבתא דרקיעא</p>	<p>דוד המלך נקרא זית רענן לפני הקדוש ברוך הוא, שכתוב "ואני כזית רענן בבית וגו'", "עלה זית זה מלך המשיח בן דוד, וזהו שרמזה יונה זו בימי נח, שכתוב "והנה עלה זית טרף בפיה", אותו עלה זית טרף ונחטף לכבודו, במה, בפיה, שעומדת על ראשו ומקבל כבוד מיונה זו, ומה שכתוב טרף ולא טרפה, (אלא) כזכר הזה שעושה חיל ומנצח בישיבת הרקיע.</p>
<p>יונה דכר הוא מגו דאקרי יונה כתיב כנוקבא וכתיב כדכורא בזמנא דמקבלא יקר (חסר) דא מגדל דא תב לאתריה נהיר כנהירו דעינא דשמשא דכתיב (&)</p>	<p>יונה זכר הוא, מתוך שנקרא יונה, כתוב כנוקבה, וכתוב כזכר, בזמן שמקבל כבוד זה. מגדל זה כששב למקומו מאיר כאור עין השמש, שכתוב "כסאו כשמש נגדי", ואף</p>

<p>כסאו כשמש נגדי ואף דכרסייא אחרא ליהוי ליה בנסין ואתין רברבין</p>	<p>שכסא אחר יהיה לו בנסים ואותות גדולים.</p>
<p>בריש מגדל דא אית עופין דנור (ס"א דרורא) דקא מצפצפאן כד סליק צפרא צפצופא דנעימו דלית נעימו ונגונא כההוא נעימו לעילא מכלהו זינין אחרנין ושפנינין אחרנין דקא פרחין באוירא סלקי ונחתי נחתי וסלקי לא משתככיין לעלמין אתון רברבין²⁸⁷ ואתון זעירן פרחין בינייהו</p>	<p>בראש מגדל זה יש עופות, אש (דרור) שמצפצפים כשעולה הבוקר, צפצוף של נעימות שאין נועם וניגון כאותה נעימות. למעלה מכלם מינים אחרים ויונים אחרים שפורחים באויר, עולים ויורדים, יורדים ועולים, לא שוככים לעולמים, אותיות גדולות ואותיות קטנות פורחות ביניהם.</p>
<p>אי חסידא קדישא בשעתא דאתון פרחין חמי ב"ג מאתון רברבן כתיב באוירא לפום שעתא (&) בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ (והארץ היתה תהו ובוהו וגו' (&) מהכא אהדרי אתון רברבן כמלקדמין)</p>	<p>אהה חסיד קדוש, בשעה שהאותיות פורחות רואה האדם באותיות גדולות כתוב באויר לפי שעה, "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ" ("והארץ היתה תהו ובוהו וגו'", מכאן חוזרות האותיות הגדולות כבתחלה).</p>
<p>בטשי אתון זעירן בהו ופרחין ואתחזי מנייהו כתיב (&) ויאמר אלהים יהי אור וגו' וירא אלהים את האור וגו' לבתר מהדרי אתון זעירן ובטשי באתון רברבן ומתחזי מנייהו דכתיב (&) ויאמר אלהים יהי רקיע וגו' וכן כל עובדא דבראשית פליאן רברבן וחדו לעיינין עובדאן דאתון אלין זכאה עמא דכל דא מחכאן</p>	<p>מכות אותיות קטנות בהם ופורחות, ונראה מהן כתוב "ויאמר אלהים יהי אור וגו'" "וירא אלהים את האור וגו'", אחר כך חוזרות אותיות קטנות ומכות באותיות גדולות ונראה מהן שכתוב "ויאמר אלהים יהי רקיע וגו'", וכן כל מעשה בראשית פלאות גדולות ושמחה לעינים, מעשים של אותיות אלו, אשרי העם שמצפים לכל זה.</p>
<p>אי חסידא קדישא מאן דנטיר ברית שוי ליה אבתרוי ואיהי לקמא ואי תימא מאן נטיר לאחורא הא נטירו רב ועלאה מכלא דנטיר ליה ומאן איהו צדיק עלאה ברחימו סגי עאל בין צדיק וצדק ואשתכח נטיר מכל סטרין</p>	<p>אהה חסיד קדוש, מי ששומר ברית שם אותו אחריו, והוא להתחלה. ואם תאמר, מי שומר לאחור הרי שמירה גדולה ועליונה מהכל ששומרו, ומי הוא צדיק עליון באהבה רבה נכנס בין צדיק וצדק, ונמצא שמור מכל הצדדים.</p>
<p>זכאה מאן דנטיר ברית דא וע"ד ישראל אתחזון כל דכורין דנטירין את קיימא דא קמי מלכא קדישא מאן איהו דיכיל לנזקא לברא דאיהו באמצע ואבוה מכאן ואמיה מכאן ואיהו בינייהו ודא כד איהו אחרי יי'</p>	<p>אשרי מי ששומר ברית זו, ועל כן ישראל נראים כל הזכרים ששומרים אות ברית זו לפני המלך הקדוש, מיהו שיכול להזיק לבן שהוא באמצע, ואביו מכאן ואמו מכאן והוא ביניהם, וזה כשהוא אחרי ה'.</p>
<p>ת"ח ההוא רקיע²⁸⁸ כד סתרא בגלגולא מנגנא בנגונא ומקל נהימו דמיין דנבעין²⁸⁹ לא ידיע ההוא נגונא כל אינון אננין²⁹⁰ די</p>	<p>בא וראה, אותו רקיע כשסובב בגלגול מנגן בנגון ומקול נהימת המים הנובעים, לא ידוע אותו ניגון. כל אותם האגנים שבארבעה צדדים</p>

²⁸⁷ היינו אותיות שם המפורש שנבראו בו שמים וארץ המצטרפים בס' בראשית (רח"ו).

²⁸⁸ יסוד (רח"ו).

²⁸⁹ חסדים היורדים (רח"ו).

²⁹⁰ הם יסודות דנוק' דבד' סטרין פי' נגד ד' אותיות אדני' (רח"ו).

<p>בארבע סטריין מליין מנביעו דמיין דנבעין מאן דאיהו לגו בתריין סטריין קיימא תמן חד בחדוה דלית חדוה כההיא חדוה בעלמא לקיימא (תהלים ק ב) עבדו את יי בשמחה²⁹¹ וחד ביראה²⁹² דלית דחילו כההוא דחילו בעלמא לקיימא (תהלים ב יא) עבדו את יי ביראה</p>	<p>מתמלאים מנביעת המים שנובעים, מי שהוא בפנים בשני צדדים, עומד שם אחד בשמחה שאין שמחה כאותה שמחה בעולם, לקיים "עבדו את ה' בשמחה", ואחד ביראה, שאין יראה כאותה יראה בעולם, לקיים "עבדו את ה' ביראה".</p>
<p>חד מעיינא דמיא דנביע מסטר מזרח²⁹³ דא הוא דאמר יחזקאל נביאה מהאי מעיינא לא יכלין לסיימא שבחא כל בני עלמא באתר דאתייליד תמן לסטר מזרח לית עומקא ורומא דיליה אלא זרתא²⁹⁴ ולא יתיר</p>	<p>מעין מים אחד שנובע מצד מזרח, זהו שאמר יחזקאל הנביא ממעין זה לא יכולים לסיים שבח כל בני העולם, במקום שנולד שם לצד מזרח אין עומק ורום שלו אלא זרת ולא יותר.</p>
<p>כד נבעין מיא וסלקין סלקין כל זיני מרגלאן²⁹⁵ דעלמא ולא נפלין לבר השתא אתהוון בגוון חד לפום שעתא נפלין אלין והא סלקין אחרנין בגוון אחרא בכל זיני גוונין דעלמא נפלי אינון מרגלאן ולא נפלי לבר</p>	<p>כשנובעים המים ועולים, עולים כל מיני מרגליות שבעולם, ולא נופלים בחוץ. כעת נראים בצבע אחד, לפי שעה נופלים אלה, והנה עולים אחרים בצבע אחר, בכל מיני צבעים שבעולם, נופלות אותן מרגליות ולא נופלות בחוץ.</p>
<p>סחרנין דההוא נביעו חיזור ושושן²⁹⁶ סחרין ולא יכלין כל בני עלמא למיקם על אינון גוונין כלהו שלהובין מלהטאן ולא יכלין לאסתכלא בהו לא ידיע חשיבו דעובדא טרפין דלהון מנצצן בכמה גוונין</p>	<p>סביב אותה נביעה סובבים כפתור ופרח, ולא יכולים כל בני העולם לעמוד על אותם צבעים, כולם שלהבות לוהטות ולא יכולים להסתכל בהם, לא ידוע חשיבות המעשה העלים שלהם נוצצים בכמה צבעים.</p>
<p>עובד ציור אומנו דמארי עלמא חפיין על תלת מאה ושבעין וחמשה כרובין דתחותייהו בתר שבכין אחרנין לגו ואינון שבכין סחור דעזרה לגו</p>	<p>מעשה ציור [הוא] אומנות של רבונו של עולם, מכסים על שלש מאות ושבעים וחמשה כרובים, שתחתיהם אחר חדרים אחרים, לפנים ואותם חדרים סביב העזרה לפנים.</p>
<p>ולעילא מנהון אינון</p>	<p>ולמעלה מהם אותן</p>
<p>קסה/ב²⁹⁷</p>	
<p>גופנין פרישאן תחות גופנין אינון כרובין כלהו גופנין פרישן משלבן אלין באלין הכא אמר רב מתיבתא דכל מאן דאסתכל באינון גופנין מנהרין אנפוי כנהירו דשמשא</p>	<p>גפנים פרושות, תחת הגפנים אותם כרובים כולם בכנפים פרושות, משולבות אלו באלו, כאן אמר ראש הישיבה, שכל מי שעוסק באותן גפנים מאירים פניו כאור השמש.</p>

²⁹¹ מצד החסדים דדכורא (רח"ו).

²⁹² מצד הדם אשר באגנות גבו' דנוק' (רח"ו).

²⁹³ דעת (רח"ו)

²⁹⁴ כי כן הדעת גבוה מן הזרועות שיעור זרת לבד (רח"ו).

²⁹⁵ היינו מ"ן בחי' גבורות מרגליות נקובות (רח"ו).

²⁹⁶ כפתור גבורה ושושן פרח חסדים (רח"ו).

²⁹⁷

<p>אינון שבכין דאתחמן סחור סחור דעזרה כלהו מרקמן בחוטין דנהרין בגונון סגיאין מלהטן בדי מיני זהורין דאשא שלהובין סלקין וגונון מנצצן ולזמנין שלהובין משתככי ונהורין וגונון סלקין ובטשי אלין באלין</p>	<p>אותם חדרים שנראים סביב סביב לעזרה, כולם מרוקמים בחוטים שמאירים בצבעים גדולים, לוחטים בארבעה מיני זהרים של אש, שלהבות עולות וגוונים נוצצים, ולפעמים השלהבות שוככות ואורות וגוונים עולים ומכים אלה באלה.</p>
<p>שית אלף אננין²⁹⁸ לגבי אינון שבכין די' גונון לדי סטרין דעזרה אלין אינון רברבין ונביעו דמיין חיין בכל סטרי ואינון נפלי באינון אננין ובלעי באתרייהו ואלין מיין לא ידעי לאן אולין</p>	<p>ששת אלפים אגנים לגבי אותם חדרים, ארבעה צבעים לארבעה צדדים של העזרה, אלה הם גדולים ונביעת המים החיים בכל הצדדים, והם נופלים באותם אגנים ונבלעים במקומם, ומים אלה לא יודעים לאן הולכים.</p>
<p>באמצעו דעזרה יקומון כלהו ישראל ויתחזון קמי מלכא קדישא בסטר דרום בעזרה דא²⁹⁹ אתייליד חד מעינא דמיא ואתרמי (ס"א ואתרמי) (ס"א ואתרבי) דקא ישטפון מיא כל עלמא מאן דייעול בהו יהון עד ברכים</p>	<p>באמצע העזרה יקומו כל ישראל ויראו לפני המלך הקדוש, בצד דרום בעזרה זו נולד מעיין מים אחד והתרבה (ונדמה) שישטפו המים את כל העולם, מי שיכנס בהם יהיו עד הברכיים.</p>
<p>ייעול בהו גיבר רב ייעול בהו עד ברכים אי תינוק בר יומא עד ברכים מאן דשתי מנייהו יתחכם ויתפקח בחכמתא</p>	<p>יכנס בהם גבור גדול יכנס בהם עד הברכיים, אם תינוק בן יום עד הברכיים, מי ששותה מהם יתחכם ויתפקח בחכמה.</p>
<p>מעינא דא³⁰⁰ נפיק מגו מרגלא חדא³⁰¹ דזעירא בכותלא דדרום אינון מיין בלעי' גו אתרא (ס"א גו אתר דא)³⁰² ומתמן יפקון לבר מקדשא עד דיעלו לנחל שטים ישטפון ההוא זמה דאולדין מיא דשטים וע"ד מיין אלין בעזרה בגין אינון דאתחזון תמן דכורין הוו שתאן מן מיא לא היישי בנוקבי במיתיהון לאתחזאה קמי מלכא קדישא</p>	<p>מעיין זה יוצא מתוך מרגלית קטנה אחת בכותל דרום, אותם המים נבלעים תוך המקום (תוך המקום הזה), ומשם יצאו החוצה מהמקדש, שעד שיעלו לנחל שטים ישטפו אותה זמה שילדו המים שבשטים, ועל כך מים אלה בעזרה, בגלל אלו שנראו שם זכרים היו שותים מהמים לא הרהרו בנקבות, בבואם להתראות לפני המלך הקדוש.</p>
<p>תו דהא יתפקחון למנדע מלין סתימין דמלכא עלאה גו מקדשא דא כל הרהורין ישתכחון בר הרהורא דחדוה דמלכא קדישא</p>	<p>ועוד שהרי יתפקחו לדעת דברים נסתרים של המלך העליון. תוך המקדש הזה כל הרהורים נשכחו, פרט להרהור של שמחת המלך הקדוש.</p>
<p>ענפא חד נפיק גו³⁰³ אמצעו דההוא מעינא אמר רב מתיבתא כד קריבנא לההוא ענפא גו מעינא אסתלק ענפא</p>	<p>ענף אחד יוצא בתוך אמצע אותו מעיין, אמר ראש הישיבה, כשהתקרבתי לאותו ענף שבתוך</p>

²⁹⁸ ו"ק (רח"ו).

²⁹⁹ מי החסד מצד הארת חסד דאימא (רח"ו).

³⁰⁰ היינו וורידים ההולכים מזרוע לרחם (רח"ו).

³⁰¹ דא י' דאבא דרום (רח"ו).

³⁰² הבינה (רח"ו).

³⁰³ יסוד דז"א (רח"ו).

<p>לעילא לעילא כל מה דקריבנא הכי אסתלק יסודא ושרשא דההוא ענפא לאו איהו אלא במיא</p>	<p>המעין, עלה ענף למעלה למעלה, כל מה שהתקרבותי כך עלה, יסוד ושרש אותו ענף אינו רק במים.</p>
<p>ההוא ענפא חפי עלמין כל גוונין דעלמא באינן טרפין דיליה איבא דיליה לא ידיע מהו ולא יכלין למנדע ואמר דקא שאיל למשיח על ההוא איבא ואמר איבא דא גניז (&) לאיש משענתו בידו מרוב ימים מאן דזכי למנדע דא לינדע</p>	<p>אותו ענף מכסה עולמות, כל גווני העולם באותם הענפים שלו, פריו לא ידוע מהו, ולא יכולים לדעת. ואמר ששאל את המשיח על אותו פרי, ואמר פרי זה גנוז לאיש משענתו בידו מרוב ימים, מי שזוכה לדעת זה שידע.</p>
<p>רקיע חד³⁰⁴ אית על ההוא ענפא פריש לעילא מההוא רקיע אזיל טלא ע"ג מעיינא דא ולא יתיר כד אסתכל ב"ג לההוא רקיע מרחיק דמי תכלא³⁰⁵ קריב יתיר דמי סומקא קריב יתיר דמי ירוק קרוב יתיר דמי חוור דלית חוור בעלמא כגיניה</p>	<p>רקיע אחד יש על אותו ענף פרוש למעלה, מאותו רקיע הולך טל על גבי אותו מעין ולא יותר. כשמסתכל אדם על אותו רקיע מרחוק, דומה לתכלת, יותר קרוב דומה לאדום, קרוב יותר דומה לירוק, קרוב יותר דומה ללבן, שאין בעולם לבן כמותו.</p>
<p>טלא דקא אזיל מניה אשתאיב בההוא ענפא ועביד איבא דא ואתרבי ההוא רקיעא איהו אזיל בגלגולא יתיר ממה דעיינין יכלין לאסתכלא כל אינן נטורי קיימא קדישא (ס"א בעון) דבעון לאתחזאה קמי מלכא דהא לא אתחזון אלא בגין לאתחזאה דאינן בני גזירו קדישא וע"ד (&) יראה כל זכור³⁰⁶ אינן בני קיימא קדישא</p>	<p>טל שהולך ממנו נשאב באותו ענף ועושה פרי זה, ומתגדל אותו רקיע, הוא הולך בגלגול יותר ממה שעיינים יכולות להסתכל. כל אותם שומרי ברית הקודש (רוצים) שרוצים להראות לפני המלך, שהרי לא נראו אלא בשביל להראות שהם בני מילה קדושה, ועל זה "יראה כל זכור", אותם בני ברית קודש.</p>
<p>דייק רב מתיבתא זכורך ולא זכורך דהא זכר כתיב ולא זכור מאי זכורך אלא כל אינן דנטרין קיימא קדישא ולא חבאן ביה אינן הוו בני מלכא דבכל יומא משתבח בהו ודכיר לון תדיר וע"ד זכורך ההוא דאית ביה קיימא קדישא דדכיר לון מלכא בכל יומא דלית שבתא קמי מלכא עלאה (אלא) כמאן דנטיר קיימא דא</p>	<p>דייק ראש הישיבה זכורך ולא זכורך, שהרי זכר כתוב ולא זכור. מה זה זכורך, אלא כל אותם ששמרו ברית קודש ולא חטאו בו, הם היו בני המלך, שבכל יום משתבח בהם וזוכר אותם תמיד, ועל כן "זכורך" ההוא שיש בו ברית קדוש, שזוכר אותם המלך בכל יום, שאין שבח לפני המלך העליון (אלא) כמי ששומר ברית זו.</p>
<p>וע"ד בעי דיתחזון תלת זמנין בשתא קמיה תלת זמנין אמאי אלא בגין אבהן קדמאי דקבילו להאי ברית קדמאה לכל פקודין דאורייתא ובג"כ תלת זמנין אינן בשתא אברהם קביל ברית יצחק קביל ברית יעקב הוה שלים מכלהו וע"ד כתיב ביה (&) ויעקב איש תם שלים מכלא</p>	<p>ועל כן צריך להראות שלש פעמים בשנה לפניו. למה שלש פעמים, אלא בגלל אבות הראשונים שקבלו ברית זו ראשונה לכל מצוות התורה, ולכן שלש פעמים הם בשנה, אברהם קבל ברית, יצחק קבל ברית, יעקב היה שלם מכלם, ועל כן כתוב בו "ויעקב איש תם" שלם מהכל.</p>
<p>אברהם תמים אקרי ולא הוה כ"כ שלים אבל תם שלים מכלא מה כתיב בנה (&)</p>	<p>אברהם נקרא תמים, ולא היה כל כך שלם, אבל תם שלם מהכל. מה</p>

³⁰⁴ דעת יסוד דאימא (רח"ו).

³⁰⁵ הם ד' אותיות הו"ה (רח"ו).

³⁰⁶ לשון זכרון (רח"ו).

<p>איש צדיק תמים היה בדורותיו דהוה רשים ברשימו קדישא בנייהו ואמר רב מתיבתא בכל אתר דכתיב תמים דרשים ברשימו קדישא באת קיימא דברית ובגין</p>	<p>כתוב בנח "איש צדיק תמים היה בדורותיו" היה רשום ברושם קדוש בנייהם. ואמר ראש הישיבה, בכל מקום שכתוב תמים, שרשום ברושם קדוש, באות קיום הברית, ומשום</p>
<p>קסו/א/307</p>	
<p>דנטר בריתא קרי תמים בדורותיו מה דלא הוה כלהו הכי דאינון מחבלן ארחייהו</p>	<p>ששומר הברית, נקרא תמים בדורותיו, מה שלא היו כולם כך, שהם מחבלים דרכיהם.</p>
<p>וע"ד כתיב (&) את האלהים התהלך נח וכי מאן יכיל למיהך עמיה אבל כל מאן דנטיר בריה קדישא אזדווגת ביה שכינתא ושריאת עליה ובג"כ (&) תמים תהיה עם יי' אלהיך תמים תהיה ולבית עם יי' אלהיך בזווגא חדא דכיון דנטיר ברית דא עם יי' להוי ולא אתפרש מניה</p>	<p>ועל זה כתוב "את האלהים התהלך נח", וכי מי יכול ללכת עמו, אלא כל מי ששומר ברית קודש, מזדווגת בו שכינה ושורה עליו, ולכן "תמים תהיה עם ה' אלהיך", תמים תהיה, ואחר כך עם ה' אלהיך, בזווג אחד, שכיון ששומר ברית זו, עם ה', ולא נפרד ממנו.</p>
<p>באברהם כתיב (&) התהלך לפני והיה תמים גזירו דאת קיימא התהלך לפני מהכא דלא יהך גברא בתר אתתא אלא קמהא ארה כשר איהו</p>	<p>באברהם כתוב "התהלך לפני והיה תמים", מילת אותו ברית "התהלך לפני". מכאן שלא ילך גבר אחר אשה, אלא לפניה, דרך כשר הוא.</p>
<p>והא כתיב (&) הנה אנכי שולח מלאך לפניך (&) ושלחתי לפניך מלאך לאברהם דלא הוה גזיר דחה ליה לקמה וע"ד לא כתיב היה תמים והתהלך לפני אלא התהלך לפני דלא יאות אנת עד שתהא תמים וכן בכלהו</p>	<p>והרי כתוב "הנה אנכי שולח מלאך לפניך" "ושלחתי לפניך מלאך", לאברהם שלא היה מהול, דחה אותו לפניו, ועל כן לא כתוב "היה תמים והתהלך לפני", אלא "התהלך לפני", שלא ראוי אתה עד שתהיה תמים, וכן בכלם.</p>
<p>כיון דב"נ תמים ונטיר ליה מיד היא לקמיה ואיהו אבתרה כשר איהו לדא לגרעונא מה כתיב (&) כי שב מאחרי</p>	<p>כיון שאדם תמים ושומר אותו, מיד היא לפניו, והוא אחריה כשר הוא לזה, לחסרון מה כתוב "כי שב מאחרי".</p>
<p>נח גזיר הוה ותמים פריעה לא הוה ביה ובגין דלא הוה ביה פריעה מה כתיב את האלהים ולא אחר האלהים לקמא לא הוה בגין דהוה גזיר לאחורא לא הוה בגין דלא אתפרע איך הוה את האלהים סמיך ליה ולא יכיל לאסתכלא ביה דלאו כשר כ"כ</p>	<p>נח מהול היה ותמים, פריעה לא היתה בו, ומשום שלא היתה בו פריעה, מה כתוב "את האלהים" ולא "אחר האלהים", לפנים לא היה, משום שהיה מהול, לאחור לא היה משום שלא נפרע, איך היה את האלהים, סמוך לו, ולא יכול להסתכל בו, שלא כל כך כשר.</p>
<p>בישראל כתיב (&) ויי' הולך לפניהם יומם בעמוד ענן (&) ולילה בעמוד אש וגו' כיון דאמרו ישראל (&) המבלי אין קברים במצרים וגו' כי טוב לנו עבוד את מצרים כביכול אתחלש דעתא כתיב (&) ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל</p>	<p>בישראל כתוב "וה' הולך לפניהם יומם בעמוד ענן ולילה בעמוד אש וגו'", כיון שאמרו ישראל "המבלי אין קברים במצרים וגו' כי טוב לנו עבוד את מצרים", כביכול נחלש דעתו, כתוב "ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם",</p>

<p>וילך מאחריהם ויסע למעבד בהו נוקמין (חסר)</p>	<p>ויסע, לעשות בהם נקמות.</p>
<p>וע"ד חדי משיח וחדו רב מתיבתא דקא אתבשר בדא ואמר רב מתיבתא דהא דייק למשיח ואמר מנא הוה לדניאל דקאמר (דניאל ה כח) פריס פריסת מלכותך ויהיבת למדי ופרס מאינון אתוון דופרסין אשתמע ליה והכא מאי הוא א"ל הכי הוא ודאי פריס פריסת מלכותך חייבא ע"י דמשיח אהרא³⁰⁸ ולבתר ישלוט מלך פרס ויטול מלכוון סגיאין והוא ישלט על ארעא קדישא תריסר ירחי והוא ישלוט ויקטול סגיאין והוא משיחא ולבתר יפול ויקבלון מלכותא קדישי עליונין וע"ד ופרסין מלכא דפרס אשתמע הכא³⁰⁹</p>	<p>ועל זה שמח המשיח, ושמח ראש הישיבה, שהתבשר בזה ואמר ראש הישיבה, שהרי דייק למשיח, ואמר מנין היה לדניאל שאמר "פרס פריסת מלכותך ויהיבת למדי ופרס" [שבר מלכותך לשנים ונתנה למדי ופרס] מאותן אותיות של ופרסין נשמע לו, וכאן מהו, אמר לו כך זה ודאי, פרס פריסת מלכותך הרשעה על ידי משיח אחר, ואחר כך ישלוט מלך פרס ויטול מלכות רבות וישלוט על ארץ הקדש שנים עשר חדשים, וישלוט ויהרוג רבים ואותו משיח, ואחר כך יפול ויקבלו את המלכות קדושים עליונים, ועל זה ופרסין מלך פרס נשמע כאן.</p>
<p>אי חסידא קדישא כמה חדוה על חדוה בההוא מעיינא בההוא מעיינא מגדלא כל זיני אילנין דנציב קב"ה בג"ע וכלהו קיימי לאסוותא מרפין ואיבין וענפין ולחדו לבא תדיר ולית בינייהו כפנא ודאנה ואנחה לעלמין זכאה עמא דכל דא מחכאן וכל דא גניז לון</p>	<p>אהה חסיד קדוש, כמה שמחה על שמחה באותו מעיין, באותו מעיין מגדלים כל מיני אילנות שהציב הקדוש ברוך הוא בגן עדן, וכולם קיימים לרפואה, עלים ופירות וענפים ולשמחת הלב תמיד, ואין ביניהם רעב ודאגה ואנחה לעולמים, אשרי העם שלכל זה מצפים, וכל זה גנוז להם.</p>
<p>אר"ש בקרקע דהאי מקדשא אית מאלין פליאן א"ל אי רבי אי ר' זכאה חולקך דכל האי בההוא ע"ג ההוא מעיינא רקימא אבל לית מאן דיכיל לאסתכלא ביה לזמנין נהירו דיליה נהורא לזמנין חשוכא לזמנין גוון ארגוונא מנעצן דלא יכלין עיינין לאסתכלא לעילא</p>	<p>אמר רבי שמעון בקרקע המקדש הזה יש מאותן הפלאות, אמר לו אהה רבי אי רבי, אשרי חלקך שכל זה באותו Q על גבי Q אותו מעין נרקם, אבל אין מי שיכול להסתכל בו. לפעמים אורו אור, לפעמים חושך, לפעמים צבע ארגמן נוצצים שהעינים לא יכולות להסתכל למעלה.</p>
<p>(ס"א ההיא) היא דשאלת חסידא קדישא מההוא קרקע דמקדשא רב מתיבתא לא פריש מניה דהא גניז איהו גו ירדנא והא אמינא לך מה דאמינא אבל נשאל מלה דא ותנדע מה דתנדע</p>	<p>(ההיא) היא ששאלת חסיד קדוש מאותו קרקע המקדש, ראש הישיבה לא נפרד ממנו, שהרי גנוז הוא בתוך הירדן, והרי אמרתי לך מה שאמרתי, אבל נשאל דבר זה ותדע מה שתדע.</p>
<p>ירדן דא עאל³¹⁰ ואתמשך זמנא חדא בשתא גו ההוא נהר דנפיק מעדן³¹¹ לאו מאינון ארבע נהרין³¹² דאתמשכן מניה אלא</p>	<p>ירדן זה נכנס ונמשך זמן אחד בשנה, לתוך אותו נהר שיוצא מעדן, ולא מאותם ארבעה נהרות שנמשכים</p>

³⁰⁸ משיח בן יוסף (רח"ו).

³⁰⁹ עי' גרסת הגר"א

³¹⁰ יסוד דכורא נקרא כן ויסוד נוק' להפך נרדי ואפשר כי הוא לויתן גופיה יגיח ירדן אל פיה או יהיה ירדן דעת בסוד ס"ר לראות כנז' בכוונת הקטרת (רח"ו).

³¹¹ יסוד דאימא (רח"ו).

³¹² כחב"ד ורח"ו.

<p>314 ביה ממש³¹³ כיון דמטי לגביה איהו³¹⁴ אתמשך ואתפשט ועאל גו ירדנא וכיון³¹⁵ דמטי גו קרקע דמקדשא³¹⁶ אשתכך תמן תלת יומין³¹⁷ ולא אתפשט ולא אתמשך לאתר אחרא</p>	<p>ממנו, אלא בו ממש. כיון שהגיע אליו, הוא נמשך ומתפשט ונכנס לתוך הירדן. וכיון שמגיע לתוך קרקע המקדש, נמצא שם שלשה ימים, ולא מתפשט ולא נמשך למקום אחר.</p>	
<p>ואמר רב מתיבתא דכד אהדר ההוא נהר לאתריה שביק תמן כל זיני ציורין³¹⁸ דקא עביד קב"ה בג"ע דאינון ציורין גניזין דתחות דוכתייהו³¹⁹ (חסר)</p>	<p>ואמר ראש הישיבה, שכשחוזר אותו נהר למקומו, משאיר שם כל מיני ציורים שעושה הקדוש ברוך הוא בגן עדן, שאותם ציורים גנוזים תחת מקומם.</p>	
<p>אלין הכא ואלין הכא וסלקי ונחתני כדקדמיתא בההוא סטר דרום³²⁰ אית תלת מאה וחמשים עמודין מכל זיני מרגלאן ואלין אינון דנהרין תדיר ונטפין בוסמין טמירין דלא אתגלו לעלמין ארבע אננין³²¹ בכל</p>	<p>אלה כאן ואלה כאן, ועולים ויורדים כמקדם. באותו צד דרום יש שלש מאות וחמשים עמודים מכל מיני מרגליות, ואלה אותם שמאירים תמיד ונוטפים בשמים נסתרים שלא התגלו מעולם, ארבעה אגנים בכל</p>	
<p>קסו/ב³²²</p>	<p>עמוד ועמוד נעוצים.</p>	
<p>עמודא ועמודא נעיצין³²³</p>	<p>וכד אינון בוסמין נטפין³²⁴ מאינון עמודין נפלי בהו ואתמליין כלהו אננות ולא נפקין בוסמין לבר מאינון בוסמין זמינין לזמנא דאתי לאקטרא בכל יומא קטורתא קמי מלכא קדישא דלא יהו מכתישו דבני נשא אינון בוסמין לא ידיע עקרא דלהון³²⁵ וממה הו אלא מאינון עמודין נפלין תמן</p>	<p>עמוד ועמוד נעוצים. וכשאותם בשמים נוטפים מאותם עמודים, נופלים בהם ומתמלאים כל האגנות, ולא יוצאים הבשמים לחוץ. לעתיד לבא מאותם בשמים עתידים להקטיר בכל יום קטורת לפני המלך הקדוש, שלא יהיו מכתישת בני האדם. אותם בשמים לא ידוע עקרם וממה היו, אלא מאותם עמודים שנופלים שם.</p>
<p>תרין נשרין בכל עמודא ועמודא מתנצצין מתלהטין בכל גוונין שבע מאה נשרין³²⁶ אינון פרחין אלין הכא ואלין הכא בגלגולא דעמודין כד אסתחרן לא יכלין עיינין לאסתכלא דוכתא דבהול³²⁷</p>	<p>שני נשרים בכל עמוד ועמוד נוצצים ולוהטים בכל הצבעים. שבע מאות נשרים הם פורחים, אלה כאן ואלה כאן בגלגול העמודים, כשמסתובבים לא יכולות העיניים להסתכל במקום שלהם.</p>	

³¹³ משרשו (רח"ו).

³¹⁴ עד הדעת (רח"ו).

³¹⁵ יסוד תחתון (רח"ו).

³¹⁶ יסוד דנוק' (רח"ו).

³¹⁷ יסוד ג' ימי הקליטה (רח"ו).

³¹⁸

³¹⁹ כאן חסר (רח"ו).

³²⁰ חסד (רח"ו).

³²¹ בסוד האדנים ד' אותיות אדנ"י המשלימתם (רח"ו).

³²²

³²³ כמער איש ולויתו (רח"ו).

³²⁴ מ"נ בסוד וידי נטפו מר שני ידיים דבגו יסוד דנוק' (רח"ו).

³²⁵

³²⁶ כי העמודים הם ש"ן והנשרים שנים לכל א' הם ת"ש (רח"ו).

<p>תלת אתון³²⁷ בלמין ופרחין מפומא דא לפומא דא בגלגולא דעמודין ונשרין כל אינון אתון מרקמן באשא חורא ודהבא ירוקא תרין אלפין ומאה מנרתין³²⁸ תליין בין אינון עמודין ותריין אלפין ומאה שרגין בכל מנרתא ומנרתא דלקין ביממא ובליילא מתדעכי על צערא דישראל כד אתי צפרא דלקין בלהו מגרמייהו</p>	<p>שלש אותיות בולטות ופורחות מפה זה לפה זה, בגלגול העמודים והנשרים, כל אותן אותיות מרוקמות באש לבנה, וזהב ירוק אלפיים ומאה מנורות תלויות בין אותם עמודים, ואלפיים ומאה נרות בכל מנורה ומנורה דולקים ביום, ובליילה דועכים על צער ישראל, כשמגיע הבוקר דולקים כולם מעצמם.</p>
<p>אדהו יתבי אמרי הא רמש ליליא א"ל לר"ש אי חסידא קדישא נהירו דעלמא טול פנקסא דאחמתא דא וטול שרגא וכתוב מלין אלין דהא מטא זמנא דילן לפקדא כל חד וחד לגו קבריה³²⁹ עד פלגו ליליא דקב"ה עאל גו גנתא לאשתעשעא בהדי צדיקייא וכדין כל חד וחד פרח לתמן³³⁰ ולמחר נהוי גבך הואיל ויהבו לן רשו לאשלמא דורונא דקא משדרי לך פרחי בכה ר"ש ונעא</p>	<p>עד שהיו יושבים אמרו, הרי נחשך הלילה, אמר לו לרבי שמעון, אהה חסיד קדוש אור העולם, קח פנקס של אוצר המלך זה, וקח נר, וכתב דברים אלו, שהרי הגיע זמננו לפקוד כל אחד ואחד לתוך קברו, עד חצות הלילה שהקדוש ברוך הוא נכנס לתוך הגן להשתעשע יחד עם הצדיקים, ואז כל אחד ואחד פורח לשם, ולמחר נהיה אצלך, הואיל ונתנו לנו רשות להשלים דורון שמשלחים לך, פרחו ובכה רבי שמעון וגעה.</p>
<p>פתח ואמר (&) אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירווך בכל עת באהבתה תשגה תמיד אורייתא אורייתא נהירו דכל עלמין כמה ימין³³¹ ונחלין³³² ומקורין³³³ ומבועין³³⁴ מתפשטי מנך לכל סטריין מנך כלא עלך קיימי עלאין ותתאין נהירו עלאה (ברא) מנך נפקא</p>	<p>פתח ואמר "אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירווך בכל עת באהבתה תשגה תמיד", תורה תורה אור כל העולמות, כמה ימים ונחלים ומקורות ומבועים מתפשטים ממך, לכל הצדדים ממך, הכל עליך עומדים עליונים ותחתונים, אור העליון (בזה) ממך יוצא.</p>
<p>אורייתא אורייתא מה אימא לגבך אילת אהבים אנת ויעלת חן (גבי) עילא ותתא רחימין דילך מאן יזכי לינקא מנך כדקא יאות אורייתא אורייתא שעשועים דמארך מאן יכיל לגלאה ולמימר סטריין וגניזין דילך</p>	<p>תורה תורה מה אמר עליך "אילת אהבים" את "ויעלת חן" (אצל) מעלה ומטה אהובים שלך, מי יזכה לינק ממך כראוי. תורה תורה שעשועים של רבונך, מי יכול לגלות ולומר סטרים וגניזות שלך.</p>
<p>בכה ואעיל רישיה בין ברכוי ונשק לעפרא אדהכי חמא כמה דיוקנין דחבריאי סחרניה א"ל לא תדחל בריה דיוחאי לא תדחל בוצינא קדישא כתוב וחדוי גו חדוה דמארך כתב כל אינון מלין דשמע בההוא</p>	<p>בכה והכניס ראשו בין ברכיו ונשק את העפר. בין כך ראה כמה דמויות של חברים סביבו, אמר לו אל תירא בר יוחאי, אל תפחד נר קדוש, תכתב, ותשמח תוך שמחת רבונך, כתב כל הדברים הללו ששמע באותו לילה</p>

³²⁷ יה"ו (רח"ו).

³²⁸ הנה העמודים הנז' הם סוד ווי"ן כי כל עמוד בסוד ו' כמ"ש ווי העמודים והנה ששה פ' ש"ן דהיינו כל עמוד בבחי' ו' הם תרין אלפין ומאה (רח"ו).

³²⁹ כי הם פוקדים קבריהם כל הלילה ועושים זוג נפש ברוח (רח"ו).

³³⁰ לעורר מ"ן ש"מ שעל זוג יעקב ולאה מדבר (רח"ו).

³³¹ מלכות (רח"ו).

³³² ו"ק (רח"ו).

³³³ בינה (רח"ו).

³³⁴ חכמה (רח"ו).

<p>ליליא ולעא לון ולהג לון ולא אנשי מלה</p>	<p>ולמד בהם ועסק בהם ולא שכח דבר.</p>
<p>וההוא שרגא נהיר קמיה כל ההוא ליליא עד דאתא צפרא כד אתא צפרא זקף עינוי וחמא חד נהירו דהוה נהיר ברקיעא מאיך עינוי לתתא אהדר כמלקדמין וחמא נהירו בכל רקיע דנהיר וסליק בההוא נהירו דיוקנא דביתא בכמה ציורין חדא ר"ש ולפום רגעא אנגזי ההוא נהורא</p>	<p>ואותו נר האיר לפניו כל אותו הלילה, עד שהגיע הבוקר, כשהגיע הבוקר הרים עינוי וראה אור אחד, שהיה מאיר ברקיע, הוריד עינוי למטה, חזר כמקדם, וראה אור בכל הרקיע שמאיר, ועולה באותו אור דמות הבית, בכמה ציורים. שמח רבי שמעון, ולפי רגע נגנז כל אותו האור.</p>
<p>אדהכי הא אינון תרין שליחן אתיין אשכחוהו רישיה בין ברכוי אמרו ליה שלמא עליה דמר שלמא למאן דעלאין ותתאין בעאן לאקדמא ליה שלם קום קום ר"ש וחדא בהו אמרו ליה ולא חמית נייחא דרוחא דעבד לך מארך חמית נהירו דביתא ברקיעא אמר לון חמינא</p>	<p>בין כך הרי אותם שני שליחים באים, מצאוהו ראשו בין ברכיו, אמרו לו שלום עליך, מר שלום למי שעליונים ותחתונים רוצים להקדים לו, שלום. קום. קום רבי שמעון ושמח בהם, אמרו לו, ולא ראית נחת רוח שעשה לך רבונך, ראית אור הבית ברקיע, אמר להם ראיתי.</p>
<p>אמרו ליה ביה שעתא אפיק תהומא בי מקדשא ואעבריה קב"ה בימא רבא ומנהירו דיליה הוה נהיר ברקיעא</p>	<p>אמרו לו באותה שעה, הוציא התהום בית המקדש, והעבירו הקדוש ברוך הוא בים הגדול, ומאורו היה מואר ברקיע.</p>
<p>אמרו ליה רב מתיבתא בעא בשלמך והא ידע דאנן שליחן לגבך וכמה מלין חדתינן עתיקין אתחדש באורייתא בהאי ליליא אמר לון במטו מנייכו אמרו חד מלה מנייהו אמרו לא אתייהיב לן רשו למאי דאתינן לגבך אבל מלה חדתא הוה לגבך השתא</p>	<p>אמרו לו, ראש הישיבה דורש בשלומך, והרי יודע שאנו שליחים אליך, וכמה דברים חדשים עתיקים התחדשו בתורה בלילה הזה. אמר להם בבקשה מכם, אמרו דבר אחד מהם אמרו, לא נתנה לנו רשות למה שבאנו אליך, אבל דבר חדש היה אליך כעת.</p>
<p>פתח רב מתיבתא ואמר (&) ויאמר יי אל אברם לך לך מארצך וגו' דא בגין דאתנהרא ביה נהירו כנוונא דא מאן דלא זכי באתר דא יהך וינטל גרמיה לאתר אחרא ויזכי ביה אעא דדליק ונהורא לא סליק ונהיר ביה ינענעון ליה ויסלק ביה נהורא ואנהיר והוינן זמינין למשמע אבל בגין למיתי גבך</p>	<p>פתח ראש הישיבה ואמר "ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וגו'", זה בשביל להאיר בו אור, כדוגמא זה, מי שלא זוכה במקום זה ילך ויקח עצמו למקום אחר, ויזכה בו עץ שדולק, והאור לא עולה ומאיר בו ינענעו אותו, ויעלה בו האור ויאיר, והיינו עתידים לשמוע אבל בשביל לבא אליך</p>
<p>קסו/א³³⁵</p>	
<p>לא בעינן לאתעכבא חדי ר' שמעון</p>	<p>לא רצינו להתעכב שמח רבי שמעון.</p>
<p>אמרו ליה אי חסידא קדישא כל מלין די בגוון באורייתא מלין זעירין אינון בכל מלה ומלה ואינון מלין זעירין כמה אינון מלין רברבין ועלאין עד דלית לון שיעורא דהא</p>	<p>אמרו לו אהה חסיד קדוש כל הדברים שבינינו בתורה דברים קטנים הם בכל דבר ודבר, ואותם דברים קטנים, כמה הם דברים גדולים ועליונים, עד שאין להם שעור, שהרי</p>

<p>לית בגוון ספקא אלא ברירו דאורייתא על בורייה והשתא רב מתיבתא פריש מלין סתימין על דא בגין דעקרא דנשמתא אמאי לא נהיר באתר דא זוכי לאתנהרא באתר אהרא ועד כען לא זכינן בהו בגין למיתי נבך</p>	<p>אין בנו ספק אלא בירור התורה על בוריה, וכעת ראש הישיבה פרש דברים סתומים על זה, בגלל מה שעיקר הנשמה, למה לא מאיר במקום זה, וזוכה להיות מואר במקום אחר, ועד עתה לא זכינו בזה, כדי לבא אליך.</p>
<p>ומלה אהרא זכינן למשמע מניה רוחא דאזלא³³⁶ בערשורא בההוא עלמא בלא בנין אנתתיה יתעביד ליה מאנא לאתבנאה איהו מאי טעמא אנתתיה איהי שרגא דאתדליקת מניה ותרווייהו שרא חדא הוו נהורא דא נפק מנהורא דא אתדעך³³⁷ דא אתדליק מגו נהוריה ממש בגין דחדא נהורא הוו</p>	<p>ודבר אחר זכינו לשמוע ממנו, רוח שהולכת ערומה באותו עולם, בלי בנים, אשתו תעשה כלי לבנותו, למה, אשתו היא נר שנדלקת ממנו, ושניהם נר אחד היו. אור זה יוצא מאור זה, דעך זה נדלק מתוך אורו ממש, משום שהיו אור אחד.</p>
<p>השתא רבי נהדר למלין קדמאין וכד נהדר לאתרין נטול רשו מרב מתיבתא באינון מלין דנקבל מניה ונימא קמך זכאה חולקך דאת זכי לנהורין סתימין מכל סטרין מעילא ומתתא מהאי עלמא ומעלמא אוהרא</p>	<p>כעת רבי נחזור לדברים הראשונים, וכשנחזור למקומנו נטל רשות מראש הישיבה באותם דברים שנקבל ממנו ונאמר לפניך, אשרי חלקך שאתה זוכה לאורות נסתרים מכל הצדדים, מלמעלה ומלמטה, מהעולם הזה ומעולם אחר.</p>
<p>אמר ר' שמעון מלה חדא בעינא למנדע אי תיכול לאודעא לי נשין בההוא עלמא אי זכאן לסלקא לעילא או היך אינון תמן</p>	<p>אמר רבי שמעון דבר אחד רציתי לדעת אם תוכל להודיע לי, נשים באותו עולם אם זכאיות לעלות למעלה או איך הן שם.</p>
<p>אמר לי אי רבי אי רבי בדא אית לן רוא יתירא (ס"א יקירא) בגין דלא לגלאה סטרין דתמן אבל דא יהך ויטול רשו ונימא לך אדהכי פרח חד ואתכסי מנייהו ואזל ליה ולפום שעתא תב לגבייהו אמר לון זמינא הוינא למיעאל והוו כלהו בעטורא חדא דדייני דינא</p>	<p>אמר לו אהה רבי אי רבי, בזה יש לנו סוד יתר (נכבד) כדי לא לגלות סודות של שם, אבל זה ילך ויטול רשות ונאמר לך, בין כך פרח אחד והתכסה מהם והלך לו, ולפי שעה שב אליהם. אמר להם עתיד הייתי להיכנס, והיו כולם בעטור אחד, שדנו דין.</p>
<p>חד ברנש דקאים על פתחא דגן עדן ואינון כרובין אחידו ביה ולא שבקו ליה למיעאל תמן והוה בצערא בינייהו וצווח צווחין על גבי פתחא ושמעו כולהו צדיקיא דתמן והשתא הוו מתכנפי כל בני מתיבתא למיעאל לגבי מלכא משיחא לעיינא בדיניה</p>	<p>אדם אחד שעמד על פתח הגן עדן, ואותם כרובים אחזו בו, ולא נתנו אותו להיכנס שם, והיה בצער ביניהם, וצעק צעקות על גבי הפתח, ושמעו כל הצדיקים ששם, וכעת היו מתכנסים כל בני הישיבה להיכנס אל מלך המשיח לעיין בדינו.</p>
<p>ואתינא לאודעא לכו ודא חבראי אצטריך למהך תמן דכרווא הוה אעבר בכל</p>	<p>ובאתי להודיע לכם, וזה חברי, הצטרך ללכת לשם, שכרוז העובר בכל אותם בני הישיבות שיהיו מתכנסים</p>

³³⁷ סוד רוחא דשבק בגווה שיצא מהדכורא לכך כשנדעך זה שהוא רוח של בעלה אידליק מגו נהוריה ממש דהיינו מאשתו שיש בה רוחא דיליה (רח"ו).

<p>אינון בני מתיבתא דליהוון כנישין השתא קמי משיח נטל פתקא חדא ויהב לר' שמעון</p>	<p>קעת לפני המשיח, לקח פתקה אחת ונתנה לרבי שמעון.</p>
<p>אמר טול דא ועיין במה דתמן עד דנתי גבך פרחו תרוייהו ור' שמעון נטל פתקא וחמא מה דמא ברוין דתמן כל ההוא יומא בליליא חמא שרגא ונפיל ביה שינתא ודמך עד צפרא כד נהר יממא קם ופרח ההוא פתקא מניה והא אינון תרווייהו אתיין</p>	<p>אמר קח את זה ועיין במה ששם, עד שנבא אליך, ופרחו שניהם. ורבי שמעון לקח הפתקה וראה מה שראה בסודות ששם, כל אותו יום בלילה ראה נר ונפלה עליו שנה ונרדם עד הבוקר, כשהאיר היום קם ופרחה אותה פתקה ממנו, והנה שניהם באים.</p>
<p>אמר ליה קום רבי זכאה חולקך קום בגינך חמינן וזכינן לכמה סתרינן עלאין כמה חדוה אחזיו לן כד יהבו רשו לגלאה לך כל מה דאת רוצה.</p>	<p>אמר לו עמוד רבי, אשרי חלקך, עמוד, בגללך ראינו וזכינו לכמה סתרים עליונים, כמה שמחה הראו לנו, כשנתנו רשות לגלות לך כל מה שאתה רוצה.</p>
<p>ריש מתיבתא עלאה³³⁸ נפק לגבן ואמר שאילו בשלמיה דבר יוחאי אתריה דבר יוחאי הא פנו ליה מכמה יומין לית מאן דיקרב לגביה זכאה איהו</p>	<p>ראש הישיבה העליונה יצא אלינו, ואמר שאלו בשלום בר יוחאי, מקומו של בר יוחאי הרי פנוי לו מכמה ימים, אין מי שיקרב אליו, אשריו.</p>
<p>רבי רבי כד פרחנא מגבך (בגינך) עאלנא וחמינא כל בני מתיבתא דהא מתכנפי לגו היכלא חדא דמשיח תמן ודיינו דינא דההוא בר נש דקאים על פתחא שמיה לית לן רשו לגלאה</p>	<p>רבי רבי כשפרחנו ממך (בשבילך) נכנסנו וראינו כל בני הישיבות, שהרי מתכנסים לתוך היכל אחד ששם המשיח, ודנו דין של אותו אדם שעמד על הפתח, ששמו אין לנו רשות לגלות.</p>
<p>אצטער ר' שמעון על דא אמר ליה לא תצטער רבי על דא אנת תדע בדא ליליא בחלמך אבל דינא דיינו עליה דגזר משיח דלהוי ההוא בר נש לבר בההוא צערא ארבעין יומין לסוף ארבעין יומין יצערון ליה בדינא בצערא דגיהנם שעתא ופלגא</p>	<p>הצטער רבי שמעון על זה, אמר לו אל תצטער רבי על זה, אתה תדע בלילה הזה בחלומך, אבל דין דנו עליו, שגזר משיח שיהיה אותו אדם בחוץ באותו צער ארבעים יום, ולסוף ארבעים יום יצערו אותו בדין בצער הגיהנם שעה וחצי.</p>
<p>וכל דא בגין דיומא חדא חד מן חברייא הוה פריש מלין דאורייתא כד מטא לחד מלה ידע האי ב"ג דיתכשל ביה ואמר לחברייא שתוקו לא תימרון מדי ובגין דשתיקו חברייא אתכשל בההוא מלה ואכסיף וההוא כסופא דגרים האי בר נש דיינין ליה בהאי דינא</p>	<p>וכל זה משום שיום אחד, אחד מן החברים היה מפרש דברי תורה, וכשהגיע לדבר אחד ידע האדם הזה שיכשל בו, ואמר לחברים שתקו אל תאמרו דבר, ומשום ששתקו החברים נכשל באותו דבר והתבייש, ועל אותה בושה שגרם אדם זה דנו אותו בדין הזה</p>
<p>קסז/ב³³⁹</p>	
<p>קשיא בגין דלא בעי קב"ה לשבקא חובא דאורייתא אפילו כמלא נימא</p>	<p>הקשה, משום שלא רוצה הקדוש ברוך הוא להשאיר עוון התורה אפילו כמלא נימהוא.</p>
<p>דיינו דיניה ונפקו כל בני מתיבתא ואנא</p>	<p>דנו דינו ויצאו כל בני הישיבה,</p>

³³⁸ מט"ט (רח"ו).

339

<p>שאלנא רשו דהא בריה דיוחאי שאיל שאלתא דא ועל דא אחזיו לי מה דלא ידענא מקדמת דנא</p>	<p>ואני שאלתי רשות, שהרי בר יוחאי שאל שאלה זו, ועל זה הראו לי מה שלא ידעתי מלפני כן.</p>
<p>אי רבי שית היכלין אחזיו בכמה ענוגין ועדונין באתר דפרוכתא פרישא בננתא דהא מההוא פרוכתא ולהלאה לא עאלין דכורין כלל</p>	<p>אהה רבי, ששה היכלות הראו לי בכמה ענוגים ועדונים, במקום שפרוכת פרושה בגנה, שהרי מאותה הפרוכת ולהלאה לא נכנסים זכרים כלל.</p>
<p>בהיכלא חדא אית בתיה בת פרעה וכמה רבוא ואלפי נשין זכין בהדה וכל חדא והדא מנייהו דוכתין דנהורין ועדונין בלא דחקא כלל</p>	<p>בהיכל אחד יש בתיה בת פרעה, וכמה רבוא ואלפי נשים זוכות אתה, ולכל אחת ואחת מהן יש מקומות של אורות ועדונים ללא דחק כלל.</p>
<p>אית לה תלת זמנין בכל יומא כרוזי אכריזו הא דיוקנא דמשה נביא המהימנא אתי ובתיה נפקת לאתר דפרגודא חדא דאית לה וחמאת דיוקנא דמשה וסגידת לגביה ואמרה זכאה חולקי דרביתי נהירו דא ודא איהו ענוגין דילה יתיר מכלהו</p>	<p>יש לה שלש פעמים בכל יום הכרוזות מכריזים, הרי דמות משה נביא הנאמן באה, ובתיה יוצאת למקום פרגוד אחד שיש לה, ורואה דמות משה ומשתחוה אליו, ואומרת אשרי חלקי שגדלתי אור זה, וזה ענוגים שלה יותר מכלם.</p>
<p>אהדרת לגבי נשין ואשתדלן בפקודי אורייתא כלהו באינון דיוקנין דהוו בהאי עלמא בלבושא דנהורא (ס"א כלבושא) בלבושא דדכורין בר דלא נהרי הכי פקודין דאורייתא דלא זכו לקיימא לון בהאי עלמא משתדלי בהו ובטעמייהו בהההוא עלמא וכל הני נשין דיתבין בהדי ביה בת פרעה אקרזן (&) נשים שאננות דלא אצטערו בצערא דגיהנם כלל</p>	<p>חזרת לנשים ועוסקת במצוות התורה, כולן באותן דמויות שהיו בעולם הזה בלבוש אור, (כלבוש) בלבוש הזכרים, פרט שלא מאירים כך מצוות התורה, שלא זכו לקיימן בעולם הזה, עוסקות בהן ובטעמיהן באותו עולם. וכל הנשים הללו שיושבות יחד עם בת פרעה נקראות נשים שאננות, שלא הצטערו כלל בצער הגיהנם.</p>
<p>בהיכלא אחרא אית סרח בת אשר וכמה נשין רבוא ואלפין בהדה תלת זמנין ביומא כריזין קמה הא דיוקנא דיוסף צדיקא אתא ואיהי חדאת ונפקת לגבי פרגודא חדא דאית לה וחמאת נהירו דדיוקנא דיוסף וחדאת וסגידת לגביה ואמרת זכאה האי יומא דאתערית בשורה דילך לגבי סבאי</p>	<p>בהיכל אחר יש סרח בת אשר, וכמה נשים רבוא ואלפים יחד אתה, שלש פעמים ביום מכריזים לפניך, הרי דמות יוסף הצדיק באה, והיא שמחה ויוצאת לגבי פרגוד אחד שיש לה, ורואה אור דמות יוסף ושמחה ומשתחוה אליו, ואומרת אשרי היום שעוררתי בשורתך לסבי.</p>
<p>לבתר אהדרת לגבי שאר נשין ומשתדלן בתושבתן דמארי עלמא ולאודאה שמיה וכמה דוכתין וחידו אית לכל חדא וחדא ולבתר אהדרן לאשתדלא בפקודי אורייתא ובטעמייהו</p>	<p>אחר כך חזרת לשאר הנשים ועוסקות בתשבחות רבונו של עולם ולהודות לשמו, וכמה מקומות ושמחה יש לכל אחת ואחת, ואחר כך חוזרות לעסוק במצוות התורה ובטעמיהן.</p>
<p>בהיכלא אחרא אית יוכבד אמיה דמשה נביאה מהימנא וכמה אלפין ורבבן בהדה בהיכלא דא לא מכרוי כלל אלא ג' זמנין בכל יומא ויומא אודת ומשבחת למארי עלמא איהי וכל אינון נשין די בהדה</p>	<p>בהיכל אחר יש יוכבד אם משה נביא הנאמן, וכמה אלפים ורבבות עמה בהיכל זה, לא מכריזים כלל אלא שלש פעמים בכל יום ויום מודה ומשבחת לרבונו של עולם, היא וכל</p>

<p>ושירתא דימא מזמרין בכל יומא ואיהי בלהודהא אמרת מהכא (&) ותקח מרים הנביאה וגו' (&) את התוף בידה וגו' וכל אינון צדיקייא די בגן עדן צייתין לקל נעימו דילה וכמה מלאכין קדישין אודאן ומשבחן עמה לשמא קדישא</p>	<p>הנשים האלו שאַתה, ושירת הים מזמירות בכל יום, והיא לבדה אומרת מכאן "ותקח מרים הנביאה וגו' את התוף בידה וגו'", וכל אותם צדיקים שבגן עדן מקשיבים לנעימות קולה, וכמה מלאכים קדושים מודים ומשבחים עמה לשם הקדוש.</p>
<p>בהיכלא אחרא אית דבורה אופ הכי וכל שאר נשין בהדה אודן ומזמרן בההיא שירתא דאיהי אמרת בהאי עלמא אי רבי אי רבי מאן חמי חדה דצדיקייא ודנשין זכיי דעבדין לגבי קב"ה</p>	<p>בהיכל אחר יש דבורה גם כן, וכל שאר הנשים אַתה מודות ומזמירות באותה שירה שהיא אמרה בעולם הזה. אהה רבי אי רבי, מי ראה שמחת הצדיקים ושל נשים זכאיות שעושות לפני הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>לנו לנו דאינון היכלין אית ארבע היכלין טמירין דאמהן קדישין דלא אתמסרן לאתגלאה ולית מאן דחמי לון בכוליה יומא אינון בלהודיהון כמא דאמינא לך וגוברין אופ הכי</p>	<p>לפני ולפנים של אותם היכלות יש ארבעה היכלות טמירים של האמהות הקדושות שלא נמסר להגלות, ואין מי שרואה אותן בכל היום [אלא] הן לבדן, כמו שאמרת לך, והגברים גם כן.</p>
<p>ובכל ליליא אתכלילין כלהו כחדא בגין דשעתא דזווגא איהו בפלגות ליליא בין בהאי עלמא בין בההוא עלמא זווגא דההוא עלמא³⁴⁰ אתדבקותא דנשמתא בנשמתא נהורא בנהורא</p>	<p>ובכל לילה נכללים כולם כאחד, משום ששעת הזווג היא בחצות הלילה, בין בעולם הזה ובין בעולם הבא, זווג אותו עולם התדבקות נשמה בנשמה, אור באור.</p>
<p>זווגא דהאי עלמא גופא בגופא וכלא כמה דאתחזי זינא בתר זיניה זווגא בתר זווגא גופא בתר גופא זווגא דההוא עלמא נהורא בתר נהורא</p>	<p>זווג העולם הזה גוף בגוף, והכל כמו שראוי, מין אחר מינו, זווג אחר זווג, גוף אחר גוף. זווג אותו עולם, אור אחר אור.</p>
<p>היכלין דארבע אמהן אקרונ היכלין דבנות בוטחות³⁴¹ (ישעיה לב &) ולא זכינא בהו למחמי זכאה חולקהון דצדיקייא גוברין ונוקבי דאזלי בארע מישר בהאי עלמא וזכאן לכלהו ענוגין דההוא עלמא אי רבי אי רבי אלמלא בר יוחאי אנת לא אתמסר לגלאה</p>	<p>היכלי ארבע האמהות נקראים היכלות של בנות בטחות, ולא זכינו בהם לראות, אשרי חלק הצדיקים גברים ונקבות שהולכים בדרך ישר בעולם הזה, וזוכים לכל הענוגים של אותו עולם. אהה רבי אי רבי, אלמלא בר יוחאי אתה לא נמסר לגלות.</p>
<p>זווגא דההוא עלמא אתעביד איבא</p>	<p>זווג אותו עולם נעשה פרי</p>
<p>קסח/א³⁴²</p>	
<p>יתיר מאיבא דאתעביד בהאי עלמא בזווגא דלהון בזווגא דההוא עלמא בתיאובתא דלהון כחדא כד מתדבקן נשמתין דא עם דא עבדי איבין ונפקי נהורין מנייהו ואתעבדי שרגין ואינון נשמתין</p>	<p>יותר מפרי שנעשה בעולם הזה בזווג שלהם, בזווג אותו עולם בתשוקה שלהם כאחד, כשהנשמות נדבקות זו בזו, עושות פירות ויוצאים אורות מהם, ונעשים נרות, והם</p>

³⁴⁰ ז"ש ודבק באשתו בההוא עלמא והיו לבשר אחד בעולם הזה (רח"ו).

³⁴¹ ונפקא מינה דבחורבן קוננו עם השכינה נשים שאננות ובנות בוטחות (רח"ו).

³⁴²

<p>לגיורין דמתגיירין וכל הני עיילין להיכלא חדא</p>	<p>הנשמות לגרים המתגיירים, וכל אלה עולים להיכל אחד.</p>
<p>וכד מתגיירא גיורא חדא פרהא מההוא היכלא נשמתא ועאלת תחות גדפהא דשכינתא ונשקת לה בגין דאיהו איבא דצדיקיא ומשדרת לה לגו ההוא גיורא ושראת ביה</p>	<p>וכשמתגייר גר אחד פורחת מאותו היכל נשמה ונכנסת תחת כנפי השכינה ונושקת אותה, משום שהיא פרי הצדיקים, ושולחת אותה לתוך אותו גר ושורה בו.</p>
<p>ומההוא זמנא אקרי גר צדק והיינו רזא דכתיב (&) פרי צדיק עץ חיים מה אילנא דחיי אפיק נשמתין אוף הכי צדיק איבא דיליה עביד נשמתין³⁴³</p>	<p>ומאותו זמן נקרא גר צדק, וזהו סוד הכתוב "פרי צדיק עץ חיים", מה עץ החיים מוציא נשמות, גם צדיק פריו עושה נשמות.</p>
<p>רב מתיבתא אמר כתיב (&) ותהי שרי עקרה אין לה ולד ממאי דאמר ותהי שרי עקרה לית אנא יודע דלית לה ולד מאי אין לה ולד אלא הכי אמר רב מתיבתא ולד לא הות מולדא אבל נשמתין הות מולדא</p>	<p>ראש הישיבה אמר, כתוב "ותהי שרי עקרה אין לה ולד", ממה שאמר "ותהי שרי עקרה, איני יודע שאין לה ולד, מה זה "אין לה ולד", אלא כך אמר ראש הישיבה, ולד לא היתה מולידה, אבל נשמות היתה מולידה.</p>
<p>באתדבקותא דתיאובתא דאינון תרין זכאין הוו מולידי נשמתין לגיורי כל ההוא זמנא דהוו בחרן כמה דעבדין צדיקיא בגן עדן כמה דכתיב (&) ואת הנפש אשר עשו בחרן נפש עשו ודאי</p>	<p>בהתדבקות התשוקה של אותם שני צדיקים היו מולידים נשמות לגרים, כל אותו זמן שהיו בחרן, כמו שעשו צדיקים בגן עדן, כמו שכתוב "ואת הנפש אשר עשו בחרן", נפש עשו בודאי.</p>
<p>חדי ר"ש א"ל ההוא גברא אי רבי מה אימא לך בכל ריש ירחי ושבתו ומועדייא וזמנייא אינון דכורין סלקין לאתחזאה קמי מלכא קדישא</p>	<p>שמח רבי שמעון אמר לו, אותו האיש אהה רבי מה אמור לך, בכל ראש חדש ושבתות ומועדים וזמנים, אותם זכרים עולים להראות לפני המלך הקדוש.</p>
<p>דכורין ולא נוקבין כד"א (&) יראה כל זכורך וכד אהדרן מהדרן בכמה מלי חרתין ואהדרן מלין קמי רב מתיבתא יומא דא אהדרן מלין חרתין קמי רב מתיבתא על רזין עתיקין צדיק וטוב לו צדיק ורע לו דכלהו סלקין גו מתקלא דאילנא עד לא ייתון לעלמא וכפום טקלא דמתקלא הכי אית לון בהאי עלמא</p>	<p>זכרים ולא נקבות, כמו שנאמר "יראה כל זכורך", וכשחוזרים חוזרים בכמה דברים חדשים, ומחזירים דברים לפני ראש הישיבה. יום זה החזירו דברים חדשים לפני ראש הישיבה על סודות עתיקים, צדיק וטוב לו צדיק ורע לו, שכולם עולים תוך משקל האילן, עד שלא יבאו לעולם. וכפי משקולת המשקל, כך יש להם בעולם הזה.</p>
<p>רב מתיבתא נחית וגלי ממה דשמע לעילא מלה חדא גלי ולא יתיר אעא דלא סליק נהוריה יבטשון ביה ואנהיר גופא דלא סלקא ביה נהורא דנשמתא יבטשון ביה</p>	<p>ראש הישיבה ירד וגילה ממה ששמע למעלה. דבר אחד גילה ולא יותר. עץ שלא עולה אורו, יכו בו ויאיר. גוף שלא עולה בו אור הנשמה, יכו בו ויעלה אור הנשמה ויאחזו זה</p>

³⁴³ אע"פ שמזהר בראשית משמע שנעשים מעת רעה ששולטת התיקלא ועושק' נשמתהון כבר תירץ הרב ז"ל בספר נוף ע"ח ענף א' חלק ב' ע"ש (רח"ו).

<p>ויסלק נהירו דנשמתא ויתאחדון דא בדא לאנהרא (תרי נוסחי)³⁴⁴</p>	<p>בזה להאיר.</p>
<p>בגין דאית גופא דנהירו דנשמתא לא האיר ביה עד דיבטשון ביה כדין נהיר נהירו דנשמתא ואתאחדת בגופא וגופא אתאחד בה גופא כדין סליק נהירו מגו נשמתא מהדר מרומם ושבה מצלי צלותיה ובעותיה מברך למאריה</p>	<p>משום שיש גוף שאור הנשמה לא מאיר בו עד שיכו בו, אז מאיר אור הנשמה, ונאחז בגוף, והגוף נאחז בו. הגוף אז עולה אור מתוך הנשמה, מהודר מרומם ומשובח, מתפלל תפלתו ובקשתו, מברך לרבונו.</p>
<p>הא כדין כלא נהיר בגין דאית גופא דלא יכילת נשמתא לאנהרא ביה עד דיבטשון ביה וכדין נהיר ואתאחד דא בדא אית אעא דלא אתאחד בנהורא ולא סליק נהורא ביה עד דיבטשון ביה וכדין נהיר</p>	<p>הרי אז הכל מאיר, משום שיש גוף שאינ הנשמה יכולה להאיר בו, עד שיכו בו, ואז מאיר ונאחז זה בזה. יש עץ שלא נאחז באור ולא עולה בו אור עד שיכו בו ואז מאיר.</p>
<p>סטרא אחרא בעי למעבד הכי ובטש בחייביא וכל מה דבטש כדין (&) ונר רשעים ידעך מחרף ומגדף לכל סטרין ולא יכיל לאנהרא כלל וכדין כתיב (&) כי מה האדם שיבא אחרי המלך ובעי לאתדמי ליה ולא יכיל ועל דא (&) יי' צדיק יבחן ובטש ביה וכדין נהיר ואתקף בנהירו</p>	<p>צד האחר רוצה לעשות כך, ומכה ברשעים, וכל מה שמכה, אז ונר רשעים ידעך, מחרף ומגדף לכל הצדדים, ולא יכול להאיר כלל, ואז כתוב "כי מה האדם שיבוא אחרי המלך ורוצה להדמות לו ולא יכול", ועל זה "ה' צדיק יבחן", ומכה בו, ואז מאיר ומתחזק באור.</p>
<p>יבחן כד"א (&) אבן בחין³⁴⁵ גחין רי' שמעון ונשיק לעפרא אמר מלה מלה אבתרך רדיפנא מיומא דהוינא והשתא אשתמודעא לי מלה מגו שרשא ועקרא דכלא</p>	<p>יבחן כמו שנאמר "אבן בחן". גחן רבי שמעון ונשיק לעפר, אמר דיבור דיבור אחרין רדפתי מיום שהייתי, וכעת נודע לי הדבר מתוך שרש ועקר הכל.</p>
<p>א"ל אי רבי אי רבי כד סלקין לעילא כל אינון רוחין דכורין ונוקבין בההוא זמנא שמעין (ס"א כמה) מלין חדתין ועתיקין נחתין ועאלין לנו מתיבתא ואהדרן מלי קמי רב מתיבתא ואיהו אוליק לון מלה על קיומיה</p>	<p>אמר לו, אהה רבי אי רבי, כשעולים למעלה כל אותם רוחות זכרים ונקבות, באותו זמן שומעים (כמה) דברים חדשים ועתיקים, יורדים ונכנסים לתוך הישיבה, ומחזירים דברים לפני ראש הישיבה, והוא מלמדם דבר על קיומועמדו.</p>
<p>כד סלקין מתפשטין מלבושיהון וסלקין כד נחתי מתלבשין בלבושיהון דההוא גופא אי רבי אי רבי כמה חדתין מלין מגו רב מתיבתא זכאה איהו מאן דאזער גרמיה בהאי עלמא כמה איהו רב ועלאה בההוא עלמא והכי פתח רב מתיבתא מאן דאיהו זעיר איהו רב ומאן דאיהו רב איהו זעיר דכתיב (&) ויהיו</p>	<p>כשעולים, מתפשטים מלבושיהם ועולים, כשיורדים מתלבשים בלבושיהם של אותו גוף. אהה רבי אי רבי, כמה דברים חדשים מתוך ראש הישיבה, אשריו מי שמקטין עצמו בעולם הזה, כמה הוא גדול ועליון בעולם ההוא. וכך פתח ראש הישיבה, מי שהוא קטן הוא גדול, ומי שהוא גדול הוא קטן, שכתוב "ויהיו</p>
<p>קסח/ב³⁴⁶</p>	

³⁴⁴ בא וראה כמה מעלת היסורין אשרי המקבלם בפנים יפות (רח"ו).

³⁴⁵ המבין יסורין של אהבה יבין זה כי הצדיק הוא מוך שהתקינה לנדתה (רח"ו).

³⁴⁶

<p>חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים מאה דאיהו חשבון רב כתיב ביה שנה זעירו דשנין חד אזעיר ליה שבע דאיהו חשבון זעיר אסני ליה ורבי ליה דכתיב שבע שנים</p>	<p>חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים", מאה שהוא חשבון גדול כתוב בו שנה, הקטן שבשנים, אחד הקטינו, שבע שהוא חשבון קטן הגדילו ורבה אותו, שכתוב שבע שנים.</p>
<p>ת"ח דלא רבי קב"ה אלא לדאזעיר לא אזעיר אלא לדרבי זכאה איהו מאן דאזעיר גרמיה בהאי עלמא כמה איהו רב בעלויא בההוא עלמא</p>	<p>בא וראה, שלא הגדיל הקדוש ברוך הוא אלא למקטין, לא הקטין אלא למי שהתגדל. אשרי מי שמקטין עצמו בעולם הזה, כמה הוא גדול בעילוי באותו העולם.</p>
<p>אדהכי שמעו שירתא דימא בקל נעימו דלא שמעו מזומא דאתבריא קל נעימו דשירתא כההוא נעימו דהוו אמרי וכד סימו (&) יי' ימלוך לעולם ועד חמו ד' דיוקנין³⁴⁷ ברקיע וחד מנייהו רב ועלאה מכלהו וההוא רב ועלאה³⁴⁸ מנייהו אתער קלא ואמר (&) כה אמר יי' זכרתי לך חסד נעוריק אהבת כלולותיך וגו' שאט ברקיעא ואגניז קם אחרא אבתריה ואמר (&) והולכתי עורים בדרך לא ידעו בנתיבות לא ידעו וגו' סיים ושאט ברקיעא ואגניז</p>	<p>בין כך שמעו שירת הים בקול נעים שלא שמעו מיום שנבראו, קול נעים של שירה, כאותה נעימה שהיו אומרים, וכשסיימו "ה' ימלך לעולם ועד", ראו ארבע דמויות ברקיע, ואחד מהם גדול ועליון מכלם, ואותו גדול ועליון מהם עורר קול ואמר "כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריק אהבת כלולותיך וגו'", שט ברקיע ונגנז, עמד אחר אחריו ואמר, "והולכתי עורים בדרך לא ידעו בנתיבות לא ידעו וגו'", סיים ושט ברקיע ונגנז.</p>
<p>פתח אידך ואמר (&) ישושום מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח כחבצלת ושאט ברקיעא ואגניז פתח אידך ואמר (&) כה אמר יי' בוראך יעקב וגו' כה אמר יי' הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה וגו' תכבדני חית השדה תנים ובנות יענה וגו' סיים ושאט ברקיעא ואגניז כדין דחילו סגיא ואמתני נפל עלייהו</p>	<p>פתח האחר ואמר "ישושום מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח כחבצלת", ושט ברקיע ונגנז. פתח האחר ואמר "כה אמר ה' בוראך יעקב וגו'" "כה אמר ה' הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה וגו'", "תכבדני חית השדה תנים ובנות יענה וגו'", סיים ושט ברקיע ונגנז, אז פחד גדול ואימה נפל עליהם.</p>
<p>כד הוה נהיר יממא קלא אתער כמלקדמין ואמר עמא תקיפא כאריה גברין כנמרין הבו יקר למאריכון דכתיב (&) על כן יכבדוך עם עז וגו' שמעו קל חילין ומשריין דהוו אמרי (&) לך יי' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד וגו' עד (&) ומרומם על כל ברכה ותהלה</p>	<p>כשהאיר היום, קול התעורר כמקדם ואמר, עם תקיף כאריה גבורים כנמרים, תנו כבוד לרבוכם, שכתוב "על כן יכבדוך עם עז וגו'", שמעו קול חיילות ומחנות, שהיו אומרים "לך ה' הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההוד וגו'", עד "ומרומם על כל ברכה ותהלה".</p>
<p>תווחו ואזלו אדהכי נהר יממא אהדרו רישא וחמו כל מדברא חפי בענני יקר מנהרן מנצצן בגוונין סגיאין אמרו דא לדא ודאי קב"ה בעי לאשתכחא בתושבחתא דדרא דמדברא דלא הוה בעלמא דרא</p>	<p>תמהו והלכו, בין כך האיר היום, החזירו ראש וראו כל המדבר מכוסה בענני כבוד, מאירים נוצצים בצבעים רבים. אמרו זה, לזה ודאי הקדוש ברוך הוא רוצה להשתבח בתישבחות של דור המדבר, שלא היה בעולם דור</p>

³⁴⁷ ד' אותיות הו"ה (רח"ו).

³⁴⁸ אריך (רח"ו).

<p>עלאה כדרא דא ולא יהא עד דייתי מלכא משיחא ודאי</p>	<p>עליון כדור זה, ולא יהיה עד שיבא מלך המשיח ודאי.</p>
<p>כל מה דאחמי לן קב"ה לא הוה אלא בגין לאודעא לן חביבו דמאריהון עלייהו לאודעא דאית לון חולקא טבא ואינון בני עלמא דאתי ולזמנא דאתי כד יוקים קב"ה מתייא זמינין אלין לאחייא בקדמיתא כד"א (&) יחיו מתיך ואלין אינון דרא דמדברא</p>	<p>כל מה שהראה לנו הקדוש ברוך הוא, לא היה אלא בשביל להודיענו חביבות רבונם עליהם, להודיע שיש להם חלק טוב והם בני עולם הבא, ולעתיד לבא כשיקים הקדוש ברוך הוא את המתים, עתידים אלו לעמוד לתחיה בראשונה, כמו שנאמר "יחיו מתיך" ואלה הם דור המדבר.</p>
<p>א"ל אי מלה חדתא ידעת דאנא ערטררא בה א"ל אימא אמר קלא דהדרא בעינא למנדע ב"נ יהיב קלא בחקלא או באתר אחרא והדרא קלא אחרא ולא ידיע</p>	<p>אמר לו האם דבר חדש ידעת שאני ערטררא³⁴⁹ ממנו, אמר לו אמור. אמר קול החוזר רציתי לדעת, אדם נותן קול בשדה או במקום אחר, וחוזר קול אחר ולא ידוע.</p>
<p>א"ל אי חסידא קדישא על מלה דא כמה קלין אתערו וכמה דקדוקין הוו קמי רב מתיבתא וכד נחת רב מתיבתא אמר הכי אוקמוה מלה במתיבתא דרקיעא ורוא יקירא איהי</p>	<p>אמר לו אהה חסיד קדוש, על דבר זה כמה קולות התעוררו, וכמה דקדוקים היו לפני ראש הישיבה, וכשירד ראש הישיבה אמר כך פרשוה דבר בישיבת הרקיע וסוד נכבד הוא.</p>
<p>תא חזי תלת קלין אינון דלא אתאבידו לעלמין בר קלין דאורייתא וצלותא דאלין סלקין לעילא ובקעין רקיעין אבל קלין אחרנין אינון דלא סלקין לא אתאבידו</p>	<p>בא וראה שלשה קולות הם שלא נאבדים לעולמים, פרט לקול התורה והתפלה, שאלה עולים למעלה ובוקעים רקיעים, אבל קולות אחרים הם שלא עולים ולא נאבדים.</p>
<p>ואינון תלת קול חיה בשעתא דאיהי על קלביטא ההוא קלא משטטא ואזלא באוירא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא קול דבר נש בשעתא דנפיק נשמתיא מגופיה ההוא קלא משטטא ואזלא באוירא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא קול נחש בשעתא דפשיט משכיה ההוא קלא משטטא באוירא ואזלא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא</p>	<p>והם השלשה קול החיה בשעה שהיא על המשבר, אותו קול משוטט והולך באויר מסוף העולם ועד סוף העולם, קול האדם בשעה שיוצאת נשמתו מגופו, אותו קול משוטט והולך באויר מסוף העולם ועד סוף העולם, קול הנחש בשעה שפושט עורו, אותו קול משוטט באויר והולך מסוף העולם ועד סוף העולם.</p>
<p>אי חסידא קדישא כמה מלה דא רבא ויקירא אלין קלין מה אתעביד מינייהו ולאן אתר עאלין ושארן אלין קלין דעצרא אינון ואזלין ומשטטי באוירא ואזלי מסייפי עלמא עד סייפי דעלמא ועאלין גו נקיין ומחילין דעפרא ואתמרן תמן וכד</p>	<p>אהה חסיד קדוש, כמה דבר זה גדול ונכבד, אלה הקולות מה נעשה מהם, ולאיזה מקום נכנסים ושורים. אלה הם קולות צער, והולכים ומשוטטים באויר והולכים מסוף העולם ועד סוף העולם, ונכנסים לתוך בקעים ומחלות עפר ונסתרים שם,</p>
<p>קסט/א 352351350</p>	

349

350

351

352

<p>יהיב ב"נ קלא אינון מתערין לגבי ההוא קלא</p>	<p>וכשנותן אדם קול הם מתעוררים לאותו קול.</p>
<p>קלא דנחש לא אתער לגבי קלא דב"נ היאך יתער במחאה כד מחי ב"נ מחאה אתער קלא דנחש³⁵³ דאתטמר לגביה ההוא קלא ולא קלא אחרא קלא אתער בתר קלא זינא בתר זיניה ועל דא ביומא דר"ה קול שופר אתער קול שופר אחרא זינא בתר זיניה</p>	<p>קול נחש לא מתעורר לקול אדם. איך יתעורר, במכה. כשמכה אדם מכה, מתעורר קול הנחש שנסתר אליו אותו קול, ולא קול אחר. קול מתעורר אחר קול, מין אחר מינו. ועל כך, ביום ראש השנה קול שופר מעורר קול שופר אחר, מין אחר מינו.</p>
<p>אולא ארחיה דנחש לביש איהו לקטלא ולמחאה בההוא קלא ממש לא אתער קלא דהאי נחש אלא בתר זיניה ודא איהו כד ב"נ מחי בחוטרא בארעא וקרי ליה לזיניה כדין אתער ההוא קלא דנחש לאתבא לזיניה ורזא דא איהו טמירו</p>	<p>הולך דרך הנחש הוא לרע להרוג ולהכות, באותו קול ממש לא מתעורר קול נחש זה אלא אחר מינו, וזהו כשאדם מכה במקל בארץ וקורא לו למינו, אז מתעורר אותו קול הנחש להשיב למינו, וסוד זה הוא נסתר.</p>
<p>אר"ש ודאי מלה דא מלה סתימא היא ותוהנא איך שלמה מלכא לא ידע מלה דא א"ל שלמה מלכא מנדע ידע ולא כ"כ אבל מה דלא ידע ההוא קלא מה תועלתא אית בה והיך יתבא</p>	<p>אמר רבי שמעון ודאי דבר זה הוא דבר נסתר ותמהנו איך שלמה המלך לא ידע דבר זה. אמר לו שלמה המלך, ידוע ידע, ולא כל כך, אבל מה שלא ידע אותו קול, מה תועלת יש בו, ואיך מתיישב³⁵⁴.</p>
<p>ורב מתיבתא הכי אמר דקדוקא דא לא ידע שלמה מלכא דהא ההוא קלא איהי כלילא רוחא ונפשא והבל גרמי מעצבונא דבשרא ומשטמא באוירא וכל חד מתפרש דא מן</p>	<p>וראש הישיבה כך אמר, דקדוק זה לא ידע שלמה המלך, שהרי אותו קול כולל רוח ונפש והבל דגרמיודעצמות³⁵⁵ מעצבון³⁵⁶ בשר, ומשוטט באויר, וכל אחד נפרד זה מזה.</p>
<p>וכד מטא לההוא אתר דעאל ביה יתבא כמיתא וכל אינון הרשין וקוסמין ידעין אתרין אלין בחרשייהו וגחנין לארעא ושמעין קלא דא דמתחברן אינון רוחא ונפשא והבל דגרמי ואודעין מלה ודא איהו (&) אוב מארץ³⁵⁷ ועל דא רדיף שלמה למנדע מה דאתעביד מההוא קלא ולא ידע³⁵⁸</p>	<p>וכשמגיע לאותו מקום שנכנס בו, יושב כמת, וכל אותם מכשפים וקוסמים יודעים מקומות אלו בכשפיהם, ומשתחיים לארץ, ושומעים קול זה שמתחברים אותם רוח ונפש והבל עצמותודגרמי, ומודיעים דבר. וזהו אוב מארץ. ועל זה רדף שלמה לדעת, מה נעשה מאותו קול, ולא ידע.</p>
<p>זכאה חולקך רבי דאתבריר לך מלה דקשוט כד ב"נ אתער קלא מיד (מתחברן) אתער ההוא קלא ולית ליה רשו לארכא</p>	<p>אשרי חלקך רבי, שהתברר לך דבר אמת. כשאדם מעורר קול, מיד (מתחברים) מתעורר אותו קול, ואין</p>

³⁵³ (רח"ו)

³⁵⁴

³⁵⁵

³⁵⁶

³⁵⁷

³⁵⁸ מזה יתבאר לך כי לא העלית אותה האשה הבעלת אוב את שמואל לא בבחינת נשמה ולא בבחינת רוח ולא בבחינת נפש ח"ו אלא אותה הבחינה הנקראת אצלנו הבל דגרמי בלבד והוא נפש דקטנות דעולם העשיה (שער מאמרי רשב"י).

<p>יתיר אלא כעין ההוא קלא דאתער ב"נ ולא יתיר</p>	<p>לו רשות להאריך יותר, אלא כעין אותו קול שעורר האדם ולא יותר.</p>
<p>ואי אריך ב"נ קליה איהו לא אריך כל כך בהדיה אלא לסופא דקלא בגין דלא יכיל לארכא מאי טעמא בגין דכד נפק בקדמיתא אתאריך מסייפי עלמא עד סייפי עלמא והשתא דעאל תמן לא יכיל לארכא קלא דהא לית ליה אתר לאתפשטא תמן כדבקדמיתא</p>	<p>ואם האריך האיש קולו, הוא לא מאריך כל כך אתו, אלא לסוף הקול, משום שלא יכול להאריך. למה, משום שכשיוצא בהתחלה, מתארך מסוף העולם ועד סוף העולם, וכעת שנכנס לשם לא יכול להאריך קול, שהרי אין לו מקום להתפשט שם כבתחלה.</p>
<p>חדי ר"ש ואמר אלמלי לא זכינא למשמע אלא מלה דא די לי למהוי חדי דזכינא למשמע מלין דקשומ דההוא עלמא א"ל אי חסידא קדישא אלמלי ידעת חדוה דמלין בההוא עלמא קמי רב מתיבתא תהא חדי יתיר</p>	<p>שמח רבי שמעון ואמר, אלמלא לא זכיתי לשמוע אלא דבר זה די לי להיות שמח, שזכיתי לשמוע דבר אמת של אותו עולם. אמר לו אהה חסיד קדוש אלמלא ידעת שמחת דברי אותו עולם לפני ראש הישיבה, תשמח יותר.</p>
<p>א"ל מאי חדושא הוה השתא כד אתית לגבי אמר רב מתיבתא פתח ואמר (&) ויוסף ישית ידו על עיניך חדוה הוא</p>	<p>אמר לו מה חדוש היה כעת כשבאת אלי. אמר ראש הישיבה, פתח ואמר "ויוסף ישית ידו על עיניך", שמחה היא.</p>
<p>אמאי סתימו דעיינין למיתא בגין דעיינין גווינין דהאי עלמא אינון וחיוו ודיוקנא דהאי עלמא בהו איהו אסתים מניה האי עלמא חיוו דהאי עלמא אסתים עינוי כל חיוו דהאי עלמא הא אתחשך מניה וחשכין מניה חיוו דעינוי לית ליה חיוו בהאי עלמא מתמן ולהלאה</p>	<p>מדוע סתימת העינים למת, משום שהעיניים הן צבעים של העולם הזה, ומראה ודמות העולם הזה בהן, הוא נסתם ממנו עולם הזה מראה העולם הזה, נסתמו עיניו, כל מראה העולם הזה נחשך ממנו, ונחשכו ממנו מראה עיניו, אין לו מראה בעולם הזה משם והלאה.</p>
<p>אר"ש יאות תקונא דקדמאי וחכמתא דלהון יתיר ממלאכין קדישין א"ל יוסף אמאי ישית ידו מכל בנוי</p>	<p>אמר רבי שמעון נאה תקון הקדמונים וחכמתם יתרה ממלאכים קדושים. אמר לו למה "יוסף ישית ידו" מכל בנוי.</p>
<p>ואי תימא על בשורה דיליה מבעי ליה ויוסף חי תראה א"ל ישית ידו בגין דרחימו דיליה הוה ובג"כ דא אסתים מיניה נהירו דהאי עלמא ודא נטיל ליה</p>	<p>ואם תאמר על בשורה שלו, צריך לומר ויוסף חי תראה. אמר לו ישית ידו, משום שאהבתו היה, ולכן זה נסתם ממנו אור העולם הזה, וזה לקח אותו.</p>
<p>מאן דאסתים עינוי רחימא דיליה אחוי הכי חיוו דילך דהאי עלמא אתאביד הא אנא חיוו דילך באתרך מכאן ולהלאה יתתקנון לך חיוו אחרא דההוא עלמא</p>	<p>מי שסותם עינוי אהבו מראה כך, מראה שלך של העולם הזה אבד, הריני מראה שלך במקומך, מכאן והלאה יתקנו לך מראה אחר של אותו עולם.</p>
<p>אר"ש מה אתהני האי למיתא ומה תועלתא אית ליה בהאי מאן דיבעי למשאל (יומא) מה דאצטריך לאפקחא עינוי בגין</p>	<p>אמר רבי שמעון מה הנאה זו למת, ומה תועלת יש לו בזה. מי שירצה לשאול (יום) מה שהצטרך לפקח עינוי, בשביל להראות שעדיין הוא</p>

<p>לאחזאה דעדיין אזדמן איהו לאתבא לחיזו³⁵⁹ דהאי עלמא כדבקרמין</p>	<p>מזדמן להשיב למראה העולם הזה כמקודם.</p>
<p>א"ל אי חסידא קדישא ודאי אי לא אסתים מניה כל חיזו דהאי עלמא ולא אתאביד כלא מניה לא להוי ליה חיזו וחולקא דההוא עלמא</p>	<p>אמר לו אהה חסיד קדוש ודאי, אם לא נסתם ממנו כל מראה העולם הזה, ולא נאבד ממנו הכל, לא יהיה לו מראה וחלק של העולם ההוא.</p>
<p>עלמא דא בהפוכא איהו מההוא עלמא דאנן ביה דבזמנא דתחיית מתייא אפילו כחוטא דשערא לא הוה מעובדא דהאי עלמא דכלא אתאביד בקדמיתא (טלא יבטיל ליה וישוי ליה) בההוא</p>	<p>עולם זה הוא בהפוך מאותו עולם, שאנו בו שבזמן תחיית המתים, אפילו כחוט השערה לא יהיה ממעשה העולם הזה, שהכל נאבד בהתחלה. (הטל יבטל אותו וישים אותו) באותו</p>
<p>קסט/ב 362361360</p>	
<p>טלא (בקדמיתא) ויתעבר מניה כל זוהמא ולבתר יתעביד כחמירא דא ומניה יתעביד גופא בריה חדתא כך הכא</p>	<p>הטל (בהתחלה), ויעבר ממנו כל זוהמא, ואחר כך יעשה כעיסה זה, וממנו יעשה הגוף בריה חדשה כך כאן.</p>
<p>א"ל רבי שמעון ודאי ידענא דאתון מלובשין תמן בלבוש יקר דגופא דביא קדישא אי הוה בנוונא דא בהאי עלמא ב"נ דאתחזי בההוא גופא כנוונא דאתון קיימין בההוא עלמא</p>	<p>אמר לו רבי שמעון ודאי ידעתי שאתם מלובשים שם בלבוש נכבד של גוף זך קדוש, האם היה כדוגמא זה בעולם הזה, אדם שנראה באותו גוף כדוגמא שאתם עומדים באותו עולם.</p>
<p>א"ל מלה דא שאילו קמי רב מתיבתא תרין עולימין דאתלבשו ביננא בתר דסבלו צערא על חובא דלא אתחזי לגלאה ושאילו דא קמי רב מתיבתא ואיהו אמר דהא הוה בהאי עלמא הכי</p>	<p>אמר לו דבר זה שאלו לפני ראש הישיבה, שני נערים שהתלבשו בינינו, אחר שסבלו צער על חטא שלא ניתן לגלות, ושאלו זה לפני ראש הישיבה, והוא אמר שזה היה כך בעולם הזה.</p>
<p>מנלן דכתיב (&) ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות³⁶³ אתלבשת בההוא דיוקנא דההוא עלמא מלכות דא רוחא דקודשא דהא מלכות שמיא נשיב רוחא מההוא רוחא דאורא דההוא עלמא</p>	<p>מנין לנו, שכתוב "ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות", התלבשה באותה דמות של העולם ההוא, מלכות זו רוח הקודש, שהרי מלכות השמים נושבת רוח מאותה רוח האויר של אותו עולם, ובה</p>

³⁵⁹ תחית המתים (רח"ו).

³⁶⁰

³⁶¹

³⁶²

³⁶³ כבר ידעת מ"ש חז"ל בתורתו של ר' מאיר מצאו כתוב כתנות אור. וסוד הענין הוא, כי אדה"ר קודם שחטא היה לו זיהרא עילאה, שהיה מלובש מלבוש רוחני שהוא אור, בסוד הזיהרא עילאה שהיתה לו, כמו שידעת מדרוש שורשי הנשמות, וכיון שחטא, אותה הזיהרא נסתלקה ממנו, וכו', והפנימיות שבהם שהוא האור לקחו חנוך ואליהו ז"ל וכו', והחיצוניות שהוא העור, לקחו נמרוד והדומים לו, כמ"ש חז"ל על עשו שהרג לנמרוד ולקח הבגדים ממנו, והיה צד בהם החיות והעופות. וכשלבשם יעקוב אע"ה. ונכנס בהם אצל אביו, חזרה אותה זיהרא בהם. ומלבוש חוה, הזיהרא ג"כ שהיתה בו מהפנימיות שבו, לקחום הנשים הצדקניות, כמו רבקה שנאמר בה (שם כ"ד מ"ה) ותקח הצעיף ותתכס, וכן תמר, שנא' (שם ל"ח נ"ד) ותכס בצעיף ותתעלף, וכן אסתר שנא' בה (אסתר ה א) ותלבש אסתר מלכות, כל זה רומז לאותה זיהרא, שהוא הפנימיות של המלבוש של חוה (ספר הליקוטים בראשית ג כא). ועי' לקמן קפג ע"ב ו(בהגר"א ספד"צ כט ע"ג)

<p>ואתלבשת ביה אסתר</p>	<p>התלבשה אסתר.</p>
<p>וכד עאלת קמי מלכא אחשורוש וחמא ההוא לבושא נהורא דיוקנא אדמי למלאך אלהים פרחא מניה נשמתא לפום שעתא</p>	<p>וכשנכנסה לפני המלך אחשורוש, וראה אותו לבוש של אור דמותה, נדמתה למלאך אלהים, פרחא ממנו נשמתו לפי שעה.</p>
<p>מרדכי אוף הכי דכתיב (&) ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות לבוש מלכות ודאי דיוקנא דההוא עלמא וע"ד כתיב (&) כי נפל פחד מרדכי עליהם פחד מרדכי ולא פחד אחשורוש</p>	<p>מרדכי גם כן, שכתוב "ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות", לבוש מלכות ודאי, דמות של אותו עולם, ועל זה כתוב "כי נפל פחד מרדכי עליהם", פחד מרדכי ולא פחד אחשורוש.</p>
<p>אמר רבי שמעון כמה מתיקין אינון מלין זכאה חולקי והא ידענא דצדיקיא (ס"א בהאי) בההוא³⁶⁴ עלמא מתלבשן בלבושא דאקרי לבוש מלכות והכי הוא ודאי</p>	<p>אמר רבי שמעון, כמה מתוקים דברים אלו, אשרי חלקי, והרי ידעתי שצדיקים (בזה) באותו עולם מתלבשים בלבוש שנקרא לבוש מלכות, וכך הוא ודאי.</p>
<p>א"ל אוירא דג"ע נשיבו דרוח קודשא אינון ומתלבשן ביה צדיקיא כגוונא דהווי בהאי עלמא ולבתר רוח קודשא שראת על רישא דכל חד וחד ואתעטר ואתעבידא ליה עטרא</p>	<p>אמר לו אויר גן עדן נשיבת רוח הקודש הם, ובו מתלבשים הצדיקים כדוגמא שהיו בעולם הזה, ואחר כך רוח הקודש שורה על ראש כל אחד ואחד, ומתעטר ונעשית לו עטרה.</p>
<p>וכך הוה למרדכי דכתיב (&) בלבוש מלכות דיוקנא דההוא עלמא ולבתר ועטרת זהב גדולה דא עטרת דשריאת על רישיהון דצדיקיא בההוא עלמא כד קבילו ישראל אורייתא כגוונא דא הוה להון עד דחבו דכתיב בהו (&) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב אתפשטו מההוא לבושא</p>	<p>וכך היה למרדכי, שכתוב "בלבוש מלכות", דמות אותו העולם, אחר כך "ועטרת זהב גדולה" זו עטרת ששורה על ראשי הצדיקים באותו עולם, כשקבלו ישראל תורה כדוגמא זה היה להם, עד שחטאו שכתוב בהם "ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב", התפשטו מאותו לבוש.</p>
<p>וכן כתיב ביהושע כהנא רבא (&) הסירו הבגדים הצואים מעליו וכתיב (&) וילבישוהו בגדים אלין לבושין דההוא עלמא מהכא מלין קדמאין ומהכא דכל זמנא דגופא דהאי עלמא קיימא בקברא בקיומא לא אתלבש רוחא בלבושא דההוא עלמא דכתיב (&) ויסירו הבגדים הצואים מעליו בקדמיתא ולבתר (&) וילבישוהו בגדים</p>	<p>וכן כתוב ביהושע כהן גדול "הסירו הבגדים הצואים מעליו" וכתוב "וילבישוהו בגדים" אלו לבושי העולם ההוא, מכאן דברים ראשונים³⁶⁵, ומכאן שכל זמן שגוף העולם הזה קיים בקבר בקיומו, לא מתלבש רוח בלבוש אותו עולם, שכתוב "ויסירו הבגדים הצואים מעליו" בהתחלה, ואחר כך "וילבישוהו בגדים".</p>
<p>ומלאך יי' עומד מהו עומד אלא דא היא עטרא דאקרי מלאך יי' דקיימא³⁶⁶ על רישיהון דצדיקיי' ודא איהו עומד עומד על רישא לעילא לבתר דאתלבשן בהאי לבושא דיקר</p>	<p>"ומלאך ה' עומד", מה זה "עומד", אלא זוהי עטרה שנקראת מלאך ה', שעומדת על ראשי הצדיקים, וזהו "עומד", עומד על הראש למעלה, לאחר שמתלבשים בלבוש כבוד זה.</p>

³⁶⁴ בהאי גרסי' (רח"ו).

³⁶⁵

³⁶⁶ מלכות (רח"ו).

<p>שני גופים כאחד לא יכולים לעמוד, כל זמן שזה קיים, הרוח לא מקבלת אחר. הועבר זה, הרי אחר מזומן מיד ודאי, זה יוצא וזה נכנס, כדוגמת יצר הטוב ויצר הרע בעולם הזה, לא רוצה הקדוש ברוך הוא ששניהם יעמדו כאחד.</p>	<p>תרין גופין כחדא לא יכלין למיקם כל זמנא דהאי קיים רוחא לא מקבלא אחרא אתעבר דא הא אחרא זמינא מיד ודאי דא נפיק ודא עאל כגוונא דיצר טוב ויצר רע בהאי עלמא לא בעי קב"ה דתרווייהו יקומון כחדא</p>
<p>אמר לו תהינו {לשון תמיה} על מה שכתוב "והשטן עומד על ימינו לשטנו", וכי יהושע בן יהוצדק כך שאר בני העולם על אחת כמה וכמה.</p>	<p>אמר ליה תוהנא על מה דכתיב (&) והשטן עומד על ימינו לשטנו וכי יהושע בן יהוצדק כך שאר בני עלמא על אחת כמה וכמה</p>
<p>אמר לו חסיד קדוש' כמה טמירים נסתרים הדברים הללו, (אמר לו) אף על גב שהחברים יודעים בדברי אותו עולם, לא יכולים לדעת בסודות הללו.</p>	<p>א"ל חסידא קדישא כמה טמירין סתימין מלין אלין (א"ל) אע"ג דחברייא ידעין במלין דההוא עלמא לא יכלין למנדע ברזין אלין</p>
<p>אמר לו, כיון שאדם באותו עולם מה תועלת יש לאותו שטן להשטינו, ולא די לו שהוציא נשמתו ממנו והרג אותו, אמר לו אהה חסיד קדוש אשרי חלקך.</p>	<p>א"ל כיון דבר נש בההוא עלמא מה תועלתא אית לההוא שטן לאספא ליה ולא די ליה דאפיק נשמתיה מניה וקטיל ליה אמר ליה אי חסידא קדישא זכאה חולקך</p>
<p>בא וראה תאות השטן לא היתה אלא כדי שלא יתלבש אותו צדיק בלבוש טהור קדוש, שכיון שרואה אותו שטן שלבושו נדחה ולא נחשב, על כך מסטה אותו.</p>	<p>ת"ח תיאובתא דשטן לא הוה אלא בגין דלא יתלבש ההוא זכאה בלבושא דביא קדישא דכיון דחזי ההוא שטן דלבושא דיליה אתדחיא ולא אתחשיב על דא אסמי ליה</p>
<p>למה, משום שאם יתלבש באותו לבוש נכבד, מיד לבוש הזוהמא ומעשה אותו שטן יתבטל ויעבר מהעולם, ולא נוח לו לשטן.</p>	<p>מאי טעמא בגין דאי אתלבש בההוא לבוש יקר מיד לבושא דזוהמא ועבדתא דההוא שטן יתבטל ויעבר מעלמא ולא ניחא ליה לשטן</p>
<p>ועוד שבכל זמן שלא התלבש, פוקדת הרוח לאותו הגוף שהזוהמא שלו, ונוח לו לשטן, וכיון שהתלבש</p>	<p>ותו דבכל זמנא דלא אתלבש פקדא רוחא לההוא גופא דזוהמא דיליה וניחא ליה לשטן וכיון דאתלבש</p>
<p>קע/א 368367</p>	

³⁶⁷ דף ק"ע ע"א נשין מ"ט דעתייהו קלה וכו'.

והנה מיעוט רבים שנים והם ב' נוק' שיש לז"א שהם בחי' לאה ורחל וז"ש נשין בלשון רבים ומ"ש דעתייהו קלה הסוד הוא כי הנה נודע כי כל אחת מאלו הב' נשים אינה לוקחת רק עטרא דגבורה שבדעת ולא כל הדעת רק הה"ג שהם ה' הויות העולים ק"ל ועם ה' כללות הרי קל"ה. וזהו בלאה הלוקחת מן הדעת ורחל נודע שהיא לוקחת ג"כ עטרא דגבורה לבד מדעת ז"א והם ה' גבורות ג"כ כמו שלוקחת לאה והם ג"כ כמנין קל"ה וזהו נשים דעתן קל"ה. ספר זוהר הרקיע פרשת שלח ומ"ש דעתייהו קל"ה. ולא אמר קל"ה הטעם כי הנה רחל אינה לוקחת רק הה"ג דהיינו עטרא דגבורה אשר בדעת הז"א והם ה' הויות והם כוללים הרי קל"ה וכל א' היא בחי' בפ"ע לכן אמר קל"ה ר"ל נשין מ"ט דעתייהו קל"ה ר"ל של כל אחד ואחד הוא מספיק לה' והה"ג עולים ק"ל ולאה היא מבחי' ה' עלאה הרי קל"ה ורחל היא מבחי' ה' תתאה הרי ג"כ קל"ה ולזה אמר קל"ה ולא קל"ה.

פי' אחר כי הנה נודע כי ב' נשים המה הנכללין בפרצוף ז"א לאה מן החזה ולמעלה אחורי ז"א ורחל מן החזה ולמטה והיא ג"כ מאחוריו. והנה לאה היא מלכות דאימא אשר בה שם ס"ג ורחל יש

<p>בההוא לבוש יקר הא אתבטל גווני דיצרא בישא וגופא דיליה וליה ליה דוכרנא בהדיה לעלמין</p>	<p>באותו לבוש נכבד, הרי התבטלו גווני יצר הרע והגוף שלו, ואין לו זכרון עמו לעולמים.</p>
<p>ואי תימא דאנן פקדין לבי קברי בריש כל ליליא³⁶⁹ לאו על גופא אלא דנפשא (דאזלא עטריראה) דהאי כל זמנא דבשרא קיימא רוחא פקדא עלה³⁷⁰ דנפשא ונפשא פקדא לגופא</p>	<p>ואם תאמר שאנו פוקדים בתי הקברות בראש כל לילה, לא על הגוף אלא על הנפש (שהולכת ערומה) שהרי כל זמן שהבשר קיים, הרוח פוקדת על הנפש, והנפש פוקדת על הגוף.</p>
<p>אבל השתא פקדונא דילן איהו לנפשא דאיהי משתככא ואשתארת בשכוכי גו גרמי³⁷¹ ובג"כ בריש כל ליליא פקדונא דרוחא לנפשא ולא על בשרא</p>	<p>אבל עכשיו פקדוננו הוא לנפש, שהיא שוככת ונשארת שוככת תוך העצמות, ומשום זה בראש כל לילה פקדון הרוח לנפש ולא על הבשר.</p>
<p>אי חסידא קדישא תא ואגלי לך מלה סתימא בניינא דגופא דבר נש הכי הוא רוחא מעם רוחא דקודשא³⁷³ נשמטא מגו אילנא דחיי</p>	<p>אי³⁷² חסיד קדוש בא ואגלה לך דבר נסתר, בנין גוף האדם כך הוא, הרוח מעם רוח הקודש, הנשמה מתוך עץ החיים.</p>
<p>כיון דרוחא קדישא יהב חילא מיד רתיכין דיליה יהבין חיליהו חילא דלהון גרמי ושייפין כלהו מסטרא דלהון ותקונייהו דא על דא סט"א יהבת בשרא ומסטרא דיליה אתיא בשרא ולא מלה אחרא רתיכין דיליה יהבין כל אינון גידין וערקין לאמשכא דמא לבשרא</p>	<p>כיון שרוח הקודש נתנה כח, מיד מרכבותיו נותנים כחם, כחם הוא עצמות ואיברים כולם מצדם, ותקונם זה על זה, הסטרא אחרא נותנת בשר, ומצדה בא הבשר ולא דבר אחר, מרכבותיה נותנים כל אותם גידים ועורקים להמשיך דם לבשר.</p>
<p>בתר דאלין יהבי חיליהו שמיא יהבי</p>	<p>אחרי שאלה נותנים חילם, השמים</p>

בה הויה בבחי' אחוריים כזה י' י"ה יה"ו יה"ה שהם גימ' ע"ב ס"ג וע"ב גימ' קל"ה וז"ש נשין בלשון רבים שהם לאה ורחל דעתייהו קל"ה. ומ"ש קל"ה ולא קלות הענין הוא כי בב' נשים אלו יש אותן ב' בחי' שהם ס"ג וע"ב אשר שניהם בהצטרפות אחד עולה גימט' קל"ה לכן אמר בלשון יחיד קל"ה. והנה רחל היא למטה מהחזה דז"א הנקרא מ"ה והיא באחור שלו העולה ק"ל והיא בחי' ה' אחרונה שבשם ותחבר הכל יהיה קל"ה.

ומ"כ בלשון אחר קצת וז"ל והנה מהראוי היה לומר דעתייהו קלות אך דע שורש הדבר כי מן הז"א יוצאת מאחוריו ב' נשים לאה ורחל והנה כל א' נקראת ה' זו ה' רבתי וזו ה' זעירתה. והנה הדעת יש בו הה"ח והה"ג והה"ח מתפשטין בגופא דז"א והה"ג בגופא דנוקבא. והנה הה"ג הם ה' היות כל הויה גימ' כ"ו וה"פ כ"ו עולה ק"ל ועם הה' הנק' נוק' הרי קל"ה הרי דעתייהו קל"ה כי בין ב' הדעת שלהן אין להם רק קל"ה.

גם דע כי לאה יוצאת מאחורי הז"א ותופסת ממנו בחי' ס"ג כי כבר בארנו איך מלכות דתבונה שבמוח ז"א היא המוציאה את לאה וא"כ כשם שהבינה בה שם ס"ג כך לאה יש בה שם ס"ג אך המל' רחל לוקחת ממנו שם הויה בריבוע העולה ע"ב כזה י' י"ה יה"ו יה"ה והנה אם תצרף ע"ב וס"ג יעלה ק"ל והנוקבא נקראתספר זוהר הרקיע פרשת שלח ה' הרי קל"ה. וצ"ע שהרי ע"ב וס"ג עצמם עולה קל"ה.

368

³⁶⁹ ביאורים ח"א סח ע"ב אות מט (מקום)?

³⁷⁰ עי' זהר הרקיע פח ע"ב (לש"ו).

³⁷¹ הקדו"ש פה ע"ג ד"ה ודע, דע"ה ח,ב כו ע"א ריש ענף ט', דע"ה ח,ב מה ע"ג בתחילתו, ביאורים ח"א ס ע"ג אות יב

372

³⁷³ כמ"ש הסבא בדף סט ע"ב בפרשת משפטים שהרוח ממל' והנשמה מזעיר וכתב האריז"ל כי זה איירי קודם חטא אדה"ר שהיתה מל' במקום ז"א וז"א במקום בינה ולכך הרוח ממלכות והנשמה מז"א (רח"ו).

<p>חילייהו ומאן אינן עור דאתמשך על כלא כגוונא דלהון לבתר מתחברן שמיא וארעא כחדא ויהבי ד' יסודי אלין אשא ומיא ואוירא ועפרא לאנגא על אלין ולחפיא על כלא</p>	<p>נותנים חילם, ומי הם עור שנמשך על הכל כדוגמתם. אחר כך מתחברים שמים וארץ כאחד, ונותנים ארבעה יסודות, אלו אש ומים ואויר ועפר להגן על אלה, ולכסות על הכל.</p>
<p>לבתר כל חד נטיל חולקיה דיהב ואתבטל רוחא דקודשא ורתיכין דיליה חולקיהו קיימא רוחא דקודשא רוחא דיליה קיימא ונשמתא סלקא רתיכין דרוחא דקודשא גרמין דלהון קיימין וע"ד חשיבו דגופא גרמין הוּו ובג"כ כתיב (&) ועצמותיך יחליץ ובשרא לא כתיב ביה הכי</p>	<p>אחר כך כל אחד נוטל חלקו שנתן והתבטל רוח הקודש ומרכבותיה, חלקם קיים, רוח הקודש רוחו קיים, והנשמה עולה מרכבות רוח הקודש עצמותיהם קיימים, ועל זה חשיבות הגוף אלו העצמות, ומשום זה כתוב "ועצמותיך יחליץ" ובשר לא כתוב בו כד.</p>
<p>וכל זמנא דבשרא דסטרוא אחרא קיימא בקיומא ההוא שטן קיימא לאסאנא אתאביד בשרא לית רשו לאסאנא דהא לית ליה על מה דיסתמיך וע"ד כתיב (&) יכל בשר מרואי ושפו עצמותיו לא ראו מההוא חיזו דשטן דקיימא לאסאנא דלא יכל כיון דיכל בשרו ושפו עצמותיו לא ראו לא אתחזון לקרבא לגביה דלית ליה בהון חולקא</p>	<p>וכל זמן שהבשר של צד האחר עומד בקיומו, אותו שטן עומד להשטין³⁷⁴. אבד הבשר, אין לו רשות להשטין, שהרי אין לו על מה שיסמוך, ועל זה כתוב "יכל בשרו מרואי ושפו עצמותיו לא ראו", מאותו מראה שטן שעומד להשטין, שלא יכול, כיון שיכל בשרו ושפו עצמותיו לא ראו, לא ראויים לקרב אליו, שאין לו חלק בהם.</p>
<p>כיון דשף כל חד וחד מדוכתיה לא תבע עלייהו ולא קאים לאסאנא בגינייהו לבתר דבשרא מתעבלא הא לא יתבע דינא ולא קאים לאסאנא דהא לית ליה על מה דיסתמיך ולא אדכר לב"נ בשום מלה דעלמא</p>	<p>כיון שזז כל אחד ואחד ממקומו, לא תובע עליהם ולא עומד להשטין בגללו. לאחר שמתעכל הבשר, הרי לא יתבע דין, ולא עומד להשטין, שהרי אין לו על מה שיסמוך, ולא מזכיר לאדם בשום דבר של העולם.</p>
<p>א"ר שמעון השתא ידענא מלין על תקונייהו ודאי יאות הוא ליה לאסאנא</p>	<p>אמר רבי שמעון כעת ידעתי דברים על תקונם ודאי נאה הוא לו לקטרג.</p>
<p>א"ל ר' (שמעון) חגור זינך ותקינ גרמך אי תבעי למגרדע מלין דשארית או אי תשאל בהני מלין אימא לי</p>	<p>אמר לו רבי (שמעון), חגור כלי זינך והתקן עצמך, אם תרצה לדעת דברים שהתחלת או אם תשאל בדברים האלה אמור לי.</p>
<p>א"ל ודאי הא ידענא דביתאי שכובת דלא ידענא מנה כלום וחברייא ידעין נשין מ"ט דעתייהו קלה</p>	<p>אמר לו ודאי, הרי ידעתי שאשתי מתה, שלא ידעתי ממנה כלום, והחברים יודעים נשים למה דעתן קלה.</p>
<p>א"ל דעתא אתיא בשית דרגין³⁷⁵ וכל חד נטיל³⁷⁶ חולקיה מה דאשתאר קל איהו³⁷⁷</p>	<p>אמר לו הדעת באה בשש דרגות, וכל אחת לוקחת חלקה, מה שנשאר</p>

374

³⁷⁵ הענין הוא במה שנודע כי הדעת דז"א מלובש תוך היסוד דאימא עלאה והדעת הזה מתפשט עד שית דרגין שהם שש קצוות הזכר שהם החמש חסדים המתפשטים בו מחסד ועד הוד שבו ואח"כ מתקבץ כללותם ביסוד שבו ואלו הם שית דרגין שבהם מתפשט הדעת של ז"א שהם החסדים ומה שנשאר אל דעת הנקבה הוא דבר קל ומועט והוא מ"ש לעיל שהם חמש הגבורות שמספרם ק"ל ועוד כי אפילו מזה הדעת שנשאר אל הנוקבא צריך להשאיר ממנו בחינה להיותה

<p>אבל יקירא דא אי לאו דאשת כסילות אשתתף בה</p>	<p>הוא קל, אבל נכבדה זו, אם לא שאשת כסילות משתתפת בה.</p>
<p>במלה דא לא תשאל דהא ידענא דלאו על דביתך שאלת אלא על מה דכתיב (&) הנה יי' רוכב על עב קל וההוא עב קל אקרי דעת מההיא³⁷⁸ כלה יראת יי' ואיהי קיימא באמצעיתא כגוונא דדעת עלאה אבל (ס"א וע"ד) אקרי קל והא ידענא שאלתא דילך מאי היא</p>	<p>בדבר זה אל תשאל, שהרי ידעתי שלא על אשתך שאלת, אלא על מה שכתוב "הנה ה' רוכב על עב קל", ואותו עב קל נקרא דעת, מאותה לה, יראת ה', והיא עומדת באמצע כדוגמת דעת עליונה, אבל (ועל זה) נקראת קל, והרי ידעתי שאלתך מהי.</p>
<p>אבל שארי וחגור זינג וקטיר קטריך דהא עידנא הוא לגלאה כמה דשאריית עובדא דעל אנפי רוחב ביתא אולם דעזרה לנו בהאי עזרה אית תריסר פתחין לפום חושבן שבטיא דישראל</p>	<p>אבל התרוהתחל³⁷⁹ וחגר כלי זינג, וקשר קשרך, שהרי זמן הוא לגלות כמו שהתחלת את המעשה, שעל פני רוחב הבית אולם העזרה לפני, בעזרה זו יש שנים עשר פתחים לפי חשבון שבטי ישראל.</p>
<p>בפתחא חדא כתיב ראובן ובפתחא אחרא כתיב שמעון וכן כל שבטיא דישראל רשימין על אינון פתחין בזמנא דיסלקון לאתחזאה קמי מאריה דעלמא מאן דעייל בפתחא דרשים ביה ראובן אי משבטא דראובן איהו מקבלין ליה פתחין ואי לא פלטיין ליה לבר וכן בכלהו דלא יקבלון פתחין אלא למאן דאיהו מההוא שבטא דרשים בהון ובדא יתחקקון וישתמודען כל חד וחד</p>	<p>בפתח אחד כתוב ראובן, בפתח אחר כתוב שמעון, וכן כל שבטי ישראל רשומים על אותם פתחים. בזמן שיעלו להראות לפני רבונו של עולם, מי שיכנס בפתח שרשום בו ראובן, אם משבט ראובן הוא הפתחים מקבלים אותו, ואם לא פולטים אותו החוצה, וכן בכלם, שלא יקבלו הפתחים אלא למי שהוא מאותו שבט, שרשום בהם, ובזה יתחקקו ויכירו כל אחד ואחד.</p>
<p>תלת מאה³⁸⁰ ושתיין³⁸¹ וחמש³⁸² עמודין דנהורא מלהטא אית בכל סטרא מאינון צדדים, כל העמודים הללו נקראים</p>	<p>שלש מאות וששים וחמשה עמודי אור לווהט יש בכל צד מאותם ארבעה צדדים, כל העמודים הללו נקראים</p>

אור מקיף על רישא דנוקבא ונמצא כי מה שנכנס בפנימיותו להיותו בסוד דעת שבה הוא דבר קל ומועט (שער מאמרי רשב"י).

³⁷⁶ הנה דעת מכריע בין חר"ב ובין חר"ג שמלכות יוצאה מכנגד נה"י ונשארו חב"ד חג"ת והדעת מכריע ביניהם ו"ק ומה שנשאר ממנו מן הדעת לקחתו המלכות שהיא מכנגד נה"י וז"ש דעת אתי בשית דרגין ומה דאתר קל איהו (רח"ו).

³⁷⁷ שם בן ארבע במילוי יודין עולה ע"ב ושם בן ארבע במילוי ג' יודין ואל"ף עולה ס"ג הרי קל"ה והבן. ודעת האשה התחתונה עולה ס"ג וזהו ואתה מחיה את כולם והבן מחיה הוא ס"ג וכו' נשין מ"ט דעתייהו קלה כו' וז"ל כבר נתבאר זה לעיל במקומו ונחזור עוד לבארו הנה ידעת כי דעת דז"א יש בו חמשה חסדים וחמשה גבורות והם עשרה הויות בגמטריא ר"ס. ואמנם דעת הנקבה אין לה רק חמש הויות של גבורות בלבד והם בגמטריא ק"ל ועם כללות החמשה עצמם הרי קלה. וזהו סוד נשים דעתן קלה אמנם אומרו נשים בלשון רבים הוא כי שתי נשים יש לז"א והם לאה ורחל וכל אחת משתייהן אין לה מוח הדעת אלא מן אותם החמשה גבורות לבד הנקרא עיטרא דגבורה ועיטרא זו משמשת בדעת של שתייהן נמצא כי כל שתי הנשים אין להם רק דעת אחד לבד לשתייהן והדעת ההוא הוא קלה כנז' ולזה לא אמר נשים דעותיהן קלות (שער מאמרי רשב"י – מכת"י הרב).

הקדו"ש מו ע"ג בסופו, דע"ה ח"ב עו ע"א בתחילתו
³⁷⁸ שדעת דנוק' בימי החול החיצון הוא ע"ב קל דהיינו הו"ה באחרונים גימ' ע"ב והו"ה דמ"ה באחרונים גימ' ק"ל והפנימי שם ב"ן ובשבת החיצון ב"ן והפנימי ס"ג (רח"ו).

³⁷⁹

³⁸⁰ ג"ר (רח"ו).

³⁸¹ ו"ק (רח"ו).

³⁸² מלכות (רח"ו).

<p>ארבע סטריין כל אליין עמודין אקרון עמודים חיים בגין דלא קיימא נהורא דלהון</p>	<p>עמודים חיים, משום שלא עומד אורם</p>
<p>קע/ב³⁸³</p>	
<p>שכיך באתר חד וכלהו אליין סלקין ואלין נחתין³⁸⁴ יהבי דוכתא³⁸⁵ דא לדא³⁸⁶ אליין דסלקין בטשין דא בדא ומנגני נגונא ואלין דנחתו אוף הכי</p>	<p>שוכך במקום אחד, וכולם אלו עולים ואלו יורדים, נותנים מקום זה לזה, אלו שעולים מכים זה בזה, ומנגנים נגון, ואלה שיורדים גם כן.</p>
<p>אליין דסלקי דנגני נגונא מאי נגונא מנגני שיר יתמא (תהלים צח &) מזמור שירו ליי שיר חדש³⁸⁷ כי נפלאות עשה וגו'</p>	<p>אלה שעולים שמנגנים נגון, איזה נגון מנגנים, שיר יתום "מזמור שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה וגו'".</p>
<p>שיר חדש וכי אית שיר עתיק אלא שיר דעד כען מלאכין קדישין לא שבחו ליה בגין דאיהו חדש מאי טעמא איהו חדש בגין דההוא דמחדש עולימוי משבחה ליה ואמר ליה והכי אמר רב מתיבתא דא אקרי חדש ואיהו חדש בגין דדביק³⁸⁸ בשמשא ולא אתפרש מניה לאפקא סטרא אחרא דלית ביה חדשא דכתיב ביה (&) ואין כל חדש זקן הוא ואתבלי ולא אתחדש (ס"א ולא עביד תולדין דאלמלא עביד תולדין הוה מטשטש עלמא)</p>	<p>"שיר חדש", וכי יש שיר עתיק, אלא שיר שעד כעת מלאכים קדושים לא שבחו לו, משום שהוא חדש. למה הוא חדש, בגלל שאותו אחד שמחדש נעריו משבחו ואומר לו, וכך אמר ראש הישיבה, זה נקרא חדש, והוא חדש משום שדבק בשמש ולא נפרד ממנו, להוציאולאפוקי סטרא אחרא שאין בה חדוש, שכתוב בה "ואין כל חדש", זקן הוא ובלה ולא התחדש (ולא עושה תולדות ואלמלא עשה תולדות היה מטשטש העולם).</p>
<p>תו פתח רב מתיבתא שרה אתחדשת בעדנא דרגא דילה גרים דכתיב (&) אחרי בלותי היתה לי עדנה מאי עדנה משיכו דעדן עלאה ובגין דאתמשך עלה מסטר דנוקבא כתיב עדנה בה"א ובג"כ כתיב היתה ולא היה</p>	<p>עוד פתח ראש הישיבה, שרה התחדשה בעדן דרגתה גרמה, שכתוב "אחרי בלותי היתה לי עדנה", מה זה עדנה, משיכת עדן העליון, ומשום שנמשך עליה מצד נקבה, כתוב עדנה בה"א, ומשום זה כתוב היתה ולא היה.</p>
<p>ואדני זקן (&) וכי אע"ג דאיהו זקן לא אתהוי לאולדא אלא לאו מלתא זעירתא אמרה לגביה (דאברהם אלא) דבגין (לאזער גרמה דאתדבקה) ההוא (מלך) זקן (ד"א דאתדבקה) (וכסיל) לא אתחדש ולא עביד תולדין דאלמלא הוה עביד תולדין הוה מטשטש עלמא</p>	<p>"ואדני זקן" וכי אף על גב שהוא זקן לא ראוי להוליד, אלא לא דבר קטן אמרה עליו (שאברהם אלא) שבגלל (להקטין עצמה שנדבקה) אותו (מלך) זקן (שנדבקה) (וכסיל) לא מתחדש ולא עושה תולדות, שאלמלא היה עושה תולדות, היה מטשטש את העולם.</p>
<p>(ס"א אלא אמרה לגבי דאברהם בגין דהוא זקן לא אתחדש ולא עביד תולדין)</p>	<p>(אלא אמרה על אברהם, בגלל שהוא זקן לא יתחדש ולא יעשה תולדות), ועל זה הקדוש ברוך הוא</p>

383

³⁸⁴ במ"ן (רח"ו).

³⁸⁵ במ"ד (רח"ו).

³⁸⁶ כמעד איש ולויותו (רח"ו).

³⁸⁷ כי הם הנקבות של העולם ואע"פ כן אומרים שיר זכר וחדש אין פי' כמשמעו אלא אמט"ט קאי

(רח"ו).

³⁸⁸ גימ' שד"י עם הכולל ושד"י גימ' מטטרון (רח"ו).

<p>ועל דא אהדר מלין קודשא בריך הוא למה זה צחקה שרה וגו'.</p>	<p>החזיר דברים "למה זה צחקה שרה וגו'".</p>
<p>ואי תימא והא כתיב (&) ואברהם זקן בא בימים אלא בא בימים באינן יומין עלאין דמחדשי עולמין כנשרא ע"ד נגונא דא נגונא דההוא חדש איהו הושיעה לו למאן לההוא חדש הושיעה ימינא דמלכא עלאה ודרועא דיליה</p>	<p>ואם תאמר, והרי כתוב "ואברהם זקן בא בימים", אלא בא בימים באותם ימים עליונים שמחדשים נערים³⁸⁹ כנשר, ועל זה נגון, זה נגון של אותו חדש הוא, הושיעה לו, למי לאותו חדש הושיעה ימין המלך העליון וזרועו.</p>
<p>אינן דנחתי אוף הכי מנגני ואמרי שירה אהרא יתמא ומאן איהו (&) מזמור לתודה דאיהו יתמא אוף הכי נהורא דלהון³⁹⁰ חד אתחזי וכד מתגלגלי אתחזן חמש גוונין דנהורין בכל עמודא ועמודא³⁹¹ עמודין אלין כלהו חללין מלגאו וכד סלקי ונחתי נפקי מנייהו שלהובין דנורא כגווני חזור ושושן לעילא מכל עמודא ועמודא אית תלת תפוחין³⁹² דבטשי בהו תלת גוונין סומק ירוק וחורר בכל גוון וגוון מלהטן אתוון בלטי משלהובא ירוקא דאשא ולא משתככי לעלמין ולית מאן דיקום עלייהו</p>	<p>אותם שיוורדים גם כן מנגנים, ואומרים שירה יתומה אחרת, ומהי מזמור לתודה, שהוא יתום גם כן. אורם אחד נראה, וכשמתגלגל נראים חמשה צבעים של אורות בכל עמוד ועמוד העמודים הללו, כולם חלולים מבפנים, וכשעולים ויורדים יוצאים מהם שלהבות, אש כצורות, כפתור ופרח, מעל כל עמוד ועמוד יש שלשה תפוחים, שמכים בהם שלשה צבעים, אדום ירוק ולבן, בכל צבע וצבע לווהטות אותיות בולטות, משלהבת ירוקה של אש, ולא שוככים לעולמים ואין מי שיקום עליהם.</p>
<p>ארבע גלגלין³⁹⁴ מתחמן עובד ציור בכל עמודא ועמודא באינן גלגלין אית פליאן רברבן כד מסתחרן מפקין מנייהו זגין דדהבא³⁹⁵ ואבני יקר ומיד מתכנשי בגווייהו ולא נפלי³⁹⁶ לארעא</p>	<p>ארבעה גלגלים תוחמים³⁹³, מעשה ציור בכל עמוד ועמוד, באותם גלגלים יש פליאות גדולות, כשמסתובבים מוציאים מהם זגים של זהב, ואבנים יקרות, ומיד מתכנסים בתוכם ולא נופלים לארץ.</p>
<p>כד נפקין אינן זגין דדהבא ואינן אבני יקר גו אסתחרותא דגלגלין אשתמע קלא דאמרי (&) זאת נחלת עבדי יי' וצדקתם מאתי נאם יי'</p>	<p>כשיוצאים אותם זגי זהב, ואותם אבנים יקרות תוך סבוב הגלגלים, נשמע קול שאומרים "זאת נחלת עבדי ה' וצדקתם מאתי נאם ה'".</p>
<p>תרין אריין בכל³⁹⁷ גלגלא וגלגלא אריא חדא מסטרא חדא ואריא חדא מסטרא חדא וכלהו מאשא ירוקא ובגלגולא דקא מסתחרן גלגלין מתחבקן אלין באלין ואולי כלהו בגלגולא מתדבקן דא בדא כד סלקין עמודין מנהמן אריין אלין באלין ותפוחין</p>	<p>שני אריות בכל גלגל וגלגל, אריה אחד מצד אחד, ואריה אחד מצד אחד, וכולם מאש ירוקה, ובגלגול שמסתובבים הגלגלים, מתחבקים אלה באלה, והולכים כולם בגלגול מתדבקים זה בזה, כשעולים</p>

389

390 של העמודים (רח"ו).

391 כי כל חסד כלול מה' (רח"ו).

392 יה"ו (רח"ו).

393

394 ד' אותיות אדני תחת הת"ת לקבל משם (רח,ו).

395 הם המ"ן ושם ב"ן נקרא מ"ן (רח"ו).

396 כי המ"נ אינם יוצאים ח"ו אלא נקלטות ברחם הנוק' (רח"ו).

397 תפלת הבקר פני אריה אל הימין (רח"ו).

<p>פּרַחִין בַּאוּרָא וּסְלַקִין לַעִילָא וּבִטְשֵׁי אֵלִין בַּאֲלִין בַּאוּרָא³⁹⁸ וְתַבּוּ³⁹⁹ לַאֲתַרְיֵיהּ וּמִתְמַן נַפְלֵי וְאַרְיִין פִּשְׁטֵי יַדֵּיהּ לְנִטְלָא לֹון וּסְלַקִין אֵלִין מִגְרַמֵּיהּ אִי חֲסִידָא קְדִישָׁא מֵאַן חֲמָא חֲכַמְתָּא דְאַוּמְנֵי דְצִייר קב"ה בַּעֲמֻדִין אֵלִין</p>	<p>הַעֲמוּדִים, נוהמים האריות אלה באלה, והתפוחים פורחים באויר ועולים למעלה ומכים אלה באלה באויר, ושבים למקומותיהם, ומשם נופלים, והאריות פושטים ידיהם לקבלם, ועולים אלה מעצמם, אהה חסיד קדוש, מי ראה חכמת האומנות שצייר הקדוש ברוך הוא בעמודים הללו.</p>
<p>בַּפְּלָגֵי יוֹמָא⁴⁰⁰ נַפְקֵי תְרִין נִשְׂרִין בְּכָל גַּלְגַּלָּא וּגְלַגְלָא וְלֹא יָדִיעַ אֲתֵר דְנַפְקֵי מִתְמַן וְשִׁרְיִין עַל רִישֵׁיהוֹן דְאֵלִין אֲרִיִין וְכַדִּין מִשְׁתַּכְּבֵי עֲמוּדִין וּגְלַגְלִין וְקִיּוּמֵי בְּקִיּוּמֵיהוֹן וְתַפּוּחִין נַפְלֵי עַל פּוּמֵיהוֹן דְנִשְׂרֵי וּמַקְבְּלֵי לֹון וּמִיד פְּרַחִין מִפּוּמָא לְפּוּמָא וְאַזְלִין וּמִשְׁטַטֵי בִּינֵיהוֹן וְתַבּוּ לַאֲתַרְיֵיהּ וְלֹא יָדִיעַ מֵאַן הִיא לְבַתֵּר שַׁעְתָּא וּפְלַגָּא נִשְׂרִין אֲרִימִין קְלָא וּמִנְגְנִין נְגוּנָא תַּאֲיָבָא וְאַתְטַמְרֵן וְלֹא יָדִיעַ בְּהִי אֲתֵר</p>	<p>בַּחֲצוֹת הַיּוֹם יוֹצְאִים שְׁנֵי נִשְׂרִים בְּכָל גַּלְגַּל וּגְלַגְלָא, וְלֹא יָדוּעַ מִקּוּם שִׁמְשֵׁם יוֹצְאִים, וְשׁוֹרִים עַל רֹאשׁ הָאֲרִיּוֹת הַלְלוּ, וְאִזְ שׁוֹכְכִים הַעֲמוּדִים וְהַגְּלַגְלִים וְעוֹמְדִים בְּקִיּוּמָם, וְהַתְּפוּחִים נּוֹפְלִים עַל פִּיהֶם שֶׁל הַנִּשְׂרִים וּמַקְבֵּלֵת אוֹתָם, וּמִיד פּוֹרְחִים מִפֶּה לְפֶה וְהוֹלְכִים וּמִשׁוֹטְטִים בִּינֵיהֶם וְשׁוֹבִים לְמַקּוּמֹתֵיהֶם, וְלֹא יָדוּעַ מִי הִיא. לְאַחַר שַׁעָה וְחֲצֵי מְרִימִים הַנִּשְׂרִים קוֹל וּמִנְגִּנִים נִגּוֹן מִיתוּק וְנִסְתָּרִים וְלֹא יָדוּעַ בְּאִיזָה מִקּוּם.</p>
<p>סַחְרַנֵּיהוֹן דְאַיְנוֹן עֲמוּדִין אִיתַּ שְׁבַכִּין עוֹבֵד צִיּוֹר אֲשָׁא סוּמְקָא וְנַהוּרָא חוּרָא וְחוּטִין דְדַהֲבָא סַחֲוֹר סַחֲוֹר סַחֲוֹר לְכָל סַטְר וּמַעֲיִנָּא דְמֵיא</p>	<p>סָבִיב אוֹתָם הַעֲמוּדִים יֵשׁ חֲדָרִים, מַעֲשֵׂה צִיּוֹר אֲשֶׁר אֲדוּמָה, וְאוֹר לְבָן וְחוּטֵי זָהָב סָבִיב סָבִיב סוֹבְבִים לְכָל צַד, וּמַעֲיִין מֵיָם</p>
<p>קַע/א 403402401</p>	
<p>כַּד"א (&) וְהִיָּה בְּיוֹם הַהוּא יֵצְאוּ מֵיָם חַיִּים מִירוּשָׁלַם חַצִּים⁴⁰⁴ אֵל הַיָּם הַקְּדַמוֹנִי וְחַצִּים אֵל הַיָּם הָאַחֲרוֹן</p>	<p>כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר "וְהִיָּה בְּיוֹם הַהוּא יֵצְאוּ מֵיָם חַיִּים מִירוּשָׁלַם חַצִּים אֵל הַיָּם הַקְּדַמוֹנִי וְחַצִּים אֵל הַיָּם הָאַחֲרוֹן".</p>
<p>הַכָּא פְּרִישׁ רַב מִתִּיבְתָא קְרָא דָא לְגוֹ וְקָלִיָּה אֲשַׁתְּמַע לְבַר (ס"א וְאַדְהוּ) מְדַהוּה פְּרִישׁ קְרָא דָא (אִי קְדִישָׁא אִי קְדִישָׁא) לְחַ קַל יְנוּקָא אֲתַעֵר מְלַבֵּר הַהוּא יְנוּקָא דְהוּה פְּרִישׁ תְּלַמוּדִיָּה וְגַמִּיר קָמִי חַד עֲמוּדָא דְעַלְמָא בְּרִיָּה דְרַבֵּי יְהוּדָה דְרַבִּית אַנְתָּ וְהוּוּ אַחְרֵי</p>	<p>כַּאֲן פִּירְשׁ רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה פְּסוּקַּת זֶה לְפָנִים וְקוּלוּ נִשְׁמַע הַחֻצָּה (וְעַד שֶׁהִיָּה) מִשֶּׁהִיָּה מִפְּרִשׁ פְּסוּקַּת זֶה (אִיזָה⁴⁰⁵ קְדוֹשׁ, אִיזָה קְדוֹשׁ) קוֹל תִּינוּק הַתְּעוֹרֵר מִבְּחוּץ, אוֹתוֹ תִּינוּק שֶׁהִיָּה מִפְּרִשׁ תְּלַמוּדוֹ וְלַמַּד לְפָנֵי עֲמוּד אַחַד שֶׁל הָעוֹלָם, בְּנוֹ שֶׁל רַבֵּי יְהוּדָה</p>

³⁹⁸ פי' מזדווגים (רח"ו).

³⁹⁹ ע"י יסודותיהם (רח"ו).

⁴⁰⁰ סוד נשר דקאי באמצע (רח"ו).

401

402

403

א' ⁴⁰⁴

405

<p>ביה לדינא וקליה אתער מלבר בהאי קרא ואמר מיא דאינון מלרע היך סלקין⁴⁰⁶ לעילא מניה לאתר עלאה יתיר⁴⁰⁷ מניה בכמה דרגין ומה אצטריך לון לאינון מיין לעילא ומה אתר דכל (תפוחי) מבויעין ונחלין נפקין מניה ולית פסיקו למבויעי ונחלי אתשקיא מאתר נגיב מאן חמא הפירא דבירא יהיב⁴⁰⁸ מיין למבויעא דנביע</p>	<p>שגדלת ואחזו בו לדין, וקולו התעורר מבחוץ בפסוק זה ואמר, מים שהם מלמטה איך יעלו למעלה ממנו, למקום עליון יותר ממנו בכמה מעלות, ומה צריך לאותם מים למעלה, ומה מקום שכל (תפוחי) המבויעים והנחלים יוצאים ממנו ואין הפסק למבויעים, והנחלים השקה ממקום יבש, מי ראה חפירת הבאר שנותן מים למבוע שנובע.</p>
<p>וכי ירושלם יהיב מיין אל הים הקדמוני אתר דכל מימין דעלמא נפקי מתמן ונבעין מניה אי חסידא קדישא לקלא דא אשתככו וצייתו כל קלין דבני מתיבתי דתמן ובג"כ לא יכילו מארי דדינא למקרב גביה</p>	<p>וכי ירושלם תתן מים אל הים הקדמוני, מקום שכל מימי העולם יוצאים משם ונובעים משם, אהה חסיד קדוש, לקול זה שככו ושמעו כל קולות בני הישיבה של שם, ומשום זה לא יכלו בעלי הדין לקרב אליו.</p>
<p>בכה ר' שמעון א"ל לא תבכי בוצינא קדישא זכאה חולקך דאפילו ינוקי מנך אמרי רזין סתימין דאורייתא תא ואימא לך מה דעבדו בני מתיבתי על קליה דההוא ינוקא כד עאל קליה דההוא ינוקא כגירא לגו וכלהו צייתי ליה בההוא שעתא אזדעזע רב מתיבתא וכל אינון דהוו קמיה ואמר מאן אינון דלא שבקין לההוא ברא דאלהא חייא למיעל קמו ואחידו ביה תלת עמודין דקימי קמי רב מתיבתא ועאל וכל בני מתיבתי אתכנשו לגביה</p>	<p>בכה רבי שמעון אמר לו, אל תבכה נר הקדוש, אשרי חלקך שאפילו תינוקות ממך אומרים סודות נסתרים של התורה. בא ואמור לך מה שעשו בני הישיבה על קול אותו תינוק, כשנכנס קול אותו תינוק כחץ פנימה, וכולם הקשיבו לו, באותה שעה הזדעזע ראש הישיבה וכל אלו שהיו לפניו, ואמר מי אלו שלא השאירו את אותו בן אלהים חיים להיכנס, קמו ואחזו בו שלשה עמודים שעומדים לפני ראש הישיבה ונכנס, וכל בני הישיבה נכנסו אליו.</p>
<p>אמר רב מתיבתא אימא קראיך ברא קדישא אמר עד כען דהילנא דהא אנא ממתבתא אחרינא הוינא והכי אמרו לי כד מארי דדינא הוו אהדין בי א"ל לא תדחל ברא קדישא הכא תהא ביננא שבעה יומין ותתסחי בכל יומא מטלא קדישא ולבתר יסלקון לך לגו ההוא מתיבתא בשאר ינוקי דהכא</p>	<p>אמר ראש הישיבה פסק פסוקך בן קדוש. אמר, עד כעת פחדתי שהריני משיבה אחרת, וכך אמרו לי, כשבעלי הדין אחזו בה אמר לו, אל תפחד בן קדוש, כאן תהיה בינינו שבעה ימים ותתרחץ בכל יום מטל הקדוש, ואחר כך יעלו אותך לתוך אותה ישיבה כשאר התינוקות מכאן.</p>
<p>פתח ההוא ינוקא ואמר והיה ביום ההוא לאידיע מאן הוא אלא בכל אתר ביום ההוא יומא בתראה הוא אמאי אקרי יום ההוא אלא דא הוא יומא דאחיד סופא בשירותא שירותא אקרי הוא כד"א (&)</p>	<p>פתח אותו תינוק ואמר "והיה ביום ההוא" ההוא לא ידוע מיהו, אלא בכל מקום "ביום ההוא", יום אחרון הוא. למה נקרא "יום ההוא", אלא זהו יום שאוחז סוף בראש, ראשית נקרא "הוא", כמו שנאמר "ועבד הלוי הוא",</p>

ב' 406

ג' 407

ד' 408

<p>ועבד הלוי הוא פולחנא דלוי לדרגא דאקרי הוא⁴⁰⁹ טמיר וגניז ואקרי ההוא (ה' הוא) לאחזאה סופא דכל דרגין דאיהו שירותא וכלא חד⁴¹⁰ ובגין דאיהו סופא אתוסף ביה ה'</p>	<p>עבודת הלוי לדרגה שנקראת הוא טמיר וגנוז, ונקרא ההוא (ה' הוא) להראות סוף כל המדריגות, שהיא ראשית, והכל אחד. ומשום שהוא סוף, התווסף בו ה'.</p>
<p>(ס"א הלוי הוא הוא טמיר וגניז ודא אקרי יום ההוא לאחזאה סופא דכל דרגין דאחיד בשירותא וכלא חד)</p>	<p>(הלוי הוא הוא טמיר וגנוז, וזה נקרא יום ההוא, להראות סוף של כל הדרגות שאחוז תחלה והכל אחד).</p>
<p>זמינא ירושלם לאפקא מיין ולנבעא נביעו הכא אית לומר סופא דכל דרגין לאו איהו ירושלם אלא ודאי ירושלם ויומא ההוא כלא חד</p>	<p>עתידה ירושלים להוציא מים ולנבוע מבוע, כאן יש לומר סוף לכל הדרגות אינה ירושלים, אלא ודאי ירושלים ויום ההוא הכל אחד.</p>
<p>מה בין האי להאי אלא ירושלם כל דרגין קדישין דילה כד אמתחרן אקרון ירושלם⁴¹¹ והכי אתחמאן ואית דרגין דסחרן ואקרון עזרות⁴¹² אלין פנימאין ואלין לבר ואית דרגין דאקרון כד אסתחרן לשכות (ס"א כד אסתחרן אלין פנימאין ואלין לבר אקרון ירושלם ואית דרגין דסחרן ואקרון עזרות ואית דרגין דאקרון לשכות)</p>	<p>מה בין זה לזה, אלא ירושלים, כל הדרגות הקדושות שלה, כשסובבים נקראים ירושלים, וכך נראים. ויש דרגות שסובבות ונקראות עזרות, אלה פנימיות ואלה בחוץ. ויש דרגות שנקראות כשסובבות לשכות (כשמסתובבות אלו הפנימיות ואלו לבחוץ נקראו ירושלים, ויש דרגות שסובבות ונקראות עזרות, ויש דרגות שנקראות לשכות).</p>
<p>ואית דרגין דאקרון כד אסתחרן היכל ודביר לגו מכל אינון דרגין אית חד נקודה (&) כבודה בת מלך פנימה נקודה דא אקרי יום ההוא⁴¹³ וסימניך (&) ההוא יקרא ארץ</p>	<p>ויש דרגות שנקראות, כשסובבות היכל ודביר. לפנים מכל אלו הדרגות יש נקודה אחת, כבודה בת מלך פנימה, נקודה זו נקראת "יום ההוא" וסימנך "ההוא יקרא ארץ".</p>
<p>וכד יקום יומא דא מגו שבכין⁴¹⁴ דעזרה יקום נביעו דמיא וההוא נביעו מן הים הקדמוני להוי⁴¹⁵ כגוונא דאמא דברה בין דרועהא ומסגיא חלבא דיניק אתמלי פומיה ואתרבי ביה אריק חלבא לפומא דאמיה כך חצים אל הים הקדמוני</p>	<p>וכשיעמוד יום זה מתוך חדרי העזרה, תקום נביעת מים, ואותה נביעה תהיה מהים הקדמוני שיהיה כדוגמת אמא שבנה בין זרועותיה, ומרב חלב שיונק מתמלא פיו ונתגדל בו, מריק חלב לפי אמו, כך חצים אל הים הקדמוני.</p>
<p>נטליה רב מתיבתא ונשקיה אמר חיין (ס"א חיין דעלמא דמלה דא הכי) אוקמוה במתיבתא דרקיעא והכי הוא ודאי ים האחרון דרגין בתראין דילה אי חסידא קדישא כמה חדוה על חדוה אתוסף בההוא ינוקא גו בני מתיבתי כ"ז טעמי דאורייתא</p>	<p>לקחו ראש הישיבה ונשקו, אמר חיין (חיי עולם שדבר זה כך), כך פרשוהו בישיבת הרקיע, וכך זה ודאי. ים האחרון מעלות אחרונות שלה, אהה חסיד קדוש, כמה שמחה על שמחה נתוספה באותו תינוק תוך בני הישיבה, עשרים ושבע טעמי התורה</p>

ה' 409
 ג' 410
 ז' 411
 ח' 412
 ט' 413
 י' 414
 כ' 415

<p>אמר ההוא ינוקא ושבעין כתרין אעטררה לאבוה בההוא יומא זכאה חולקיה מאן דזכי למילף לבריה</p>	<p>אמר אותו תינוק, ושבעים כתרים עטרו לאביו באותו יום, אשרי חלקו מי שזוכה ללמד את בנו.</p>
<p>אמר רבי שמעון לא זכה אבוה למילף ליה אמר אבוה שבק ורזא סתימא</p>	<p>אמר רבי שמעון לא זכה אביו ללמדו, אמר אביו השאיר. וסוד נסתר</p>
<p>קעא/ב 417416</p>	
<p>הוה בהאי ינוקא על מה דאסלק מעלמא ועל דבעו למידן דיניה (ס"א באתגלייא) ואשתזיב מניה דא הוה באתגלייא דהוה מכסיף לרביה קמי כלא בשאלתין וקושיין דיליה ולא חייש למהך לאהרא לאתקנא תלמודוי וחליש דעתא דרביה וע"ד בעו למידן ליה בדינא תקיפא ובג"כ אף על גב דאשתזיב ממאריהון דדינא לא אשתזיב הכא</p>	<p>היה בתינוק זה על מה שהסתלק מהעולם ועל שרצו לדון דינו (בגלוי) וניצל ממנו, זה היה בגלוי, שהיה מבייש לרבו לפני הכל בשאלות וקושיות שלו, ולא חשש ללכת לאחר להתקין תלמודו והחליש דעת רבו, ולכן רצו לדון אותו בדין קשה. ולכן אף על גב שניצל מבעלי הדין, לא ניצל כאן.</p>
<p>שבעה יומין הוי דלא אשתלים דיוקניה (ס"א דיניה) וכד הוה אסתחו בכאבא יתירא קמי כלא כל אינון שבעה יומין עד דאשתלים דיוקניה ועל דאסתלק מעלמא לא תבעי למנדע אי רבי אי רבי זכאה חולקך</p>	<p>שבעה ימים היו שלא השתלם דיוקנו (דינו), וכשהיה מתרחץ בכאב יתר לפני הכל, כל אותם שבעה ימים עד שהשתלם דיוקנו, ועל שהסתלק מהעולם לא תרצה לדעת, אהה רבי אי רבי אשרי חלקך.</p>
<p>ת"ח תחות עגולא⁴¹⁸ דאינון שבכין דתמן באינון מיין דההוא נביעו דמעיינא אתרשים נביעו חד ואתפשט ונפיק ונפיק לבר ועאל גו ימא רבא (דתמן) ורשים⁴¹⁹ ביה ארהא בלבא דימא ומיניה שתי לויתן ורוי⁴²⁰ וחדי ואתרבי ברבויא</p>	<p>בא וראה תחת העגול של אותם חדרים שם באותם מים של אותו מבוע, המעין נרשם מבוע אחד ומתפשט ויוצא החוצה, ונכנס לתוך הים הגדול, (ששם) ורושם בו דרך בלב הים, וממנו שותה לויתן ורוה ושמח ומתרבה ברבוי.</p>
<p>וכד נפיק נביעו אחרא ההוא נביעו אתפשט ואזיל בטמירו תחות תהומא לנו ימא בתראה וכל אינון⁴²¹ מים זדונים ומיין תקיפין מאיך לון וכפיף לון דלא יפקון לחבלא בני עלמא וסימן (&) הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה</p>	<p>וכשיוצא מבוע אחר, אותו מבוע מתפשט והולך בסתר תחת התהום לתוך הים האחרון, וכל אותם מים זידונים ומים תקיפים מנמיך אותם ומכופף אותם שלא יצאו לחבל בני העולם. וסימן "הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה".</p>
<p>ובאמצעיתא דההיא עזרה אית תרין כרובים עובדא דאומנא⁴²² דמלכא קדישא ולא יכלין לקיימא בהו עלאין ותתאין ותחותיהו זמינין כל ישראל לקיימא דלא</p>	<p>ובאמצע אותה עזרה יש שני כרובים, מעשה אומנות של המלך הקדוש, ולא יכולים לעמוד בהם עליונים ותחתונים, ותחתיהם עתידים</p>

416

417

א' 418

ב' 419

ג' 420

ד' 421

ה' 422

<p>יפקון מתחות גרפייהו לבר</p>	<p>כל ישראל לעמוד שלא יצאו מתחת כנפיהם החוצה.</p>
<p>זכאין ליהוון כל דעאלין תחות גרפייהו תליסר אלפי מגדלין דשמשא⁴²³ דנהיר⁴²⁴ מנצוצא דמרגלא בצעצועא (ס"א בניצוצא) כדקא יאות רב מתיבתא בג"כ זכה לההוא יקר מאן יכיל למימר מאינן מלין דקא מתחדשן בכל יומא מקמי רב מתיבתא אי רבי בכל זמנא דרוחין דכורין סלקין לעילא נשין בההוא זמנא נפקי כלהו ומתכנשי לגו היכלא דבתיה תמן וחדאן תמן בכמה מלין עתיקין ומתמן נפקין ועאלין כלהו והיא עמהן לגו היכלא דסרח וחדאן בכמה מלין חדתינ ועתיקין ומתמן נפקין והיא עמהן ועאלין לגו היכלא דיוכבד וכן בכל אינון היכלין</p>	<p>זכאים יהיו כל הנכנס תחת כנפיהם. שלשה עשר אלף מגדלים של שמש שמאיר מניצוץ של מרגלית בצעצוע (בניצוץ) כראוי. ראש הישיבה בגלל זה זכה לאותו כבוד. מי יכול לומר מאותם דברים שמתחדשים בכל יום מלפני ראש הישיבה, אהה רבי, בכל זמן שרוחות זכרים עולות למעלה, נשים באותו זמן יוצאות כולן ומתכנסות לתוך ההיכל ששם בתיה ושמחות שם בכמה דברים עתיקים, ומשם יוצאות ונכנסות כולן, והיא עמהן לתוך היכל סרח, ושמחות בכמה דברים חדשים ועתיקים, ומשם יוצאות והיא עמהן ונכנסות לתוך היכל יוכבד וכן בכל אותם היכלות.</p>
<p>השתא ר' אימא לך רוא הדא ת"ח בכל שמטה ושמטה כרוזא נפיק אתכנישו גוברין ונשין וכל אינון בני מהימנותא וסליקו כדין כלהו מתפשטין דכורין ונשין וסלקין וכל אינון ינוקי מחלב עאלין לגו מתיבתא (ס"א) אתכנישו בני מהימנותא גוברין ונשין וכל אינון ינוקי מחלב וסליקו כדין כלהו מתפשטין דכורין ונשים וסלקין וכלהו עאלין לגו מתיבתא) דרקיעא וחדאן חדוה ועלויא דלהון ותמן חדו על חדו וההוא נער דמפתחן דמאריה בידיה קם ואמר לון כמה מלין חדתינ ועתיקין וכלהו חמאן חדוה דלית חדוה כההיא חדוה</p>	<p>כעת רבי אמר לך סוד אחד, בא וראה בכל שמיטה ושמטה הכרוז יוצא, התכנסו גברים ונשים וכל אותם בני האמונה ועלו, אז כולם מתפשטים, זכרים ונשים ועולים, וכל אותם תינוקות מחלב נכנסים לתוך ישיבת (התכנסו בני האמונה גברים ונשים וכל אותם ינוקי חלב, ועלו אז כולם מתפשטים גברים ונשים ועולים וכולם נכנסים לתוך ישיבת) הרקיע, ושמחים בשמחה ועלוי שלהם, ושם שמחה על שמחה, ואותו נער שמפתחות רבונו בידו עומד ואומר להם כמה דברים חדשים ועתיקים, וכולם רואים שמחה שאין שמחה כאותה שמחה.</p>
<p>לבתר עאלין כלהו לגו כמה פרוכתין וכמה היכלין גניזין תמן דאינון נהרין בנעם י"י בנו היכלא דאהבה דקב"ה ודא הוא דכתיב (&) להוות בנועם ה' ולבקר בהיכלו לבתר פרחין ינוקין לעילא ואינון פרחין לתתא ומהדרין לדוכתייהו ומתלבשן כדבקרמיתא זכאה עמא דכל טובא דההוא עלמא מחכאן</p>	<p>אחר כך נכנסים כולם לתוך כמה פרוכות וכמה היכלות גנוזים שם, שהם מאירים בנועם ה', בתוך היכל אהבת הקדוש ברוך הוא, וזהו שכתוב "לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו". אחר כך פורחים התינוקות למעלה, והם פורחים למטה וחוזרים למקומותיהם ומתלבשים כבתחלה, אשרי העם שמצרים לכל טוב אותו עולם.</p>
<p>אר"ש כמה מתיקין מלין דשמענא זכאה חולקא דידי דזכינא לכל האי למשמע זכאה</p>	<p>אמר רבי שמעון כמה מתוקים הדברים ששמענו, אשרי חלקי שזכיתי</p>

⁴²³ ג'

⁴²⁴ ז'

<p>יומא דנפיקנא הכא אמרי ליה רבי תלת יומין אית לן רשו למיתי גבך ולבתר חד יומא (ס"א ניזיל ולא אית לן רשו למיתי ובהווא יומא יתוסף) ⁴²⁵ד חדוה דילך ד</p>	<p>לשמוע את כל זה, אשרי היום שיצאתי לכאן. אמרו לו רבי, שלשה ימים יש לנו רשות לבא אליך, ואחר כך יום אחד (נלך ואין לנו רשות לבא ובאותו יום נוספת) שמחה שלך.</p>
<p>איהו משיך משיכו מסטרא דיליה ואתטמר ואתהפא תחות אתר דאקרי תא הרצים עד פלגו ליליא מבתר פלגו ליליא שלהובא דעמודא דיצחק נפיק ובטש בהאי תרנגולא דאקרי גבר ⁴²⁶כגוונא דגבר אחרא עלאה עליה כיון דבטש ביה האי גבר קרי ויהיב שית קלין וכלהו בסכלתנו</p>	<p>הוא מושך משיכות מצדו ונסתר }מילה נסתר היא לשון פועל ולא תואר} ומתכסה תחת מקום שנקרא "תא הרצים" עד חצות הלילה, מאחר חצות הלילה יוצאת שלהבת, עמוד יצחק, ומכה בתרנגול הזה שנקרא גבר, כדוגמת גבר אחר עליון ממנו, כיון שמכה בו גבר זה קורא ונותן ששה קולות וכולם בהשכל.</p>
<p>בשעתא דאיהו קרי כל תרנגולין דהאי עלמא קראן ונפיק מניה שלהובא אחרא ומטי לון תחות גרפייהו וקראן איהו מה קרי בשעתא קדמאה קרי ואמר (&) קול יי בכח קול יי בהדר ובשעתא תניינא קרי ואמר (&) קול יי לעיר יקרא וגו' בשעתא תליתאה קרי ואמר (&) קול יי חוצב להבות אש</p>	<p>בשעה שהוא קורא, כל תרנגולי העולם הזה קוראים ויוצאת ממנו שלהבת אחרת, ומגיעה תחת כנפיהם, וקוראים. מה הוא קורא, בשעה ראשונה קורא ואומר "קול ה' בכח קול ה' בהדר", ובשעה שניה קורא ואומר "קול ה' לעיר יקרא", בשעה שלישית קורא ואומר "קול ה' חוצב להבות אש".</p>
<p>קעב/א ⁴²⁷</p>	
<p>בשעתא רביעאה קרי ואמר (&) קול יי יחיל מדבר וגו' בשעתא חמישאה קרי ואמר (&) קול יי על המים וגו' בשעתא שתיתאה קרי ואמר (&) קול יי יחולל אילות וגו' לבתר קרי ואמר (&) קול אומר קרא ואמר מה אקרא וגו' ודא איהו תרנגולא דקרי ולא שכיך ולבתר קרי כמלקדמין</p>	<p>בשעה רביעית קורא ואומר "קול ה' יחיל מדבר וגו'", בשעה חמישית קורא ואומר "קול ה' על המים וגו'". בשעה ששית קורא ואומר "קול ה' יחולל אילות וגו'". ואחר כך קורא ואומר "קול אמר קרא ואמר מה אקרא וגו'", וזהו התרנגול שקורא ולא שוכך, ואחר כך קורא כמו מקדם.</p>
<p>ומאי קרי כל עובדין דבני עלמא בנין דאיהו מאריה דאחמתא (ס"א דחכמתא) וקסת הסופר בהרצוי וכל עובדין דבני עלמא כתיב בכל יומא ובליליא בתר דקרי כל קריאן אלין קרי כל מה דכתב ביומא</p>	<p>ומה קורא, כל מעשי בני העולם, משום שהוא בעל התיק (של החכמה) וקסת הסופר במתניו, וכל מעשי בני העולם כותב בכל יום, ובלילה לאחר שקורא כל הקריאות הללו קורא כל מה שכתב ביום.</p>
<p>ואלמלא רגלוי אצבעאן דיליה דאינון תרין דרגין חד ההוא דקיימא באמצעיתא דאיהו רב וההוא דקיימא מאחורא דאיהו זעיר דקא מעכבין ליה יהא מוקיד עלמא בשלהובוי</p>	<p>ואלמלא רגליו, אצבעות שלו, שהם שתי דרגות, אחד אותו שעומד באמצע שהוא גדול, ואותו שעומד מאחור שהוא קטן, שמעכבים אותו, ישרף העולם בשלהבותיו.</p>
<p>ומה עבדי כיון דסליק צפרא וחוטא</p>	<p>ומה עושים, כיון שעולה הבוקר וחוט אור יוצא מצד דרום, אז</p>

⁴²⁵ צ"ע פירוש הסימן, אבל באור יקר, כמעט כל מקום שיש אותו כתוב שם "חסר)".

⁴²⁶ ח'

⁴²⁷

<p>דנהירו נפיק מסטר דרום כדין מתחברין כלהו ואתעבדין תרין רגלין תרין מלפין כעגלא לקיימא דכתיב (&) וכף רגליהם ככף רגל עגל והא ידעת רזא דא</p>	<p>מתחברים כולם ונעשים שתי רגלים, שני טלפי עגל, לקיים הכתוב "וכף רגליהם ככף רגל עגל", והרי ידעת סוד זה.</p>
<p>שאלת ענפא דגורן⁴²⁸ לגו בעזרה דא אית תלת מאה ושתין וחמשה היכלין⁴³⁰ כחושבן יומי שתא ובכל פתחא ופתחא כתיב (&) יהי שלום בחילך שלוח בארמנותיך לא ידיע מאי הוא בהני היכלין אלא כלהו אתחמן עובד ציור שבע סדרין דמרגלאן אתחמן אלין באלין בכל חד וחד</p>	<p>שאלת ענף הגורן⁴²⁸ 429. לתוך עזרה זו יש שלש מאות וששים וחמשה היכלות כחשבון ימות השנה, ובכל פתח ופתח כתוב "יהי שלום בחילך שלוח בארמנותיך", לא ידוע מהו בהיכלות האלה, אלא כולם נראים מעשה ציור, שבעה סדרי מרגליות נראים אלו באלו בכל אחד ואחד.</p>
<p>אי חסידא קדישא כמה משבח רב מתיבתא היכלא דדא דאיהו בריש סטר מזרח דעזרה דא בגין דארבע אינון בד' סטרין דעלמא אבל היכלא דסטר מזרח אסני נהורין דיליה יתיר מכלהו</p>	<p>אי⁴³¹ חסיד קדוש, כמה משבח ראש הישיבה היכל אחד שהוא בראש צד מזרח העזרה הזו, משום שארבעה הם בארבעת צדדי העולם, אבל היכל של צד מזרח מרבה אורותיו יותר מכלם.</p>
<p>יומא חד בימא רבא לויתן נפיק וכל ימא אזדעזע וכל נוני אזלין לכאן ולכאן כד מטי לויתן בפתחא דפתחא דתהומא שארי למחדי ואשתכך תמן Q תהומי Q אלא ההוא Q כחיוזו דמעין ואתחפיין נהורין ולא אתחזון כל אינון נהורין בר נהורא דהיכלא דבסטר מזרח דא</p>	<p>יום אחד בים הגדול יצא לויתן, וכל הים הזדעזע, וכל הדגים הלכו לכאן ולכאן. כשהגיע הלויתן לפתח של פתח התהום, מתחיל לשמח ושכך שם Q⁴³² התהום, Q⁴³³ אלא אותו Q כמראה המעיין ומתכסים האורות, ולא נראו כל אותם אורות, פרט לאור ההיכל שבצד המזרח הזה.</p>
<p>ההוא מרגלא דקא אפיק לויתן מגו ההוא תהומא דאקרי סגדון⁴³¹ ממה אתעביד אלא יומא דא דקא אפיק לויתן דאזדעזע ימא יומא דאתחרב בי מקדשא ט' באב איהו וההוא מרגלא דכד דכיר קב"ה לבנוי ואושיד תרין דמעין לגו ימא רבא חד נפיל לגו תהומא דא דאקרי סגדון⁴³¹ וחד נפיל לגו תהומא אחרא דאקרי גילב"א</p>	<p>אותה מרגלית שמוציא הלויתן מתוך אותו תהום שנקרא סגדון⁴³¹, ממה נעשתה. אלא יום זה שמוציא הלויתן שהזדעזע הים, יום שנחרב בית המקדש הוא ט' באב, ואותה מרגלית, שכשזוכר הקדוש ברוך הוא את בניו וזורק שתי דמעות לתוך הים הגדול, אחת נופלת לתוך תהום זה שנקרא סגדון⁴³¹, ואחת נופלת לתוך תהום אחר שנקרא גילב"א.</p>
<p>בגין דחמש תחומי אחרנין אינון בימא רבא אבל לא השיבין כהני אחרנין וכיון דנפלי אינון דמעין קפאן גו תהומי חד וחד אמבע גו תהומא דאקרי גילב"א</p>	<p>משום שחמשה תהומות אחרים הם בים הגדול, אבל לא חשובים כאלו האחרים, וכיון שנופלות אלו הדמעות נקפאו תוך תהום אחד, ואחד נטבע</p>

428

429

430

431

432

433

<p>Q דתתא גו שמרים דחמרא דורדיין בישין נפיק חד ערעורא מקטרגא מזיקא קדמאה ואיהו ברוחא דיוקנא דאדם Q כד קריב לגו קודשא כיון דמתעבר מתמן ובעי לנחתא לתתא לאתלבשא בלבושא לנזקא עלמא נחית הוא ורתיכווי ולבושא קדמאה דקא נקיט תבנית שור דיוקנא דשור וקדמאה לנזיקין מאינון ארבע שור איהו ואינון ארבע אבות לנזקא עלמא וכלהו תלתא אבות נזיקין בר שור כלהו דיליה Q</p>	<p>תוך תהום שנקרא גילב"א. Q⁴³⁴ שלמטה תוך שמרי היין, שמרים רעים, יוצא ערעור אחד מקטרג מזיק קדמון, והוא ברוח דמות אדם, Q⁴³⁵ כשמתקרב לתוך הקדושה, כיון שעבר משם ורוצה לרדת למטה להתלבש בלבוש להזיק את העולם, יורד הוא ומרכבותיו ולבוש קדמון שלקח תבנית שור, דמות שור, וראשון לנזיקין, מאותם ארבעה, הוא שור, ואותם ארבעה אבות להזיק העולם, וכולם שלשה אבות נזיקין, פרט לשור כולם שלו.</p>
<p>וע"ד כתיב (&) וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב מהו אוכל עשב הא דרשינן ביה אבל עקרא דמלה מתמצית הלחם ולא שבעת זיני דגן לית ליה בהו חולקא ולא יאות ליה למהוי תמן מדוכתייהו ואלין יתבין בדוכתייהו עד לא נפקי אלין זמינין אלין נהירו ונציצו דלהון לא יכלין עיינין למסבל אזלין בסחרנין לית להון שכיכו לעלמין</p>	<p>ועל זה כתוב "וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב", מהו "אוכל עשב" הרי דרשנו בו, אבל עיקר הדבר מתמצית הלחם ולא משבעת מיני דגן, אין לו בהם חלק, ולא ראוי לו להיות שם. ממקומותיהם, ואלה יושבים במקומותיהם, עד שלא יוצאים, אלו מזומנים אלו, אור והתנוצצות שלהם, אין העינים יכולות לסבול, הולכים מסביב אין הם שוככים לעולמים.</p>
<p>כד אסתכל ב"נ בהאי היכלא מיד באסתכלותא קדמאה אתחזי זעיר ולא זעיר אסתכל יתיר אתחזי רב תו אסתכל אתחזי יתיר רב כל מה דאסתכל הכי אתחזי באתפשטותא רב ועלאה עד דדמי</p>	<p>כשמסתכל בן אדם בהיכל זה, מיד בהסתכלות ראשונה נראה קטן ולא קטן, מסתכל יותר נראה גדול עוד מסתכל נראה יותר גדול, כל מה שמסתכל כך נראה בהתפשטות גדול ועליון, עד שנדמה</p>
<p>קעב/ב⁴³⁶</p>	
<p>באסתכלותא כמלא נימא דלית ליה שיעורא</p>	<p>בהסתכלות כמלא נימא שאין לה שיעור.</p>
<p>עובדין סגיאין לגו דלא ידיע אומנו דלהון מניה נהרא עזרה וכל מה דאית בה בר כרובים דנהורא דלהון סלקא עד רום רקיעא בגוונין סגיאין ונהורין מנצצן אלף וחמש מאה וחמשה ושבעין גופנין עבדין איבין בעזרה דא</p>	<p>מעשים גדולים לפנים שלא ידועה אומנתם, משם מאירה עזרה, וכל מה שיש בה פרט לכרובים, שאורם עולה עד רום הרקיע בצבעים רבים, ואורות נוצצים, אלף וחמש מאות וחמשה ושבעים גפנים עושים פירות בעזרה זו.</p>
<p>Q יתיר (&) חובק את ידיו במרירו ואנינו דיליה ולבתר אוכל את בשרו בעל כרחיה דלית ליה רשו לשלמאה על מלה אחרא מה אתהני ליה בכל מה דאסמי ועביד ועמל דלבתר לית ליה רשו אלא על דיליה Q</p>	<p>Q יותר "חובק את ידיו" במרירות ואנינות שלו, ואחר כך "אוכל את בשרו" בעל כרחו, שאין לו רשות לשלוט על דבר אחר, מה עוזר לו בכל מה שמסטה ועושה ועמל, שלאחר כך אין לו רשות אלא על שלו.</p>

434

435

436

<p>לבתר מרקידי וחדרי ככסיל בלא דעתא כלל ואזיל בלא תועלתא ואכיל לבשרא ובשאר לית ליה רשו מרירו דעילא ותתא כד ישראל בעאקו ואכלי לון שנאיהון ולא יהבי חילא בעובדין טבין דלהון לאפקא מניה</p>	<p>אחר כך רוקד ושמח ככסיל בלי דעת כלל, והולך ללא תועלת ואוכל הבשר, ובשאר אין לו רשות, מרירות שלמעלה ושלמטה. כשישראל בצרה ואוכלים אותם שונאיהם, ולא נותנים כח במעשיהם הטובים שלהם להוציא ממנו.</p>
<p>ואפילו מבשריה דאיהו מהאי סטר אבאיש קמי מלכא קדישא דאיהו רחום והנון אבל על דיליה רוחא קדישא ונשמתא קדישא לית עלאין ותתאין יכלין לשלטא עלוי כלל וע"ד כל תסקופין וכל מה דאסטי ההוא רע דחשיב למשלט על רוחא קדישא ולבתר לא יכיל וישוב ואוכל את בשרו מה תועלתא הוה ליה ועוד דאינון חפאן כלהו כערטיראה תקיף ולית שכיכו לעלאין ותתאין</p>	<p>ואפילו מבשרו, שהוא מצד זה, מרע לפני המלך הקדוש שהוא רחום וחנון, אבל על שלו, רוח הקודש ונשמה קדושה אין עליונים ותחתונים יכולים לשלוט עליו כלל, ועל כך כל העלילות דברים, וכל מה שמסטה אותו רע, שחושב לשלוט על רוח הקודש ואחר כך לא יכול, וישוב ואוכל את בשרו, מה תועלת היה לו. ועוד שהם מכסים כולם כמו ערפל חזק, ואין שוככים עליונים ותחתונים.</p>
<p>תא ואימא לך מלה אי תימא דחדו הוא למלאך המות כד קטיל בני נשא לאו אלא בגין דחמי דרעותא דמאריה בכך אחוי גרמיה בחדו למעבד רעותיה דקב"ה דכתיב (&) רוח סערה עושה דברו</p>	<p>בא ואמור לך דבר, אם תאמר ששמחה היא למלאך המות כשהורג בני אדם, לא. אבל משום שרואה שרצון רבונו בכך מראה עצמו בשמחה לעשות רצון הקדוש ברוך הוא, שכתוב "רוח סערה עושה דברו".</p>
<p>א"ל ר"ש והא איהו אזיל ומרקד בתדוה קמי נשין א"ל אי חסידא קדישא ודאי הכי הוא לאחזאה קמי מלכא דניחא ליה ברעותיה דמלכא אבל נייחא דיליה בהספדא דנשין איהו רקיד ואודניה להספדא</p>	<p>אמר לו רבי שמעון, והרי הוא הולך ומרקד בשמחה לפני נשים, אמר לו אהה חסיד קדוש, ודאי כך זה, להראות לפני המלך שנוח לו ברצון המלך, אבל הנחת שלו בהספד הנשים, הוא רוקד ואזניו להספד.</p>
<p>א"ל אי הכי אמאי אזיל ואסטי על ב"נ לעילא ואדכר לחובוי א"ל בגין דאיהו זקן וכסיל (&) וחשיב למשלט על רוחא וכל תאובתיה בניני כך איהו לסוף לא שליט אלא על דיליה בשרא דיליה וע"ד כתיב (&) ישוב עמלו בראשו</p>	<p>אמר לו, אם כך מדוע הולך ומסטה על האדם למעלה ומזכיר חטאיו. אמר לו משום שהוא זקן וכסיל, וחושב לשלוט על הרוח, וכל תאוותו היא בגלל זה, בסוף לא שולט אלא על שלו, בשרו, ועל זה כתוב "ישוב עמלו בראשו".</p>
<p>Q אזיל ובעי לארגשא עלמא ומיא סליקין מגו שאר תהומין ובעאן לחפיא עלמא אינון דמעין רתיחין יתיר מכל אשא דעלמא ומגו תוקף דרתיחו דלהון אקפו מיא גו ימא דנקפא</p>	<p>Q הולך ורוצה לרגש את העולם, ומים עולים מתוך שאר תהומות ורוצים לכסות העולם אותן דמעות רותחות, יותר מכל אש שבעולם, ומתוך תוקף הרתיחה שלהן קופאים המים תוך הים הקפוא.</p>
<p>ואלמלא דרמו קב"ה חד נשיבו מסטרא דאברהם מעמודא דיליה ואחוי על עלמא לא יכיל למיקם אפילו רגעא חדא</p>	<p>ואלמלא שרמז הקדוש ברוך הוא נשיבה אחת מצד אברהם, מעמוד שלו, ונראה על העולם, לא יכול לעמוד אפילו רגע אחד.</p>
<p>אינון דמעין כד נפלין גו ימא אשתמע</p>	<p>אותן דמעות, כשנופלות לתוך הים,</p>

<p>קלא בין ימא עד מערתא דכפלתא מקל נהימו דלהון דקא אשתמע תמן כד עאלין גו ימא מתערן אבהן קדמאי וקמו וחשבו דקב"ה בעי לאהפכא עלמא עד דקלא נפיק ואמר לון לא תדחלו רחימין קדישין בניכון דכיר קודשא בריך הוא לבניכון ואיהו בעי דמפרק לון ואתון תחמון</p>	<p>נשמע קול בין הים עד מערת המכפלה, מקול נהמתם שנשמע שם, כשנכנסים לתוך הים מתעוררים אבות הראשונים, וקמו וחשבו שהקדוש ברוך הוא רוצה להפך את העולם, עד שקול יוצא ואומר להם, אל תפחדו אהובים קדושים, בגללכם זוכר הקדוש ברוך הוא את בניכם, והוא רוצה לגאול אותם, ואתם תראו.</p>
<p>Q אלפא ביתין כלהו משלבן ומתערפאן אלין באלין ואתחברן בצרופא דשמא קדישא כיון דאתחזון אתוון בצרופא דא אלין גניזין ונפקין אחרנין וכן כלהו אלין גניזין ואלין נפקין כלהו לגו בחלולא דאינון כפתורים</p>	<p>כל האלפא ביתות משולבות ומצטרפות אלה באלה ומתחברות בצרוף השם הקדוש. כיון שנראו האותיות בצרוף זה, אלה נגנזים ויוצאים אחרים וכן כולם. אלה נגנזים ואלה יוצאים, כולם לפנים בחלל אותם כפתורים.</p>
<p>תו פרחי תלת זמנין ביומא באוירא ונפקי לבר וקיימא שמא בארבע אתוון תליין באוירא שעתא ופלגא לבתר גניז דא מיד נפיק מגו אוירא מחלולא דיליה שמא דתריסר אתוון פרח ותליא באוירא שעתא חדא ולא יתיר</p>	<p>שוב פורחים שלש פעמים ביום באויר ויוצאים החוצה, ועומד השם בארבע אותיות תלויים באויר שעה וחצי, לאחר שנגנז זה, מיד יוצא מתוך חלל האויר שם של שתיים עשרה אותיות, פורח ותלוי באויר שעה אחת ולא יותר.</p>
<p>לבתר גניז דא ונפקא מיד צרופא דאתוון אחרנין שמא דכ' (ס"א דכ"ב) אתוון ותליין באוירא שעתא אחרא ואנניז ומיד נפקי אתוון מחלולא אחרא שמא דתמניא ועשרין אתוון מתעטרין כלהו בכתרייהו וקיימי שעתא ופלגא ואנניז דא ומיד נפקי תליא באוירא שמא דעשרין וחמש אתוון בצרופייהו וקיימא שעתא ותלת רגעי נפקי אתוון בארבעין ותריין אתוון לעלמא קיימא</p>	<p>אחר כך זה נגנז ויוצא מיד צרוף אותיות אחרות שם של כ' (של כ"ב) אותיות, ותלויין באויר שעה אחרת ונגנז, ומיד יוצאות אותיות מחלל אחר שם של עשרים ושמונה אותיות, מתעטרים כולם בכתריהם ועומדים שעה וחצי ונגנז זה, ומיד יוצאים תלויים באויר שם של עשרים וחמש אותיות בצרופיהן, ועומד שעה ושלושה רגעים יוצאות אותיות של ארבעים ושתיים אותיות ועומדות לעולם.</p>
<p>שמהן אלא אתוון כולהו לא קעג/א/437</p>	<p>השמות אלא כולם אותיות לא</p>
<p>משתככי לעלמין בלטי ומנצצי לבר וסלקי ונחתי לית מאן דיכיל לקיימא בהו בר משיח בטורח סגי דא גניז</p>	<p>שוככים לעולמים, בולטים ונוצצים החוצה, ועולים ויורדים, אין מי שיכול לעמוד בהם פרט למשיח בטורח גדול, זה גנוז.</p>
<p>לבתר דקיימא תריין שעתין ועשרין ותריין רגעיין והאי שמא גליפא דע"ב אתוון קא נפיק וקיימא ותליא באויר אשעתא ופלגא כל הני שמהן לא נפקי ולא אתחזון אלא</p>	<p>לאחר שעומד שעתיים ועשרים ושנים רגעים, והשם החקוק של ע"ב אותיות יוצא ועומד ותלוי באויר שעה וחצי, כל השמות האלה לא יוצאים ולא נראים אלא פעם אחת ביום, אבל</p>

<p>זמנא חדא ביומא אבל אינון אלפא ביתין אתהוון פרחין באוירא ומצרפין אלין באלין תלת זמנין ביומא</p>	<p>אותן א"ב נראות פורחות באויר ומצרפות אלה באלה שלש פעמים ביום.</p>
<p>כד פרחן אתוון דאלפא ביתין אלין פרחין מכאן ואלין מכאן ומתצרפן כלהו כד נחית תמן רב מתיבתא שארי משיח חמא בצרופא דאלפא ביתא אתוון כמה דחמא דניאל דאינון ממתוס ננקפי אאלרן</p>	<p>כשפורחות אותיות האל"ף ב"ת, אלה פורחות מכאן ואלה מכאן ומצטרפות כולן, כשירד שם, ראש הישיבה מתחיל, משיח רואה בצרופ א"ב אותיות כמו שראה דניאל, שהם ממתוס ננקפי אאלרן.</p>
<p>כל מעלי שבתא כד מקדשין ישראל יומא לתתא כרוזא כריז לארבע סטרי עלמא אתכנשו משריין קדישין אתקנו כרסיין (קדישין)</p>	<p>כל ערב שבת כשמקדשים ישראל את היום למטה, כרוז מכריז לארבעה צדדי העולם, התכנסו מחנות קדושות, נתקינו כסאות (קדושים).</p>
<p>מאן חמי חדוה בתלת מאה ותשעין רקיעין כמה ממנן כמה שלמונין מתכנשין לאתרייהו כיון דישראל לתתא מקדשין (וקב"ה) כדין אתער אילנא דחייא ואקיש באינון טרפין דיליה רוח נשיבו חד מגו עלמא דאתי ואינון ענפין דאילנא מתנענען וסלקין ריחין דעלמא דאתי</p>	<p>מי ראה שמחה בשלש מאות ותשעים רקיעים, כמה ממונים, כמה שליטים מתכנסים למקומותיהם. כיון שישראל למטה מקדשים (הקדוש ברוך הוא), אז מתעורר עץ החיים ומקיש באותם העלים שלו, רוח נשיבה אחת מתוך עולם הבא, ואותם ענפי האילן מתנענעים ועולים ריחות של העולם הבא.</p>
<p>ההוא אילנא דחיי אתער ואפיק נשמתין קדישין ופריש על עלמא ועם כל דא נשמתין נפקין ונשמתין עאלין אלין מתערי אלין אלין נפקין ואלין עאלין ואילנא דחיי בחדוה</p>	<p>אותו עץ החיים מתעורר ומוציא נשמות קדושות ופורש על העולם, ועם כל זה נשמות יוצאות ונשמות נכנסות, אלה מעוררים אלה, אלה יוצאים ואלה נכנסים, ועץ החיים בשמחה.</p>
<p>וכדין ישראל כלהו מתעטרין בעטרין דאינון נשמתין קדישין כלהו בחדוה בנייהא וכלה שבת אית לון ההוא חדוה וההוא נייחא וכל צדיקייא די בגנתא כלהו סלקין ומתענגין בענונא עלאה דעלמא דאתי כיון דנפיק שבתא כלהו נשמתין פרחין וסלקין</p>	<p>ואז ישראל כולם מתעטרים בעטרות של אותן נשמות קדושות, כולם בשמחה במנוחה, וכל השבת יש להם אותה שמחה ואותה מנוחה, וכל הצדיקים שבגן כולם עולים ומתענגים בעונג עליון של העולם הבא, כיון שיוצאת השבת כל הנשמות פורחות ועולות.</p>
<p>ת"ח כד עייל שבתא נשמתין נחתין לשרייה על עמא קדישא ונשמתין דצדיקייא סלקין לעילא כד נפיק שבתא נשמתין סלקין אינון דשארן עליהו דישראל ונשמתין נחתין אינון נשמתין דצדיקייא</p>	<p>בא וראה כשנכנסת שבת, נשמות יורדות לשרות על העם הקדוש, ונשמות הצדיקים עולות למעלה. כשיוצאת השבת, הנשמות עולות, אותן ששרו על ישראל, ונשמות יורדות אותן נשמות הצדיקים.</p>
<p>כיון דסלקין כלהו נשמתין דשארן עליהו דישראל סלקי וקיימין בדיוקנא קמי מלכא קדישא וקב"ה שאיל לכלהו מאי חדושא הוה לכו בההוא עלמא באורייתא זכאה איהו מאן דחדושא דאורייתא אמרת</p>	<p>כיון שעולות כל הנשמות ששרו על ישראל, עולות ועומדות בדמות לפני המלך הקדוש, והקדוש ברוך הוא שואל את כולם איזה חדוש היה לכם באותו עולם בתורה, אשרי מי שאומר לפניו חדוש על התורה, כמה שמחה</p>

<p>קמיה כמה חדוה עביד קב"ה כניש לפמליא דיליה ואמר שמעו חדושא דאורייתא דאמרת נשמתא דא דפלו' וכלהו מוקמי ההיא מלה בתרי מתיבתי אינון לתתא וקב"ה לעילא חתים לההיא מלה</p>	<p>עושה הקדוש ברוך הוא מכניס לפמליה שלו, ואומר שמעו חדוש תורה שאומרת נשמת פלוני זה, וכולם מעמידים אותו דבר בשתי ישיבות, הם למטה והקדוש ברוך הוא למעלה, חותם לאותו דבר.</p>
<p>ת"ח כד מלה אתחדש באורייתא ונשמתא דנהתא בשבתא אתעסקת באינון מלין חרתין וסלקי לעילא כל פמליא דלעילא צייתין לההוא מלה וחיות הקדש מתרבן בגדפין ומתלבשן בגדפין וכד שאיל לון קב"ה ולא תבין ושתקין כדין חיות הקדש מה כתיב (&) בעמדם תרפינה כנפיהם כמה דאת אמר (&) כי עמדו לא ענו עוד (&) וכפתחו עמדו כל העם</p>	<p>בא וראה כשדבר מתחדש בתורה, ונשמה שיורדת בשבת, מתעסקת באותם דברים חדשים, ועולה למעלה כל הפמליא של מעלה מקשיבה לאותו דבר, וחיות הקודש מתרבים בכנפים ומתלבשים בכנפים, וכששואל אותם הקדוש ברוך הוא ולא משיבין ושותקין, אז חיות הקדש מה כתוב "בעמדם תרפינה כנפיהן", כמו שנאמר "כי עמדו לא ענו עוד", "וכפתחו עמדו כל העם".</p>
<p>ואי תימא שתיקה אמאי קרו ליה עמידה אלא בדבורא אית ז' שייפין דמתנענען בהדיה לבא ריאה קנה לשון שניים שפון בשר ובשתיקה קיימו בקיומיהו בלא נענועא וע"ד קרי לשתיקה עמידה</p>	<p>ואם תאמר למה לשתיקה קראו עמידה, אלא בדבור יש שבעה איברים שמתנענעים יחד אתו, לב ריאה קנה לשון שיניים שפתיים בשר, ובשתיקה עומדים בעמדם ללא נענוע, ועל זה קוראים לשתיקה עמידה.</p>
<p>דהא רב המנונא סבא (נ"א רב מתיבתא) אמר (&) ישלח עורך מקדש וגו' מקדש דא קדוש ידים ומציון יסעדרך דא המוציא דאיהו סעיד לבא דבר נש יזכור כל מנחותיך כל לאסגאה מלה אחרא דא נטילת ידים בתרייתא ועולתך ידשנה סלה דא ברכת המזון בזמון</p>	<p>שהרי רב המנונא סבא (ראש הישיבה) אמר "ישלח עורך מקדש וגו'", מקדש זה קידוש ידים, "ומציון יסעדרך", זה המוציא, שהוא סועד לב האדם, "יזכור כל מנחותיך", "כל" לרבות דבר אחר, זו נטילת ידים אחרונה, "ועולתך ידשנה סלה", זו ברכת המזון בזימון.</p>
<p>ואי את עביד כן יתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא ובשבת מקדש דא קדושא רבא ועל מלה דא אתעטרו צדיקיא בגן עדן משבת לשבת אחרא</p>	<p>אם אתה עושה כן, "יתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא", ובשבת "מקדש" זה קדוש הגדול, ועל דבר זה התעטרו הצדיקים בגן עדן משבת לשבת אחרת.</p>
<p>תו פתח ואמר (&) על הר קעג/ב 439438</p>	<p>עוד פתח ואמר "על הר</p>
<p>גבוה עלי לך מבשרת ציון וגו' על הר גבוה האי ודאי הר העברים אתר דמשה אתקבר והא אוקמוה דשכינתא תסלק לתמן ותבשר עלמא אבל כלא איהו</p>	<p>גבוה עלי לך מבשרת ציון וגו'", "על הר גבוה", זה ודאי הר העברים, מקום שמשה נקבר בו, והרי פרשוה ששכינה תעלה לשם ותבשר לעולם, אבל הכל הוא.</p>
<p>מבשרת ציון דא איהי חפצי בה אתתא דנתן בר דוד אימא איהי דמשיחא מנחם ב"ר עמיאל ואיהי תיפוק ותבשר ואיהי</p>	<p>"מבשרת ציון", זוהי חפצי בה, אשת נתן בן דוד, אם המשיח מנחם ב"ר עמיאל, והיא תצא ותבשר, והיא</p>

בכללא דמבשרת ציון	בכלל מבשרת ציון.
<p>קלא ישתמע בעלמא ותריז מלכין יתערון בעלמא לאנהא קרבא ויפוק שמא קדישא על עלמא מה תבשר ותימא (&) הנה יי' אלהים בחזק יבא וזרועו מושלה לו הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו הנה שכרו אתו דקב"ה כריז בכל פמליא דלעילא ויימא לון אתכנשו ודאינו דינא מאן דמסר נשמתיה על קדושת שמי אנריה מאי הוא ואינון יימרון כך וכך מאן דסביל כמה חרופין וגרופין בכל יומא עלי מהו אנריה אינון אמרי כך מאן דאתענש בכל יומא עלי מהו אנריה אינון אמרי כך הה"ד (&) הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו</p>	<p>קול ישמע בעולם, ושני מלכים יתעוררו בעולם ללחום קרב, ויצא שם הקדוש על העולם, מה תבשר ותאמר, "הנה ה' אלהים בחזק יבא וזרעו מושלה לו הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו", הנה שכרו אתו, שהקדוש ברוך הוא מכריז בכל פמליה של מעלה, ויאמר להם התכנסו ודונו דין, מי שמסר נשמתו על קדושת שמי מהו שכרו, ואלו יאמרו כך וכך, מי שסבל כמה חרופים וגדופים בכל יום עלי מה שכרו, הם יאמרו כך, מי שנענש בכל יום יום עלי מה שכרו, הם יאמרו כך, זהו שכתוב "הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו".</p>
<p>מהו ופעולתו אלא כמה דכתיב (&) מה רב טובך וגו' פעלת לחוסים בך דא הוא פעולתו נגד בני אדם מהו אלא נגד עכו"ם אשר צפנת ליראיך מהו אשר צפנת וכי מאן יגזול ויטול מן ידוי מה דהוא בעי למיהב דכתיב צפנת</p>	<p>מהו "ופעולתו", אלא כמו שכתוב "מה רב טובך וגו' פעלת לחוסים בך" זהו פעולתו, "נגד בני אדם" מה זה, אלא נגד עובדי כוכבים ומזלות, "אשר צפנת ליראיך" מה זה "אשר צפנת", וכי מי יגזול ויטול מידו מה שהוא רוצה לתת שכתוב "צפנת".</p>
<p>אלא פוק וחמי עובדין דרחמנו דעבד קב"ה במה דאיהו מחי ביה יהיב אסוותא במה מחי בשמאלא בימינא קריב ובשמאלא מחי במה דמחי ביה יהיב אסוותא לעולם כתיב (ירמיה א &) מצפון תפתח הרעה ובצפון נפקי כל דינין וכל גזירי קשיין וביה שרי כל אגר טב וכל טיבו דזמין קב"ה למיהב לישראל</p>	<p>אלא צא וראה מעשי הרחמנות שעושה הקדוש ברוך הוא, במה שהוא מכה, בו נותן רפואה, במה מכה בשמאל, בימין מקרב ובשמאל מכה, במה שמכה בו נותן רפואה לעולם, כתוב "מצפון תפתח הרעה", ובצפון מכה, שמשם יוצאים כל הדינים, וכל הגזרות הקשות, ובו שורה כל שכר טוב וכל טוב שעתיד הקדוש ברוך הוא לתת לישראל.</p>
<p>לזמנא דאתי קרי קב"ה לצפון ויימא ליה בך יהבית כל טיבו וכל אגר טוב לבני דסבלו כמה בישין בהאי עלמא על קדושת שמי הב אנרין טבין דיהבית בך הה"ד (&) אומר לצפון תני ולתימן אל תכלאי וגו'</p>	<p>לעתיד לבא יקרא הקדוש ברוך הוא לצפון ויאמר לו, בך נתתי כל טוב, וכל שכר טוב לבני שסבלו כמה רעות בעולם הזה על קדושת שמי, תן שכרים טובים שנתתי בך. זהו שכתוב "אמר לצפון תני ולתימן אל תכלאי וגו'".</p>
<p>וכי ארחא הכי הוא דדרום לממנע ברכאן והא כל ברכאן מסטרא דדרום וכל טבין דעלמא מדרום נפקי ואיהו אמר לתימן אל תכלאי אלא בההיא שעתא יתער קב"ה לאברהם ויימא ליה קום דהא מטא זמנא דאנא פריק לבנך למיהב לון אגר טב על כל מה דסבלו בגלותא ומגו דאברהם הוה בזבינו דלהון דכתיב (&) אם לא כי צורם</p>	<p>וכי דרך הדרום כך הוא למנע ברכות, והרי כל הברכות מצד דרום וכל טובות העולם מדרום יוצאות, והוא אומר לתימן אל תכלאי, אלא באותה שעה יעורר הקדוש ברוך הוא את אברהם ויאמר לו, קום שהרי הגיע זמן שאני גואל את בניך לתת להם שכר טוב על כל מה שסבלו בגלות, ומתוך שאברהם היה במכירתם,</p>

<p>מכרם דא אברהם הוה ליה כמאן דלא טב בעיניו ואחמי גרמיה כמאן דבעי דילקון על חוביהון יתיר ויימא גבו מחוביהון גבו מחטאיהון</p>	<p>שכתוב "אם לא כי צורם מכרם", זה אברהם, היה לו כמי שלא טוב בעיניו, ומראה עצמו כמי שרוצה שילקו על חטאיהם יותר, ויאמר גבו מעוונותיהם גבו מחטאיהם.</p>
<p>א"ל קב"ה לאברהם ידענא כלא איהו מה דאמרת לאנפין אנא אוף הכי לאנפין אל תכלאי אנא בעי לפייסא לך על בנך לא תמנע טיבו מנהון לא תמנע אנר טב מנהון כמה וכמה סבלו על חוביהון ובגיני כך אומר לצפון תני והיינו אשר צפנת ודא הוא מלה (ס"א דתהא) דההיא מבשרת</p>	<p>אמר לו הקדוש ברוך הוא לאברהם, ידעתי כל מה שאמרת לַ נִים, אני גם כן לפנים, אל תכלאי, אני רוצה לפייסך על בנך, אל תמנע מהם טובות, אל תמנע מהם שכר טוב, כמה וכמה סבלו על חטאיהם, ולכן אמר "לצפון תני", והיינו אשר צפנת, וזהו הדבר (שתהא) של אותה מבשרת.</p>
<p>ותו תבשר זמנא תניינא בשעתא דשכינתא תסלק על ההוא שורא עלאה ותהך ותבשר לאבהן מיד תהך לירושלם ותחמי לה בחרבנא תיעול לציון ותמן תקרקר קירא כמלקדמין על אתר בי מותבה ועל יקרא דילה בההוא אתר ותמן אומיאת דלא תיטול מתמן ולא תפוק עד דקב"ה יפרוק לבנהא ודא חפצי בה תבשד כמלקדמין ואמרת (&) צהלי ורני יושבת ציון כי גדול בקרבך וגו' מאי גדול בקרבך דא קב"ה דאיהו אתי לגבה לאקמא לה מעפרא ויימא לה (&) התנערי מעפר קומי שבי ירושלם ירושלם איהי וירושלם שמה ודאי</p>	<p>ועוד תבשר פעם שניה, בשעה שהשכינה תעלה על אותו הר עליון ותלך ותבשר לאבות, מיד תלך לירושלים ותראה אותה בחרבנה, תכנס לציון ושם תקרקר קיר כמקדם על מקום בית מושבה, ועל כבודה באותו מקום, ושם נשבעת שלא תקח משם ולא תצא, עד שהקדוש ברוך הוא יגאל את בניה וחפצי בה, זו תבשר כמקדם ואמרת "צהלי ורני יושבת ציון כי גדול בקרבך וגו'", מה זה "גדול בקרבך", זה הקדוש ברוך הוא שבא אליה להקימה מן העפר, ויאמר לה "התנערי מעפר קומי שבי ירושלים" ירושלים היא, וירושלים שמה בודאי.</p>
<p>ובדא אוף הכי כמה חדו על חדו הוי לצדיקייא בגן עדן ובג"כ זכאה איהו מאן דנשמתיה בשבת אספידת קמי מלכא על חדושא דאורייתא דקב"ה וכל פמליא דיליה וכל אינון נשמתין דצדיקייא דהוו בגן עדן כלהו מתעטרן בההוא מלה</p>	<p>ובזה גם כך, כמה שמחה על שמחה תהיה לצדיקים בגן עדן, ומשום זה אשריו מי שנשמתו בשבת מעידה לפני המלך על חדוש התורה, שהקדוש ברוך הוא וכל פמליתו, וכל אותן נשמות הצדיקים שהיו בגן עדן כולם מתעטרים באותו דבר.</p>
<p>תו שמענא בוצינא</p>	<p>עוד שמעתי נר</p>
<p>קעד/א 441440</p>	
<p>זהר</p>	<p>זהר</p>
<p>קדישא דכמה יקר על יקר ועטרה על עטרה מעטרן לאבוה דההוא ב"ג תמן בשעתא דאמר קב"ה אתכנשי למשמע חדושא ומלין חדתין דאורייתא משמיה דפלוני בר פלוני כמה אינון דנשקין על רישיה כמה צדיקייא מעטרין ליה כד נחתין</p>	<p>הקדוש שכמה כבוד על כבוד ועטרה על עטרה מעטרים לאבי אותו אדם שם, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא התכנסו לשמוע חידוש ודברים חדשים בתורה בשם פלוני בן פלוני, כמה הם שמנשקים את ראשו, כמה צדיקים מעטרים אותו, כשירודים,</p>

<p>זכאה חולקהון דכל אינון דמשתדלין באורייתא יומא דשבתא משאר יומין ע"כ</p>	<p>אשרי חלקם של כל אלו שעוסקים בתורה ביום השבת משאר ימים.</p>
<p>ויאמר יי אל משה לאמר דבר אל בני ישראל וגו' ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורותם וגו' (&) ר' חזקיה פתח (&) ויראני את יהושע הכהן הגדול וגו' כמה זכאין אינון ישראל דקב"ה בעי ביקרהון על כל בני עלמא ויהב לון אורייתא קדישא ויהב לון נביאי מהימני דמדברי להו באורייתא בארחה קשוט</p>	<p>"ויאמר ה' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל וגו' ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורותם וגו'", רבי חזקיה פתח "ויראני את יהושע הכהן הגדול וגו'" כמה צדיקים ומאשרים⁴⁴² הם ישראל שהקדוש ברוך הוא רוצה בכבודם על כל בני העולם, ונתן להם תורה קדושה, ונתן להם נביאי אמת שמנהיגים אותם בתורה בדרך אמת.</p>
<p>תא חזי כל נביאי ונביאי דאוקים קב"ה לישראל כלהו אתגלי קב"ה עליהו בדרגין עלאין קדישין וחמו זיו יקרא קדישא דמלכא מאתר עלאה אבל לא קריב כמשה דהוה קריב למלכא יתיר מכלא דהא זכאה חולקה יתיר מכל בני עלמא דעליה כתיב (&) פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות ושאר נביאי הוו חמוין מאתר רחיקא כמה דאת אמר (&) מרחוק יי נראה לי</p>	<p>בא וראה כל נביאים ונביאים שהעמיד הקדוש ברוך הוא לישראל, על כולם התגלה הקדוש ברוך הוא בדרגות עליונות קדושות, וראו זיו כבוד קדוש של המלך ממקום עליון, אבל לא קרוב כמשה, שהיה קרוב למלך יותר מהכל, שהרי אשרי חלקו יותר מכל בני העולם, שעליו כתוב "פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות", ושאר נביאים היו רואים ממקום רחוק, כמו שנאמר "מרחוק ה' נראה לי".</p>
<p>א"ר חזקיה הכי אוליפנא כתיב (&) וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי וילך איש דא קב"ה כד"א (&) יי איש מלחמה מבית לוי דא קב"ה אתר דחכמה עלאה וההוא זוהר (ס"א נהר) מתחברן כחדא דלא מתפרשן לעלמין מבית לוי דאשרי לויתן (ס"א כל חידו) בלחודוי בעלמא הה"ד (&) לויתן זה יצרת לשחק בו</p>	<p>אמר רבי חזקיה, כך למדנו, כתוב "וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי", "וילך איש" זה הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר "ה' איש מלחמה", "מבית לוי" זה הקדוש ברוך הוא, מקום שחכמה עליונה, ואותו זהר (נהר) מתחברים, כאחד שלא נפרדים לעולמים מבית לוי, שהשרה לויתן (כל שמחה) בלבדו בעולם, זהו שכתוב "לויתן זה יצרת לשחק בו".</p>
<p>ויקח את בת לוי דא קב"ה אתר דנהירו דסיהרא נהיר (&) ותהר האשה ותלד בן האשה ודאי כד"א (&) לזאת יקרא אשה בקדמיתא בת לוי הכי הוא ודאי וכי בת לוי בקדמיתא והשתא אשה אלא הכי אוליפנא אתתא עד לא אזדווגת אתקריאת בת פלוני בתר דאזדווגת אתקרי' אשה והכא בת ואשה כלא בחד דרגא היא</p>	<p>"ויקח את בת לוי" זה הקדוש ברוך הוא, מקום שאור הלבנה מאיר. "ותהר האשה ותלד בן", האשה ודאי, כמו שנאמר "לזאת יקרא אשה", בהתחלה בת לוי, כך הוא בודאי, וכי בת לוי בהתחלה, וכעת אשה, אלא כך למדנו, אשה עד שלא מזדווגת נקראת בת פלוני, אחר שהזדווגה נקראת אשה, וכאן בת ואשה הכל בדרגה אחת היא.</p>
<p>ותצפנהו ג' ירחים (&) אלין תלת ירחין דדינא קשיא שריא בעלמא ומאי נינהו תמוז וא"ב וטב"ת מאי קא משמע לן דעד</p>	<p>"ותצפנהו שלשה ירחים", אלו שלשת החדשים שהדין הקשה שרוי בעולם. ומהם, תמוז ואב וטבת. מה בא להשמיענו, שעד שלא ירד משה</p>

<p>דלא נחת משה לעלמא שכיח הוה הוא לעילא ועל דא אזדווגת ביה שכינתא מן יומא דאתיליד</p>	<p>לעולם, מצוי היה הוא למעלה, ועל זה הזדווגה בו שכינה מיום שנולד.</p>
<p>מכאן אמר רבי שמעון רוחיהון דצדיקיא שכיחין אינון לעילא עד לא יחתון לעלמא ולא יכלה עוד הצפינו ותקח לו וגו' (&) מאי ותקח לו תיבת גמא דחפת ליה בסימנהא למהוי נטיר מאינון נוני ימא דשאטין בימא רבא כמה דכתיב (&) שם רמש ואין מספר והיא חפת ליה למהוי נטיר מנייהו בחפו (ס"א דסטרא דיובלא יקרא) דבני ימא בלא יקרא בתרי גוויין בחיזור ואוכס ואנח ליה למשה למישט בנייהו</p>	<p>מכאן אמר רבי שמעון, רוחות הצדיקים מצויות הן למעלה עד שלא ירדו לעולם. ולא "יכלה עוד הצפינו ותקח לו וגו'" מה זה "ותקח לו תיבת גומא", שכסתה אותו בסימניה להיות שמור מאותם דגי הים ששטים בים הגדול, כמו שכתוב "שם רמש ואין מספר", והיא כסתה אותו להיות שמור מהם בכסוי (של צד היובל המכובד), שבני הים בלא כבוד בשני צבעים לבן ושחור, והניחה את משה לשוט ביניהם</p>
<p>רע"מ</p>	
<p>ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה וגו' (&) פקודא דא להפריש חלה לכהן⁴⁴³ חל"ה הכי חושבניה מ"ג ביצים וחומש ביצה חד מחמש ואית חומש חד מן חמשין דאיהו ׳ן ודא סימן מג"ן דאיהו מיכא"ל גבריא"ל נוריא"ל חלה שכינתא דבאתר דאלין מלאכין תמן אבהן תמן ובאתרא דאבהן תמן שכינתא תמן ובה ויחל בה צלינא הה"ד (שמות לב יא) ויחל משה את פני יי' אלהיו (&) אדני יהו"ה אתה החלות להראות את עבדך ובה חלה זכות אבות ובה תמה זכות אבות לרשעים דהוו מקבלים אגרייהו בהאי עלמא</p>	<p>"ראשית עריסותכם חלה תרימו וגו'", מצוה לו להפריש חלה לכהן חל"ה, כך חשבונה מ"ג ביצים וחומש ביצה, אחד מחמש, ויש חומש אחד מחמשים שהוא ׳ן, וזה סימן מג"ן, שהוא מיכא"ל גבריא"ל נוריא"ל, חלה שכינה, שבמקום שמלאכים אלה שם, האבות שם, ובמקום שהאבות שם, שכינה שם, ובה "ויחל", בה אנו מתפללים, זהו שכתוב "ויחל משה את פני ה' אלהיו" "אדני יהו"ה אתה החלות להראות את עבדך", ובה חלה זכות אבות, ובה תמה זכות אבות לרשעים, שהיו מקבלים שכרם בעולם הזה.</p>
<p>דמסטרא דימינא דתמן י' דאיהו חכמה שרותא דשמא דיהו"ה דאיהו אחזי זכותא על בנהא מימינא דתמן רמ"ח פקודין דעשה מסטרא דאת ה' בתראה דאיהי לשמאלא דגבורה דתמן לא תעשה דאינון שס"ה דתמן נדונין רשעים גמורים תמה לון זכות אבות ואתהפך לון שם יהו"ה הוה"י ואוליפנא מהמן הרשע (&) וכל זה איננו שוה לי</p>	<p>שמצד ימין ששם י' שהיא חכמה, ראשית שם ה', שהיא מראה זכות על בניה מימין, ששם רמ"ח מצוות עשה, מצד אות ה' אחרונה שהיא שמאל של גבורה, ששם לא תעשה, שהם שס"ה, ששם נדונים רשעים גמורים, תמה להם זכות אבות, ומתהפך להם שם יהו"ה הוה"י, ולמדנו מהמן הרשע "וכל זה איננו שוה לי".</p>
<p>444קער/ב 446445</p>	

443

444

445

<p>לאשתמודע ביניהון בגין דזמין הוא לסלקא ביניהו זמנא אחרא לקבלא אורייתא</p>	<p>להיות נודע ביניהם משום שעתידי הוא לעלות ביניהם בפעם אחרת לקבל תורה.</p>
<p>ותרד בת פרעה (&) דא היא דאטיא מסטרא שמאלא דדינא קשיא כמה דאתמר (&) לרהוץ על היאור על היאור דייקא ולא על הים</p>	<p>"ותרד בת פרעה" זוהי שבאה מצד שמאל של דין הקשה, כמו שנאמר "לרחוץ על היאור", על היאור דווקא, ולא על הים.</p>
<p>ואיתימא הא כתיב (&) ומטך אשר הכית בו את היאור ומשה לא הכה אלא בים וקרייה קרא יאור אלא יאור הוה דמחא אהרן על ידא דמשה ושווייה קרא דאיהו עבד</p>	<p>ואם תאמר, הרי כתוב "ומטך אשר הכית בו את היאור" ומשה לא הכה אלא בים, וקראו הכתוב יאור. אלא יאור היה שהכה אהרן על ידי משה, ושמו { } הכתוב שהוא עשה.</p>
<p>כהאי גוונא (&) וימלא שבעת ימים אחרי הכות יי את היאור ואהרן הכה אלא (ס"א על דא) עד דאתא סטרא דקב"ה קרייה קרא הכות יי לבתר קרייה בשמא דמשה</p>	<p>כדוגמא זה "וימלא שבעת ימים אחרי הכות ה' את היאור", ואהרן הכה אלא (שעל זה) עד שבא צד הקדוש ברוך הוא קראו הכתוב הכות ה', אחר כך קראו בשם של משה.</p>
<p>ונערותיה הולכות (&) אינון שאר משריין דאטיין מסטרא דא ותפתח ותראהו את הילד (&) ותראהו ותרא מבעי ליה מאי ותראהו</p>	<p>"ונערותיה הולכות", אותן שאר מחנות שבאות מצד זה. "ותפתח ותראהו את הילד", "ותראהו" היה צריך לכתוב "ותרא" מה זה "ותראהו".</p>
<p>והא אמר רבי שמעון לית לך מלה באורייתא או את חד באורייתא דלא אית ביה רזין יקירין ועלאין אלא הכי אוליפנא רשימא דמלכא ומטרוניתא אשתכח ביה ואינון רשימא דוא"ו ה"א מיד ותחמול עליו וגו' (&) עד כאן לעילא מכאן ולהלאה לתתא בר האי קרא דכתיב (&) ותתצב אחותו מרחוק אחותו דמאן אחותו דהאי איהו דקרא לכנסת ישראל אחותי כד"א (&) פתחי לי אחותי</p>	<p>והרי אמר רבי שמעון, אין לך מילה בתורה או אות אחת בתורה שאין בה סודות נכבדים ועליונים, אלא כך למדנו, רושם המלך והמלכה נמצא בו, והם רושם של וא"ו ה"א, מיד "ותחמול עליו וגו'" עד כאן למעלה, מכאן ולהלאה למטה, פרט לפסוק זה שכתוב "ותתצב אחותו מרחוק", אחות של מי, אחות של אותו שקרא לכנסת ישראל "אחותי", כמו שנאמר "פתחי לי אחותי".</p>
<p>מרחוק כד"א (&) מרחוק יי נראה לי מאי משמע משמע דאינון זכאין עד דלא נחתו לעלמא אשתמודען אינון לעילא לגבי כלא וכ"ש משה ומשמע דנשמתהון דצדיקייא אתמשך מאתר עלאה כמה דאוקימנא</p>	<p>"מרחוק" כמו שנאמר "מרחוק ה' נראה לי". מה משמע, משמע שאותם צדיקים, עד שלא ירדו לעולם מוכרים וניכרים הם למעלה לגבי הכל, וכל שכן משה. ומשמע שנשמות הצדיקים נמשכות ממקום עליון כמו שבארנו.</p>
<p>ורזא דמלה אוליפנא דמשמע דאב ואם אית לנשמתא כמה דאית אב ואם לגופא בארעא ומשמע דבכל סטריין בין לעילא בין לתתא מדכר ונוקבא כלא אטיא ואשתכח</p>	<p>וסוד הדבר למדנו שמשמע שאב ואם יש לנשמה כמו שיש אב ואם לגוף בארץ, ומשמע שבכל הצדדים בין למעלה בין למטה הכל בא ונמצא מזכר ונקבה, והרי בארו הסוד שכתוב</p>

<p>והא אוקמוה רזא דכתיב (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה הארץ דא כנסת ישראל נפש חיה נפשא דאדם קדמאה עלאה כמה דאתמר</p>	<p>"תוצא הארץ נפש חיה", "הארץ" זו כנסת ישראל, "נפש חיה", נפש אדם הראשון העליון כמו שנתבאר.</p>
<p>אתא רבי אבא ונשקיה אמר ודאי שפיר קא אמרת והכא הוא כלא זכאה חולקיה דמשה נביאה מהימנא על כל שאר נביאי עלמא בנין כך לא אשתדל ביה כד אסתלק מעלמא בר קב"ה דאעליה לפרגודיה ועל דא סליק משה בנבואה עלאה ובדרגין יקירין מכל נביאי עלמא ושאר נביאי חמאן בתר כותלין סגיאין</p>	<p>בא רבי אבא ונשקו, אמר ודאי נאה אמרת, וכאן הוא הכל. אשרי חלקו של משה נביא הנאמן על כל שאר נביאי העולם, בגלל זה כשהסתלק מהעולם לא עסק בו אלא הקדוש ברוך הוא שהעלהו לפרגודו, ועל כך עלה משה בנבואה עליונה ובדרגות נכבדות מכל נביאי העולם, ושאר הנביאים ראו אחר כתלים גדולים.</p>
<p>ויראני את יהושע הכהן הגדול (&) מאי קא חמא דהוה קאים קמי מלאכא ומתלבש בלבושין מלוכלכין עד דכרוזא נפיק ואמר הסירו הבגדים הצואים מעליו</p>	<p>"ויראני את יהושע הכהן הגדול", מה ראה, שהיה עומד לפני מלאך ומתלבש בלבושים מלוכלכים, עד שיצא הכרוז ואמר "הסירו הבגדים הצואים מעליו".</p>
<p>אמר רבי יצחק כתיב הכא (&) ועומד לפני המלאך מאי לפני המלאך דהוה⁴⁴⁷ דאין דינוי ההוא דכתיב ביה (&) ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא</p>	<p>אמר רבי יצחק כתוב כאן "ועומד לפני המלאך", מה זה "לפני המלאך", שהיה דן דינו אותו שכתוב בו "ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא".</p>
<p>מאי קא משמיה לן דכל בר נש דלא זכי בהאי עלמא לאתעטפא בעטופא דמצוה ולא תלבשא בלבושא דמצוה כדעייל בההוא עלמא קאים בלבושא טנופא דלא אצטריך וקאים בדינא עליה</p>	<p>מה בא להשמיענו, שכל אדם שלא זוכה בעולם הזה להתעטף בעטוף מצוה ולהתלבש בלבוש מצוה, כשנכנס בעולם ההוא עומד בלבוש טנופת שלא צריך, ועומד בדין עליו.</p>
<p>ת"ח כמה לבושין מזדמנין בההוא עלמא וההוא בר נש דלא זכי בהאי עלמא בלבושין דמצוה כד עייל לההוא עלמא מלבשין ליה בחד לבושא דאשתמודע לגבי מאריהון דגיהנם וההוא לבושא ווי למאן דאתלבש ביה דהא כמה</p>	<p>בא וראה כמה לבושים מזדמנים באותו עולם, ואותו האיש שלא זוכה בעולם הזה בלבושי מצוה, כשנכנס לעולם ההוא מלבישים אותו בלבוש נודע אחד לפני בעלי הגיהנם, ואותו לבוש אוי למי שמתלבש בו, שהרי כמה</p>
<p>רע"מ ציצית</p>	<p>רע"מ ציצית.</p>
<p>פקודא דא איהו לאדכרא כל פקודי אורייתא בגינה כד"א (&) וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי' ועשיתם אותם דא איהו סימנא דמלכא לאדכרא ולמעבד</p>	<p>מצוה זו היא להזכיר כל מצוות התורה בשבילה, כמו שנאמר "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אותם", זהו סימן המלך להזכיר ולעשות.</p>
<p>כתיב (&) ועשית ציץ זהב והא אוקימנא רזא דציץ לאתעטרא ביה כהנא רבא ודא איהו ציץ לאסתכלא ביה עיינין דאיהו סימן דעלמא עלאה דאתעטר ביה כהנא רבא</p>	<p>כתוב "ועשית ציץ זהב", והרי בארנו סוד הציץ להתעטר בו כהן גדול, וזהו ציץ להסתכל בו בעיניים שהוא סימן של עולם העליון</p>

<p>ובגין כך אסתכלותא דיליה מכפרא על עזות פנים דלא קיימא לקמיה אלא פנים דקשוט רוא דכל אינון פנים עלאינן דאינון פנים</p>	<p>שהתעטר בו כהן גדול. ומשום זה, הסתכלותו מכפרת על עזות פנים, שלא עומדת לפניו אלא פני אמת, סוד של כל אלו הפנים העליונים שהם פני</p>
<p>קעה/א 449448</p>	
<p>זהר</p>	<p>זהר</p>
<p>גרדיני נמוסין זמינין לאחדא ביה ועיילי ליה לגיהנם ושלמה מלכא צווח ואמר (&) בכל עת יהיו בגדיך לבנים</p>	<p>שומרי החוקים עתידים לאחוז בו, ומכניסים אותו לגיהנם, ושלמה המלך צווח ואומר "בכל עת יהיו בגדיך לבנים".</p>
<p>תאנא ברוא דספרא דצניעותא ארבע מלכין נפקין לקדמות ארבע סהדי בהו תלין כענבים באתכלא צירין בהו ז' רהיטין⁴⁵⁰ סהדין סהדותא ולא קיימין בדוכתייהו</p>	<p>למדנו בסוד ספרא דצניעותא, "ארבעה מלכים יוצאים למול ארבעה", עדים תלויים בהם כענבים באשכול צרורים בהם, "שבעה רצים מעידים" עדות ולא עומדים במקומם.</p>
<p>רע"מ</p>	<p>רע"מ</p>
<p>דקשוט פנים דאמת דכלילין באמת דיעקב ציצית איהו נוקבא רוא דעלמא תתאה אסתכלותא לאדכרא ציין דכר ציצית נוקבא ודא לכל ב"נ ציין לכהנא</p>	<p>אמת, פנים של אמת שכלולים באמת של יעקב. ציצית היא נקבה, סוד עולם התחתון, הסתכלות להזכיר. ציץ זכר, ציצית נקבה, וזה לכל אדם, ציץ לכהן.</p>
<p>ותנינן אסור לאסתכלא בשכינתא בג"כ אית תכלא בגין דתכלת איהו כרסייא לבית דוד ותקונא דיליה ודא איהו דחלא מן קדם יי' לדחלא מההוא אתר ועל דא וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי' ודא כרסייא דדיינין בה דיני נפשות כמה דאוקמוה דכל גווינין טבין לחלמא בר תכלא דאיהו כרסייא דסליק בדינא דנפשות</p>	<p>ושנינו אסור להסתכל בשכינה, בגלל זה יש תכלת, משום שתכלת היא כסא לבית דוד ותקונו, וזהו "פחד מלפני ה'" לפחד מאותו מקום, ועל זה "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה'", וזה הכסא שדנים בו דיני נפשות כמו שפרשוהו, וכל הצבעים טובים לחלום פרט לתכלת, שהוא כסא שעולה בדין הנפשות.</p>
<p>כתיב (&) ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת ונתנו על הכנף לא כתיב אלא ונתנו על ציצית דדא איהו דחפי על שאר חוטיין</p>	<p>כתוב "ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת", לא כתוב "ונתנו על הכנף" אלא "ונתנו על ציצית", שזהו שמכסה על שאר החוטים.</p>
<p>וראיתם אותו וזכרתם וכתוב (&) זכור את אשר עשה לך עמלק מ"ט דא אלא לברא דפריין גדריה ונשכיה כלבא כל זמנא דאבוי בעי לאוכחא לבריה הוה אמר הוי דכיר כד נשיך לך כלבא</p>	<p>"וראיתם אותו וזכרתם", וכתוב "זכור את אשר עשה לך עמלק", למה זה, אלא [משל] לבן שפרץ גדר ונשכו כלב, כל זמן שאביו רוצה להוכיח את בנו, היה אומר זכור כשנשך אותך הכלב.</p>
<p>אוף הכא וראיתם אותו וזכרתם דדא איהו אתר דסלקין נשמתין למידן כגוונא דא (&) והיה כל הנשוך וראה אותו וחי</p>	<p>גם כאן "וראיתם אותו וזכרתם", שזהו מקום שעולות הנשמות לדון. כדוגמא זה "והיה כל הנשוך וראה אותו וחי", למה, אלא כשמעלה את</p>

⁴⁴⁸ דף קעה"ה ע"א בר"מ וכל חוטא כלילה בתרין סטריין ע"כ. זה יובן במ"ש הפוסקים שהחוטאים יהיו כפולים לרמוז שהם כלולים חד בחברי' דין ברחמים ורחמים בדין.

⁴⁴⁹

⁴⁵⁰ הם ז' כריכות (רח"ו).

<p>אמאי אלא כד סליק לעיניו וחמי דיוקנא דההוא דנשיך ליה הוה דחיל וצלי קדם יי והוה ידע דאיהו עונשא דחייביא</p>	<p>עיניו ורואה דמות אותו שנשכו, היה פוחד ומתפלל לפני ה', והיה יודע שהוא עונש הרשעים.</p>
<p>כל זמנא דברא חמי רצועה דאבוי דחיל מאבוי אשתויב מרצועה אשתויב מכלא מאן גרים ליה לאשתזבא ההוא דחמי בעיניו ההוא רצועה ההוא רצועה גרים ליה לאשתזבא וע"ד (&) וראה אותו וחי</p>	<p>כל זמן שהבן רואה רצועת אביו פוחד מאביו, ניצל מהרצועה ניצל מהכל. מי גרם לו להנצל, זה שראה בעיניו אותה רצועה, אותה רצועה גרמה לו להנצל, ולכן "וראה אותו וחי".</p>
<p>חמי רצועה דאלהי ליה ואיהו עביד ליה לאשתזבא אוף הכא וראיתם אותו וזכרתם ועשיתם ודאי ואי לאו הא רצועה דהאי יגרום לכון למהוי תבין לפולחנא דילי תדיר וכדין ועשיתם</p>	<p>ראה רצועה שמלקה אותנו, והיא עשתה לו להנצל. גם כך "וראיתם אותו וזכרתם", "ועשיתם" ודאי. ואם לא, הרי הרצועה שזו תגרם לכם לשוב לעבודתי תמיד, ואז "ועשיתם".</p>
<p>ולא תתורו אחרי לבבכם (&) ימנע מנכון בישינ ארחין אחרנין ודאי לא תתורו ולא תעבדו בישינ ועל דא סלקא גוון תכלא דא תכלת דמיא לכסא הכבוד מה כסא הכבוד עביד לבר נש למהך לארחא דמישר לדכאה ליה אוף האי תכלת עביד לב"נ למהך בארח מישר ודאי דכלא אית לדחלא מהאי אתר למיהך במשיר</p>	<p>"ולא תתורו אחרי לבבכם", ימנע מכם דרכים רעים אחרים, ודאי "לא תתורו", ולא תעשו רעות, ועל זה עולה גוון תכלת, זו תכלת דומה לכסא הכבוד, מה כסא הכבוד עושה את האדם ללכת בדרך ישר לטהרו, גם תכלת זו עושה את האדם ללכת בדרך ישר ודאי, שהכל יש לפחד ממקום זה ללכת ישר.</p>
<p>כתיב (&) מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק ואומר רזי לי וגו' מכנף הארץ דא כנף דציצית דאיהו כנף הארץ זמירות שמענו אלין שאר חוטינ דנפקין ותליין מאתר עלאה גו אינון שבילין עלאין דנפקין מחכמה עלאה</p>	<p>כתוב "מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק", ואמר "רזי לי וגו'". "מכנף הארץ", זה כנף הציצית, שהוא כנף הארץ, "זמירות שמענו", אלו שאר החוטים שיוצאים ותלויים ממקום עליון, תוך אותם שבילים עליונים שיוצאים מחכמה עליונה.</p>
<p>צבי לצדיק דא צדיק חי העולמים דאינון חוטינ אינון שפירו דיליה דהא מניה נפקין וכל חוטא כלילא בתרין סטרינ וכד אסתכלנא אמינא רזי לי רזי לי דהא מגו רזא עלאה דכל מהימנותא נפקין</p>	<p>"צבי לצדיק", זה צדיק חי העולמים, שאותם חוטים אלו יפיו, שהרי ממנו יוצאים, וכל חוט כלול בשני צדדים, וכשהסתכלתי אמרתי, רזי לי רזי לי, שהרי מתוך סוד עליון של כל האמונה יוצאים.</p>
<p>וכד אסתכלנא בתכלת והמינא רצועה לאלקאה אתר דחילו למדחל אמינא אוי לי דבני נשא לא ידעי לאשגחא ולאסתכלא על מה מתענשין לשקרא בהאי בוגדים בגדו (ישעיה כד טז) דהא קורין ק"ש בלא ציצית וסהדין סהדותא דשקרא ואלין אינון בוגדים דבגדו משקרי דגרמיהו</p>	<p>וכשהסתכלתי בתכלת וראיתי רצועה להלקות, מקום יראה לפחד, אמרתי אוי לי שבני אדם לא יודעים להשגיח ולהסתכל על מה נענשים, לשקר בזה בוגדים בגדו, שהרי קוראים קריאת שמע ללא ציצית ומעידים עדות שקר, ואלו הם בוגדים שבגדו משקרים בעצמם.</p>
<p>ובגד בוגדים בגדו לבושא דלהון בלא ציצית אקרי בגד בוגדים לבושא דאינון בוגדים דבגדו דמשקרי וסהדין סהדותא דשקרא בכל יומא ווי לון ווי לנפשיהון</p>	<p>"ובגד בוגדים בגדו", לבושם בלי ציצית נקרא בגד בוגדים, לבוש של אותם בוגדים שבגדו, שמשקרים ומעידים עדות שקר בכל יום, אוי</p>

<p>דסלקי בההוא כרסייא דתכלא למידן ועלייהו כתיב (&) דובר שקרים לא יכון לנגד עיני ההוא בגד דלהון אשתמודע לגבי כל מאריהון דדינין</p>	<p>להם אוי לנפשם, שעולים באותו כסא תכלת לדון, ועליהם כתוב "דבר שקרים לא יכון לנגד עיני", אותו בגד שלהם נודע לכל בעלי הדינים.</p>
<p>ווי לון דלית לון חולקא בעלמא דאתי זכאין אינון צדיקייא דמלבושיהון ותקוניהון אשתמודען לעילא לאוטבא לון בהאי עלמא ובעלמא דאתי ע"כ⁴⁵¹</p>	<p>אוי להם שאין להם חלק בעולם הבא, אשריהם הצדיקים שלבושיהם ותקוניהם נודעים למעלה, להיטיב להם בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>פקודא דא מצות ציצית כליל תכלית ולבן דינא ורחמי בנורא אשא חוורא לא אכיל תכלא אכיל ושצי (דה"ב ז &) ותאכל העולה חוור מימינא תכלת משמאלא עמודא דאמצעיתא יחוד בין תרויהו ירוק</p>	<p>מצוה זו מצות ציצית, כולל תכלת ולבן, דין ורחמים. באש, אש לבן ולא אוכל, תכלת אוכל, ומכלה. ותאכל העולה לבן מימין ותכלת משמאל עמוד האמצעי יחוד, בין שניהם ירוק.</p>
<p>ובג"ד אוקמוה מארי מתני' מאימתי קורין את שמע בשחרית משיכיר בין תכלת ללבן ובג"ד תקינו פרשת ציצית למקרי לה ביחודא ע"כ⁴⁵²</p>	<p>ולכן בארו בעלי המשנה מאימתי קוראים את השמע בשחרית, משיכיר בין תכלת ללבן, ולכן תקנו פרשת ציצית לקרא אותה ביחוד.</p>
<p>קעה/ב⁴⁵⁴⁴⁵³</p>	
<p>אמר רבי יהודה כמה סהדי עביד קב"ה לאסהדא בהו בבני נשא וכלהו בעימא ובסהדותא קיימין לקבליה קם בצפרא אושיט רגלוי למהך סהדייא קיימין לקבליה מכריזין ואמריין (&) רגלי חסידיו ישמור וגו' שמור רגלך כאשר תלך (&) פלס מעגל רגלך</p>	<p>אמר רבי יהודה כמה עדים עשה הקדוש ברוך הוא להעיד בהם בני אדם, וכולם בעצה ובעדות עומדים מולו. קם בבוקר מושיט רגליו ללכת, עדים עומדים מולו מכריזים ואומרים "רגלי חסידיו ישמור וגו'", "שמור רגלך כאשר תלך", "פלס מעגל רגלך".</p>
<p>אפתח עיניו לאסתכלא בעלמא סהדייא אמרי (&) עיניך לנכה יביטו קם למללא סהדייא אמרי (&) נצור לשונך מרע וגו' אושיט ידוי במלי עלמא סהדייא אמרי (&) סור מרע ועשה טוב</p>	<p>פותח עיניו להסתכל בעולם, העדים אומרים "עיניך לנוכח יביטו", קם לדבר, העדים אומרים "נצור לשונך מרע וגו'", מושיט ידיו בדברי העולם, העדים אומרים "סור מרע ועשה טוב".</p>
<p>אי ציית להו יאות ואי לא כתיב (&) והשמן עומד על ימינו לשטנו כלהו סהדין</p>	<p>אם הוא מקשיב להם, יפה. ואם לא, כתוב "והשמן עומד על ימינו לשטנו", כולם מעידים עליו בחטאיו</p>

⁴⁵¹ שמות מג א והיה לאות וכו' (הערת הזהר).

⁴⁵² חסר כאן ועי' בסוף הספר סימן ד' וסימן ה' (הערת הזהר).

⁴⁵³

⁴⁵⁴ דף קעה"ב ע"ב ארבע מלכין נפקין לקדמות ארבע וכו'. נראה לי שהם סוד ד' שמות אה"י כנגד ד' שמות יה"ו שכולם במילויהם כמנין ציצית. והנה הם תלויים בטלית שהוא המקיף כענבים באשכול כי המקיף חיות הפנימי' וד' שמות אלו הם בסוד פנימיות ובוקע לחוץ. ומ"ש ז' רהיטין אלן וכו'. הם ז' שמות מרגלאין הרמוזים בתפלת שבת שעולה כן והם סוד הציצית היוצאין ממותרי מוחין בסוד קוצי דשערי דעליהון אתמר מלך אסור ברהטים דאינן רהיטי מוחא א"כ ד' מוחין ולבוש שלהם נה"י הם ז' רהיטין. ומה שאמר סהדין דסהדותא. צריך עיון לפרשו. ממו' מאיר פאפרו"ש. ספר זוהר הרקיע פרשת חקת

<p>עליה בחובווי לעילא אי בעי ב"ג לאשתדלא בפולחנא דקב"ה כלהו סהדין סניגורין קמיה וקיימינ לאסחדא עליה טבאן בשעתא דאצטריך ליה</p>	<p>למעלה. אם רוצה האיש לעסוק בעבודת הקדוש ברוך הוא, כולם מעידים סנגוריא לפניו, ועומדים להעיד עליו טובות בשעה שצריך לו.</p>
<p>קם בצפרא מברך כמה ברכאן אנו תפלין ברישיה בין עינוי בעי לזקפא רישיה חמי שמא קדישא עלאה אחיד ורשים על רישיה ורצועין תליין מהאי גיסא ומהאי גיסא על לביה הא אסתכל ביקרא דמאריה אושיט ידוי חמי ידא אחרא מתקשרא בקשרא דשמא קדישא אהדר ידיה ואסתכל ביקריה דמאריה</p>	<p>קם בבוקר, מברך כמה ברכות, מניח תפלין בראשו בין עינוי, רוצה להרים ראשו, רואה שם הקדוש העליון אחוז ורשום על ראשו, ורצועות תלויות לו מצד זה ומצד זה על לבו, הרי מסתכל בכבוד רבונו, מושיט ידיו רואה יד אחרת מתקשרת בקשר השם הקדוש, מחזיר ידו ומסתכל בכבוד רבונו.</p>
<p>אתעטף בעטופא דמצוה בארבע זיוין דכסותיה ארבע מלכין נפקין לקדמות ארבע ארבע סהדי קשוט דמלכא תליין מארבע זיוין ותליין בהו כענבים באתכלא מה אתכלא דאיהו חד ותליין ביה כמה ענבים מהאי סטר ומהאי סטר כך האי מצוה חדא ותליין ביה כמה ענבים וזגין וזמורין צרירין בהו שבעה רהיטין אלין אינון</p>	<p>מתעטף בעטוף של מצוה בארבע זוויות כסותו, ארבעה מלכים יוצאים לכנגד ארבעה. ארבעה עדי אמת של המלך תלויים מארבע זוויות, ותלויים בהם כענבים באשכול. מה אשכול שהוא אחד ותלויים בו כמה ענבים מצד זה ומצד זה, כך זה מצוה אחת ותלויים בה כמה ענבים זגים וזמורות צרורים בהם.</p>
<p>שבעה צרירין דתכלתא דבעי לכרכא ביה בכל חד וחד או לאסנאה עד תליסר מאן דיוסיף לא יוסיף עלייהו על תליסר מאן דימעט לא ימעט משבעה</p>	<p>שבעה רצים, אלו הם שבעה צרורות של תכלת שצריך לכרוך בה בכל אחד ואחד, או להגדיל עד שלשה עשר, מי שיוסיף לא יוסיף עליהם על שלשה עשר, מי שימעט לא ימעט משבעה.</p>
<p>ותאנא האי תכלת הוא רזא דדוד מלכא ודא חוטא דאברהם דזכה ביה לבנוי בתרוי מאי תכלת תכלית דכלא (ודאי) רבי יהודה אומר כסא הכבוד אקרי</p>	<p>ולמדנו תכלת זוהי סוד דוד המלך, וזה חוט אברהם שזכה בו לבניו אחריו. מה זה תכלת, תכלית הכל (ודאי). רבי יהודה אומר כסא הכבוד נקרא.</p>
<p>רבי יצחק אמר שבעה כריכין דאיהי שכינתא שביעתא דכלא ודאי דהא היא מתברכא משיתא אחרנין על ידא דצדיק ואי תלת עשר תלת עשר אינון כמה דאוקמוה בתלת עשר מכילן והאי היא פתחא דכלהו</p>	<p>רבי יצחק אמר שבע כריכות, שהיא שכינה, שביעית הכל בודאי, שהרי היא מתברכת מששה אחרים על ידי הצדיק, ואם שלשה עשר שלשה עשר הם כמו שבארוה, בשלש עשרה מדות וזהו פתח הכל.</p>
<p>והיא חוטא חד ורשימא בגוונהא וגוונא דילה נפיק מחד נונא דאזיל בים כנרת וכנרת על שמה אתקרי ועל דא כנור הוה תלוי לעילא מערסא דדוד דהא (דדוד) ודאי איהו כנור דדוד מנגן מאליו למלכא קדישא עלאה ובג"כ גונוני עייל עד רקיעא ומרקיעא עד כורסייא</p>	<p>והיא חוט אחד ורשומה בצבעיה, וצבעה יוצא מדג אחד שהולך בים כנרת, וכנרת נקראת על שמה, ועל זה כנור היה תלוי מעל מטת דוד, שהרי (של דוד) ודאי הוא כנור דוד מנגן מאליו למלך הקדוש העליון, ולכן גונוני עולים עד הרקיע, ומהרקיע עד הכסא.</p>
<p>והכא כתיב (&) מצוה כד"א מצות המלך</p>	<p>וכאן כתוב מצוה כמו שנאמר</p>

<p>היא (&) מדוע אתה עובר את מצות המלך (&) כי מצות המלך ותאנא יסודא ושרשא במלכא מתעטרין כחדא והאי הוא כתרא ופתחא לכל שאר כתרין דכתיב (&) פתחו לי שערי צדק וכתוב "פתחו לי שערי צדק", וכתוב "זה השער לה", ועל זה כתוב "וראיתם אותו וזכרתם את מצוות ה'", להכליל בזה כל שאר הכתרים, ולכן הם מעידים עדות ולא עומדים במקומם משום שהיא מצות.</p>	<p>מצות המלך היא, "מדוע אתה עובר את מצות המלך", "כי מצות המלך". ולמדנו יסוד ושרש במלך מתעטרין כאחד, וזוהי כתר ופתח לכל שאר הכתרים, שכתוב "פתחו לי שערי צדק", וכתוב "זה השער לה", ועל זה כתוב "וראיתם אותו וזכרתם את מצוות ה'", להכליל בזה כל שאר הכתרים, ולכן הם מעידים עדות ולא עומדים במקומם משום שהיא מצות.</p>
<p>ותנינן תשמישי מצוה נזרקין ואי תימא הא לולב וערבה וכו' תשמישי קדושה אינון אמאי נזרקין אלא תשמישי קדושה בגין דרשימין בכתיבה דשמא קדישא</p>	<p>ושנינו תשמישי מצוה נזרקין, ואם תאמר הרי לולב וערבה וכו' תשמישי קדושה הם, למה נזרקים, אלא תשמישי קדושה משום שרשומים בכתיבת השם הקדוש.</p>
<p>א"ר יצחק אינון חוטין לאחזאה היך תליין מכאן ומכאן לד' סטרי עלמא מהאי אתר ואיהי שלמא על כלא ברזא דלב דאיהי לבא דכל האי עלמא ולבא דעלאי ותליא בלב עלאה וכלא הוא בלב דנפק⁴⁵⁵ מחכמה עלאה</p>	<p>אמר רבי יצחק, אותם חוטם להראות איך תלויים מכאן ומכאן לארבעה צדדי העולם ממקום זה, והיא שולטת על הכל בסוד הלב שהיא לב כל העולם הזה, ולב העליונים ותלויה בלב העליון, והכל הוא בלב שיוצא מחכמה עליונה.</p>
<p>א"ר יצחק שעורא דהאי (ס"א ואורכא) דהאי אתמר באתוון גליפן דר' אלעזר א"ר יהודה אמר קב"ה מאן דבעי למתק בתר דחלתי יהך בתר לבא דא ובתר עיינין דקיימין עלה מאן אינון עיינין כד"א (&) עיני יי אל צדיקים אבל אתם לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם</p>	<p>אמר רבי יצחק שיעור של זה (ואורך) של זה נתבאר באותיות חקוקות של רבי אלעזר. אמר רבי יהודה אמר הקדוש ברוך הוא, מי שרוצה ללכת אחר יראתי ילך אחר הלב הזה ואחרי העינים שעומדים עליה. מי הם עיניים אלה, כמו שנאמר "עיני ה' אל צדיקים", אבל אתם "לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם".</p>
<p>מ"ט</p>	<p>למה,</p>
<p>קעו/א</p>	
<p>בגין דאתם זונים אחריהם אמר רבי חייא מאי טעמא הכא יציאת מצרים דכתיב (&) אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים אלא בגין דכד נפקו ממצרים בהאי חולקא עאל ובהאי קטיל קב"ה קטולא דמצרים וע"ד באתריה אתדכר ובאתריה אודהר להו בדא מאי באתריה בגין דהאי מצוה היא אתר דילה</p>	<p>משום שאתם "זונים אחריהם". אמר רבי חייא למה כאן יציאת מצרים, שכתוב "אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים" אלא משום שכשיצאו ממצרים נכנסו בחלק זה, ובזה הרג הקדוש ברוך הוא הוא הרג במצרים, ולכן במקומו נזכר ובמקומו הזהירם בזה, מה זה במקומו, משום שמצוה זו היא מקומה.</p>
<p>תאני ר' ייסא כתיב (&) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות כימי כיום מבעי ליה דהא בחד זמנא נפקו ולא אתעכבו אלא כאינון יומין עלאין</p>	<p>שנה רבי ייסא, כתוב "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". "כימי", היה צריך לכתוב "כיום", שהרי בזמן אחד יצאו ולא התעכבו, אלא כמו אותם ימים עליונים שהתברכה בהם</p>

⁴⁵⁵ שהם סוד ל"ב נתיבות חכמה (רח"ו).

<p>דאתברכא בהו כנסת ישראל כך זמין קב"ה לאפקא להו ישראל מן גלותא וכדין כתיב (& ישעי' יב) ואמרתם ביום ההוא הודו ליי' קראו וגו' זמרו יי' כי גאות עשה מודעת זאת בכל הארץ</p>	<p>כנסת ישראל, כך עתיד הקדוש ברוך הוא להוציא את ישראל מהגלות, ואז כתוב "ואמרתם ביום ההוא הודו לה' קראו וגו'", "זמרו ה' כי גאות עשה מודעת זאת בכל הארץ".</p>
<p>מאי מודעת זאת בנין דהשתא אשתמודעא זאת בעטופא דמצוה בההוא זמנא אשתמודעא זאת בכמה נמוסין דילה דיעביד קב"ה אתין ונסין בעלמא כדין כתיב (&) ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד</p>	<p>מה זה "מודעת זאת", משום שעכשיו נודעה זאת בעטוף מצוה, באותו זמן תודע זאת בכמה מנהגים שלה, שיעשה הקדוש ברוך הוא אותות ונסים בעולם, אז כתוב "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד".</p>
<p>ברוך יי' לעולם אמן ואמן ימלוך יי' לעולם אמן ואמן</p>	
<p>פרשת ויקח קרח</p>	
<p>ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי וגו' (&) רבי אבא פתח (&) הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים⁴⁵⁶ כמה עלאין פתגמי אורייתא⁴⁵⁷ כמה יקירין אינון⁴⁵⁸ תאיבין אינון לעילא⁴⁵⁹ תאיבין אינון לכלא⁴⁶⁰ בנין דאינון שמא קדישא⁴⁶¹ וכל מאן דאשתדל באורייתא אשתדל בשמא קדישא ואשתזיב מכלא⁴⁶² אשתזיב בעלמא דיין⁴⁶³ אשתזיב בעלמא דאתי⁴⁶⁴</p>	<p>"ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי וגו'", רבי אבא פתח "הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים", כמה עליונים הם דברי התורה, כמה מכובדים הם, נחמדים הם למעלה, נחמדים הם לכולם, בגלל שהם שם קדוש, וכל מי שעוסק בתורה עוסק בשם הקדוש וניצל מהכל, ניצל בעולם הזה וניצל בעולם הבא.</p>
<p>ת"ח כל מאן דאשתדל באורייתא אחיד</p>	<p>בא וראה, כל מי שעוסק בתורה אחוז בעץ החיים, כיון שאחוז בו, בכל</p>

⁴⁵⁶ אפשר שנחמדים מזהב הוא מצד הבינה, ופז ר"ב י' מצד החכמה, ומצד המלכות ומתוקים מדבש ה' ומצד התפארת ונופת צופים כי הנביאים נו"ה נק' צופים (מגילה ב ע"ב) ודאי ונופת שעליהם ת"ת (אור יקר).

⁴⁵⁷ חכמה (אור יקר), בסוד תורה דאצילות הנק' תורה דלעילא (רח"ו), ועי' הערה בסוף הספר. ⁴⁵⁸ בינה (אור יקר), היינו שהם יותר מפז רב (אור יקר). בסוד תורה דבריאה ששם י"ש עולמות בכרסייא י"ש גי' יק"ר (רח"ו) [עי' ע"ח שער ז"א סוף פרק א']. עי' ח"ב רי ע"א.

⁴⁵⁹ ת"ת (אור יקר). דייק לשון הפסוק שאמר הנחמדים היינו תאיבין (אור יקר). בסוד דיצירה ונחמד העץ להשכיל (רח"ו). ועי' ח"א צא ע"א שיש משמעות שזה גורם תאבון לעוד, וזה הן למעלה והן למטה.

⁴⁶⁰ מלכות (אור יקר). ממה שאמר מדבש שהוא מאכל היינו חמדת פחותי הערך אמר תאיבון לכולא, שאפילו אותם שהם סכלים מתאווים לה כ"ש החכמים (אור יקר). בסוד תורה דעשיה שכולם יודעים ומכירים בה (רח"ו).

⁴⁶¹ עם היות שיהיה בהלכה אחת או דין כאילו עוסק בעצם השם (אור יקר). מאחר שהזכיר דבר שהוא רמז לתורת הנסתר כמש"כ דבש וחלב תחת לשונך לכן הזכיר שהכל שם קדוש (אור יקר). עי' רמב"ן בהקדמתו לבראשית שכל התורה שמותיות של הקב"ה וכאן משמע שזה שם א' ולא רבים, ועי' יונת אלם פרק א', ז"ל, כאן כל התורה כלה שם א' בסוד אצילות נעלם אין עסק בה לזולתו ית', ע"כ. משמע שבחינה זו האחרונה שכל התורה היא שם אחד היא בסוד עולם האצילות דווקא, שכן שם הכל נכלל בגילוי א'. ואולי אפשר לומר שמש"כ הרמב"ן שכל התורה היא גילוי של כלל השמות שכן זהו מה שנתגלה לנו. אמנם עי' זהר משפטים קכד שכל התורה היא שם הכולל את כל השמות, וצ"ע.

⁴⁶² מאחר שסוד הוי"ה בת"ת וידוע שהת"ת אחוז למעלה בבינה ולמטה במלכות והוא בעל ו"ק מנגד לנגד החצונים לכך אמר אשתזיב מהכל נגד כל, איזה בחינה שיש אל החצונים (אור יקר).

⁴⁶³ מצד אחיזתו במלכות (אור יקר).

⁴⁶⁴ מצד אחיזתו בבינה (אור יקר).

<p>באילנא דחיי כיון דאחיד ביה בכלא אחיד דכתיב (&) עין חיים היא למחזיקים בה וגו'⁴⁶⁵ רבי יצחק⁴⁶⁶ אמר כל מאן דישתדל באורייתא⁴⁶⁷ חירו אית ליה מכלא⁴⁶⁸ חירו ממיתה⁴⁶⁹ כמה דאמרן בגין דחירו עליה שריא⁴⁷⁰ ואחיד ביה⁴⁷¹ אילו ישראל מתעטרין באורייתא⁴⁷² (ס"א מנטרין אורייתא)⁴⁷³ ישתזבו מכלא⁴⁷⁴ ולא ישתכחו בגלותא⁴⁷⁴ ודא הוא דכתיב (&) חרות על הלחות (&) אל תקרי חרות אלא חירות⁴⁷⁵</p>	<p>אחוז, שכתוב "עץ חיים היא למחזיקים בה וגו'". רבי יצחק אמר כל מי שעוסק בתורה יש לו חירות מהכל, חירות ממיתה כמו שאמרנו, משום שחירות שורה עליו ואחוזת בו. אלו ישראל מתעטרים בתורה ינצלו מהכל ולא ימצאו בגלות, וזהו שכתוב (אלו ישראל משמרים את התורה ינצלו מהכל ולא ימצאו בגלות, כתוב) חרות על הלחות, אל תקרי חרות אלא חירות.</p>
<p>וחירות דא (אוקמוה)⁴⁷⁶ באורייתא אשתכח⁴⁷⁶ אורייתא איהי⁴⁷⁷ חילא דימינא⁴⁷⁷ כד"א (&) מימינו אש דת למו⁴⁷⁸ ושמאלא אתכליל בימינא⁴⁷⁹ מאן דעביד ימינא אשמאלא ושמאלא ימינא⁴⁸⁰ הא</p>	<p>וחירות זו (בארוה) נמצאת בתורה, התורה היא כח הימין כמו שנאמר "מימינו אש דת למו", והשמאל נכלל בימין, מי שעושה ימין שמאל ושמאל ימין, הרי הוא כאלו מחריב את</p>

⁴⁶⁵ עי' זהר ח"א כז ע"ב שזה לשון של חיבור לנוק', וממילא לקיום התורה במעשה.
⁴⁶⁶ ר' יצחק סובר שהוא אחיד בבינה ממש בעצם ולכן הוא ניצלו מכל הקלי' כענין הבינה ההמצלת מכל החצונים, כי החיצונים הם ב' בחינות א' כל המקרים שהם מו' מדרגות והשני היא מיתה שהיא אם כל הדינים ולכן המקרים והיא תלויה במלכות, ורפואת ב' עניינים אלו תלויים בבינה (אור יקר). בא להוסיף עוד מעלה לתורה כי ר' אבא הביא מכח אבא שיסודו הוא פנימיות ז"א, והוא סוד צ' דצל"ם ור"י מוסיף גם מכח ל"מ דצלם. א"נ מסתם אור מקיף ולכן אמר חירו אית ליה שידוע שאין כח לקליפה באור מקיף כי פניהם דווקא אל הפנימי והעוסק בתור החירות שורה עליו והוא אור מקיף (רמ"ז).

⁴⁶⁷ אפילו בקריאה לבד יש בו כח לעשות נסים אפילו בלא ידיעה (רמ"ז).

⁴⁶⁸ מו"ק כנ"ל (אור יקר).

⁴⁶⁹ ממלכות כנ"ל (אור יקר).

⁴⁷⁰ מצד המלכות (אור יקר).

⁴⁷¹ מצד הו"ק (אור יקר). כי הז"א נקרא בן חורין בן דאימא הנקרא חירות עילאה (רח"ו).

⁴⁷² דוק מלת מתעטרין שרומזת סוד אור מקיף (רמ"ז). עי' עוד לעיל לו ע"א.

⁴⁷³ מצד הו"ק (אור יקר).

⁴⁷⁴ מצד המלכות (אור יקר).

⁴⁷⁵ דהול"ל חרות בלוחות שהרי האותיות היו חקיקות מעבר אל עבר כמשרז"ל מ"ס שבלוחות בנס היו עומדים ותירץ שהכוונה שהושפע והחקק על הלוחות אותו הכח והסגולה שקבלו האותיות מחמת היותן מעשה ה' וכו' ואולי שגם זה סוד ב' כתרים שנכתרו באותה השעה (רמ"ז). עי' שמות רבה (פמ"א סי' ז): והלוחות מעשה אלהים המה חרות על הלוחות מהו חרות ר' יהודה ור' ירמיה ורבנן ר' יהודה אומר אל תקרי חרות אלא חירות מן גליות ר' נחמיה אומר חירות ממלאך המות ורבותינו אומרים חירות מן היסורין.

⁴⁷⁶ יכוין למש"כ באר"י ז"ל שער זו"ן שמתחלה בזמן תיקון אר"א היה אבא כולו מבחי מ"ה ואימא כולה משם ב"ן, דהיינו חו"ג דמ"ה באבא וחו"ג דב"ן באימא, ואח"כ החליפו של זה בזה, והיה אבא כולו חסדים דמ"ה וב"ן ואימא כולה גבורות דמ"ה וב"ן, ובזה יש התייחסות גדול לחיבור אר"א, וז"ש באורייתא ששרשה באבא אשתכח חילא דימינא, ומש"כ "אשתכח" כלומר אע"פ שאין כן תחלת הוייתו כי בראשיתו היו בו גבורות דמ"ה ואח"כ נמצא כולו חסדים דמ"ה וב"ן דהיינו חילא דימינא (רמ"ז). לפי הרמ"ז הפיסוק כאן נכון, אבל לפי דעתי וחירות עד כאן שייך לפיסקא הקודמת, וצ"ע.

⁴⁷⁷ כח החסד (אור יקר).

⁴⁷⁸ היינו חסדים דאמא שנעשו גבורות באבא ושמאלא שהיא אימא המלבשת שמאל הכולל שבאצילות היא גבורה דא"א (רמ"ז).

⁴⁷⁹ שעל ידי התפארת הבורה נכללת בחסד (אור יקר). אבא המלבש חסד דא"א שנכללת ומזדווגת עמו, ומש"כ אשתכח כלורמ אע"פ שאין כן תחלת הוייתו כי בראשיתו היו בו גבורות דמ"ה ואח"כ נמצא כולו חסדים דמ"ה וב"ן דהיינו חילא דימינא והבן (רמ"ז).

⁴⁸⁰ במעשיו הרעים (אור יקר), אוסר המותר ומתיר האסור (אור יקר). שעושה הז"א הנקרא ימין שמאל בסוד רשעים מהפכים מדת הרחמים למדת הדין ושמאלא שהיא הנוק' הנק' שמאלא

<p>העולם.</p>	<p>איהו כאילו חריב עלמא</p>
<p>בא וראה, אהרן ימין, לויים שמאל, קרח רצה לעשות חלוף הימין לשמאל, ומשום זה נענש. ולא עוד אלא שנמצא בו לשון הרע ונענש בכל.</p>	<p>ת"ח אהרן ימינא ליואי שמאלא קרח בעי למעבד חלופא דימינא לשמאלא בג"כ אתענש ולא עוד אלא דאשתכח ביה לישנא בישא ואתענש בכלא</p>
<p>רבי יהודה אמר השמאל נכלל תמיד בימין, קרח רצה להחליף תקון שלמעלה ולמטה, בגלל זה נאבד מלמעלה ולמטה.</p>	<p>רבי יהודה אמר שמאלא אתכליל תדיר בימינא קרח בעא לאחלפא⁴⁸¹ תקונא דלעילא ותתא⁴⁸² בג"כ אתאביד מעילא ותתא⁴⁸³</p>
<p>"ויקח קרח", מה זה ויקח, לקח עצה רעה לעצמו, כל מי שרודף אחר מה שאינו שלו, זה בורח ממנו, ולא עוד, אלא מה שיש לו נאבד ממנו, קרח רדף אחר מה שאינו שלו, את שלו אבד ואחר לא הרויח.</p>	<p>ויקח קרח מאי ויקח נסיב עיטא⁴⁸⁴ בישא לגרמיה⁴⁸⁴ כל דרדף בתר דלאו דיליה איהו עריק מקמיה ולא עוד אלא מהמ"ד דאית ביה אתאביד מניה קרח רדיף בתר דלאו דיליה דידיה אביד ואחרא לא רווח</p>
<p>קרח הלך במחלוקת, מה זה מחלוקת, חלוקה, חלוקה ופירוד שלמעלה ולמטה, ומי שרוצה לחלק תקון העולם נאבד מכל העולמות. מחלוקת היא מחלוקת של השלום, ומי שחולק על השלום חולק על השם</p>	<p>קרח אזיל במחלוקת מאי מחלוקת פלוגתא פלוגתא דלעילא ותתא ומאן דבעי לאפלגא תקונא דעלמא יתאביד מכלהו עלמין מחלוקת פלוגתא דשלום ומאן דפליג על שלום⁴⁸⁵ פליג על שמא</p>
<p>קע/ב</p>	<p>קע/ב</p>
<p>הקדוש, משום ששם הקדוש נקרא שלום.</p>	<p>קדישא בגין דשמא קדישא שלום אקרי</p>
<p>בא וראה אין העולם עומד אלא על שלום. כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, לא יכל להתקיים עד שבא והשרה עליו שלום, ומהו שבת, שהיא</p>	<p>ת"ח לית עלמא⁴⁸⁶ קאים אלא על שלום⁴⁸⁷ כד ברא קב"ה עלמא לא יכיל לאתקיימא עד דאתא ושרא עלייהו שלום ומאי הוא שבת⁴⁸⁸ דאיהו שלמא דעלאי</p>

מהפכת לימין ואומר שהיא המנהגת כמאמר דור הפלגה הרי זה מקצץ בנטיעות ודומה לחטא צלפחד בפי' שלח בדרך קנז (רח"ו). ר' יהודה אמר שמאלא אתכליל תדיר בימינא פי' ר"י פליג את"ק וס"ל שקרח לא החליף הימין בשמאל ושמאל בימין כמ"ש אלא שהשמאל שנכלל תמיד לא רצה קרח באותו כללות ולקח עצמו לצד א' (מ"מ).

⁴⁸¹ ר' יהודה חולק על ר' יצחק, שר' יהודה סובר שאם היה מחליף לבד לא היה חייב כלל שהרי מצינו החילוף במקומו כשר אמנם היה ממש שלא רצה שתהיה גבורה נכללת בימין על ידי השלום שהוא התפארת אלא רצה להפרידה להחזיק במחלוקת דהיינו ימין לעצמו ושמאל לעצמו, ואין ביניהם שלום שהוא הת"ת (אור יקר). שלמעלה השמאל נכלל בימין וקרח לא רצה בזה (מ"מ).

⁴⁸² הן בספירות הן במלאכים והן ביסודות (אור יקר).

⁴⁸³ מכל העולמות שאין לו מעמד אלא בגיהנם יסוד האש לבדו בעל המחלוקת שהוא החיצוני שלא נכלל בשלום בשום א' מג' עולמות הנזכרים (אור יקר).

⁴⁸⁴ לא מוזכר מה לקח, שהוא לקח דבר העומד בעצמו, ועוד שלא לקח כלום אלא נשאר קרח ממה שהיה בידו (אור יקר).

⁴⁸⁵ ת"ת (אור יקר). פי' שאינו רוצה בשלום אלא במחלוקת פליג על שמא קדישא שהוא היסוד הנק' שלום (מ"מ).

⁴⁸⁶ מלכות (רח"ו).

⁴⁸⁷ יסוד (רח"ו).

⁴⁸⁸ שהיסוד נקרא שבת (מ"מ).

<p>ותתאי⁴⁸⁹ וכדין אתקיים עלמא ומאן דפליג עליה יתאביד מעלמא</p>	<p>שלום העליונים והתחתונים, ואז עמד והתקיים העולם, ומי שחולק עליו יאבד מהעולם.</p>
<p>צלפחד פליג על שבת דהוה (&) מקושש עצים ומאן אינון עצים אילנון אחרנין⁴⁹⁰ כדאמרן ואינון מלין^{מ"א} (ס"א אילנון) דחול וחול בקדש לא שריא (מכאן ולהלאה מלין^{מ"ב} דחול בשבת אסיר ודאי^{מ"ג} דפליג על שלמא דעלמא</p>	<p>צלפחד חלק על שבת, שהיה מקושש עצים, מי אותם עצים, אותם עצים אחרים כמו שאמרנו, ואלו דברי (אילנות) חול, וחול בקודש לא שורה. (מכאן והלאה דברי חול בשבת אסור ודאי) שחלק על שלום של העולם.</p>
<p>רבי יוסי⁴⁹¹ אמר כתיב (&) שלום רב לאוהבי תורתך וגו' אורייתא הוא שלום דכתיב (&) וכל נתיבותיה שלום⁴⁹² וקרח אתא לאפגמא שלום דלעילא ותתא בג"כ אתעניש^{מ"ה} הוא מעילא⁴⁹³ ותתאה⁴⁹⁴</p>	<p>רבי יוסי אמר כתוב "שלום רב לאהבי תורתך וגו'", התורה היא שלום, שכתוב "וכל נתיבותיה שלום", וקרח בא לפגום שלום שלמעלה ומטה, ומשום זה נענש מלמעלה ומטה.</p>
<p>ויקומו לפני משה וגו' (&) האי קרא אוקמוה חברייא ר' שמעון אמר קריאי מועד קראי כתיב חסר יו"ד אמאי קראי אלא הכי הוא מלכותא דארעא⁴⁹⁵ כעין מלכותא דרקיעא⁴⁹⁶ ורזא דא כל אינון כתרין עלאין⁴⁹⁷ דשמא קדישא אתאחיד בהו⁴⁹⁸ בלהו זמינין מאתה דאקרי קדש⁴⁹⁹ הה"ד (&) מקראי קדש ואימתי בשעתא דמועד זמין בעלמא⁵⁰⁰ כנוונא דאינון כתרין עלאין דזמינין^{מ"ז} מקדש עלאה ה"נ קדש תתא⁵⁰¹ זמין לחילוי לאעטרא⁵⁰² ולאעלאהי להו</p>	<p>"ויקומו לפני משה וגו'", פסוק זה פרשוהו החברים, רבי שמעון אמר "קראי מועד" קראי כתוב חסר יו"ד, למה קראי, אלא כך הוא מלכות הארץ כעין מלכות הרקיע, וסוד זה כל אותם כתרים עליונים שהשם הקדוש נאחז בהם, כולם מזומנים ממקום שנקרא קדש, זהו שכתוב "מקראי קדש", ואימתי, בשעה שמועד זמין בעולם, כדוגמא שאותם כתרים עליונים שמזומנים מקדש העליון, כך גם קדש תחתון זמין לחילוי לעטרם ולהעלותם.</p>

⁴⁸⁹ הוא המלך השמיני הדר הנק' יסוד פרי עץ הדר שהוא סוד יום השבת כנז' על הפסוק את שבתותי תשמורו (רח"ו).

⁴⁹⁰ עץ הדעת טוב זה מט"ט, ורע זה סמא"ל ועל ידי שתיהם העולם מתנהג בימי החול, וצלפחד היה מעורר אותם ביום השבת (אור יקר). ע' שרים (מ"מ).

⁴⁹¹ ר' יוסי חולק על כולם, ואמר שאין אנו צריכים לכל זה כי כיון שחלק על התורה שהתורה צותה שאהרן כהן והוא חלק עליה הרי שחלק על השלום (אור יקר).

⁴⁹² אפילו החולק על נתיב א' כחולק על השלום (אור יקר).
⁴⁹³ שלא נכנס לג"ע (רח"ו).

⁴⁹⁴ שנשרף ונבלע (רח"ו).
⁴⁹⁵ ישראל בסדרם ודגליהם ונשיאיהם וקרואיהם (אור יקר).

⁴⁹⁶ כעין סדר האצילות ומדריגותיו (אור יקר).
⁴⁹⁷ ב"ע (רח"ו), ולפי זה שמא קדישא היא מלכות שמשפעת בב"ע (מ"מ), ועי"ל ו"ק דז"א (מ"מ).

ע' בהגר"א כז ע"ד שזה ע"ס דקדושה [דאצילות].
⁴⁹⁸ היינו האצילות שהשם ב' ד' אותיות רומז בהם: י' חכמה, ה' בינה, ו' ת"ת, ה' מלכות (אור יקר).

⁴⁹⁹ חכמה (אור יקר). מלכות (רח"ו), ולפי זה מ"ש כנוונא דאינון כתרין וכו' ר"ל כמו שה"ק מזומנים מאבא הנק' קדש עלאה ה"נ קדש תתאה (מ"מ).

⁵⁰⁰ בעת שהמלכות הנק' מועד היא מתפשטת בעולם התחתון, היינו ביום טוב ושבת (אור יקר).
⁵⁰¹ מלכות הנקראת שמן משחת קדש חכמת שלמה (רח"ו), קדש עלאה פי' אבא, קדש תתאה פי' מלכות (מ"מ).

⁵⁰² גם הם מכינים את עצמם לקבל כמו שהיא מכינה את עצמה להשפיע (אור יקר).

<p>קדש עלאה ידיעא קדש תתאה חכמת שלמה ה"נ אייה זמינת לכל חילהא⁵⁰³ ואינון חיילין כולהו זמינין לאתעפראניי בהאי קדש תתאה בזמנא דמועד שרייא בעלמא וכנוונאיי דחילהא קיימין לעילא ה"נ קיימי ממנן דעמא כדונמא דילהני לתתא⁵⁰⁴ וע"ד אקרין קראי מועד ובנין דאנון לתתא קראי מועד הסר⁵⁰⁵ (כנוונא דלעילא) אבל בשלימו יתיר אינון</p>	<p>קדש עליון ידוע, קדש תחתון חכמת שלמה, כך גם היא מזומנת לכל חיליה, ואותם חיילות כולם עתידים להתעטר בקדש תחתון זה, בזמן שמועד שרוי בעולם, וכדוגמא שחיליה עומדים למעלה, כך גם עומדים ממוני העמים כדוגמתה למטה, ועל זה נקראו "קראי מועד", ומשום שהם למטה קראי מועד חסר (כדוגמא שלמעלה), אבל הם בשלמות יתרה.</p>
<p>אנשי שם ודאי ולא אנשי יינה⁵⁰⁶ ודא הוא רזא (&) בנקבו שם⁵⁰⁷ יומת ואוקימנא ועל דא אקרי הכאני אנשי שם ודאי כיון דמסטרא דגבורה קא אתיין אנשי שם אינון⁵⁰⁸ הא שבחא דלהון יתיר⁵⁰⁹ אבל אינון נטלו לגרמייהו ואתאחדו במחלוקת</p>	<p>"אנשי שם", ודאי ולא אנשי השם, וזהו סוד "בנקבו שם יומת", ובארנו, ועל זה נקרא כאן "אנשי שם" ודאי, כיון שמצד הגבורה באים, "אנשי שם" הם, הרי שבחם יתר, אבל הם לקחו לעצמם ונאחזו במחלוקת.</p>
<p>בקר ויודע יי את אשר לו (במדבר טז ה) אמאי בקר⁵¹⁰ ואמאי קדוש⁵¹¹ ולא טהור⁵¹² אלא אינון⁵¹³ מסטרא דטהור קא אתיין וקדוש כהנא אמר משה בקר דכדין כתרא⁵¹⁴ דכהנא⁵¹⁵ אתער בעלמא אי אתון כהני הא בקר פלחו עבודה דבקר⁵¹⁶ וכדין ויודע יי⁵¹⁷ את אשר לו⁵¹⁸ ואת הקדוש את אשר לו סתם דא ליואה⁵¹⁹ ואת הקדוש דא כהנא כדין והקריב אליו ולית מאן דאבחין</p>	<p>"בוקר ויודע ה' את אשר לו" למה "בוקר", ולמה קדוש ולא טהור, אלא הם באו מצד של טהור, וקדוש [הוא בחי'] כהן. אמר משה "בוקר" שאז כתר הכהן מתעורר בעולם, אם אתם כהנים הרי בוקר, עבדו עבודת הבוקר, ואז "יודע ה' את אשר לו ואת הקדוש", "את אשר לו" סתם זה הלויים, "ואת הקדוש" זה הכהן, אז והקריב אליו, ואין מי שיבחין בדבר</p>

⁵⁰³ בי"ע (רח"ו).

⁵⁰⁴ במלכותא דארעא, היינו ישראל כנ"ל, יש י"ב נשיאים כנגד י"ב גבולי אלכסון שהם מהתפארת, וע' זקנים נגד ע' ענפים שב"ב גבולים (אור יקר).

⁵⁰⁵ התחתונים יותר נגד חיילי המלכות (אור יקר). שאינם שוים לקרואי ת"ת למעלה, והחסרון מורה על המלכות שהיא לבנה חסרה (אור יקר, מ"מ).

⁵⁰⁶ אנשי שם הוא מלכות אדניי ולא אנשי הויה ת"ת, שהמלכות נקראת בשם שהיא לבוש לשם הויה (אור יקר), שלא השיגו הויה (מ"מ).

⁵⁰⁷ הינו ומלכות (אור יקר).

⁵⁰⁸ משום שקשה, כיון שקראם קרואי מועד למה עוד נקראו אנשי שם, אלא מפני שאלו באו לצד הגבורה עם קרח, שהיה לוי, הרי שנאחזו בגבורה עצמה, ראוי שיתעלו מן החסרון ויקרא אנשי שם שהוא גבורה תתאה שבא מגבורה עלאה (אור יקר).

⁵⁰⁹ כיון שזכו לעלו למלכות ונקראים ומזומנים ממנה בודאי יש להם מעלה על כל ישראל (מ"מ).
⁵¹⁰ למה דחה הדבר ליום אחר בבוקר (אור יקר). היה לו לומר מחר כמ"ש אח"כ אתה והם ואהרן מחר (רח"ו).

⁵¹¹ לה"פ: וידע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו ואת אשר יבחר בו יקריב אליו.

⁵¹² וכי אין הקב"ה חפץ בטהורים (אור יקר). צ"ע אם החילוק בין קדוש לטהור היא בזה שטהור יש כנגדו והוא טמא, וכן כשר פסול, מותר אסור, אבל קדוש הוא למעלה מו"ק.

⁵¹³ לויים (אור יקר).

⁵¹⁴ ספירה כנ"ל הערה 497.

⁵¹⁵ חסד (אור יקר), חסד הנקרא בקר (מ"מ).

⁵¹⁶ ואז יתחדשו החו"ג בדעת (רמ"ז).

⁵¹⁷ ת"ת שהוא אמצעי (אור יקר). אז יתחזק אור היסוד בשלמות החסדים כי אז יתגלה שם הויה על ד' המילואים [עסמ"ב] ויהיו חסדים שלימים והוא גילוי של שם הויה (רמ"ז).

⁵¹⁸ מהשמאל הגבורה שמתמן לויים ומהימין חסד שמשם הכהנים (אור יקר).

⁵¹⁹ כמ"ש (במדבר ח יח) ואקח את הלויים תחת כל בכור בני ישראל (אור יקר).

<p>מלה אלא בקר אי תתחזון לאשתארא בסטר דינא בקר לא סביל לכו⁵²⁰ דהא לאו זמניה הוא</p>	<p>אלא בוקר, אם תהיו ראויים להשאר בצד הדין, בוקר לא יסבול אתכם, שהרי לא זמנו הוא.</p>
<p>ואי תתחזון לאשתארא בחסד הא זמניה הוא ותשתארון גביה ויקבל לכו במה בקטרת דהא קטרת בעי לשושבינא לאתקטרא על ידיה בכלא⁵²¹ ולא תקשרא מאן שושבינא דא כהנא ובג"כ (&) והיה האיש אשר יבחר יי" הוא הקדוש ולא הטהור תרין דרגין אינון קדוש וטהור כהן קדוש לוי טהור וע"ד הקדוש כתיב</p>	<p>ואם תהיו ראויים להשאר בחסד, הרי זמנו הוא, ותשארו אצלו ויקבל אתכם. במה [נבחין את זה], בקטורת, שהרי קטורת צריכה אהובים להתקשר על ידו בכל, ולהתקשר. מי השושבין, זה הכהן, ולכן "והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש" ולא הטהור, שתי דרגות הן, קדוש וטהור, כהן קדוש, לוי טהור, ועל זה "הקדוש" כתוב.</p>
<p>ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחות לכל בשר (&) ת"ח משה ואהרן מסרו גרמייהו למיתה⁵²² במה בגין דכתיב ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחות רוחת כתיב חסר וא"ו ובג"כ אילנא דמותא הוא ובכל אתר נפילת אנפין לההוא אתר הוי⁵²³ וע"ד אל אלהי אל⁵²⁴ הה"ד (&) ואל זועם בכל יום אלהי הרוחות דאיהו אתר צרורא דנשמתין דעלמא⁵²⁵ וכל נשמתין תמן סלקין ומתמן אתיין (נ"א תמן אתהוויין)^{יג}</p>	<p>"ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחות לכל בשר", בא וראה, משה ואהרן מסרו עצמם למיתה. במה [רואים זאת*##], משום שכתוב "ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחות", כתוב רוחת חסר וא"ו, ומשום זה עץ המות הוא, ובכל מקום נפילת אפים לאותו מקום היה, ועל זה "אל אלהי", "אל" זהו שכתוב "ואל זועם בכל יום". "אלהי הרוחות" שהוא מקום צרור נשמות העולם, וכל הנשמות לשם עולות, ומשם באות (שם נראות).</p>
<p>רבי יהודה פתח (איוב לד ב) שמעו חכמים מלי ויודעים האזינו⁵²⁶ לי האי קרא אליהוא אמרו⁵²⁷ ת"ח מה כתיב (&) ובשלשת רעיו חרה אפו על אשר לא מצאו מענה וגו'⁵²⁸ דהא אינון הוו אמרין מלין ואיוב לא הוה אתנחם עליהו מהכא אוליפנא מאן דעאל לנחמא לאבל בעי</p>	<p>רבי יהודה פתח "שמעו חכמים מלי ויודעים האזינו לי" פסוק זה אליהוא אמרו. בא וראה, מה כתוב "ובשלשת רעיו חרה אפו על אשר לא מצאו מענה וגו'", שהרי הם היו אומרים דברים, ואיוב לא היה מתנחם עליהם. מכאן למדנו (&), מי שנכנס לנחם את האבל צריך ליסד דברים בתחילה,</p>

⁵²⁰ אינו זמן להמשיך הגבורות ולכן הבוקר לא יסבול אתכם (רמ"ז).
⁵²¹ סגולת הקטורת לקשר העולמות ממטה למעלה וממעלה למטה דוגמת קיטור דקטורת שהיה עולה ממזבח הזהב ומגיע עד גגו של היכל וחוזר ויורד ומתפטש ומבסס את כל הבית (רמ"ז). עי' תיקר"ז סב ע"ב: עשן הקטרת (איהו כללא דאורייתא קשורא דיליה פקודין דעשה) לקשרא ולקרבא ימינא בשמאלא דעמודא דעשן איהו עמודא דאמצעיתא.
⁵²² בסוד אליך ה' נפשי אשא (אור יקר). ועי' הערה בסוף הספר.
⁵²³ למסור אדם נשמתו אליה בסוד מ"נ כדי להתייחד על ידי נשמתו בת"ת ואפשר שעשו זה כדי להשקיט את הדין מעל כל ישראל (אור יקר), לעורר מ"ן (רח"ו).
⁵²⁴ שם המלכות (אור יקר)
⁵²⁵ הנשמות באות מבחי' א"ל שהרי על ידיהם הם גורמים פגם בה (אור יקר).
⁵²⁶ לא הזכיר נבונים שזה שרשו של אליהו, וקרא לחכמה ודעת שהם מתפשטים עמו בפעולת דין הממותק (רמ"ז).
⁵²⁷ וכל דברו בחכמה ובהכרח יש בו סוד (אור יקר), שאליהו הוא יצקח ולהיותו שורש הדין ולכן נתעורר להוכיח את איוב ולהורות לו צדק דין העליון, וגם הודיעושהוא ית' רחום בדין ושכל צרותיו היו לטובתו (רמ"ז).
⁵²⁸ קראם רעיו שהיו כולם בעלי דינים מצד השמאל אבל להיותו דין ממותק ושבו ניוון איוב לטובתו לכן חרה אפו בהם שלא מצאו מענה להתחיל בו בנחמם את איוב (רמ"ז).

ליסדא מלין בקדמיתא	
קעז/א	
דהא חברייא דאיוב הוו אמרי מלי קשוט אבל לנחמא ליה לאו בגין דבעי מלין דאיהו יודי עליהו (בארח קשוט) ⁵²⁹ וכדין יקבל עליה דינא ⁵²⁹ ויודי למלכא קדישא עליה מה כתיב (איוב לב ד) ואליהו חכה ⁵³⁰ את איוב בדברים וגו' דאודי לבתר לקב"ה וקביל עליה דינא דשמיא	שהרי חבריו של איוב היו אומרים דברי אמת, אבל לנחמו לא, משום שצריך דברים שהוא יודה עליהם (בדרך אמת), ואז יקבל עליו את הדין ויודה למלך הקדוש עליו. מה כתוב "ואליהו חכה את איוב בדברים וגו'", שהודה אחר כך לקדוש ברוך הוא וקבל עליו דין שמים.
ת"ח כתיב ⁵³¹ (איוב לד י) לכן אנשי לבב שמעו לי חלילה לאל מרשע ושדי מעול ⁵³² לכן אנשי לבב שמעו לי שלימין בכלא לאבחנא מלין חלילה לאל מרשע הה"ד (&) ואל זועם בכל יום ⁵³³	בא וראה, כתוב "לכן אנשי לבב שמעו לי חלילה לאל מַרְעַע ושדי מְעוּל". "לכן אנשי לבב שמעו לי", שלימים בכל, להבחין דברים. "חלילה לאל מרשע", זהו שכתוב "ואל זועם בכל יום".
ושדי מעול דא סמיך לקבלא דא ⁵³⁴ (והא אוקמוה) אל שדי ⁵³⁵ (&) כי פועל אדם ישלם לו הא ב"נ אזיל בהאי עלמא ⁵³⁶ ועביד עבידתוי וחטי קמי מאריה ההוא עובדא תליא עליה לשלמא ליה דינא הה"ד כי פועל אדם ישלם לו ההוא עובדא ישלם לו	"ושדי מעול", זה סמוך כנגד זה, (והרי פרשוה) "אל שדי כי פעל אדם ישלם לו", הרי אדם הולך בעולם הזה ועושה מעשיו וחוטא לפני רבונו, אותו מעשה תלוי עליו לשלם לו דין, זהו שכתוב "כי פועל אדם ישלם לו" אותו מעשה ישלם לו.
ועם כל דא אם ישים אליו לבו ⁵³⁷ כיון	ועם כל זה, אם ישים אליו לבו,

⁵²⁹ כלומר יצדיק דין שמים עליו (אור יקר).

⁵³⁰ מלשון צד, או אפשר לשון המתנה (אור יקר).

⁵³¹ עי' ח"א קפ ע"א.

⁵³² צריך לתת טעם לשני העניינים, האחד למה לא נזכר בפסוק זה שם הוי"ה [ושם אדני] כמו שנזכר שם שדי, והשני למה לא כילינהו כחדא, חלילה לאל שדי מרשע ומעול. אכן יובן בהקדים מ"ש בסוף דרוש תלת עלמין (מבוא שערים ש"ג ח"ב פט"ז) וז"ל, אם תצרף ב' עולמות אלו שהם יותר דינין [קשים כנודע], כי בבריאה הקליפות מועטים [ואינם מתערבין, אך ביצירה ועשיה הקליפות מתערבין], ואז זה האל דיצירה ועשיה זועם באלו הקליפות כנזכר בזוהר פרשת צו ל ע"ב ובפרשת במדבר קיט ע"ב, ולכן א"ל הוי"ה וא"ל אדני בגי' א"ל זועם, ע"כ. למדנו מכאן כי ב' שמות דאל הוי"ה ואל אדני שניהם נצרפים ונכללים בשם אל אחד לזעום בקליפות. וגם למדנו שהבריאה היא חלוקה מב' עולמות יצירה ועשיה במה שבהן הדינין רבים ובבריאה מועטים, ולכן לא מחתינהו בחדא מחתא, וגם דיו במה שהזכיר שם אל אחד לנגד שני עולמות, וגם לזאת הזכיר אצלם רשע, כלומר שאעפ"י שה"ס היכלי הדין, לא יתנו כח ח"ו אל הרשע רק כל מגמתם ביסורים היא לברור הטוב מהרע. ואצל שם שדי הזכיר עול שהוא פחות מרשע, והענין כי בב' עולמות התחתונים שגוברות שם הקליפות נמצא שם לפעמים ענין נספה בלא משפט, וכעין שהיה בעשרה הרוגי מלכות דהוה שם עוות דינא כאמור בסוף מדרש הנעלם איכה קיא) על פסוק (קהלת יב, ג) והתעוותו אנשי החיל, ואם כן רשע הוא דלא נמצא שם חלילה להחזיק ידי הקליפה הרשעה אבל עול יוכל להמצא מכח תגבורת הקלי, אבל למעלה בעולם אל שדי לא ימצא אפילו עול כי הטוב גובר שם. והנה מצאנו שאיוב היה מתרעם על אלו המדות שאמר (כג, טז) ואל הרך לבי ושדי הבהילני, וכתוב (כז, ב) חי אל הסיר משפטי וגו', ושורש כל תלונותיו על דיניו יתברך הנידונים בג' היכלי זכות שבג' העולמות, והיה אומר שגברו עליהם ג' היכלי חובה שכנגדם, ושה' היה חפץ ברעתם, ולעומת כן אמר לו אליהוא (לד, י) חלילה לאל מרשע וגו', וכאמור וכו' (רמ"ז).

⁵³³ מלכות כנ"ל (אור יקר).

⁵³⁴ יסוד (אור יקר).

⁵³⁵ א"ל מלכות ושדי יסוד (רח"ו).

⁵³⁶ כלומר שעוסק בהבלי עולם הזה לאפוקי אם אוסק בדרכי העבודה ובא לפניו חטא שוגג אין בכוחו לברוא משחית (אור יקר).

⁵³⁷ פי' אליו להקב"ה לשון נסתר (רח"ו).

<p>דבר נש שוי לביה ורעותיה לאתבא קמי מאריה כדין אל אלהי הרוחות רוחו ונשמתו אליו יאסף⁵³⁸ לאתצררא בצרורא דחיי ולא שביק לנפשיה לבר לאתדנא בדינא אהרא⁵³⁹</p>	<p>כיון שהאדם שם לבו ורצונו לשוב לפני רבונו, אז "אל אלהי הרוחת רוחו ונשמתו אליו יאסף", להצרר בצרור החיים, ולא משאיר נפשו בחוץ להדון בדין אחר.</p>
<p>רבי יוסי אמר האי מלה רוא (אהרא) פיא הוא בדינין טמירין דקב"ה⁵⁴⁰ (איוב לד יא) כי פועל אדם ישלם לו לאתדנא בדיניה⁵⁴¹ ובאינון עובדין⁵⁴² דבר נש עביד בהאי עלמא וסליק ליה לאתדנא כעובדו⁵⁴³ ויתאביד מעלמא מה כתיב בתריה (שם יג) מי פקד עליו ארצה ומי שם תבל כלה מי פקד עליו ארצה דא הוא אחוה דפריק ליה ומי שם תבל כלה דבאני ביתא ובני בניין עלמא⁵⁴⁴ ותקונא וישובא</p>	<p>רבי יוסי אמר דבר זה סוד (אחר) הוא בדינים הנסתרים של הקדוש ברוך הוא, "כי פועל אדם ישלם לו" להדון בדינו, ובאותם מעשים שאדם עושה בעולם הזה ומעלהו לדון כמעשיו ויאבד מהעולם, מה כתוב אחריו "מי פקד עליו ארצה ומי שם תבל כלה", "מי פקד עליו ארצה", זהו אחיו שגואל אותו, "ומי שם תבל כלה" שבונה בית ובונה בנין עולם ותקון וישוב.</p>
<p>מה כתיב בתריה (&) אם ישים אליו לבו האי בר נש דפקיד עליה למבני בניינא בעי לכוונא לבא ורעותא לגביה דההוא מיתא⁵⁴⁵ מכאן בר נש דאתי על ההיא אתתא בגין שפירו ותיאובתא דילה הא בניין עלמא לא אתבני דהא רעותא ולבא לא אתכוון לגבי מיתא</p>	<p>מה כתוב אחריו "אם ישים אליו לבו אדם", זה שצוה עליו לבנות בנין, צריך לכוון לב ורצון אל אותו המת, מכאן אדם שבא על אותה אשה בשביל יופי ותאוה שלו, הרי בנין עולם לא נבנה, שהרי רצון ולב לא התכוון אל המת.</p>
<p>ובגין כך כתיב אם ישים אליו לבו ברעותא דלבא דיכוין לגביה כדין רוחו</p>	<p>ולכן כתוב "אם ישים אליו לבו ברצון הלב" שיכוון אליו, "אז רוחו ונשמתו אליו יאסף", ונמשך אליו</p>

⁵³⁸ נפשות אינם תדיר בצרור החיים אלא לעתים שהרי מדור הנפש בעולם הזה בקרב שאין אותו המציאו תצרור החיים, אבל רוח ונשמתו תמיד נאספים בצרור החיים (אור יקר). עי' ב"ע נט ע"ב ש"צרור החיים" הוא כינוי למלכות, ושם שורש נשמת דוד. עי' שער הגלגולים, הקדמה כב שמעלה זו של דוד שייכת לכל הצדיקים, וז"ל, והנה הצדיקים גמורים כדוד המלך ע"ה ודניאל, הוצרכו להתבשר מאתו יתברך, שינוחו בעולם הבא ולא יצטרכו לעונשים ולגלגולים האלה, וכמ"ש דוד המלך ע"ה לולי האמנתי לראות בטוב ה' בארץ החיים וגו'. וכתוב אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי וגו'. ונתבשר ע"י אביגיל הנבואה, באמרה והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים וגו', ע"כ. ועי' זהר ויחי רכו ע"ב ז"ל: בתר תריסר ירחי ניחין כלא גופא שביק (נ"א שכיך) בעפרא נפשא אתצריר ואתנהיר ברוחא במאנא דאתלבש רוחא אתענג בגנתא דעדן נשמתא סלקא לצרורא דענוגא דכל ענוגין וכלא אתקשר דא בדא לזמנין ידיען [תרגום: אחר שנים עשר חדש כולם נחים, הגוף נשאר [נח] בעפר, הנפש נצרת ומאירה ברוח בכלי שמתלבשת, הרוח מתענגת בגן עדן, והנשמה עולה לצרור של ענג כל הענוגים, והכל נקשר זה בזה לזמנים ידועים.], ע"כ. עי' בבהגר"א על תיקו"ז ג ע"א וז"ל, בעוה"ז דא גן כו', שהן ג' עולמות שנר"ן שוכנים בתוכם, נפש בעוה"ז, ורוח בג"ע, ונשמה בצרורא דחיי שהוא עלמא אריכא, ונקרא אריכא דשם אריכא דאנפין שאין שם דין כלל, ע"כ. ר"ל הקב"ה יאספם אליו (רח"ו).

⁵³⁹ היינו בדין החיצונים אבל בדין של קדוש עליון נידונת (אור יקר).
⁵⁴⁰ סוד הגלגול (רח"ו), ה"ס הגלגול המיוסד על סודות עולם התהו ומלכין קדמאין ותיקונים (רמ"ז).

⁵⁴¹ ידעו הוא כמה גדולה מצות פריה וריבה (רמ"ז).

⁵⁴² ירצה שדבר זה לא ישתלם בכח תורה ומצות, כי צדריך שיהיה ע"י מעשה הזווג (רמ"ז).

⁵⁴³ שמיעט את הדמות ולא הוליד (רח"ו).

⁵⁴⁴ שתיקן לאחיו, ואדם נקרא עולם קטן (מ"מ).

⁵⁴⁵ להביא רוחו ונשמתו של מת שם להתגלגל בגוף עושה לו שם אמנם הנפש אינה מתגלגלת כלל כדפירש בסבא, ולכן רק נאמר רוח ונשמתו (אור יקר). לכוין ביבום לשם מצוה (רח"ו).

<p>ונשמתו אליו יאסוף ואתמשך גביה לאתבנאה בהאי עלמא מה כתיב בתריה (שם טו) יגוע כל בשר יחד ואדם על עפר ישוב יגוע כל בשר יחד ההוא גופא יתבלי בעפרא וכל ההוא בשרא והשתא אדם על עפר ישוב הא חדרותין דבנינא כמלקדמין ויתוב על עפרא דבנינא דגופא אחרא כמה דהוה בקדמיתא ועל דא רוחא ונשמתא בידוי דקב"ה וחיים עליהו דבני נשא דלא יתאבידו מהאי עלמא ומעלמא אחרא בגין כך אל אלהי הרוחות לכל בשר⁵⁴⁶</p>	<p>להבנות בעולם הזה, מה כתוב אחריו "יגוע כל בשר יחד, ואדם על עפר ישוב", "יגוע כל בשר יחד", אותו גוף יבלה בעפר וכל אותו בשר, ועכשיו "אדם על עפר ישוב", הרי התחדשות הבנין כמקדם, וישוב על עפר של בנין של גוף אחר כמו שהיה בהתחלה, ועל זה רוח ונשמה בידי הקדוש ברוך הוא, וחס על בני אדם שלא יאבדו מהעולם הזה ומעולם אחר, בגלל זה "אל אלהי הרוחות לכל בשר".</p>
<p>ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה וגו' (&) רבי חייא פתח (משלי טז יד) חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה כמה אית להו לבני נשא לאסתמרא מחובייהו⁵⁴⁷ ולנטרא עובדייהו⁵⁴⁸ דהא בכמה זמנין עלמא אתדן ובכל יומא ויומא עובדין במתקלא סלקין ומשגיחין עלייהו לעילא ואכתיבו קמיה וכד עובדייהו דבני נשא לא מתכשרן קמי מלכא סליק רוגזא ודינא אתער הה"ד חמת מלך מלאכי מות וע"ד בכל יומא ויומא בעי ב"נ לאזדהרא מחובוי</p>	<p>"ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה וגו'", רבי חייא פתח "חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה" כמה יש להם לבני אדם להשמר מחטאיהם ולשמור מעשיהם, שהרי בכמה זמנים העולם נדון, ובכל יום ויום המעשים עולים במשקל ומשגיחים עליהם למעלה, ונכתבים לפניו, וכשמעשי בני אדם לא כשרים לפני המלך, עולה הרוגז ומתעורר הדין, זהו שכתוב "חמת מלך מלאכי מות", ועל זה בכל יום ויום צריך אדם להזהר מחטאיו.</p>
<p>ואיש חכם יכפרנה בשעתא דמאריהון דדינין קיימין על עלמא ורוגזא תלי אי אשתכח בדרא זכאה דרשים לעילא⁵⁴⁹ קב"ה אשגח ביה ואשתכך רוגזא למלכא דאתרגז על עבדוי והוה תבע על סנטירא⁵⁵⁰ למעבד דינא</p>	<p>"ואיש חכם יכפרנה", בשעה שבעלי הדינים עומדים על העולם והרוגז תלוי, אם יש בדור צדיק שרשום למעלה, הקדוש ברוך הוא משגיח עליו ושוכך הרוגז [משל] למלך שרוגז על עבדיו, והיה תובע את השוטר לעשות דין.</p>
<p>אדהכי עאל רחימא דמלכא וקם קמיה כיון דחמא ליה מלכא אתנהירו אנפוי שארי ההוא רחימא דמלכא לאשתעי בהדיה⁵⁵¹ ומלכא חדי</p>	<p>בין כך נכנס אהובאואהבו של המלך ועמד לפניו, כיון שראה אותו המלך, האירו פניו, נשאר אותו אהוב המלך לדבר אתו, והמלך שמח.</p>
<p>לבתר כד אתא סנטירא חזא אנפוי דמלכא⁵⁵² חדאן⁵⁵³ אסתלק ואזיל ליה ולא</p>	<p>אחר כך, כשהגיע השוטר וראה פניו של המלך שמחים, הסתלק והלך לו, ולא עשה דין. ואז אותו אהוב בקש</p>

⁵⁴⁶ להתפלל שלא יכלה כולם וירחם עליהם כדרכו בסוד הגלגול שחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח (אור יקר).
⁵⁴⁷ לשוב מהם בתשובה (אור יקר).
⁵⁴⁸ שלא יחטא (אור יקר).
⁵⁴⁹ עי' ב"ע קטז ע"ב: חוטמא דז"א הוא כסא מלכותו מלך במשפט יעמיד ארץ וביטול הדינים הוא עי' חוטמא דע"ק שהוא בחי' יסוד דרדל"א כמ"ש ויסוד נק' אי"ש בסוד כי כאיש גבורתו.
⁵⁵⁰ שר הטבחים, סמא"ל (אור יקר), שוטר העיר (דרך אמת).
⁵⁵¹ דברי שבח והודאה דהיינו ג' ראשונות (אור יקר).
⁵⁵² היינו הספירות העליונות (אור יקר).
⁵⁵³ שהמשך להם השפע הצדיק והארים מהבינה שהיא נקראת שמחה (אור יקר).

<p>עבד דינא וכדין ההוא רחימא בעי למלכא על עבדוי ומכפר להו ובג"כ ואיש חכם יכפרנה</p>	<p>מהמלך על עבדיו ומכפר להם, ומשום זה "ואיש חכם יכפרנה".</p>
<p>אוף הכא כד חמא משה דרוגזא הוה קעז/ב</p>	<p>גם כאן כשמשה ראה רוגז היה</p>
<p>תלי מיד ויאמר משה אל אהרן בגין דאיהו שושבינא דמטרוניתא⁵⁵⁴ וקטרת לא סלקא אלא בידוי⁵⁵⁵ דאיהו אסני שלמא⁵⁵⁶ בעלמא וקשיר קשרא דמהימנותא⁵⁵⁷</p>	<p>תלוי מיד "ויאמר משה אל אהרן" משום שהוא חבר המלכה, וקטורת לא עולה אלא בידו, שהוא מרבה שלום בעולם, וקושר קשר האמונה.</p>
<p>קטרת הא אוקמוה⁵⁵⁸ חדוותא דעילא ותתא קשורא דמהימנותא סליקו דרוגזא הה"ד (&) שמן וקטרת ישמח לב וכדין ואיש חכם יכפרנה (&) ינקי וידכי לההוא רוגזא ורחמין מתערין</p>	<p>קטורת הרי פרשוה, שמחה שלמעלה ושלמטה, קשר האמונה סילוק הרוגז, זהו שכתוב "שמן וקטורת ישמח לב", ואז "ואיש חכם יכפרנה", ינקה ויטהר אותו רוגז ורחמים מתעוררים.</p>
<p>רבי אלעזר (נ"א רבי אבא) אמר (ויקרא ד יח) אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי מתוך הלויים בגין דאינון גזעא ושרשא דליוא⁵⁵⁹ (שם יט) וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו דבעי כהנא לאתקנא להו דאע"ג דקריבין אינון לקודשא לא יעלון אלא בתקונא דכהנא דהוא ידע סימנא דימטון לגביה ולא יתיר⁵⁶⁰ וכד מכסיא למאני קודשא⁵⁶¹ כד כסויא אחרא שרי ואסיר לון לקרבא למחמי דהא מלה בחשאי לא אית לגביהו אלא לכהני (וע"ד) כד דמלה דלהון⁵⁶² ועובדא דלהון</p>	<p>רבי אלעזר (נ"א רבי אבא) אמר "אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי מתוך הלויים" משום שהם גזע ושורש הלויים, "וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו", שצריך הכהן לתקנם, שאף על גב שהם קרובים לקודש לא יכנסו אלא רק בתקון הכהן שהוא יודע סימן שיגיעו אליו ולא יותר, וכשמכסים לכלי הקודש, אז שורה כסוי אחר, ואסור להם להתקרב ולראות, שהרי דבר בחשאי אין להם אלא לכהנים, (ועל זה) שדבריהם ומעשיהם בסוד ובחשאי, וללויים</p>

⁵⁵⁴ עי' לעיל כ ע"א: משה שושבינא דמלכא הוה ודא תפארת מתמן סנהדרי גדולה אהרן שושבינא דמטרוניתא ודא מלכות ה"א זעירא קרינן ליה. ועי' בהגר"א על תז"ח לב ע"ג: ואהרן שושבינא דמטרוניתא אמר שאל יבא בכל עת השכינה אל הקב"ה כי אם בעתים ידועים שהוא זיווגא דמטרוניתא ובה יבא אל הקדש אבל בלעדה לא וזהו כי אם בזאת.

⁵⁵⁵ כללותו של הקטרת היא לחלק ולהעלות י"א ניצוצין שהם חיות הקלי' (ע"ח שבירה ב).
⁵⁵⁶ שהכהן המשמש הוא סוד מלך הדר שמתחבר לאשתו, והוא מרבה כח היסוד ומתקיים הברית ברית כהונת עולם (רמ"ז).

⁵⁵⁷ עי' לעיל יא ע"ב: [ספירה] שתיתאה יהו"ה רחמי, שלימו דכלא, עקרא דכלא, קשרא די מהימנותא, אחיד לכל סטרין, ודא תפארת ישראל. היינו שהוא מקשר ומאחד את הספירות (אור יקר).

⁵⁵⁸ פי' בינה (מ"מ).

⁵⁵⁹ קהת הוא הבכור של לוי ולכן הוא כמו שורש לכולם (אור יקר). קהתי הם ה' גבורות דדעת דנוק', גרשון הם ה"ג דגופא דנוק' מררי הם ה"ג שביסוד דנוק' ושרש הגבורות הם בדעת ומשם היו בני קהת (רח"ו), ולכן אמר שהם גזע ושרש דלוי ששרש הגבורות הם בדעת ומשם היו בני קהת, ולכן אמר הכתוב בכתף ישאו לפי שבני קהת הם מה"ג דדעת דנוק' שהוא בין כתפין דילה (מ"מ).
⁵⁶⁰ הכהן יודע תחום מחיצתם, שהחסד יודע תחום כניסתה של הגבורה אל הספירות העליונות שאין לה ליכנס יותר (אור יקר).

⁵⁶¹ הוא סוד אור מקיף כעין החשמ"ל המגין ומכסה האור הפנימי אור גימ' ר"ז לפי שהוא נסתר בתוך הפנימיות והגבורות הן המלבישות אותו מבחוץ ולכן אסור ללויים להסתכל בכלים הפנימיים (רמ"ז).

⁵⁶² מעשה הקרבן עיקרו בכוונת המחשבה ללא דיבור (אור יקר). הוא סוד ברכת כהנים שסודה בצלם דאבא כידוע שאע"פ שהוא סוד מקיף הוא פנימי ונעלם בתוך צלם דאימא (רמ"ז).

<p>ברזא ובחשאי⁵⁶³ וליוא לארמא קלא⁵⁶⁴</p>	<p>להרים קול.</p>
<p>בג"כ כהני בחשאי וברזא⁵⁶⁵ וע"ד אסיר לון חמרא⁵⁶⁶ דחמרא לארמא קלא⁵⁶⁷ ולגלאה רזין איהו בג"כ ליואי אתמסרו לארמא קלא דהא בדינא אתאחד דינא באתגלייא⁵⁶⁸ איהו ולפרסמא מלה קמי כלא</p>	<p>בגלל זה כהנים בחשאי ובסוד, ועל זה אסור להם י"ן, שיין להרמת קול ולגלוי סוד הוא, בגלל זה לויים נמסרו להרמת קול, שהרי בדין נאחזים, דין בגלוי הוא, ולפרסם דבר לפני הכל.</p>
<p>אבל כהנא כל מלוי ברזא ובחשאי ולאן באתגלייא (סימנא דכלא שמאל תהא דוחה וימין מקרבת⁵⁶⁹) בגין דאיהו ימינא (מקרב) כד דינין שריין בעלמא מסטרא דשמאלא ימינא יהא מקרבא ובמה בקטורת דאיהו בחשאי⁵⁷⁰ ברזא דקיק ופנימאה מכלא⁵⁷¹</p>	<p>אבל כהן כל דבריו בסוד וחשאי ולא בגלוי, (סימן הכל שמאל תהא דוחה וימין מקרבת), משום שהוא ימין (מקרב). כשדינים שרויים בעולם מצד שמאל, ימין תהא מקרבת, ובמה, בקטורת, שהיא בחשאי, בסוד דקיק ופנימי מהכל.</p>
<p>ת"ח כד האי מדבחה אחרא⁵⁷² שארי לאתערא אתערותא⁵⁷³ כד לא ישתכחו זכאין מדבחה פנימאה⁵⁷⁴ אתער לגביה וקאים לקבליה ודינין משתכביס⁵⁷⁵ וע"ד קיימא לקבל דא וכדין דינא אסתלק</p>	<p>בא וראה כשמזבח הזה האחר מתחיל לעורר התעוררות, כשלא נמצאים צדיקים מזבח פנימי מתעורר אליו ועומד מולו, והדינים שוככים, ועל זה עומד מול זה, ואז הדין מסתלק.</p>
<p>ר' אלעזר אמר (&) זאת עבודת בני קהת באהל מועד קדש הקדשים בשעתא דבני קהת נטלין קדש קדשים כדין אתי כהנא וחפי כלא עד לא יקרבו לנטלא ליה ולא הוו חמאן לעלין מה דאינון נטלין אלא בכסוייא מנייהו כמה דכתיב (&) ובא אהרן ובניו בנסוע המחנה והורידו את פרוכת המסך ורוב כסוייא דמאני מקדשא תכלת</p>	<p>רבי אלעזר אומר "זאת עבודת בני קהת באהל מועד קדש הקדשים" בשעה שבני קהת לוקחים קדש קדשים, אז בא כהן וחופה הכל, עד שלא יקרבו ללקחו, ולא ראו מעולם מה שהם לוקחים, אלא הכל מכוסה מהם, כמו שכתוב "ובא אהרן ובניו בנסוע המחנה והורידו את פרוכת המסך", ורוב כסויי כלי המקדש הם</p>

⁵⁶³ סוד הספירות בחשאי הם הג"ר הדבקות באין סוף כנודע (אור יקר).

⁵⁶⁴ בשיר (אור יקר).

⁵⁶⁵ הלויים בקולם שהוא סוד דין בוקעים האוירים ומעלין פנימיות העולמות לעורר את האהבה והכהנים מורידים השפע של הזווג הקדוש שנעשה בצניעות וברזא סוד היסוד והאור (רמ"ז). ועי' ב"ע לח ע"ב: הקול הוא דנביע בגרון והוא סטרא דבינה שירדה בגרון דע"ק והוא יוצא מן הריא"ה סוד גבורה ר"ו וה' אונות הריאה הם ה"ג בוצד"ק ולכן כל עסקם של הלויים שהם אתיין מסט' דגבורה הוא לארמא קלא בשיר והשיר הוא בנסכים כמ"ש אין אומרים שירה אלא על היין וכבר כתבנו למעלה שסוד יין של נסכים הוא לבסמא במו"ס יין דמנטרא וכהנא הוא בחשאי במחשבה חכמה סט' דחסדים ואמרו וברזא כידוע שכל רז"א הוא ביסוד והוא החסד דגניז בפומא דאמה.

⁵⁶⁶ ניסוך היין הוא סוד הגבורות דאימא ולכן היה בקולות ושיר כי השיר סוד הגבורה והקול מסטרא דאמא קול גדול ולכן היה שמואל הנביא לוי שנולד מן חנה גי' ס"ג שהיא אמא עלאה ותקן כ"ד משמרות לויים בשירם וא"כ הכהן שהוא חסד אסור להתערב בדבר שאינו מינו (רח"ו).

⁵⁶⁷ להלל עליו כנודע ודרשו נכנס יין יצא סוד (אור יקר).

⁵⁶⁸ מלכות (אור יקר).

⁵⁶⁹ שמאל שהיא סטרא דלוי תהא דוחה המלכות למטה שיתעוררו דיניה, ויין מקרבת אותה שתעלה ותתעלם להתייחד עם התפארת בוד הכהן (אור יקר).

⁵⁷⁰ שאין שיר בעת הקטרת הקטורת (אור יקר).

⁵⁷¹ שונה משאר קרבנות שנעשו באוושא מלתא וברוב עם, והוא בזמבח הפנימי (אור יקר). בינה (רח"ו).

⁵⁷² היינו מזבח החיצון שהוא בחי' המלכות (אור יקר). מלכות (רח"ו).

⁵⁷³ לנקום נקם (רח"ו).

⁵⁷⁴ בינה (רח"ו).

<p>איהו בגין דתכלת הא אוקמוה ואתמר בתר דאתכסייא כלא מקרבין בני קהת דנטלין ולא מקרבין אלא באינון בדים דנפקין לבר הה"ד (&) וכלה אהרן ובניו לכסות את הקדש וגו' בנסוע המחנה ואחרי כן יבאו בני קהת לשאת וגו'</p>	<p>תכלת, משום שתכלת הרי בארוה ונתבאר, אחרי שהתכסה הכל, מתקרבים בני קהת שלוקחים ולא מתקרבים אלא באותם בדים שיוצאים החוצה, זהו שכתוב "וכלה אהרן ובניו לכסת את הקדש וגו' בנסוע המחנה ואחרי כן יבאו בני קהת לשאת וגו'".</p>
<p>בג"כ קטרת דאיהי פנימאה וכל מה די ברוז לכהנא אתמסר וע"ד (&) ויקח אהרן כאשר דבר משה וירץ אל תוך הקהל (&) ויתן את הקטרת דאיהו פנימאה רזא דכהנא כדין (&) ויכפר על העם (&) ויעמוד בין המתים בין החיים בין אילנא דחיי בין אילנא דמותא כדין ימינא קריב דא בדא ותעצר המגפה זכאה חולקא דכהנא דכהנא אית ליה חילא לעילא ואית ליה חילא לתתא והוא גרים שלמא לעילא ותתא ובכל זמנא שמאלא פלח לימינא הה"ד (&) וילוו עליך וישרתוך וימינא בשמאלא משתכחי במקדש</p>	<p>לכן קטורת שהיא פנימית וכל מה שבסוד לכהן נמסר, ועל זה "ויקח אהרן כאשר דבר משה וירץ אל תוך הקהל" ויתן את הקטורת שהיא פנימית סוד הכהן, אז "ויכפר על העם ויעמוד בין המתים ובין החיים", בין עץ החיים ובין עץ המות, אז הימין מקריב זה לזה, "ותעצר המגפה", אשרי חלק הכהן, שלכהן יש כח למעלה ויש לו כח למטה, והוא גורם שלום למעלה ולמטה, ובכל זמן השמאל עובד לימין, זהו שכתוב "וילוו עליך וישרתוך" וימין בשמאל נמצאים במקדש.</p>
<p>רבי אלעזר הוה קאים קמיה דרבי שמעון אבוה א"ל כתיב (&) ראה חיים עם אשה אשר אהבת כל ימי הבלך א"ל ת"ח ראה חיים עם אשה אשר אהבת (ס"א והוה אמר ר"ש כתיב (&) ראה חיים עם אשה אשר אהבת) דא הוא רזא דבעי בר נש לאכללא חיים באתר דא⁵⁷⁵ דא בלא דא לא אזלא ובעי ב"נ לאכללא מדת יום בלילה ומדת לילה ביום ודא הוא ראה חיים⁵⁷⁶ עם אשה אשר אהבת⁵⁷⁷ מ"ט בגין כי הוא חלקך בחיים דחיים לא שראן אלא על דא ובעמלך אשר אתה עמל תחת השמש כמה דאמר (&) בכל דרכיך דעהו והוא יישר ארחותיך</p>	<p>רבי אלעזר היה עומד לפני רבי שמעון אביו, אמר לו כתוב "ראה חיים עם אשה אשר אהבת כל ימי חיי הבלך" אמר לו בא וראה, "ראה חיים עם אשה אשר אהבת" (והיה אומר רבי שמעון, כתוב "ראה חיים עם אשה אשר אהבת") זהו סוד שצריך אדם להכליל חיים במקום זה, זה בלי זה לא הולך, וצריך אדם להכליל מדת יום בלילה, ומדת לילה ביום, וזהו "ראה חיים עם אשה אשר אהבת", למה, כי הוא חלקך בחיים, שחיים לא שורים אלא על זה, "ובעמלך אשר אתה עמל תחת השמש", כמו שאמר "בכל דרכיך דעהו והוא יישר ארחותיך".</p>
<p>ות"ח כל מלי דשלמה מלכא בלהו סתימין לגו בחכמתא והני קראי אתחזון דהותרה רצועה כמה דכתיב (נ"א א"ל ר"א כתיב) בתריה כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון וגו' האי קרא אית לאסתכלא ביה כל אשר תמצא</p>	<p>ובא וראה כל דברי שלמה המלך כולם נסתרים לתוך החכמה, ופסוקים אלו נראים שהותרה הרצועה, כמו שכתוב (אמר לו רבי אלעזר כתוב) "אחריו כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון וגו'", הפסוק הזה יש להתבונן בו, "כל</p>

⁵⁷⁵ לכלול מדת היום בלילה שהוא נק' חיים והוא נק' אשה (רח"ו).

⁵⁷⁶ ז"א (רח"ו).

⁵⁷⁷ מלכות (רח"ו).

<p>ידך לעשות בכחך עשה וכי שלמה וכי שלמה</p>	<p>אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה" וכי שלמה</p>
<p>קעה/א⁵⁷⁸</p>	
<p>דחכמתא עלאה ביה יתיר על כל בני עלמא אמר הכי</p>	<p>שחכמה עליונה בו יותר על כל בני העולם אמר כך.</p>
<p>אלא (נ"א א"ל) כל מלוי דשלמה מלכא על רזא דחכמתא⁵⁷⁹ אתמרו ת"ח כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה (&) דא הוא דבעי בר נש לאכללא שמאלא בימינא⁵⁸⁰ וכל מה דהוא עביד מבעי ליה דלא יהון אלא כלילין בימינא כל אשר תמצא ידך דא שמאלא לעשות בכחך דא הוא ימינא כד"א (&) ימינך יי נאדרי בכח וכיון דבר נש יזדהר דכל עובדוי יהון לסטרא דימינא ויכליל שמאלא בימינא כדין קב"ה שארי בגוויה בהאי עלמא ויכניש ליה לגביה לההוא עלמא דאתי</p>	<p>אלא (אמר לו) כל דברי שלמה המלך נאמרו על סוד חכמה, בא וראה "כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה", זהו שצריך אדם להכליל שמאל בימין, וכל מה שהוא עושה צריך לו שלא יהיו אלא כלולים בימין, "כל אשר תמצא ידך" זו השמאל, "לעשות בכחך" זהו הימין, כמו שנאמר "ימינך ה' נאדרי בכח", וכיון שהאדם יזהר שכל מעשיו יהיו לצד ימין, ויכליל שמאל בימין, אז הקדוש ברוך הוא שורה בו בעולם הזה, ויכנס אותו אליו לאותו העולם הבא.</p>
<p>ולא יימא בר נש בשעתא דאתינא לההוא עלמא כדין אתבע מן מלכא רחמי ואיתוב קמיה אלא כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בתר דיסתלק בר נש מהאי עלמא אלא אי בעי בר נש דמלכא קדישא ינהיר ליה לההוא עלמא ויתן ליה חולקא לעלמא דאתי ישתדל בהאי עלמא לאכללא עובדוי בימינא וכל עובדוי יהון לשמא דקב"ה דהא לבתר כד יתכניש מהאי עלמא לאתדנא בדינא תקיפא בדינא דגיהנם לית תמן עיטא וחכמה וסכלתנו לאשתזבא מן דינא</p>	<p>ולא יאמר אדם בשעה שאבא לאותו עולם אז אתבע מהמלך רחמים ואשוב לפניו, אלא כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה אחר שיסתלק אדם מהעולם הזה, אלא אם רוצה אדם שהמלך הקדוש יאיר לו לאותו עולם ויתן לו חלק בעולם הבא, ישתדל בעולם הזה להכליל מעשיו בימין, וכל מעשיו יהיו לשם הקדוש ברוך הוא, שהרי לאחר כשיתכנס מהעולם הזה להדון בדין הקשה בדין הגיהנם, אין שם עצה וחכמה ותבונה להנצל מן הדין.</p>
<p>ד"א כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול בגיהנם אית ביה מדורין על מדורין⁵⁸¹ מדורא תתאה שאול⁵⁸² מדורא תתאה מניה אבדון⁵⁸³ ודא סמך לדא מאן דנחית לשאול ידונן ליה ומתמן יצפצף ועולה הה"ד (&) מוריד שאול ויעל ומאן דנחית לאבדון תו לא סליק לעלמין</p>	<p>דבר אחר, "כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול" בגיהנם יש בו מדורים על מדורים, מדור תחתון שאול, מדור תחתון ממנו אבדון, וזה סמוך לזה, מי שיורד לשאול ידונו אותו ומשם יצפצף ועולה, זהו שכתוב "מוריד שאול ויעל" ומי שיורד לאבדון שוב לא עולה לעולמים.</p>
<p>מאן דאית ביה עובדא טבא או דאיהו</p>	<p>מי שיש בו מעשה טוב או שהוא</p>

578

579

⁵⁸⁰ בראשית (טז ע"ב) ובפ' וארא (כו סע"ב) ע"ש, ובפ' ויקרא (כד ע"א), ופ' קרח (קעה ע"א), וברע"מ עקב (רעא ע"ב). ועיקר הדברים בזה הוא בפ' תרומה (קנט ע"ב) (ביאורים ח"א עז ע"ד).

581

⁵⁸² יסוד דנוק' דקלי' (רח"ו).

⁵⁸³ מלכות דנוק' דקלי' (רח"ו).

<p>(ס"א אי טבא איהו) מארי דחושבנא הא אוקמוה דבכל ליליא ולילא עד לא ישכב ועד לא נאים בעי בר נש למעבד חושבנא מעובדוי דעבד כל ההוא יומא ויתוב מנייהו ויבעי עלייהו רחמי</p>	<p>(אם טוב הוא) בעלי חשבון, הרי בארוה שבכל לילה ולילה טרם ישכב וטרם יישן, צריך אדם לעשות חשבון ממעשיו שעשה כל אותו יום, וישוב מהם ויבקש עליהם רחמים.</p>
<p>מ"ט בההיא שעתא שעתא אילנא דמותא שארי בעלמא וכל בני עלמא טעמין טעמא דמותא ובעי בההיא שעתא למעבד חושבנא מעובדוי ויודי עלייהו בגין דאיהי שעתא דמותא ואלין אקרין מארי דחושבנא</p>	<p>למה באותה השעה, משום שאותה שעה עץ המות שורה בעולם, וכל בני העולם טועמים טעם המות, וצריך באותה שעה לעשות חשבון מעשיו ויודה עליהם, משום שאותה שעה של המות, ואלה נקראים בעלי חשבון.</p>
<p>וכן מאן דאשתדל בדעת ובחכמה למנדע למאריה כד יעברון ליה לאסתכאה ולאסתכלא באינון חייבין דאתמרידו בגיהנם ובדרגא דשאל וכלהו צווחין מאינון דרגין הוא לא ישתאר תמן ולא ישתכח בנייהו ועל דא אין מעשה וחשבון⁵⁸⁴ ודעת וחכמה בשאל ולא ישתכח אלא לעילא לעילא⁵⁸⁵ באתר דכמה נהורין ובוצינין וכמה כסופין שארין ביה⁵⁸⁶ וקב"ה אתי (ביה) (ס"א ותאיב ליה) לאשתעשעא עם שאר צדיקייא די בגן עדן זכאה חולקהון דצדיקייא בהאי עלמא ובעלמא דאתי עלייהו כתיב (&) אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך</p>	<p>וכן מי שעוסק בדעת ובחכמה לדעת את רבונו, כשיעבירו אותו לראות ולהסתכל באותם רשעים שנטרדו בגיהנם, ובדרגת השאל וכולם צווחים מאותן דרגות הוא, לא ישאר שם ולא ימצא ביניהם, ועל זה "אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאל" ולא ימצא אלא למעלה למעלה, במקום שכמה אורות ונרות וכמה כסופים שורים שם, והקדוש ברוך הוא בא (בו נ"א ומשתוקק לו) להשתעשע עם שאר הצדיקים שבגן עדן, אשרי חלק הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב "אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך".</p>
<p>ועבד הלוי הוא את עבודת אהל מועד וגו' רבי אבא פתח (&) היושב על חוג הארץ וגו' ת"ח כד בעא קב"ה⁵⁸⁷ למברי עלמא סליק ברעותא קמיה⁵⁸⁸ וברא ליה באורייתא⁵⁸⁹ (ס"א כד סליק ברעותא קמי קב"ה למברי עלמא אסתכל באורייתא וברא ליה) ובה אשתכלל⁵⁹⁰ הה"ד (&)</p>	<p>"ועבד הלוי הוא את עבודת אהל מועד וגו'", רבי אבא פתח "היושב על חוג הארץ וגו'". בא וראה כשרצה הקדוש ברוך הוא לברא העולם, עלה ברצון לפניו וברא אותו בתורה, (כשעלה ברצון לפני הקדוש ברוך הוא לברא העולם הסתכל בתורה וברא</p>

⁵⁸⁴ ר"ל אין בעל מעשה או בעל חשבון או בעל דעת בשאל אלא מי שאין בו א' מג' אלה (רח"ו).
⁵⁸⁵ רפ"ח ע"ב וע"ב ומיניה ירתון צדיקייא כו' ושם ע"ב חד ארחא כו' (לש"ו).
⁵⁸⁶ הפנימים הראשונים הנה אחר שעושים את פעולתם לכל הצורך לפרצופים ולהעולמות שלמטה, הנה הם חוזרים למקורם הנעלם ומתקנים שם לעלמין דכסופין לעלמא דאתי, ע' אד"ז (רפח ע"א) ופ' קרח (קעח ע"א) וכן בח"א (קכד ע"ב) (כללים ח"א כח ע"ג).
⁵⁸⁷ ה"ס עולם התיקון שהוא ראוי לייחסו אל חפץ ה', לאפוקי עולם התוהו שעליו אמר (ב"ר פ"ג סי' ז) יתהון לא הניין לי. ועוד שמקור עולם התיקון הוא ממצח דא"ק ושם ה"ס הרצון, ועלמא זה הוא ז' המלכים דזר"ן שהם היו הנתקנים (רמ"ז).
⁵⁸⁸ פי' עולם זה העלה מ"ן לעורר הזווג העליון דע"ב וס"ג דאד"ק שנעשה ע"י הדעת שלו הנקרא רעותא. ואמר "קמיה", מפני שאור הדעת הזה לא היה לו בחינת הבל כשל עולם העקודים, ולא היה הסתכלות כשל עולם הנקודים, רק בחינת הארה בלבד שאינה פנימית אלא כעין הארה מן החיצונית, וזהו דיוק קמיה, והבן ועיין באוצרות חיים (רמ"ז).
⁵⁸⁹ ה"ס הזווג דח"ב דא"ק בסוד (דברים ד, ו) כי היא חכמתכם ובינתכם (רמ"ז).
⁵⁹⁰ בחו"ג מצוות עשה ומצוות ל"ת (רמ"ז).

<p>בהכינו שמים שם אני⁵⁹¹ וכתוב (&) ואהיה אצלו אמון⁵⁹² והא אוקמוה אל תקרי אמון אלא אומן⁵⁹³</p>	<p>אותו), ובה נתקן זהו שכתוב "בהכינו שמים שם אני", וכתוב "ואהיה אצלו אמון", והרי פרשוה, אל תקרי אמון אלא אומן.</p>
<p>כד אתי למברי אדם והא אתמר אמרה תורה וכי למגנא אתקריאת ארך אפים ורב חסד בההיא שעתא דנפק אדם לעלמא הוה זיו פרצופא דיליה מעילא ומתתא והוה דחלין מניה כל בריין ואוקמוה</p>	<p>כשבא לברא אדם והרי נתבאר, אמרה תורה וכי לחנם נקראת ארך אפים ורב חסד, באותה שעה שיצא אדם לעולם היה זיו פרצופו מלמעלה ומלמטה, והיו פוחדים ממנו כל הבריות ופרשוה.</p>
<p>ת"ח לא אתקיים עלמא ולא אשתלים עד ההיא שעתא דנפק אדם בשלימו דכלא ואתקדש יומא ואתתקן כרסייא קדישא למלא⁵⁹⁴ כדין אשתלימו עלאי ותתאי ואשתכחו חדוין בכלהו עלמין</p>	<p>בא וראה לא התקיים העולם ולא השלם עד אותה שעה שיצא אדם בשלמות הכל, והתקדש היום ונתקן כסא קדוש למלך, אז השתלמו עליונים ותחתונים ונמצאו שמחות בכל העולמות.</p>
<p>בההיא שעתא דבעא יומא לאתקדשא הוה נפקי רוהיהון דשדין לאתברי גופא דלהון ואתקדש יומא ולא אתבריאן ואשתאר עלמא כמה דאתפנים מעבידתא ואסתחר</p>	<p>באותה שעה שרצה היום להתקדש, היו יוצאים רוחות של השדים להבראות גוף שלהם והתקדש היום, ולא נבראו ונשאר העולם כמו שנפגם ממלאכתו ומסתובב</p>
<p>קעח/ב</p>	
<p>(ס"א ואתחסר) כיון דאתקדשו (עלמין) ישראל ואשתלימו בדרגיהון ואשתכחו ליואי בסטר שמאלא כד (ס"א כדין) אשתלים ההוא פנימאסט⁵⁹⁵ דעלמא דמסטר שמאלא</p>	<p>(ונחסר) כיון שהתקדשו ישראל ונשלמו בדרגותיהם, ונמצאו ליום מצד השמאל כאשר (אז) נשלם אותו פגם של העולם שמצד שמאל.</p>
<p>וע"ד בעאן לאתדכאה ליואי וכדין כלא אתכליל בימינא ועלמא לא אתפנים ובג"כ כתיב (&) ועבד הלוי הוא הוא אשלים לסטר שמאלא הוא אשלים לפנימו דעלמא ואפי' ההוא סטרא דצפון דאשתאר חסר בעלמא כד ברא קב"ה עלמא ליואה בארונא אשלים לכלא</p>	<p>ועל זה צריכים הלויים להטהר, ואז הכל נכלל בימין, והעולם לא נפגם. ולכן כתוב "ועבד הלוי הוא" הוא השלים לצד שמאל, הוא השלים לפגם העולם, ואפילו אותו צד צפון שנשאר חסר בעולם כשברא הקדוש ברוך הוא העולם, הלוי השלים בארון לכל.</p>
<p>מאי בארונא בההוא משולא דהו נטלי במשכנא אשתלים כל ההוא פנימו על ידיה הוא לעילא לשמאלא⁵⁹⁶ הוא אתכליל</p>	<p>מה זה בארון, באותו משא שהיו נושאים במשכן נשלם כל אותו פגם על ידו. הוא למעלה לשמאל, הוא</p>

⁵⁹¹ אש ומים שהוא ענין המתקלא (רמ"ז).

⁵⁹² הביא פסוק זה אבל אין ראייה שבה נעשה הפועל, לכן מוסיף עוד פסוק מלא ואהיה אצלו אמון (רמ"ז).

⁵⁹³ ח"א קלד ע"א וע"ב וח"ב קסא ע"א (לש"ו).

⁵⁹⁴ פנים בפנים (רח"ו).

⁵⁹⁵ ופי' שתחלה היו הקלי' יונקים מהגבורות לפי שלא נמתקו מדין הקשה שבהם, וע"י הלויים שהיו בדוכר' ונכפפים לכהנים אזי שמאלא איתכליל בימינא (מ"מ).

⁵⁹⁶ פי' מ"ש שנשלם ע"י הארון שהיו נוטלים הלויים וכל ההוא פנימו היינו הגבורות שלמעלה נמתקו מדין הקשה שהיה בהם וזהו לעילא לשמאלא ומ"ש והוא איתכליל בימינא ר"ל ומיתוק זה

<p>בימינא תו הוא דא עתיקא 597 (ס"א ת"ח ול"ג מן תו) אלמלי דינא לא אשתכח בעלמא לא הווי ידעי בני נשא מהימנותא עלאה ולא ישתדלון בני נשא באורייתא ולא יתקיימו פקודי אורייתא פולחנא שלימותא דישתכח בעלמא לגבי מלכא קדישא מאן עביד ליה הוי אומר דא ליואה</p>	<p>נכלל בימין. עוד הוא זה העתיק, (בא וראה) אלמלא הדין לא נמצא בעולם, לא היו יודעים אנשים אמונה עליונה, ולא יעסקו בני אדם בתורה ולא יתקיימו מצוות התורה, עבודה בשלמות שתמצא בעולם אל המלך הקדוש מי יעשה אותה, הוה אומר זה הלוי.</p>
<p>תו ועבד הלוי הוא כד"א (&) כי יי' הוא האלהים הוא אשלים שלימותא למיהווי כלא חד הוא פשיטא לקבלא לכנסת ישראל כד"א (&) שמאלו תחת לראשי בנין לחברא זונגא כחדא מאן אתער רחימותא הוי אומר הוא</p>	<p>ועוד "ועבד הלוי הוא" כמו שנאמר "כי ה' הוא האלהים" הוא השלים שלמות להיות הכל אחד, הוא פשוט לקבל את כנסת ישראל כמו שנאמר "שמאלו תחת לראשי", בשביל לחבר זוג כאחד, מי עורר את האהבה, הוי אומר "הוא".</p>
<p>תו הוא כד"א (ס"א תו הוא דא עתיקא כד"א (&) כי יי' הוא האלהים) הוא עשנו ולא אנחנו עמו (&) בג"כ הוא לתתא 598 הוא לעילא הוא אתגלייא הוא סתים הוא אלהים</p>	<p>עוד "הוא" כמו שנאמר (עוד הוא זה עתיק כמו שנאמר "כי ה' הוא האלהים") "הוא עשנו ולא אנחנו עמו", בגלל כך "הוא" למטה "הוא" למעלה, "הוא" נגלה "הוא" נסתר, "הוא" אלהים.</p>
<p>ר' יצחק אמר זמין קב"ה 599 לאנהרא לסיהרא כהנורא דשמשא ונהורא דשמשא יהא על חד שבע זמנין הה"ד (&) ויהיה אור הלבנה כאור החמה וגו' וכתוב (&) לא יבא עוד שמשך וירחך לא יאסף וכתוב (&) לא יהיה לך עוד השמש וגו'</p>	<p>רבי יצחק אמר עתיד הקדוש ברוך הוא להאיר ללבנה כאור השמש, ואור השמש יהיה על אחד שבע פעמים, זהו שכתוב "והיה אור הלבנה כאור החמה וגו'", וכתוב "לא יבוא עוד שמשך וירחך לא יאסף", וכתוב "לא יהיה לך עוד השמש וגו'".</p>
<p>רע"מ</p>	
<p>כל פטר רחם לכל בשר וגו' (א) ואת בכור הבהמה הטמאה תפדה (&) פקודא</p>	<p>"כל פטר רחם לכל בשר וגו' ואת בכור הבהמה הטמאה תפדה", מצוה זו לפדות פטר חמור, לפדות לעולם</p>

של הגבורות הוא ע"י הימין שהם החסדים שנכללו הגבורות בחסדים ונמתקו וז"ש הוא איתכליל בימינא (מ"מ).

597 ועבד הלוי הוא פי' מדת הגבורה שהוא לוי גורמת שיעבדו ב"א להוא סתם ההוא דטמיר וגניז כי להיות שיש דין ודיין מפחד הדין שבים בתשובה (רח"ו).

598 הוא בגבורה והוא העיקרי בבניה עלמא סתימאה (רח"ו).

599 אמרו בתיקונים (סוף תיקון ח דף כה ע"א) כי שמים כעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה הוא ס"מ ובת זוגיה, ואז יהיה אור הלבנה, שהוא המלכות דאצילות, כאור החמה, שהוא בינה (וכמ"ש בזוה"ק ס"פ מצורע דף נו ע"א ובהגהות מהרח"ו שם, וע' עוד בפ' שמות דף י ע"א, ובפ' קרח דף קעח ע"ב, ובפע"ח שער ראש חדש סמוך לסופו דף קח סע"ד), ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים (ישעיה ל כו), ור"ל שהמלכות תתייחד עם ז"א ויאירו שניהם באור הבינה, והבינה תכלול באבא, ויאירו שניהם יחד באור הי"ג ת"ד, וזהו אור שבעתים, כי הי"ג ת"ד הם הדעת עלאה, והוא הדעת הכללי דהאצילות, וכל בחי' דעת הוא י"ד בחי', וכמ"ש בפע"ח (שער ספי' העומר פרק ב), וזהו אור שבעתים. וכן יתייחדו ויכללו כל אלו הפרצופים א"א ואו"א וזו"ן כולם יחד, ויאירו כולם באור שבעת הימים, שהוא הז' תיקוני דגלגלתא, שהם מהז"ת דרדל"א, שהוא מאור הז"ת דמלכות דא"ק, שהוא אור שבעת הימים הראשונים כנ"ל פ"א, ויתייחדו כולם בו, כי ממנו יצאו ואיליו ישובו, ואז יתגלה כבוד מלכותו יתברך לעילא ולתתא, ונשגב ה' לבדו ביום ההוא (ישעיה ב יא) (ביאורים ח"א כט ע"א).

<p>דא לפדות פטר חמור לפדות לעלמא דאתי ואי קודם דאזיל לההוא עלמא לא יפדה600 נפשיה ורוחיה ונשמתיה באורייתא עתיד לאחזרא להאי עלמא כדבקדמיתא (&) ישוב לימי עלומיו ולקבל נפשא ורוחא ונשמתא</p>	<p>הבא. ואם קדם שהלך לאותו עולם, לא יפדה נפשו ורוחו ונשמתו בתורה, עתיד לחזור לעולם הזה כבתחלה, ישוב לימי עלומיו ולקבל נפש ורוח ונשמה.</p>
<p>כתיב (&) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש601 עם גבר וישראל בגין דפרדיון602 דלהון הוה בלא תורה דאיהו כסף כסופא דעלמא דאתי אהדרו תלת זמנין603 אחרנין בגלותא ובפורקנא בתרייתא דפורקנא דלהון יהא באורייתא לא יהדרון לעולם בגלותא</p>	<p>כתוב "הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם גבר", וישראל בגלל שפדיונם היה בלי תורה, שהיא כסף, תשוקת העולם הבא, חזרו שלש פעמים אחרות בגלות, ובגאולה האחרונה שגאולתם תהיה בתורה, לא יחזרו לעולם בגלות.</p>
<p>אתו רבנן וברכו ליה ואמרו רעיא מהימנא קב"ה יפדה לך וכל ישראל יפדון על ירך ותתחדש עמהון ואינון עמך</p>	<p>באו רבותינו וברכו אותו ואמרו, רועה הנאמן הקדוש ברוך הוא יפדה אותך וכל ישראל יפדו על ידך, ותתחדש עמם והם עמך.</p>
<p>פקודא בתר דא לדון בערכי בית וברזא דחכמתא בית דב"נ דא אתתא אי איהי אתתא דטוב ורע ובעי להמיר רעה בטובה יפדה לה מההוא רע604 ויהיב לה ערך דילה605</p>	<p>מצוה אחר זו לדון בערכי בית ובסוד החכמה, בית האיש זו אשתו, אם היא אשה של טוב ורע ורוצה להמיר רעה בטובה, יפדה אותה מאותו רע, ויתן לו ערך שלה.</p>
<p>אבל אתתא דאילנא דחיי אתמר בה (&) לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז ואין לה ערך כמה דאתמר (&) אשת חיל עטרת בעלה ואתמר (&) אשת חיל מי ימצא וגו' ודא שכנתא מאן דגמיל חסד עמה לית ערך לאגרא דיליה ומאן דחאב לגבה לית ערך לענשא דיליה</p>	<p>אבל אשה של עץ החיים, נאמר בה "לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז", ואין לה ערך, כמו שנאמר "אשת חיל עטרת בעלה", ונאמר "אשת חיל מי ימצא וגו'", וזו השכינה, מי שגומל חסד עמה אין ערך לשכרו, ומי שמרשיע אליה אין ערך לענשו.</p>

⁶⁰⁰ כנ"ל באורייתא וכמ"ש (סוכה נב ע"ב קדושין ל ע"ב) אם פגע בך מנוול זה כו', שהוא הרע דאחוז בטוב דטו"ר, והן ג' פדויים הנ"ל דנר"ן דטו"ר, וגלותא רביעאה א"צ כו', דהיא דרגא דאילנא דחיי, וכמ"ש למטה **אבל אתתא דאילנא דחיי כו' מאן דירית נשמתא או כו.** דהן ג' הנ"ל ובגאולה האחרונה דיתמחון רע דע"ר וישתאר אילנא דחיי כמ"ש בפ' בראשית (כה ע"ב כח ע"ב) ואז ולא יתבששו כו' ע"ש, וכל חד יזכה לאילנא דחיי כמו קודם החטא, כל הכתוב לחיים בירושלים (יהל אור).

⁶⁰¹ כנגד נר"ן (יהל אור).

⁶⁰² והוא ג' פדויין דג' בכורות פטר חמור ושור ואדם. וחמור ושור הן מימינא ושמאלא, באברהם ויצחק, משמרה ראשונה חמור כו', ושני' כו' מסט' דשור כמ"ש בפ' בא (מא ע"ב) ע"ש. ואדם נגד יעקב, דשם אין אחיזה להם. ונגדן ג' גליות נגד ג' אבהן, אבל גלותא רביעאה נגד משה. וכ"ה בנר"ן, נפש ורוח, נגדן רוח גבוה ונפש רחבה, שור וחמור. ונשמתא אדם. אבל בגלותא רביעאה ישכיל עבדי כו' מאד, בדרגא דמשה, נשמתא לנשמתא, ושם ולא בכסף תגאלו. דג' בכורות בכסף, ואף בכור שור תנינן (ריש מע"ש וש"מ) הבכור נמכר חי ושחוט כו'. אבל מעשר אינו נמכר, והוא יו"ד, העשירי יהיה קודש לא ימכר ולא יגאל, דלא יצטרכון עוד לגאולה (יהל אור).

⁶⁰³ נגד שלש הנ"ל (יהל אור).

⁶⁰⁴ באורייתא (יהל אור).

⁶⁰⁵ ר"ל הקב"ה נותן לו שכרו לפי מעשיו, משא"כ נשמתא דאילנא דחיי, שאין ערך לשכרו, כמ"ש עין לא ראתה (יהל אור).

<p>כמה שפחות 606 אית לה דמשמשין לה וכל הדא וחדא מנייהו אית לה ערך וכל חד וחד צריך פדיון אבל מאן דירית נשמתא או רוחא או נפשא משכינתא לא צריך פדיון 607 דשכינתא עלה אתמר (&) אני יי' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן דפדיון 608 דילה בקב"ה תליא דאמשכן לה (לגבי) ישראל בקשורא דתפלין באות 609 דשבת באות דיומין טבין באות דברית ותורה בכמה פקודין דפדיון דילה תליא בקב"ה הה"ד (&) ואעש למען שמי ובגינה (&) ואף גם זאת 610 הכי כמה 611 פקודין אינון דעבדין בני נשא על מנת לקבל פרס וכמה חובין ולכל פקודא אית ליה ערך בההוא עלמא (ס"א אבל עונשא 612) ולכל עונשא למאן דאעבר עלייהו אין ליה ערך ושיעור</p>	<p>כמה שפחות יש לה שמשמשים אותה, ולכל אחת ואחת מהן יש לה ערך, וכל אחת ואחת צריכה פדיון. אבל מי שיורש נשמה או רוח או נפש מהשכינה, לא צריך פדיון, שעל השכינה נאמר "אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן", שהפדיון שלה תלוי בקדוש ברוך הוא, שמושכים אותה (אל) ישראל בקשר תפלין באות שבת באות ימים טובים באות הברית ותורה, בכמה מצוות שפדיונה תלוי בקדוש ברוך הוא, זהו שכתוב "ואעש למען שמי", ובגללה "ואף גם זאת", כך כמה מצוות הן שעושים בני אדם על מנת לקבל פרס, וכמה עבירות, ולכל מצוה יש ערך באותו עולם, (אבל עונש) ולכל עונש למי שעובר עליהן אין לו ערך ושעור.</p>
<p>פקודא בטר דא לדון במחרים נכסיו לכהן הה"ד (&) כל חרם בישראל לך יהיה ורוא דא (באדם ובהמה) כל פטר רחם לכל בשר אשר יקריבו ליי' באדם ובהמה (&) רחם בהיפוך אתוון כחושבן</p>	<p>מצוה אחר זו לדון במחרים נכסיו לכהן, זהו שכתוב "כל חרם בישראל לך יהיה", וסוד זה (באדם ובהמה) "כל פטר רחם לכל בשר אשר יקריבו לה' באדם ובהמה" רחם בהפוך אותיות כחשבון</p>
<p>קעט"א</p>	
<p>רמ"ח אברים דב"נ עליהו אתמר (&) ברגו רחם תזכור בטר דכעים ב"נ ומחרים ההוא בעירא לגביה הא שריא אל אחר נחש דאתמר ביה (&) ארור אתה מכל הבהמה ואיהו לשמאלא דב"נ</p>	<p>מאתים ארבעים ושמונה איברים שבאדם, עליהם נאמר "ברוגז רחם תזכור", אחר שכועס אדם ומחרים אותה בהמה אליו, הרי שורה אל אחר, נחש, שנאמר בו "ארור אתה מכל הבהמה" והוא לשמאל האדם.</p>
<p>בגין דא מני קב"ה למיהב לכהנא דאיהו רחמי ברכה לאתכפייא רגו דאתער בההוא ב"נ מרה חרבא דמלאך המות ואתער ימינא לגביה ברחמי ואתכפייא רוגזא דשמאלא והאי איהו ברגו רחם תזכור</p>	<p>בגלל זה פקד הקדוש ברוך הוא לתת לכהן שהוא רחמים ברכה לכפות רוגז, שעורר באותו האדם מרה, חרב מלאך המות ומעורר הימין אליו ברחמים, ונכפה רוגז השמאל, וזהו "ברוגז רחם תזכור".</p>
<p>מאן דכעים דאית ליה בכעס סם המות דעליה אוקמוה מארי מתניתין כל הכועס כאילו עובד ע"ז בגין דספרא אהרא אתוקדת בב"נ ובההיא בעירא דיהיב</p>	<p>מי שכועס, שיש לו בכעס סם המות, שעליו בארו בעלי המשנה, כל הכועס כאלו עובד עבודה זרה, משום שצד האחר בוער באדם, ובאותה</p>

⁶⁰⁶ שהן עלמות אין מספר במט"ט (יהל אור).

⁶⁰⁷ דשם אין רע (יהל אור).

⁶⁰⁸ לייחדא בקוב"ה (יהל אור).

⁶⁰⁹ כלהו בצדיק, ייחודא דקוב"ה ושכינתיה (יהל אור).

⁶¹⁰ ר"ל בשביל השכינה שנקראת זאת (יהל אור).

⁶¹¹ ר"ל כמו שחילוק בנשמתו כו', כן לב"נ בין פקודין ע"מ לקבל פרס לשלא ע"מ לקבל פרס (יהל אור).

⁶¹² ר"ל כן עונש יש לה ערך (יהל אור).

<p>לכהנא אתפרש חרם מניה וסמאל אל אחר חרם ונוקבא דיליה קללה כלולה מכל קללות שבמשנה תורה וקב"ה בריך בכל אורייתא כלא וכל ברכאן מימינא דאחיד בה כהן ובגין דא כל חרם צריך למיהב ליה לכהנא דאיהו אכיל ליה בנורא 613 ושצי ליה מעלמא ושכיך אשא 614 משמאלא בימינא דאיהו מייא וביה (&) והמת המלך שככה</p>	<p>בהמה שנותן לכהן, נפרד ממנו החרם, וסמאל"ל אל אחר חרם, ונקבתו קללה כלולה מכל קללות שבמשנה תורה, והקדוש ברוך הוא בריך בכל התורה כלה, וכל הברכות מימין שבה אחוז הכהן, ומשום זה כל חרם צריך לתת לכהן שהוא אוכל אותה באש, ומשמיד אותה מהעולם, ושוככת האש משמאל בימין שהוא מים, ובו "וחמת המלך שככה".</p>
<p>פקודא בתר דא להפריש תרומה גדולה ואוקמה תרי ממאה מאי תרומה רבנן דמתיבתא האי תרומה דצריכין לאפרשא תרי ממאה בסתרי תורה מאי ניהו מאן דבעי למטעם 615 אי הוא זר יומת והיינו אל זר סמאל"ל דקב"ה אמר ויקחו לי תרומה תרי ממאה ליחדא ליה תרינן זמנין ביומא דהיינו תרי ממאה במ"ט אתוון דשמע וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד דערבית ובמ"ט אתוון דשחרית חסרין תרינן ממאה אינון שכינתא 616 עלאה ותתאה בתרווייהו צריך ליחדא לקב"ה אמה 617 דתרווייהו מדה 618 דתרווייהו מאה באמה אמ"ה באתווי מא"ה איהו ואיהו בהפך אתוון הא"ם 619</p>	<p>מצוה אחר זו להפריש תרומה גדולה, ופרשוה שנים ממאה. מה זה תרומה, חכמי הישיבה [אמרו] התרומה הזו שצריכים להפריש שנים ממאה, בסתרי תורה מי הם, מי שרוצה לטעום אם הוא זר יומת, והיינו אל זר, סמאל"ל, שהקדוש ברוך הוא אמר "ויקחו לי תרומה", תרי (שנים) ממאה ליחדו פעמיים ביום, שהיינו שנים ממאה, בארבעים ותשע אותיות של "שמע" ו"ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" של ערבית, ובארבעים ותשע אותיות של שחרית, חסרים שנים ממאה, הם שכינה עליונה ותחתונה, בשניהם צריך ליחד את הקדוש ברוך הוא, אמה של שניהם, מדה של שניהם, מאה באמה, אמ"ה באותיות מא"ה הוא, והוא בהפוך אותיות הא"ם.</p>
<p>ועוד (&) והיה 621 באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה ליי תרימו כגון (&) רום ידיהו נשא 622 ואינון עשר אצבעאן דסליקו 623 דלהון לעשר ספירן דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א דסליקו מ"ה ובאתוון דאלפא ביתא מה סליק מא"ה י"ם ה"צ והאי איהו דאוקמה רבנן מארי מתניתין (דברים י) ועתה ישראל מ"ה יי אלהיך שואל מעמך ואמרו אל תקרי</p>	<p>ועוד "והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה", תרימו כמו רום ידיהו נשא, ואותן עשר אצבעות שעלייתם לעשר ספירות, שהן יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שעולים מ"ה, ובאותיות אלפא ביתא מה עולה מא"ה, י"ם ה"צ, וזהו שפרשוה רבותינו בעלי המשנה "ועתה ישראל מ"ה ה' אלהיך שואל מעמך", ואמרו</p>

⁶¹³ דימינא אש דאורי"אל, ארי', אש דמדבחה, ששם שורף הסט"א בבעירין דקורבנא כידוע (יהל אור).

⁶¹⁴ דס"א דאתוקדת כנ"ל (יהל אור).

⁶¹⁵ כי זר שאוכל תרומה במיתה. ור"ל מאן דאכיל קודם ק"ש דשחרית וערבית שהן תרומה כמש"ו. כמ"ש (ברכות ד): שלא יאמר אוכל קימעה כו' וכל העובר על דברי חכמים כו'. וכן בשחרית לא תאכלו על הדם, שאמרו בזוהר {ויקהל רטו:} ששורה אל זר בתוכו והוא נהנה מאותה אכילה קודם ק"ש של שחרית. וזהו מדבריהם. ולכן אמר לקמן אית תרומה מדאורייתא (יהל אור).

⁶¹⁶ דמ"ט אתוון בקוב"ה ושער הנ' בבינה. וכן בערב מל' כבינה. והן תרומה א' מנ' (יהל אור).

⁶¹⁷ שהוא ו' אחיד בין שניהם (יהל אור).

⁶¹⁸ גימ' מ"ט (יהל אור).

⁶¹⁹ דתרווייהו נק' אם, אימא עילאה אימא תתאה, ה' עילאה ה' תתאה, זהו ה'אם, בה' נשלם מאה שבקוב"ה, ב"פ מ"ט בת"ת ויסוד, וכנגדן משלים מאה שכינה עילאה ותתאה (יהל אור).

<p>מה אלא מאה לקבל מאה ברכאן דמחייב ב"נ לברכא למאריה 624 בכל יומא והאי איהו דצריך ב"נ למטעם בכל יומא למאריה ובג"ד (&) ויקחו לי תרומה</p>	<p>אל תקרי מה אלא מאה, כנגד מאה ברכות שחייב אדם לברך את רבונו בכל יום, וזהו שצריך אדם להטעים 620 בכל יום לרבונו ומשום זה "ויקחו לי תרומה".</p>
<p>וכמה תרומות אינון אית תרומה מדאורייתא 625 תורה מ' והאי איהו תרומה תורה דאתייהבת בארבעים יום ואי תימרון דאכילנא מנה (נ"א מנא) הא כתיב (שמות כד יח) ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה (&) לחם לא אכל ומים לא שתה נטירת הוה עד השתא האי תרומה לקב"ה וכיון דמלכא לא אכל איך אכלין עבדי דהא לבתר דאמר (שיר ה א) אריתי מורי עם בשמי לבתר אכלו רעים ייכלון עבדוי</p>	<p>וכמה תרומות הן, יש תרומה מהתורה, תורה מ', וזוהי תרומה. תורה שנתנה בארבעים יום, ואם תאמרו שאכלתי ממנה [מנה] הרי כתוב "ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה", שמורה היתה תרומה זו עד כעת לקדוש ברוך הוא, וכיון שהמלך לא אכל איך אכלו העבדים, שהרי לאחר שאמר "אריתי מורי עם בשמי", אחר כך "אכלו רעים יאכלו עבדיו".</p>
<p>פקודא בטר דא להפריש (נ"א תרומות) עא מעשר ללוי ואיהי שכינתא מסטר דימינא דאיהו חסד תרומה גדולה לכהן מסטרא דשמאלא דאיהו גבורה תרומת מעשר ללוי דאיהי שכינתא</p>	<p>מצוה אחר זו להפריש (תרומות) מעשר ללוי, והיא שכינה מצד ימין, שהוא חסד, תרומה גדולה לכהן, מצד שמאל, שהוא גבורה. תרומת מעשר ללוי שהיא שכינה.</p>
<p>יוד"ה"י וא"ו ה"י (&) שלשה עשרונים לפר 626 מסטרא דההוא דאתמר ביה (יחזקאל א י) ופני שור מהשמאל ודא גבורה ועשרון לכבש ודא יוד"ה"י וא"ו ה"י (נ"א יוד"ה"י וא"ו ה"א) (נ"א יוד"ה"י וא"ו ה"י) דסליק לעשר אתון האי עשרון 627 ועשר למ"ה ומ"ה למאה</p>	<p>יוד"ה"א וא"ו ה"י "שלשה עשרונים לפר", מצד אותו שנאמר בו, ופני שור מהשמאל, וזו גבורה, "ועשרון לכבש", וזהו יוד"ה"א וא"ו ה"א (יוד"ה"י וא"ו ה"י) שעולה לעשר אותיות, עשרון זה ועשר למ"ה ומ"ה למאה.</p>
<p>אבל שלשה עשרונים י' י' י' (נ"א דא יוד"ה</p>	<p>אבל שלשה עשרונים י' י' י' (זה יוד"ה"י וא"י ה"י) ועולים (ל' ל' ו' י')</p>

⁶²¹ ר"ל תרומה של כל הברכות שהן מאה ברכות. כמש"ו שצריך לברך על כל מה שאוכל. וכל האוכל בלא ברכה מועל, דומיא דתרומה במיתה, מזיד במעילה במיתה לרבי. וקודם שטועם הכהן הקב"ה התרומה, שהוא הברכה, אסיר לאכול ממנה כמו טכל (יהל אור).

⁶²² עשר אצבעאן כמש"ו (יהל אור).

⁶²³ ר"ל זקיפות האצבעות כמ"ש ברע"מ פ' נשא {רמה}. ולכן צריך להגביה הידים קודם ברכת הלחם. וזהו והיה באכלכם כו' תרימו כו'. וז"ש ידיהו נשא, רום זהו התרומה הברכות שצריך בברכת נט"י ידיהו נשא (יהל אור).

⁶²⁰

⁶²⁴ כמ"ש (ברכות לה ע"א) כל האוכל בלא ברכה כאלו גוזל להקב"ה כו' (יהל אור).

⁶²⁵ ר"ל תרומה של תורה שניתנה בארבעים יום. וזהו אותיות תרומה, תורה מ' כמפ"ו, והוא עין יפה א' מארבעים, כמ"ש {נדרים לח}. שהתורה ניתנה למשה לבדו ומשה נהג בה עין יפה. וכן הקב"ה נהג בה עין יפה, כמ"ש {ברכות ה}. כי לקח טוב נתתי שהנותן בעין יפה הוא נותן. ולכך לא אכל משה בכל מ' יום עד שלמד התורה, דאז סליק התרומה לה' כמ"ש ברע"מ פ' תרומה (קנח ע"ב) דהתרומה הוא ללמוד אורייתא ע"ש ואי תימרון כו' (יהל אור).

⁶²⁶ כמש"ו שור גבורה. וצ"ל דהמתנות הן בהיפוך, לאכללא ימינא בשמאלה. ששני התרומות תרומה גדולה ותרומת מעשר שהן שלש' למאה, הן מילוי ס"ג, ג' יודין. ועשרון לכבש הוא מעשר, עשר אתון דשם מ"ה דסליק למאה כמש"ו, והוא עשר למאה, מעשר (יהל אור).

⁶²⁷ ר"ל עשר אותיות, הוא עשרון למאה (יהל אור).

<p>ה"י וא"ו ה"י) וסלקין (ס"א ל' ל' ו' י') לל' וי' ספירן 628 בהון 629 סלקין מ"ג ביצים וכל יו"ד חומש ביצה ותוספת עב 630 מצד ה' והכי מעשר דאיהו פקודא להפריש ישראל מעשר מסטרא דאת י' מעשר מן המעשר 631 חד מחמש מסטרא דאת ה' כל עשורין דאת י' ואיהי שכינתא חד מעשר ספירן א' מחמש איהו מסטרא דתפארת דאיהו חמשה מכתר וכד תחשוב ממלכות עד תפארת תשכה תפארת חמש מתתא לעילא ושכינתא חמשה לגביה</p>	<p>לשלשים ועשר ספירות בהם עולים, ארבעים ושלש ביצים, והכל יו"ד חומש ביצה ותוספת מצד ה', וכך מעשר שהיא מצוה להפריש ישראל מעשר מצד האות י', מעשר מן המעשר, אחד מחמש, מצד אות ה', כל העשורים של אות י', והיא השכינה אחת מעשר ספירות, א' מחמש הוא מצד התפארת, שהוא חמש מכתר, וכשתחשב ממלכות עד תפארת תמצא תפארת חמש ממטה למעלה, ושכינה חמישית אליו.</p>
<p>ומסטרא אחרא איהי שני עשרונים לאיל וכלילת 632 י' י' הכף 633 בשקל 634 הקדש עשרה עשרה י' ה"ה לאיל דא ו' דאיהו שקל 635 הקדש והאי איהו (&) עשרה עשרה הכף בשקל הקדש ועוד שני עשרונים י' מן (&) וייצר לאיל ו' מן וייצר וכלא 636 א' י' לעילא י' לתתא ו' באמצעיתא ועוד שלשה 637 עשרונים אינון י' י'</p>	<p>ומצד אחר היא שני עשרונים לאיל, וכוללת י' י' הכף בשקל הקודש, עשרה עשרה י' ה"ה לאיל, זה ו' שהוא שקל הקודש, וזהו עשרה עשרה הכף בשקל הקודש, ועוד שני עשרונים י' מן וייצר, לאיל ו' מן וייצר והכל א', י' למעלה י' למטה ו' באמצע, ועוד שלשה עשרונים הם י' י' י'.</p>
<p>פקודא בתר דא להפריש תודה ורבנן מארי מתני' אוקמוה דתודה עשרי' עשרונים ומתפלגין י' עשרונים לחמין וי' למצה ומי' של מצה עושים ל' מצות ומעשרה של חמין עושים י' חלות ודא איהו סלת (&) חלות מצות כלולות בשמן מי' עשרונים דאינון יו"ד ה"י וא"ו ה"י הו' עבדין ל' מצות דאינון י' י' הא' שמא 638 זמנין איהו לימינא וזמנין איהו לשמאלא</p>	<p>מצוה אחר זו להפריש תודה, ורבתינו בעלי המשנה פרשוה שתודה עשרים עשרונים ומתחלקים עשרה עשרונים לחמץ ועשרה למצה, ומעשרה של מצה עושים שלשים מצות, ומעשרה של חמץ עושים עשר חלות, וזהו "סלת חלות מצות כלולות בשמן" מעשרה עשרונים שהם יו"ד ה"י וא"ו ה"י, היו עושים שלשים מצות שהם י' י' י', שם זה לפעמים הוא לימין ולפעמים הוא לשמאל ולפעמים באמצע רחמים מכל צד לימינו ולשמאלו.</p>

628 של עשר אותיות דס"ג (יהל אור).
 629 ר"ל עם העשר אותיות. וג' יודי"ן על י' האותיות סלקין מ"ג (יהל אור).
 630 ור"ל חומש ביצה תוספת מצד ה'. ואמר תוספת, כמ"ש ויסף עליו חמישתו, כמ"ש ברע"מ פ' ויקרא (יהל אור).
 631 ר"ל דכל המתנות מצד השכינה שהיא עשירית, ומסט' דאת י' הוא מעשר מן המעשר א' למאה. מסטרא דאת ה' א' מנ'. וכן בספירות מכל ע"ס א' למאה, מסטרא דה"ס כמ"ש'ו א' מנ' (יהל אור).
 632 והוא תרומה, תרי ממאה (יהל אור).
 633 ר"ל ב' יודי"ן הוא כ"ף (יהל אור).
 634 שהוא עשרים גרה (יהל אור).
 635 כמ"ש ברע"מ פ' תשא (קפז ע"ב) ובזה נשלם השם (יהל אור).
 636 ור"ל שהכל כל המ"ג הוא מסט' דיו"ד, י' אותיות וג' אותיות של היודי"ן והן עצמן (יהל אור).
 637 ר"ל כלל העשרון וב' העשרונים, והוא חלה, נמצא בג' מתנות חלה ותרומה ות"מ פר ואיל וכבש (יהל אור).
 638 ר"ל דלעיל אמר בגבורה, וכאן אמר במצה בחסד, וחמץ בשמאלא (יהל אור).

<p>וזמנין באמצעיתא רחמי מכל סטרא לימיניה ולשמאליה וזמנין י' לימינא 639 ואין פוחתין ביה מעשרה מלכות ולזמנין יו"ד לשמאל ואין פוחתין ביה מעשרה שופרות ולזמנין יו"ד</p>	<p>ולפעמים עשרה לימין, ואין פוחתין בו מעשר מלכות, ולפעמים יו"ד לשמאל ואין פוחתין בו מעשרה שופרות, ולפעמים יו"ד</p>
<p>קעט"ב רע"מ</p>	
<p>באמצעיתא ואין פוחתין ביה מי' זכרונות (&)</p>	<p>באמצע ואין פוחתין בו מעשרה זכרונות.</p>
<p>על פי 640 יי' יחנו ועל פי יי' יסעו את משמרת יי' שמרו (&) דכל י' אית לה ד' אנפין ג' חיוון אינון לקבל תלת יודין וד' אנפין לכל חיה לקבל ד' אנפין (ס"א אתוון) דיהו"ה על פי יי' יחנו ויסעו (&)</p>	<p>"על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו את משמרת ה' שמרו", שלכל י' יש ארבעה פנים, שלש חיות הן כנגד שלש יודין, וארבעה פנים לכל חיה כנגד ארבעה פנים (אותיות) של יהו"ה, "על פי ה' יחנו ויסעו".</p>
<p>שמרו דא שכינתא דנטרא לאינון דשמרי שבתות וימים טובים דבג"כ לא זזה שכינה מישראל בכל שבתות ויו"ט ואפי' בשבתות (ס"א ביומי) עג דחול 641 אלא דאיהו סוגרת ומסוגרת בהון</p>	<p>"שמרו" זו השכינה, ששומרת לאותם ששומרים שבתות וימים טובים, שבגלל זה לא זזה שכינה מישראל בכל שבתות וימים טובים, ואפילו בשבתות (בימי) החול, אלא שהיא סוגרת ומסוגרת בהם.</p>
<p>ובכל צלותא איהו עולה ליהו"ה עד דמטאת למרכבתה (דחיון) דאבהן עלאין דאינון גדולה גבורה תפארת דאית להון תריסר אנפין לקבל תריסר שבטין וכפום דאיהי אוליפת זכות על אלין מארי צלותין ומארי זכוון בכל פקודא ופקודא דאורייתא הכי יחנו על זכוון דלהון וכן יסעו לגבייהו והכי נחתא שמירה לגבייהו</p>	<p>ובכל תפלה היא עולה ליהו"ה עד שמגיעה למרכבה (של החיות) של האבות העליונים, שהם גדולה גבורה תפארת, שיש להם שנים עשר פנים כנגד שנים עשר שבטים, וכפי שהיא מלמדת זכות על אלו בעלי התפלה ובעלי זכויות בכל מצוה ומצוה מהתורה, כך יחנו על זכויות שלהם, וכן יסעו לגבם, וכך יורדת שמירה אליהם.</p>
<p>אינון דעבדין זכוון על מנת לקבל פרס נחית קב"ה במרכבתיה דעבד וד' שומרין 642 דיליה ומאן דעביד זכוון שלא על מנת לקבל פרס נחית עלייהו במרכבתא דיליה ולרשיעיא נחית עלייהו בעובדייהו באינון שדין ומזיקין ומלאכי חבלה במרכבתא דלהון לאתפרעא מנהון</p>	<p>אלו שעושים זכויות על מנת לקבל פרס, יורד הקדוש ברוך הוא במרכבותיו שעשה ובארבעה שומרים שלו, ומי שעושה זכויות שלא על מנת לקבל פרס, יורד עליהם במרכבתו, ועל הרשעים יורד עליהם במעשיהם באותם שדים ומזיקים ומלאכי חבלה במרכבתם להפרע מהם.</p>
<p>(ס"א זכוון שלא ע"מ לקבל פרס קב"ה נחית עליה במרכבתא דיליה וד' חיון דיליה ומאן דעביד זכוון ע"מ לקבל פרס נחית עלייהו במרכבתא דעבד מטטרוין</p>	<p>(זכויות שלא על מנת לקבל פרס הקדוש ברוך הוא יורד עליהם במרכבתו ובארבע החיות שלו, ומי שעושה זכויות על מנת לקבל פרס,</p>

⁶³⁹ ר"ל במל' כליל ג' אבהן, נחלק הג' יודין בה לחג"ת (יהל אור).

⁶⁴⁰ ג"פ ה' בהאי פסוק (יהל אור). יחנו ויסעו ושמרו. ג' דרגין דג' אבהן (יהל אור).

⁶⁴¹ שהן הת"ח (יהל אור).

⁶⁴² ר"ל צירופי אדני, כ"ד קישוטי כלה, כ"ד אותיות דבשכמל"ו, כ"ד שומרים דבהמ"ק (יהל אור).

<p>ובד' שומרין דיליה ולרשיעיא נחית עלייהו בעובדייהו באינן שדין ומזיקין ומלאכי חבלה עון ומשחית אף וחימה במרכבתא דלהון לאתפרעא מנהון) פתחו מארי מתניתין ואמרו ודאי הכי הוא זכאה חולקך רעיא מהימנא ע"כ</p>	<p>יורד עליהם במרכבה של העבד מטטרו"ן ובארבעה השומרים שלו, ולרשעים יורד עליהם במעשיהם באותם שדים ומזיקים ומלאכי חבלה עוון ומשחית אף וחמה במרכבה שלהם להפרע מהם). פתחו בעלי המשנה ואמרו, ודאי כך זה, אשרי חלקך רועה הנאמן.</p>
<p>בילא"ו יילא"ו (תצא ער"ה ב וענישו אותנו וכו')</p>	

קנו ע"א

ואת הגלעד, מלמד שהראהו בית המקדש מיושב על שלוותו וחזר והראהו המחריבים לו ואין גלעד אלא בית המקדש שנא' גלעד אתה לי ראש הלבנון. עד דן, מלמד שהראהו ארץ דן מיושבת על שלותה וחזר והראהו מציקים המחזיקים לה. ד"א עד דן מלמד שהראהו זרעו של דן שהוא עובד ע"ז כענין שנא' ויקימו להם בני דן את הפסל וחזר והראהו גואל ישראל שעתיד לעמוד הימנו ואיזה זה שמשון. ואת כל נפתלי, מלמד שהראהו ארץ נפתלי מיושבת על שלותה וחזר והראהו מציקי' לה. ד"א מלמד שהראהו ברק בן אבינועם עוש' מלחמה עם סיסרא וחיילותיו שעמו. נאמר כאן את כל נפתלי ונא' להלן ותשבח ותקרא לברק בן אבינועם מקדש נפתלי וכו'.

קצו ע"א:

ע' בתיקו' ז' ה' ע"ב: ואית אורייתא דבריאה ואורייתא דאצילות, אורייתא דבריאה ה' קנני ראשית דרכו ואורייתא דאצילות תורת ה' תמימה, ובה תמים תהיה עם ה' אלהי'ך ומסטרא דילה אתמר על ישראל בנים אתם לה', ע"כ. ועי' בהגר"א על תז"ח מט ע"ב ד"ה ואורייתא - שאורייתא הוא דבריאה שלכן בה שכר ועונש ע"ה טו"ר, וכן עי' בליקוטים הנדפסים בסוף בהגר"א על ספד"צ סוף לז ע"ד ודברינו שם, והם נסתר ונגלה (עי' שעה"ק א ע"ב). אמנם עי' ח"ב רה ע"ב: חדוה דאורייתא עלאה דלעילא תורה שבכתב, דחדי באורייתא דלתתא תורה שבעל פה. וז"ל הגר"א באד"ר קכח ע"ב: תורה דלעילא דאיהי כו' ר"ל אורייתא טמירא הנ"ל שהן סוד חו"ב, ב' אלפים שנה שקדמו לעולם (מדרש תהלים צ'), וע"כ צריך לתקן לה' שהוא עתיק יומין, ושם זה הוא עתיק יומין, ואמר תורה דלעילא, לאו לאפוקי ז"נ, אדרבה עיקר תיקון הוא בשביל ז"נ, אלא לאפוקי תורה שבבריאה הניתנה למשה בסיני.

קצו ע"ב

ע' ע"ח שער הכללים פרק א: מ"ן של רחל הוא שאנו מוסרין נפשותינו למיתה ע"י נפילת אפים ועם אותה העלאה של נפשותינו אנו מעלין שם מן ניצוצי הקדושה שבתוך הקליפות אל רחל. וכן הצדיקים במיתתן עולין ומעלין ניצוצי הקדושה עמהן לצורך מ"ן של רחל להזדווג ז"א בנוק'. ועי' פל"ח (שער נפילת אפים פרק ד): בתפלה ב' מיני מסירות למיתה, עם מה שאנו מוסרים עצמינו על קדוש השם בק"ש, ועם מסירה למיתה בנ"א כנודע. והענין, כי יש ב' מיני זיווגים באצילות העליון - אחד זיוג חו"ב. ואחד זיוג ת"ת ומלכות. ואי אפשר לשניהם בלי מ"ן. אמנם מ"ן דמלכות, הם נשמות הצדיקים, וכאשר ימסור עצמו למיתה, וכאלו נפטר מן העולם ותדבק נשמתו למעלה ביסוד שלה בסוד באר, ויעשה באר מים חיים, ואז יוצא מ"ד מת"ת, וזווג זה הקדוש נעשה כתיקונו, וז"ס אלקי' נפשי אשא, להעלות נשמתו למעלה, ויעשה בירא דמיין נבעין מתתא ונבעין מלעילא. נביע מתתא - מנשמותיהן דצדיקייא, ונביע מלעילא - מן דוכרא. ומ"ן דבינה המשובחים, הם הצדיקים המוסרין עצמו על ק"ה, שהיא הבינה הנקראת שם גדול, וקדוש הוא לעלות ממטה למעלה בסוד הקדוש שהוא חכמה, אבל מסירות עצמו למיתה, הוא בסוד מלכות, שהוא אתר דמותא. וקדוש השם, למעלה.

^א לרך אמת, וזלפ"מ ואלסתכחו*##.

^ב לפ"מ גורס את המוסגר.

^ג דקוטעא (דרך אמת)??.

^ד באמתיה (פד"מ).

^ה מנלפ"ך דרך אמת???, והגרסא המובא כאן הוא העיקר לפי הגר"א.

^ו "טריקון (אזדריקון) אתפשו" נמחק זלפ"מ ובמקומו איתא "אזדריקו".

^ז נמחק זלפ"מ.

^ח לפ"מ גורס את המוסגר.

^ט לפ"מ גורס את המוסגר.

^י לפ"מ גורס את המוסגר.

^{יא} נמחק זלפ"מ.

^{יב} כל"ך סעפ"א יאעיל"ה (אמר משה זכותה אני קבלתי שפע"ה יאעל"ה ויואל מפ' כמלונה וכזד עליה פשעה וכו' והאחרון מפ' יפקוד ה' על לבא המרום) (נוסף בדרך אמת). "כל"ך סעפ"ה יאעל"ה מנלפ"ך" נוסף בגר"א, והמשך "ס דמנלפ"ך" נמחק.

^{יג} מ' (נוסף גר"א).

^{יד} ס' (דרך אמת)??.

^{טו} בתרין כלילא (יהל אור).

- טו נמחק בדפ"מ ובגר"א.
 יז הוה (יהל אור).
 יח בחרישא (ביה רישא) דפ"מ, ובדרך אמת (ס"א בחד רישא).
 יט "ס"א את דא כליל אהוון) ואכליל" נמחק בדפ"מ ובמקומו איתא "דאכליל", ובדרך אמת "דא כליל".
 כ ס' (דפ"מ ובגר"א).
 כא דפ"מ גורס את המוסגר.
 כב היא (יהל אור).
 כג דרך אמת ונמחק בדפ"מ, וגורס את המוסגר, ונמחק בדרך אמת. "וכי מה הוא לקאמר ואי תימא דלא ידע אלא (לקמן יימא מלה אבל הכא) הכי" (נמחק ביהל אור).
 כד ליה (יהל אור).
 כה נמחק ביהל אור וגורס את המוסגר.
 לו אינון (יהל אור).
 לז נמחק ביהל אור.
 לח אבל (יהל אור).
 לט בידנא (יהל אור).
 ל וימני משה" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "וייתמנון".
 לא דע"ה ח"ב קלד ע"ד גורס את המוסגר.
 לב נמחק ביהל אור.
 לג ידעי לא מהימני" נמחק בילה אור, ובמקומו איתא מהימני ולא ידע
 לד ילידי הענק (יהל אור).
 לה ילידי הענק" נמחק ביהל אור
 לו לפני כוען מצרים נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא נבנתה שבע שנים
 לז בהו (מנטובה).
 לח כך גורס האור יקר
 לט חסר (אור יקר)
 מ בדרך אמת המוסגר נמחק, ובדפ"מ ובאור יקר הוא עיקר הגרסא.
 מא דפ"מ גורס את המוסגר
 מב אורייתא איהי נמחק בדפ"מ.
 מג דרך אמת, ובדפ"מ מנא.
 מד דרך אמת, ובדפ"מ כמה.
 מה נמחק בדפ"מ, וגורס את המוסגר
 מז ולהלאה מלי נמחק במ"מ.
 מו דפ"מ גורס את המוסגר.
 מז דרך אמת, ובדפ"מ אהעביד.
 מט זמינין (דרך אמת).
 נ דרך אמת, ובדפ"מ נמחק.
 נא דרך אמת, ובדפ"מ לאעטרא.
 נב דרך אמת, ובדפ"מ כגונא.
 נג כדוגמא דילה נמחק בדפ"מ ובמקומו איתא ללהון, ובדרך אמת כגונא ללהון.
 נד דפ"מ גורס את המוסגר.
 נה דרך אמת, ובדפ"מ אנשי השם.
 נו דרך אמת, ובדפ"מ נמחק.

-
- ^{נז} כיון דמסטרך דגבורה קא אחיינן אנשי שם אינון תוספת של הדרך אמת, ולא מופיע בדפ"מ.
^{נח} נמחק בדפ"מ, ובנפה"ח (סער ב פרק יח).
^{נט} דפ"מ גור סאת המוסגר
^ס ללעילא (נוסף באור יקר).
^{סא} דפ"מ גורס את המוסגר.
^{סב} דרך אמת, ובדפ"מ באינון.
^{סג} נמחק בדפ"מ
^{סד} דפ"מ גורס את המוסגר
^{סה} דרך אמת, ובדפ"מ נמחק.
^{סו} דפ"מ גורס את המוסגר.
^{סז} דאיהו ימינא (מקרב) נמחק בדפ"מ ובמקומ ודאיתא דימי מקרב.
^{סח} דרך אמת, ובדפ"מ איתא משתכחי.
^{סט} כסא (נוסף במ"מ, ו"ע כמה הוא מוחק).
^ע ועונשא (יהל אור)?
^{עא} נמחק ביהל אור.
^{עב} תוספת (יהל אור).
^{עג} נמחק ביהל אור.